

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

16'ncı Toplantı

20 Kasım 2024 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- Komasyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komasyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması
- Komasyon Başkanı Mehmet Muş'un, Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın İçişleri Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- Oturum Başkanı Orhan Erdem'in, Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in İçişleri Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- Komasyon Başkanı Mehmet Muş'un, toplantı öncesinde salona girerken yaşananlara, gerçekleştirilecek fiilden haberi olmadığından ilave güvenlik tedbiri aldırmadığına, bazı milletvekillerinin kendisinin tutumuyla ilgili açıklamalarına ve bir daha böyle bir görüntüyle karşılaşmamayı dilediğine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, kayyum atamalarına ilişkin açıklaması
- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Komasyon Başkanı Mehmet Muş'un Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın İçişleri Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleleri
 - İçişleri Bakanlığı
 - Emniyet Genel Müdürlüğü
 - Jandarma Genel Komutanlığı
 - Sahil Güvenlik Komutanlığı

d) Göç İdaresi Başkanlığı

e) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

16'ncı Toplantı
20 Kasım 2024 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.16'da açılarak beş oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş,
Komisyonun bugünkü gündemine,

Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın İçişleri Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,
Toplantı öncesinde salona girerken yaşananlara, gerçekleştirilecek fiilden haberi olmadığından ilave güvenlik tedbiri aldırmadığına,
bazı milletvekillerinin kendisinin tutumuyla ilgili açıklamalarına ve bir daha böyle bir görüntüyle karşılaşmamayı dilediğine;

Oturum Başkanı Orhan Erdem, Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in İçişleri Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine;

İlişkin açıklama yaptı.

İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli, kayyum atamalarına;

Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç, Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın İçişleri Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine;

İlişkin açıklama yaptı.

2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek,

İçişleri Bakanlığının,

Emniyet Genel Müdürlüğünün,

Jandarma Genel Komutanlığının,

Sahil Güvenlik Komutanlığının,

Göç İdaresi Başkanlığının,

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının,

2025 yılı bütçeleri ve 2023 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 2025 yılı bütçelerini görüşmeye devam etmek için 21 Kasım 2024 Perşembe günü saat 10.00'da toplanmak üzere toplantıya 23.30'da son verildi.

20 Kasım 2024 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.16

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, toplantı yeter sayımız vardır, 16'ncı Birleşimi açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gündemimizde, İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Göç İdaresi Başkanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Sayın Bakana söz vermeden önce, Komisyonumuzdaki bürokratların, Bakan Yardımcılarımızdan başlamak üzere kendilerini Komisyonumuza tanıtmalarını rica ediyorum.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Türelî, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türelî'nin, kayyum atamalarına ilişkin açıklaması

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, bugün de ayrıntısıyla konuşacağız, kayyum uygulamasıyla ilgili birkaç şeyi belirtmek istiyorum: İlk uygulamaları 1980 askerî darbe dönemine kadar giden ve 2016 yılında olağanüstü hâl koşullarında çıkarılan 674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 38'inci maddesiyle 5393 sayılı Belediye Kanunu'na eklenen bir hükümlerle yeniden açılan hukuksuz kayyum uygulamaları Esenyurt, Mardin, Batman ve Halfeti belediyelerine atanan kayyumlarla devam etmektedir. Esenyurt Belediye Başkanımız Ahmet Özer'e ve diğer belediye başkanlarına yönelik uygulama Anayasa'nın 2, 19, 20, 127 ve 138'inci maddelerine ve ülkemizin tarafı olduğu uluslararası sözleşmelere açık bir biçimde aykırıdır. Siyasi iktidar tarafından belediyelere yapılan ve yerel yönetim mevzuatına da aykırı olduğu açık olan bu müdahale, hukukla izah edilemeyecek siyasi bir karardır. Bu, çok açık bir biçimde millî iradenin gasbidir. Bu uygulamalar, başından beri bütün kurumları ele geçirme mantığıyla hareket eden ve hukuksuzluğu kurumları ele geçirmek için bir yöntem olarak benimseyen, demokrasiyi ve onun hayat bulduğu ilk basamak olan yerel yönetimlerin yöneticilerine ve onları seçen halk iradesine saygısı olmayan iktidarın ülkemizi soktuğu yeni bir aşamadır. Burada bir Anayasa Mahkemesi kararı var son derece ilginç: Anayasa Mahkemesinin 13/06/1988 tarihli (1987/22) esas, 1988/19 sayılı Kararı'yla merkezî yönetimin vesayet yetkisini 127'nci maddenin beşinci fıkrasının sınırladığı durumların dışına çıkarmanın, yerel yönetim ve yerinden yönetim ilkelerini yadsımak anlamına geldiğini, görevden uzaklaştırılan kişilerin yerine merkezî yönetimin siyasal kimlikli organları tarafından atama yapılmasının Anayasa'ya aykırı olduğunu belirtmiş. "Atama yetkisinin merkezî yönetimin siyasal kimlikli organlarına verilmiş olması -altını çiziyorum bundan sonra- salt bu hedefi sağlamaya yönelik soruşturma ve kovuşturma açtırma ve bu nedenlerle görevden uzaklaştırma olanağı her zaman bulunduğundan geçici atama sürekli atamaya da dönüşebilir." demek suretiyle bu tür uygulamaların hukuksuzluğunu tespit etmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Dolayısıyla İçişleri Bakanlığı demokratik hukuk devletinin gereklerini yerine getirerek söz konusu kayyum atamalarını derhâl iptal etmeli, yerel yönetim ve yerinden yönetim ilkelerine bağlılık ve seçme ve seçilme hakkına saygı çerçevesinde bu uygulamalardan vazgeçmeli ve iktidara seçimle kazanmadığı belediyeleri ele geçirme yolunu açan söz konusu hukuki düzenleme yürürlükten kaldırılmalıdır. Anayasa'mızın değiştirilmesi teklif dahi edilemeyecek 2'nci maddesinde ifadesini bulan demokratik hukuk devleti ilkesinin anlamı ve gereği budur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türelî, teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A.- Kanun Teklifleri

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleri ¹

a) İçişleri Bakanlığı

b) Emniyet Genel Müdürlüğü

c) Jandarma Genel Komutanlığı

ç) Sahil Güvenlik Komutanlığı

d) Göç İdaresi Başkanlığı

e) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, süreniz otuz dakikadır.

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İçişleri Bakanlığı 2025 yılı bütçe teklifini takdirlerinize sunmak üzere huzurlarınızda bulunuyor, değerli heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde “Türkiye Yüzyılı” hedefleri, “büyük ve güçlü Türkiye” ideali doğrultusunda hazırladığımız 2025 yılı bütçe teklifimizin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyorum.

Bütçe hazırlık sürecinde sarf ettiğiniz yoğun çaba ve özverili çalışmalarınızdan dolayı siz değerli Komisyon üyelerine, ayrıca Gazi Meclisimiz adına 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamında Bakanlığımızı denetleyen ve Bakanlığımız çalışmalarına katkı sunarak raporlar hazırlayan Sayıştay Başkanlığımıza ve kıymetli denetçilerine teşekkür ediyorum.

İçişleri Bakanlığı olarak misyonumuz, temel hak ve özgürlükleri esas alarak ülkemizin bütününde iç güvenlik, kıyı ve kara sularının emniyetini sağlama, göç yönetimini ve kurumlar arası iş birliğini geliştirme, afet ve acil durumlara ilişkin süreçleri yönetme, nüfus ve vatandaşlık hizmetlerini sunma, etkin il ve ilçe yönetimini tesis etme görevlerini yerine getirmektir.

Vizyonumuz Türkiye’nin huzurudur. İçişleri Bakanlığı ailesi olarak 620 bini aşkın personelimiz ülkemizin huzuru ve güvenliği için kara vatanda, mavi vatanda ve siber vatanda fedakârca görev yapmakta ve canla başla çalışmaktadır. Bu süreçte “Halka hizmet, Hakk’a hizmettir.” anlayışını yüreklerine nakşederek milletimize aşkla hizmet etmekten şeref duyan çalışma arkadaşlarımızın tümüne ve onların değerli ailelerine teşekkürlerimi sunuyorum. Aziz milletimizin her bir ferdini huzurlarınızda sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; öncelikle her kuruluşunda milletimizin alın teri olan, Bakanlığımızın 2025 yılı bütçe rakamlarını arz etmek isterim. Bakanlığımız bütçesinin genel bütçe içerisindeki payı yüzde 8’dir. Değerli Komisyonumuza sunduğumuz toplam ödenek teklifimiz 1 trilyon 93 milyar 985 milyon 969 liradır. Toplam bütçenin yüzde 8,81’ini Bakanlık merkez birimleri bütçesi, yüzde 91,19’unu Bakanlığımıza bağlı kuruluşların bütçeleri oluşturmaktadır. Ödeneğimizin 779 milyar 747 milyon 196 bin lirası cari ödenekler, 314 milyar 238 milyon 773 bin lirası da yatırım ödeneğidir. Yatırım ödeneğimizin yüzde 85’lik kısmı deprem ödeneğidir. Komisyonumuzun değerli üyelerinin bilgilerine arz etmek üzere Bakanlığımıza bağlı kuruluşların bütçeleri ve Bakanlık bütçe oranları, gider türüne göre ödenek dağılımı sunumda ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemizin iç güvenliğinden sorumlu olan İçişleri Bakanlığımız 620.339 personelimize 780 bin kilometrekarelik vatan toprağımızın her bir karışında, mavi vatanımızın her bir noktasında her an görevinin başındadır. Halkımızın huzur ve güvenliği için konvansiyonel güvenlik sistemlerimizi yüksek teknoloji ve teknik kapasiteyle her geçen gün daha da güçlendiriyoruz, Jandarma ve Emniyet teşkilatımızın araç kapasitesini sürekli geliştiriyoruz, filomuzu artırıyor ve gençleştiriyoruz. Bu yıl içinde 11.611 yeni aracımızı Emniyet ve Jandarma teşkilatlarımızın hizmetine sunduk. 0-5 yaş arasındaki araç sayımızın oranı geçen yıla oranla yüzde 6 artarak yüzde 41’e yükseldi. Araç sayımızı artırmak ne anlama mı geliyor? Gece ve gündüz ekip sayılarımız artıyor, böylece ekiplerimiz daha etkin denetim yapıyor, daha görünür oluyor; önleyicilik ve caydırıcılığımız güçleniyor, hızlı yakalama yapıyoruz, vatandaşlarımızın çağrılarına daha çabuk dönüş sağlanıyor ve ekip sayılarımızın artışı vatandaşlarımızın duyduğu memnuniyet bizi daha da heyecanlandırıyor.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; çağımızın gerektirdiği teknolojik gelişmelere uyumu polisimizin ve jandarmamızın telsiz haberleşme sistemlerinde en üst seviyeye taşıdık. Türkiye’nin ilk ve en büyük haberleşme projesi olan, kesintisiz iletişim sağlayan JEMUS’un kurulumunu 77 ilimizde tamamladık; polisimizin kullandığı, yerli ve millî imkânlarla geliştirdiğimiz kriptolu telsiz haberleşme sistemi olan KETUM’u ise 26 ilimizde etkin hâle getirdik. Bunun yanında, güvenlik birimlerimize suçu önleme ve aydınlatmada büyük katkı sağlayan Kent Güvenlik Yönetim Sistemi’ni güçlendirmeye devam ediyoruz. Emniyet ve Jandarma teşkilatlarımız arasında “PTS” dediğimiz yani plaka tanıma entegrasyonunu tamamladık, ülkemizin her bir noktasında Plaka Tanıma Sistemi’nin kullanım alanını genişlettik, hâlihazırda PTS noktası sayımızı 4.043’e, mobil PTS sayımızı da 864’e yükselttik. Vatandaşlarımızın güvenliğini şeffaflık ve hesap verilebilirlik ilkeleri doğrultusunda sağlamak ve vatandaşımıza daha iyi hizmet verebilmek için yaka kamerası uygulamasına büyük önem veriyoruz. Yaka kamerası, güvenlik sistemimize devrim niteliğinde yenilikler katacak. Yaka kameraları olayların tarafsız bir şekilde kaydedilmesini sağlayacak, gerek vatandaşlarımız gerekse güvenlik güçlerimiz yaka kamerası kaydı altında tutum ve davranışlarına daha dikkat edecek. Bu sayede olası şikâyetlerin de daha çok azalacağını bekliyoruz ve biz bunları ASELSAN’la yani yerli ve millî savunma sanayimizin göz bebeği şirketimizle birlikte yapıyoruz.

¹(1/278) ve (1/277) esas numaralı Kanun Teklifleri 22/10/2024 tarihli 3’üncü Toplantı Tutanağı’na eklidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kırk yıldır kardeşliğimize pusu kuran, milletimizin birliğine ve beraberliğine kasteden bölücü terör örgütünü bu topraklardan kazıyıp atıyoruz. Zira terörle mücadele de bizim kırmızı çizgimizdir, milletimize verdiğimiz sözümüzdür. Sayın Cumhurbaşkanımızın ifade ettikleri gibi, acıları değil sevinçleri yarıştıracağımız, yoklukları değil zenginlikleri paylaşacağımız, karamsarlığı değil umutları filizlendireceğimiz bir Türkiye'nin kapılarını sonuna kadar açmak istiyoruz. Bunun için önümüzdeki tek engel terördür. Bu amaçla, kırsalda ve şehirde amansız bir mücadeleyle teröristlerin inlerini bir bir başlarına yıkıyoruz, yıkmaya da devam edeceğiz. İşte, bu yılın ilk on ayında kırsalda ve şehirde düzenlediğimiz 40.521 operasyonda 722 terörist etkisiz hâle getirildi, Kabine döneminde bu rakam 1.324'tür. FETÖ elebaşının ölümünden sonra da bu hain terör örgütüne yönelik yürüttüğümüz mücadelede hiçbir gevşemeye yer yok. Millî irademize darbe yapmaya yeltenen bu hain yapıyı temizleyene kadar mücadele edeceğiz. Bu amaçla, bu yılın ilk on ayında FETÖ'ye yönelik düzenlediğimiz 4.177 operasyonda 935 şahıs adli makamlarca tutuklandı, Kabine döneminde bu rakam 2.059. DEAŞ ve sol terör örgütleri gibi hain yapıların, emelleri itibarıyla farklılık gösterse de beslendikleri yer aynıdır. Bu amaçla, DEAŞ'a karşı düzenlediğimiz 1.205 operasyonda 605 şahıs tutuklandı, Kabine döneminde bu rakam 1.137. Sol terör örgütlerine yönelik olarak 545 operasyonda 129 şahıs tutuklandı, Kabine dönemimizde bu rakam 179.

Terörizmin arkasındaki karanlık kaynakları yok etmek için her an teyakkuzdayız çünkü biliyoruz ki terör sadece silahla değil onu yaşatan finansmanla da var olur. Türkiye kara paranın, kaçakçılığın ve yasa dışı fonların tüm izlerini sürmekte kararlıdır. Ülkemiz temiz, güvenli ve bağımsız bir geleceğe yürürken terörizme sağlanan her türlü maddi desteği sıfıra indirmek için azimle mücadele ediyoruz. Teröre giden her kuruşu kesmek milletimizin huzurunu garanti altına almaktır. Bu motivasyonla terörün finansmanına yönelik 192 operasyon düzenledik, detaylar sunumda arz edilmiş. Kabine döneminde 324 operasyonda 268 kişi tutuklandı, terörizmin finansmanı ile ilgili 67 milyon lira da ele geçirildi.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; teröre yönelik genel stratejimizin en temel dayanağı terörü kaynağında yok etmektir. Yerli ve millî savunma sanayimizin yükselen gücü sayesinde teröristleri inlerinde etkisiz hâle getiriyoruz. Ayrıca, istihbarat çalışanlarımız, olası terör eylemlerini engellemek için büyük bir çaba gösteriyor. Bu yılın ilk on ayında 72'si bombalı olmak üzere 92 terör eylemi engellendi. Kabine dönemimizde 156'sı bombalı eylem olmak üzere 203 terör eylemini engelledik. Terörün planlayıcısı ve yöneticisi konumundaki hainlerin ortadan kaldırılması terör yapılanmalarını temelden sarsmakta ve çözümlerini hızlandırmaktadır. Hangi renk, kategoride aranılırsa aransınlar ellerine şehitlerimizin kanı bulaşmış bu hainleri mutlaka ama mutlaka buluyoruz ve yok ediyoruz. Bu yıl içinde, sözde 35 üst düzey terörist kahramanlarımızca etkisiz hâle getirildi, Kabine dönemimizde bu rakam 81. Türkiye terörün başını ezmeye, hainlerin yuvalarını dağıtmaya kararlıdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de toplumsal huzuru bozan olayların başında asayiş kaynaklı suçlar geliyor. Asayiş hizmetlerindeki başarı sokaklarımızdaki huzurun anahtarıdır. Asayiş konusunda mahalle bekçimizden Emniyet müdürlerimize, polisimizden jandarmamıza, kaymakamlarımızdan valilerimize kadar tüm personelimizi kapsayan dinamik bir süreç yönetimi uyguluyoruz. Bu süreç, olası bütün boşlukları dolduran ve suç olaylarını azaltıp aydınlatma oranlarını yükselten bir süreçtir. Bakanlığımızın asayişe yönelik dinamik süreç yönetimindeki esasları; olaylara hızlı müdahale, veri analitiği ve risk değerlendirmesi, kaynakların etkin kullanımı, toplumla etkileşim, şeffaflık, kriz yönetimi ve proaktif güvenlik önlemleridir. Bu anlayışla, yöneticilerimizin çalışma performansını, verimliliğini ve topluma sağladığı katkıları anbean değerlendiriyoruz. Böylece, personel kaynağımızın, araç ve gereçlerimizin ne derece etkin kullanıldığını ölçüyoruz. Birazdan sizlerle, asayiş suçlarına ilişkin, her zaman yaptığımız gibi açık ve seçik olarak Bakanlığımızın resmî rakamlarını paylaşacağım. Asayiş vizyonumuz, önleyiciliği esas alan bir güvenlik yaklaşımıdır. Önleyicilik yaklaşımı; 85 milyon vatandaşımızla, sivil toplum kuruluşlarımızla, medyamızla, muhtarlarımızla, kanaat önderlerimizle yani topyekûn millet olarak seferberlik ruhuyla hareket etmemiz sayesinde sağlanabilir.

Evet, hedefimiz suçun işlenmesini önlemektir ancak suç işlenmişse en önemli görevlerimizden biri de hemen harekete geçip suçluları en kısa sürede yakalamak ve götürüp adalete teslim etmektir. Bu görevlerimizi yerine getirirken de ilk günden itibaren, her zaman söylediğim gibi, temel referansımız hukuk ve insan haklarıdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2023 yılının ilk on ayında kişilere karşı işlenen suçlarda toplam olay sayısı 654.385'ti; verilen bu mücadeleyle -önleyicilikle ilgili sistematik çalışmamızla- 2024 yılının ilk on ayında 23.430 azaldı; evet, 23.430 daha az olay meydana geldi. Oranları sunumda var, arz ediyoruz. Aydınlatma oranımız ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 1,3 artarak yüzde 97,8'e ulaştı yani kişilere karşı işlenen suçlarda her 100 olaydan 98'i aydınlatıldı, adalete teslim edildi.

Mal varlığına karşı işlenen suçlarda 2023 yılının ilk on ayında olay sayısı 244.457'ydi, 2024 yılının ilk on ayında 72.859 daha az olay meydana geldi -önleyicilik gücü- azalış yüzde 29,8. Mal varlığına karşı işlenen suçlarda aydınlatma oranımız geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 14,4 artarak yüzde 81,3 oldu.

Sayın milletvekillerimiz, son bir yılda kişilere ve mal varlığına karşı işlenen suçlarda olay sayısı toplam 96.289 azaldı. Otodan hırsızlık yüzde 6,4; kapkaç yüzde 59,3; evden hırsızlık yüzde 46,6 azaldı. 2023 yılının ilk on ayında toplam 126.828 hırsızlık olayı yaşanmıştı; bu yılın ilk on ayında hırsızlık 60.829 daha az gerçekleşti. Bu suçlarda da yani hırsızlıkta aydınlatma oranımız 15,8 arttı ve -şimdilik diyorum- yüzde 72,5 oldu.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; aranan suçluların yakalanması ile suç oranlarının düşmesi arasında doğrudan bir ilişki vardır. Şöyle ki: Arananların yakalanması tekrarlayan suçları önler, toplumda suç eğiliminde olanlar üzerinde caydırıcı etkiyi güçlendirir, organize suçların çözümlenmesini kolaylaştırır, toplumda sosyal güveni artırır; aranan suçluların yakalanması sonucu elde edilen bilgiler kolluk güçlerine yeni ipuçları kazandırır, böylece suçta önleyicilik artar. Bu çerçeveden baktığımız için aranan suçluların daha hızlı yakalanmasına büyük önem veriyoruz. Bu yıl içinde hapis araması olan 168.998 şahıs güvenlik güçlerimizce yakalandı; bu yakaladıklarımızdan 27.697'si hırsızlık, 14.123'ü dolandırıcılık, 2.277'si terör, 2.721'i kasten öldürme. Detayları sunumda var ama bu Kabine döneminde 264.346 kişinin yakalandığını da belirtmek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ruhsatsız silah temin edenleri ve silah kaçakçılarını mercek altına alarak 81 ilimizde Mercek operasyonları düzenledik, düzenlemeye devam ediyoruz. Özel ekipler kurduk, ödül sistemi getirdik, sahada özveriyle çalışan her bir personelimizi takdir ve taltif ettik.

Son on ayda düzenlenen operasyonlar sonucunda 52.271'i ruhsatsız tabanca olmak üzere toplam 90.317 silah ele geçirildi; 100.317 şahıs hakkında ise işlem yaptık. Gazi Meclisimizin ve milletvekillerimizin destekleriyle çıkacak olan yeni yasayla birlikte inanıyorum ki ruhsatsız silah kullanımının cezası çok daha caydırıcı olacak.

Emniyetimiz ve Jandarmamız vatandaşlarımızın güvenliğini sağlamak için olaylara hızlı ve etkin şekilde müdahalede bulunuyor. Önleyici ekip sayımızı artırarak suçu daha gerçekleşmeden engellemeyi amaçlıyoruz.

Son bir yıl içinde Emniyet teşkilatımızda önleyici ekip sayımızı yüzde 27, Jandarmamızda ise yüzde 22,5 artırdık. Üç dakika içinde olay yerine intikal eden ekip sayımız Emniyette yüzde 25'ten yüzde 39'a, altı dakikada olay yerine intikal eden ekip devriye sayımız Jandarmamızda yüzde 20'den yüzde 26'ya ulaştı. Burada kalmayacağız, daha da yukarıya çıkacağız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kadınlara yönelik her türlü şiddeti, olumsuz tavır ve davranışı sadece o kadının şahsına değil, milletimize, devletimize ve binlerce yıldır sahip olduğumuz değerlerimize de yapılmış bir saldırı olarak görüyoruz. Bu uğurda verilen büyük bir mücadele var ancak bu yılın ilk on ayında maalesef 276 kadın cinayeti işlendi. Kadına şiddet vakalarını önlemek adına geliştirdiğimiz elektronik kelepçe kapasitemizi sürekli artırıyoruz. 1.500 kapasiteli Elektronik İzleme Merkezinde 62 ilde 764 vakayı aktif olarak takip ediyoruz.

Dünyada kadına şiddet konusunda maalesef yükselen bir grafik var. Ülkemizde bu oran yükselmüyor ancak biz bu oranı aşağılara çekmek için büyük bir mücadele veriyoruz. Bu yılın ilk on ayında 162.897 erkeğe önleyici tedbir, 44.393 kadına koruyucu tedbir kararı verdik. KADES indirme sayımız her geçen gün artıyor. Kadına şiddetle ilgili KADES'e ya da 112'ye gelen çağrıyı en öncelikli çağrı sınıfında kabul ediyoruz. Bunun anlamı şu: Böyle bir çağrı yapıldığı zaman o konuma en yakın olan devriye; konumu, niteliği ne olursa olsun o işi bırakır, oraya gider. Ayrıca, ekiplerimiz koruma kapsamında kaydı olan her bir kadının evine haftada bir, belirli aralıklarla uğradığı gibi sadece evine de değil, komşusuna, mahalle bakkalına, muhtarına uğruyor. Kadınlara kalkan elleri indirmeye kararlıyız. Bu konu bizim için amasız fakatsız en hassas olduğumuz konuların başında geliyor.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; son on ay içerisinde 28 ilimizde Türkiye'nin Huzuru Toplantıları düzenledik. Güvenlik, asayiş, terör, organize suçlar, uyuşturucu, siber suçlar ve düzensiz göçle mücadeleyi detaylı bir şekilde masaya yatırdık. Her il özelinde yürütülen çalışmalarla ilgili geniş kapsamlı değerlendirmeler yaptık ve bunu da yapmaya devam edeceğiz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; suçla kibirlenen, kendini hukukun üstünde gören suç örgütlerine asla tahammülümüz yok. Huzuru tesis etmek için yer, zaman, mekân ayırt etmeksizin organize suç yapılarıyla mücadelemizi yılın üç yüz altmış beş günü gece gündüz demeden sürdürüyoruz. Bu örgütler her ne kadar yol ve yöntem değiştirip gelişen şartlara ayak uydurarak varlıklarını sürdürmeye çalışsalar da biz bu yapıları kesinlikle göz açtırmıyoruz. Her suç örgütü için planlı ve projeli dosyalar hazırladık, başlattık. Örgütleri detaylıca analiz ettik. Hukuk kuralları çerçevesinde teknik takiplerini yaptık, yapıyoruz. Çeteleri suçun türüne göre tanımladık; KOM, narkotik, siber suçlar olarak. Daha sonra faaliyet düzeyine göre, yerel, bölgesel, ulusal, uluslararası olarak sınıflandırdık. Bu anlayışla, 2024 yılı içinde organize suç örgütlerine yönelik 1.223 operasyon düzenledik, 3.770 organize suç örgütü üyesi tutuklandı, 505 organize suç örgütünü çökerttik. Kabine dönemimizle ilgili bu tablo sunumda arz edilmiştir. Sadece bu yılın ilk on ayında bu çetelere ait 36 milyar lira değerindeki mal varlığına el koyduk. Kabine dönemindeki bu rakam 106 milyar lirayı geçti. Bu suç örgütleriyle mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğiz.

INTERPOL'le çok güçlü bir iş birliğimiz var. Bu iş birliğiyle birlikte suç ve suçlularla mücadelede sınır tanımıyoruz. Hangi renk bültenle aranırsa aransın yakalayıp gereğini yapıyoruz. 352'si kırmızı bültenle, 161'i kırmızı difüzyonla aranan 513 şahsı yakaladık. Suç nerede olursa olsun, suçlu kim olursa olsun peşini bırakmadık, bırakmayacağız. Sınırlarımızın içinde suçlularla mücadelemizi sınır ötesine gittiyse orada da peşini bırakmıyoruz. Uluslararası alanda ortaklaşa gerçekleştirdiğimiz etkin operasyonlar sayesinde, kırmızı bültenle aranan 124 şahsın Türkiye'ye iadesini sağladık. Aynı zamanda, yurt dışında olduğunu değerlendirdiğimiz 538 şahısla ilgili de kırmızı bülten çıkardık. 92'nci INTERPOL Genel Kurulunda -bundan iki hafta önce- Türkiye'nin INTERPOL Avrupa Kıtası İcra Komitesi üyeliğine seçilmesi bu iş birliğimizin bir sonucudur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ekonomimize büyük zararlar veren, teröre finansman kaynağı olan, halkımızın hakkına göz diken her türlü kaçakçılık faaliyetlerini engellemek için tüm gücümüzle sahadayız. Bu yıl içinde kaçakçılık suçlarına ilişkin gerçekleştirilen 27.614 operasyon sonucu 641 şahıs tutuklanmıştır; Kabine döneminde bu rakam 1.027. 4 milyar 209 milyon lira vergi kaybını önledik; Kabine döneminde bu rakam 6 milyar lira.

Küresel bir felaket olan uyuşturucuya mücadelede yalnızca bir güvenlik meselesi olarak değil, yarınlarımızın meselesi olarak görüyoruz. Türkiye Yüzyılı'nda en büyük hedeflerimizden biri de ülkemizi uyuşturucuya karşı ulaşılmaz ve yasaklı bir kale hâline getirmektir. Hem uyuşturucunun arzıyla hem de uyuşturucuya olan taleple mücadele ediyoruz. Uyuşturucuyu imal edenlere, ticaretini yapanlara yönelik 41.296 operasyon yaptık. Operasyonlar sonucu tutuklanan şahıs sayısı 29.738. Bu Kabine dönemimizde uyuşturucu suçlarından tutuklananların sayısı 48.163. Her sokakta, her caddede, her köşe başında biz varız; zehir tacirlerine göz açtırmıyoruz, evlatlarımızın geleceğini karartmalarına müsaade etmiyoruz, Allah'ın izniyle etmeyeceğiz.

Bu yılın ilk on ayında 31 tonu esrar, 25 tonu metamfetamin olmak üzere toplam 81 ton uyuşturucu madde yakaladık; Kabine dönemimizde bu rakam 176 ton. Kabine dönemimizde yaptığımız operasyonlarla -geldiğimiz günden bugüne- günde yaklaşık 100 zehir tacirinin tutuklandığını görüyoruz. Ayrıca, günde ortalama 342 kilo uyuşturucu madde, 172 bin farklı uyuşturucu ve uyarıcı madde ile 517 bin kenevir kökü ele geçiriyoruz. Yaptığımız her bir operasyon, ele geçirdiğimiz her bir madde geleceğimize sahip çıkma mücadelesidir. Geleceğimiz olan gençlerimizi uyuşturucudan uzak tutmak hepimizin ortak görevidir. Bu görevi seferberlik ruhuyla, birlik ve beraberlik içerisinde gerçekleştirmeliyiz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; elektronik iletişim ağı her ne kadar “sanal dünya” olarak nitelendirilse de gerçek dünyayla ayrılmaz bir bütün olduğunu görüyoruz. Bilişim teknolojilerinin sunduğu imkânlardan en üst seviyede yararlanarak siber dünyada da her türlü tehdide karşı sürekli çevrim içiyiz. Nasıl ki teröristlerin inlerine giriyorsak siber dünyada da suçluların, teröristlerin, sapkın düşünceleriyle milletimizi zehirlemeye çalışanların çevrim içi inlerine giriyoruz. Bu amaçla 2024’ün ilk on ayında siber devriyelerimiz tüm suç kategorilerinde siber mecralar üzerinde 91.512 suç unsuru şahıs hesap tespit etti. Siber devriyelerimiz terör, ödeme sistemleri, bilişim ve yasa dışı bahis suçlarıyla çevrim içi çocuk istismarına yönelik kapsamlı çalışmalar yürütüyor. Bu yıl siber devriyelerimizin tespit ettikleri suç unsurlarına yönelik operasyonlarda 5.832 url hesabı “web” sayfası, 52.593 sosyal medya hesabı engellendi. Bugün internete erişimin oldukça kolay olduğu, 5,5 milyar insanın çevrim içi olarak varlık gösterdiği dünyada çocuklarımız maalesef en büyük tehditlerden biriyle karşı karşıya yani çevrim içi bağımlılıkla. Bu devasa dijital alan beraberinde getirdiği kolaylıkların yanında çocuklarımıza yönelik büyük tehditler de barındırıyor. Bu tehditlere karşı çocuklarımızı dijital dünyanın karanlık koridorlarından korumak için güçlü bir koruma kalkını oluşturunuz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; trafik, tıpkı terör, asayiş ve uyuşturucu gibi en önemli güvenlik problemlerinin başında geliyor. “Önlenilebilir halk sağlığı sorunu” olarak tanımlanan trafik kazalarını en aza indirmek için büyük bir çaba içindeyiz. Yollarımızda trafik güvenliğini tehlikeye sokacak her türlü tehdidi bertaraf etmek için trafikte sıfır can kaybı ilkesiyle hareket ediyoruz. Ülkemizde trafik kazalarının oluş sebeplerinin ilk sırasında aşırı hız yer alıyor. Her 100 kazanın yaklaşık 37’si sürücülerin, araç hızını, yol, hava ve trafiğin gerektirdiği şartlara uydurmamasından kaynaklanıyor. İşte bu yüzden trafik kaza riskini en aza indirmek amacıyla yeni nesil radar alımları yaptık. Gece ve gündüz radar uygulamalarımızın sayısını artırdık, artıracamız, daha da artacak. Trafik ekiplerimizin sayılarını yükselttik, bu sayı daha da yükselecek. Geçtiğimiz yıla göre Emniyet trafik ekiplerimizin sayısı 5.128’di, 5.956’ya yükselttik; Jandarma ekip sayımızı da şimdilik 2.064’ten 3.882’ye yükselttik. Amacımız vatandaşlarımıza ceza yazmak değil ancak yadsınamaz bir gerçek var ki denetimler arttıkça sürücülerimiz kurallara daha fazla hassasiyet gösteriyor ve böylece trafik kazaları da hızla azalıyor. Sadece bu yıl Emniyet ve Jandarma ekiplerimizce toplam 15 milyon 887 bin araca işlem yapıldı. Bunlar arasında izinsiz çakar kullanan 10.444, hız ihlalinde bulunan 4 milyon 612 bin 43, ehliyetsiz araç kullanan sürücü sayısı da 535.062. Burada dikkat çekmek istediğim bir diğer önemli husus motosiklet kazaları. Bu yıl meydana gelen yaklaşık her 2 kazadan 1’ine motosikletler karıştı. Bakanlık olarak motosiklet kazalarını önlemeye yönelik denetimlerimizi de yoğunlaştırdık.

Sayın Başkan, sayın milletvekillerimiz; Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, Türkiye, göç yönetiminde insan hak ve hürriyetlerine saygılı, hukuk ve medeniyet değerlerine bağlı, kamu düzeni ve güvenliğinden taviz vermeden tüm dünyaya örnek bir model sunmaktadır. Göç meselesini düzenli-düzensiz göç, uluslararası koruma, gönüllü geri dönüş, göçmen kaçakçılığıyla mücadele ve sınır yönetimi gibi tüm boyutlarıyla ele alıyoruz. Politikalarımızı, Göç İdaresi Başkanlığımızın koordinasyonuyla, ilgili kurum ve kuruluşlarla birlikte eşgüdüm hâlinde uyguluyoruz. Adres tahkikatlarının sonucunda -bunu ilk defa burada açıklıyorum- geçici koruma altındaki Suriyelilerin sayısı bugün 2 milyon 935 bin 742’ye düşmüştür. Ülkemiz genelinde, 2023 Eylül ayında, yasal kalış hakkı bulunan tüm yabancıların adres tahkikatlarına başladık; bu süreç 2024 yılı Mayıs ayına kadar sürdü. Geçici koruma altında bulunan Suriyelilerden 731.146’sının adreslerinin güncel olmadığı tespit edildi. Kendilerine adreslerini güncellemeleri için doksan günlük süre tanındı; Türkçe, Arapça SMS’lerle bilgilendirme yapıldı. 81 ilimizde valiliklerimiz koordinasyonunda, STK’lerle yapılan bilgilendirme toplantılarından sonra 580.819 Suriyeli adreslerini güncelledi veya adres güncellemek için randevu aldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANİ ALİ YERLİKAYA - Sayın milletvekilleri, bu süreçte, Millî Eğitim Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı, Aile Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığına yazılar yazdık. Adreslerini güncellemeyen Suriyelilerin en son aldıkları kamu hizmetlerini yani en son bıraktıkları izi istedik ve adreslerini güncellemeyen Suriyelilerin yabancı kimlik numaralarını pasife aldık. Bunun anlamı şu: Pasife alındığı için acil sağlık hizmetleri hariç hiçbir kamu hizmetine erişemezler. Bu çalışmalardan sonra, 2024 yılının 1 Ekim tarihinde yeni bir aşamaya geçtik. Kamu kurumlarımızdan hizmet almayan yani herhangi bir iz bırakmayan 150.327 Suriyelinin -az önce de ifade ettim- en az bir yıldan beri hiçbir şekilde kamu hizmetinden faydalanmadığını yani burada olmadığını tespit ettik ve biz bunların Avrupa’ya geçtiğini değerlendirdik ve kayıtlarını sistemden düştük.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; mavi vatanın koruyucusu Sahil Güvenlik Komutanlığımız düzensiz göçün engellenmesi noktasında üzerine düşen görevi büyük bir özveriyle yerine getirirken denizlerimizdeki arama, kurtarma ve tıbbi tahliye faaliyetlerini de başarıyla yürütüyor. Rakamlar sunuda arz edilmiştir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; göçle mücadele eden tüm ülkelerin gözü inovatif bir yaklaşımla geliştirdiğimiz Mobil Göç Noktası araçlarımızda. 81 ilimizde 270 adet mobil göç noktası aracımız hizmet veriyor. Mobil Göç Noktasında, GöçNet veri tabanına bağlı bilgisayar, parmak izi cihazı, göç uzmanlarımız ve tercüman bulunuyor. Yanında kimliği ya da pasaportu olmayan yabancıların durumunu mobil göç noktası araçları vasıtasıyla hızlı ve kolay bir şekilde kontrol ediyoruz. Uygulamanın başladığı 19 Temmuz 2023 tarihinden bugüne mobil göç noktası araçlarımızda 2 milyon 28 bin 462 yabancıların kimlik kontrolünü yaptık. Bu sorgulamalarda 150.935 düzensiz göçmen tespit ettik. Mobil göç araçlarıyla yaptığımız sorgulamaların ilk üç ayında düzensiz göçmen oranı her sorguda, her 100 sorguda yüzde 74,5 iken bu oran son bir ayda her 100 sorguda yüzde 2,7’ye düştü. Sayın Cumhurbaşkanımızın 2022 yılında katıldığı Birleşmiş Milletler 77’nci Genel Kurulunda “Suriyeli kardeşlerimizin ülkelerine gönüllü, güvenli, onurlu şekilde dönmelerini temin etmek için gerekli şartları oluşturmak konusunda üzerimize düşeni samimiyetle yapıyoruz.” ifadelerine uygun olarak ülkemizde geçici koruma kapsamında bulunan Suriyelilerin gönüllü geri dönüşüne dair eylem planımızı devamlı uyguluyoruz. Sadece bu yılın ilk on ayında 114.083 Suriyeli, ülkesine gönüllü, güvenli, onurlu geri dönüş yapmıştır; yine, bu yıl aylık 11.408’e yükselmiştir bu oran; 2016’da başlayan bu süreç -gönüllü güvenli, onurlu, geri dönüş- toplamda 730 bine ulaşmıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; asrın felaketi olan Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat depremleri 14 milyon insanımızı derinden etkiledi; 53.725 can kaybı yaşandı, 107.213 kişi yaralandı. Depremden sonra 161'i çocuk, 379'u yetişkin 540 depremzede hakkında kayıp müracaatı yapıldı. Cumhuriyet başsavcılıkları koordinasyonunda yürütülen çalışmalar neticesinde DNA eşleşmesi, ölüm testi ve ölüm karnesi düzenlendi. Bu çalışmalar sonrasında 13 Kasım 2024 tarihi itibarıyla 30'u çocuk, 45'i yetişkin olmak üzere 75 depremzedenin arama çalışmaları devam ediyor yani 540'tan 75'e indi; bunun 50'si Türk, 25'i yabancı uyruklu ama arama çalışmaları -aileleriyle cumhuriyet başsavcılığımızın koordinasyonunda- hâlen devam ediyor.

Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, milletimizle el ele vererek asrın felaketini asrın birlikteliğine dönüştürdük, dünyanın en büyük iyileştirme operasyonunu gerçekleştirdik. Bu vesileyle, asrın felaketinde hayatını kaybedenlere bir kez daha Allah'tan rahmet, yaralılarımıza geçmiş olsun diliyorum, ruhları şad olsun; Allah, ülkemizi ve milletimizi her türlü afetlerden korusun. Yaraları sarmak için tüm imkânlarımızla sahadaydık. Milletçe gönülden gönüle bir köprü kurduk, bu köprünün adı dayanışma köprüsüdür. Bu minvalde yapılan kampanyalara 140 milyar 924 milyon lira bağışlandı, bunun 119 milyar 383 milyon liralık kısmı depremzedeler için bugüne kadar kullanıldı. Bağışlar depremzedeler için harcanmaya devam ediyor. Depremden zarar gören hanelere gerçekleştirilen destek ve yardım ödemeleri kapsamında bugüne kadar 142 milyar 320 milyonu aşkın kaynak aktarıldı.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 6 Şubat depremleri sonrası odaklandığımız en temel konuların başında deprem konutları geliyordu. Kalbi depremzedelerimizle birlikte atan halkımızın tek bir isteği vardı, o da depremzedelerimizin yeni, sıcak yuvalarına kavuşması; işte bu duyguyla ve inançla hareket ettik. Deprem konutlarımızın ilk temellerini depremden sadece yirmi iki gün sonra, 28 Şubat 2023'te attık. Şimdiye kadar 350.430 konut ve ticarethanenin ihalesi yapıldı, yapım süreçleri devam ediyor. Toplam 130.565 konutun kura çekimi tamamlandı. Hak sahibi vatandaşlarımız sıcak yuvalarına kavuşuyor. Teslimi yapılan her bir anahtar milletimize verdiğimiz sözü nasıl yerine getirdiğimizin güçlü bir göstergesi oldu. Zorlukları hep birlikte aşma dirayetimizin ve yeniden ayağa kalkma kararlılığımızın timsali oldu.

Depremde sarsılan coğrafyalardan savaş mağdurlarına, kurak topraklardan selin vurduğu diyarlara kadar uzandığımız her yere milletimizin merhametini ve dayanışma ruhunu götürüyoruz; bunu Türkiye'nin şefkat eli AFAD'la yapıyoruz. Büyük afet ve felaketlerde nice canları kurtarıyor, yaraları sarıyor ve umudu yeniden canlandırıyoruz. Bu yılın ilk on ayında 5 kıtada 70'ten fazla ülkeye insani yardım götürdük. Gazze'de yaşanan soykırıma karşı Filistinli kardeşlerimizin de her an yanlarındayız. Sadece bu yıl Filistin'e 86.338 ton insani yardımı uçak ve gemilerle gönderdik.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; nüfus hizmetlerinde kalite standartlarını artırıyor, yenilikçi yöntemler kullanarak vatandaş odaklı bir yaklaşımla 7/24 hizmet sağlıyoruz. İl, ilçe merkezlerinde toplam 953 nüfus müdürlüğü konsept proje çerçevesinde hizmet ediyor. Günlük ortalama 100 binin üzerinde işlem yapan konsept nüfus müdürlüklerimiz 74 ilimiz ve 879 ilçemizde faaliyet yürütüyor.

112 Acil Çağrı Merkezimiz 85 milyon vatandaşımızın her birinin hayatına dokunuyor. 2024 yılının ilk on ayında 112 üzerinden 87 milyon çağrı geldi, bu çağrılardan 29,4 milyonu vakaya dönüştü. Acil Durum Merkezimizin çağrı karşılama süresi geçen yıla oranla 3,89 saniyeden 2,9 saniyeye düştü.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; deprem konutlarıyla eş zamanlı olarak deprem bölgesindeki yatırımlarımıza hız kesmeden devam ediyoruz. Emniyet teşkilatımızın hizmetine sunulacak 91 yeni hizmet binasının 13'ünün yapımı tamamlandı, 45'inin yapımı ise devam ediyor. Jandarmamızın hizmetine sunulacak olan 36 hizmet binasının 20'sinin yapımını tamamladık, 9'unun yapım çalışmaları da devam ediyor. 2025 yılında İçişleri ailesi olarak deprem bölgesinde bulunması gereken, yapılması gereken tüm hizmet binalarımızın yapımını da tamamlayacağız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sizlere konuşmak için bana ayrılmış olan bu süre içerisinde İçişleri Bakanlığı bütçesiyle ilgili rakamları ve İçişleri ailesi olarak 620 bin mesai arkadaşımınla yürütmekte olduğumuz faaliyetlerimizi özetlemeye çalıştım. Bizler, üzerimizde taşıdığımız sorumluluğun bilincindeyiz. Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, büyük ve güçlü Türkiye hedeflerimiz doğrultusunda huzur ve güvenliğin teminatı olan İçişleri Bakanlığımız, çalışmalarına durmadan, duraksamadan ve vatan aşkıyla devam edecektir.

Bu vesileyle, aziz vatanımız için fedayî can eyleyen tüm şehitlerimizi rahmet, minnet ve saygıyla yâd ediyorum, makamları ali olsun. Kahraman gazilerimize sağlık ve afiyetler diliyorum.

Yüce heyetinize beni sabırla dinlediğiniz için teşekkür ediyor; 2025 yılı bütçemizin ülkemize, milletimize hayırlar getirmesini diliyor, sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar; şimdi, grupların görüşlerine, konuşmalarına geçeceğiz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Yaşar Tüzün, sonrasında Sayın Başarır onar dakika; Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Sayın Mehmet Rüştü Tiryaki ve Şırnak Milletvekili Sayın Nevroz Uysal Aslan onar dakika; İYİ Parti Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Uğur Poyraz, Aydın Milletvekili Sayın Ömer Karakaş onar dakika; Saadet Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Serap Yazıcı Özbudun, Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan onar dakika; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Kalaycı yirmi dakika; Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Elâzığ Milletvekili Sayın Ejder Açıkkapı yirmi dakika konuşacaklardır.

Sayın Tüzün'den başlıyoruz.

Sayın Tüzün, buyurun.

Süreniz on dakikadır.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, Bakanlığımızın üst düzey bürokratları; ben de İçişleri Komisyonunun sözcüsü ve Bilecik Milletvekili olarak hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Malumunuz, bugün İçişleri Bakanlığımızın bütçesini burada görüşeceğiz. Bu görüşmelere başlamadan önce, sabahki yaşanan nahoş olayın bir daha yaşanmaması, başta İçişleri Bakanlığına bağlı kamu personelinin bu anlamda kötü niyetle kullanılmaması talebiyle sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bütçemizin genel durumunu incelediğimizde personel sayımız artıyor, araç sayımız artıyor ama İçişlerine bağlı 621 bin personelimizin özlük haklarına yönelik hiçbir iyileştirmenin yapılmadığını da gözlemlemiş bulunuyoruz.

Sayın Bakan, malumunuz olduğu üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir kanun teklifimiz var, bu kanun teklifi İçişleri Bakanlığı Komisyonunda geçtiğimiz hafta görüşüldü.

Sayın Bakan, bütçe toplantısına katılıyorsunuz, Genel Kuruldaki bütçe görüşmelerine katılıyorsunuz, bunun dışında ne komisyon çalışmalarına ne Genel Kurula katılım sağlamıyorsunuz. Komisyonunda teklif ettiğinizi -geçtiğimiz hafta salı günü- 85 milletvekilimizin teklif ettiğini -İçişleri Bakanlığı Komisyonunda- Komisyona bağlı personelin sözcüsünün -İçişleri personelinin, Bakanlığa bağlı değil- bize maili yoluyla öğrenmiş bulunuyoruz ve salı günü saat 15.00'te Komisyon Başkanı yazılı bir şekilde, imzalı bir şekilde teklifinizi bize sunmuş bulunuyor. Yani kırk sekiz saat süreyle biz 48 maddelik kanun teklifini inceleme şansını gerçekten bulamadık ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak İçişleri Komisyonu üyeleriyle acilen toplandık, bu kanun teklifinin içerisinde neler var, neler getiriyor, neler götürüyor şeklinde bir değerlendirme yaptık ve Komisyona hazırlandık, geldik. Evet, bugün Plan ve Bütçede Bakanlığımızın bütçesini görüşeceğiz ama başta Plan ve Bütçe üyelerimize ve Bakanlığın değerli bürokratlarına bu kanunla ilgili kısaca bir bilgilendirme yapmak istiyorum.

Teklif ettiğiniz kanun metni 48 madde; bir torba kanun. 17 tanesi kanun değişikliği getiriyor, farklı farklı bakanlıkların kanunu bu torbanın içine konulmuş, ayrıca 1 tane kanun hükmünde kararnameyle 18'e çıkarılmıştır. Birbiriyle ilgisi olmayan, alakası olmayan 18 konuyu bir araya getirip kanun teklif olarak Meclisin gündemine sundunuz. Evet, buraya kadar güzel olabilir ancak görüşmeler esnasında -özellikle bunun altını çizmek istiyorum Sayın Bakan- alelacele gönderdiğiniz kanun teklifinin metniyle gerekçe metninin uymadığı, birbiriyle bağlantısı olmadığı birçok maddeyi bizler Cumhuriyet Halk Partisi olarak gündeme getirdik ve Komisyonumuz en az 3-4 defa ara vermek zorunda kaldı; yeni bir düzenleme, yeni bir metin hazırlandı. Yani burada dikkat çekmek istediğim konu şudur arkadaşlar: Bir kanun teklifinin Gazi Meclise sunulduğunda gerekli hazırlığın, gerekli düzenlenmesinin iyi bir şekilde incelenerek yapılmadığının en somut örneğini geçtiğimiz hafta Komisyonunda yaşadık. Ayrıca, Sayın Bakan, siz bu toplantılara katılmadığınız gibi, Komisyonumuza, yasamaya, Gazi Meclise verdiğiniz önemin... Bir kez daha ifade etmek isterim ki sadece Bakan Yardımcılarımızdan Bülent Bey'in iyi niyetli girişimleri sayesinde sonuç alabildik ama Komisyonumuza özellikle üst düzey bürokratların gönderilmemesi ve aynı zamanda sormuş olduğumuz sorulara cevap verilememiş olmasını bir kez daha orada tespit etmiş bulunuyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, böylesine bir kanun teklifini biz Genel Kurulda dün itibarıyla görüşmeye başladık. Özellikle, bu kanun teklifinde 13 tane madde, bizim geçmişteki uyarılarımızın tümü dikkate alınmadan kanunlaştırılıp, kabul edilip Resmî Gazete'de yayımlanmıştır ancak Anayasa Mahkemesi 13 maddesini -düşünebiliyor musunuz, 48 maddelik bir teklifin 13 maddesini- iade etmiş, geri göndermiş ve tekrar görüşülmesini istemiş. Kanun yapma tekniği açısından -özellikle Cumhuriyet Halk Partisi milletvekilleri olarak- iyi bir kanun teklifi hazırlanabilmesi noktasında, yapmış olduğumuz istişarelerde bu kanun teklifinden 4 maddenin geri çekilerek yeniden görüşülmesi kararı alınmıştır. İnşallah, bugün Genel Kurulda bu kanun teklifini bir kez daha gözden geçireceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçemizin geneline baktığımız zaman, elbette personel sayısı, araç sayısı ve diğer Bakanlığımızın hizmetleri noktasında azımsanmayacak işler yapılmıştır ancak Türkiye'mizin en önemli sorunlarından bir tanesi olan iç politika sorunu ve ekonomik sorun bir türlü çözülememiştir. Ekonomimizin elden gittiğini hepiniz çok iyi biliyorsunuz. 2013 yılında toplam 23 milyar dolarlık yatırım Türkiye'ye geldiğinde, bugün geldiğimiz noktada, bu 23 milyar dolarlık yatırımın yüzde 10'u dahi özükmemektedir. Neden ve niçin olduğunu değerlendirecek olursak; çünkü Bakanlığın özellikle başta 250 bin dolara T.C. kimliği vermesinin, sonra 400 bin dolara T.C. kimlik numarası vermesinin, T.C. vatandaşı yapmasının, daha doğrusu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı yapmasının olumsuzluklarını hep beraber görüyor ve yaşıyoruz. Özellikle, 400 bin dolar vererek Türkiye Cumhuriyeti kimliği alan vatandaşların resmî olarak böyle bir alışveriş yapmadığını, küçük bir hesapla, bir mevduatla bir alışveriş yaptığını; Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olduktan sonra da Türkiye'de her türlü yolsuzluğa, her türlü uyuşturucu işine ve her türlü mafya işine girdiğini sizler benden daha iyi biliyorsunuz.

Sayın Bakan söyledi, 3.777 organize suç örgütü tutuklandı. Sayın Bakanın ve bundan önceki bakanların yapmış olduğu operasyonlara baktığımızda gözüktüğüne alınan belki de 15 bine, 20 bine yakın insan sayısı var. Peki, gözüktüğüne alınan 20 bine yakın insan sayısı varken 3.777 kişi niye tutuklandı? Çünkü bu süreçte, bu tutuklamalardan önce emniyette ve savcılıktaki dosyaların boş olduğunu ve iddianamede bulunan iddiaların olmadığını, savcı ve hâkimlerin ceza veremediğini tespit etmiş bulunuyoruz.

Değerli arkadaşlarım, eğer Türkiye'de son on yılda yatırımcının, dış yatırımcıların Türkiye'ye güveni kalmadıysa... Türkiye'deki mafya ve çeteleşme noktasında güven duygusunun oluşmadığını tespit eden yatırımcı Türkiye'ye maalesef gelmemektedir. Aynı şekilde, can ve mal güvenliği olmayan bizim kendi yatırımcımız da yatırımını yurt dışında gerçekleştirmeye, yatırımını yurt dışına yapmaya başladı. Operasyonlar yapılıyor, evet, güzel ama bu operasyonlar sonrası tutuklama süreci ve dosyanın boş olmasından dolayı yatırımcı ülkemize güvenmiyor. Dolayısıyla, Türkiye'de bu çeteler, mal ve can güvenliği olmadığını düşünen bu çeteler de çökme operasyonu gerçekleştirmek istiyorlar. Türkiye'deki birçok iş adamımıza, Türkiye'deki birçok iş insanımıza otelcilikten Köfteci Yusuf'a varıncaya kadarki uygulanan siyasi politikaların ne olduğunu sizler benden daha da iyi biliyorsunuz.

Netice itibarıyla, değerli arkadaşlarım, bu bütçede personelimizin özlük haklarını iyileştirme olmadığı gibi, özellikle seçim kampanyası döneminde uzman çavuşlarımıza, Emniyet güçlerimize verilen sözlerin hiçbirinin de yerine gelmediğini gözlemlemiş bulunuyoruz. Uzman

çavuşlarımızın kadroları yok, kıdemleri rütbelerden sayılmıyor, sağlık yönetmeliği yok, çalışma yönetmeliği yok, sicil yönetmeliği yok; sözleşme çilesi devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tüzün, ilave bir dakikanızı ekliyorum.

Buyurun lütfen.

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) - Sayın Bakan, özellikle bir konuya dikkat çekerek sözlerimi tamamlamak istiyorum. Bildiğiniz üzere, 29375 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan, eğitim sonu günü uygulanan sözlü mülakattan bahsetmek istiyorum. Bu mülakatla Polis Meslek Yüksekokulu, Polis Meslek Eğitim Merkezi ve Polis Amirleri Eğitim Merkezinde okuyan ve bu eğitimi gördükten sonra son gün, son saatte sözlüye tabi tutulan 10 bine yakın mağdur insanımız söz konusu. Bunların mağduriyetlerinin giderilmesi için bu yönetmeliğin kalkmasını talep etmekteyiz.

Bütçemizin öncelikle, kazasız, cezasız, belası ve terör yaşanmadan bir yıl geçirmesini temenni ediyor, Komisyonumuzu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tüzün, teşekkür ediyorum. Sayın Karakoz, buyurun.

Süreniz on dakikadır.

EVRİM KARAKOZ (Aydın) - Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri, bürokratlarımız, basınımızın emekçileri ve danışman arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Fedakârca çalışan tüm emniyet güçlerimize teşekkür ediyorum.

İçişleri Bakanlığı, Türkiye Cumhuriyeti devletinin en önemli bakanlıklarından biridir. “İçişleri Bakanlığı” denilince de aklımıza ilk olarak vatandaşlarımızın güvenliği geliyor. Ancak uygulamalar esnasında gözden kaçırılan ve yasa yaparken gözden kaçırılan bir husus var. Türkiye Cumhuriyeti devleti bir hukuk devletidir. Hukuk devletinde her bir vatandaş dini, milliyeti, cinsiyeti fark etmeksizin eşit hak ve hürriyetlerden yararlanır. Adaletin kalmadığı bu ülkede başı dara düşen herkes, artık, adaleti sosyal medya üzerinden aramaya başladı. Gerek sizin gerek Bakanlığın açıkladığı verilere bakıldığında, ülkemiz güllük gülistanlık gösteriliyor ama öyle olmadığını biliyoruz. Uyuşturucu kullanımı inanılmaz derecede arttı, bireysel silahlanma inanılmaz derecede arttı. Kadın ve çocuk cinayetlerinde maalesef, dünyada en önde gelen ülkelerden biri hâline geldik. Uyuşturucunun, uluslararası suç örgütlerinin merkezi hâline gelmiş durumdayız. Belki değerli bürokratlarımızın, Bakanımızın etrafında gereğinden fazla güvenlik önlemi alındığı için fark etmiyor olabilirler ama ülkemizde insanlarımızın pek çoğu kendini güvende hissetmiyor. Bir güvenlik sıkıntısı var, çok ciddi bir güvenlik sıkıntısı var. İnsanlarımız özellikle geceleri sokağa çıkmaya çekinir hâle geldiler.

Bakın, Emniyet Genel Müdürlüğünde toplam 353.857 personel görev yapıyor. Emniyet teşkilatımızın personelleriyle sürekli görüşme hâlindeyiz, ciddi mağduriyetleri var ve seslerini duyurmaya çalışıyorlar. Polislerimizin kutsal görevleri siyasi iktidar tarafından kötüye kullanılmak isteniyor. AKP, onlardan milletin güvenliğini değil, kendi iktidarının güvenliğini sağlamalarını istiyor. Üzerlerindeki üniformaları âdeta bir AKP forması gibi görmeleri isteniyor ve Hükümetin kanuni ve hukuki olmayan emirleri altında çoğu kez muhalefet ve vatandaş karşı karşıya getiriliyor, karşı karşıya getirilmek isteniyor ama AKP iktidarı polislerimizin sorunlarını ve taleplerini de görmezden geliyor. Emniyet teşkilatında personelin kurumdaki memnuniyet oranları çok düşük. Uzun ve düzensiz mesai saatleri görev esnasında karşılaşılan en büyük sorun olmakla birlikte, mobbing de en büyük stres faktörü olarak yer almaktadır. Bakın, bu insanlar canlarını ortaya koyarak gece gündüz devlet ve millet için çalışıyorlar. Polislerimiz arkalarında not bırakarak intihar ediyor. Polis intiharlarını Meclise getiriyoruz, konuşalım, sorunlarını çözelim diyoruz ancak iktidar her seferinde “Hayır.” diyor. Emniyet Genel Müdürlüğü polislerimizin intihar ettiği bir yer değil, polislerin huzurla çalıştığı bir yer olmalıdır. Bakın, 2022 yılında 105, 2023 yılında 110, bu yıl ise bugüne kadar 67 polis intihar etmiş. Türkiye’nin intihar ortalaması 4,01; Emniyet teşkilatında polislerin intihar ortalaması 15,17.

Sayın Bakan, polislerimiz neden intihar ediyor diye araştırdınız mı? Elinizde bununla ilgili rapor varsa sonuç olarak ne yaptınız?

Bakın, polislerin yaşadığı bir mağduriyeti sizlere anlatayım. Polis okullarına girerken bir sözlü mülakat yapılıyor, başarılı ve sicili temiz olanlar eğitimlerine başlıyor. Yıllar sonra mezun olacakları anda karşılımları 2015 yılında çıkarılan bir yönetmelik geliyor ve eğitimin son günü sözlü mülakat yapılıyor ve bu mülakatlarda birçok genç eleniyor. “Bu mülakatları kaldıracamız.” dediniz devletin her kesiminde ancak işe alımda hem de mezuniyet öncesinde mülakat yapmaya devam ediyorsunuz. Acaba bu polisler niye eleniyor? Bu eğitim esnasında siyasi görüşlerinin AKP’den uzak olduğu anlaşılıyor ve siyasi saiklerle mi bu insanların polis olması engelleniyor?

Bakın, bir diğer konu da uzman çavuşlarımız. Bunu yıllardır dile getiriyoruz, sürekli söylüyoruz ancak bir yere varabilmiş durumda değiliz. Türkiye’de 220 bine yakın uzman çavuş var ama bu uzman çavuşların kadroları yok, özlük hakları yok, meslek güvenceleri yok. Uzman çavuşların özlük hakları bir an önce verilmeli ve problemleri de çözülmelidir.

Bakın, uzun süredir kayyum uygulamalarını tartışıyoruz. Sayın Bakan da haksız ve hukuksuz yere iptal edilen İstanbul seçimi sonrasında kayyum olarak atanmıştı, sanırım kendisi o dönemde kayyumluğu çok beğendiği için yine haksız ve hukuksuz şekilde kayyum uygulamalarını devam ettiriyor. Bakın, bir belediye başkanının suçlu olduğu iddia ediliyorsa bunun çözümü kayyum atamak değildir, görevden uzaklaştırma tedbiri de alınabilir ama görüyoruz ki iktidar sürekli olarak -yasada görevden uzaklaştırma tedbiri yer almasına rağmen- kayyum uygulamalarını uygulama yönünde ısrarcı oluyor. Mesela, Esenyurt’ta Belediye Meclis üyeleri hakkında bir karar bulunmamasına rağmen Belediye Meclis üyelerinin Belediyeye girişleri ve görevlerini yapmaları engelleniyor. Bu, Anayasa’ya da mevzuata da hukuk devletine de aykırı bir uygulamadır. Bir de son zamanlarda, özellikle 31 Marttan sonra -ki 31 Marttan önce de biz bunu çok yaşıyorduk- özellikle AKP’li olmayan belediyeler üzerinde ciddi bir müfettiş baskısı oluşturulmaya çalışıldı ve 31 Marttan sonra da bunun emarelerini görüyoruz.

Bakın, bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda bir kanun görüşülüyor ve bu kanunun 3'üncü maddesinde mülkiye müfettişlerinin teftiş esnasında sahip oldukları yetkiler düzenlenmeye çalışılıyor. Bunu, Genel Kuruldaki konuşmalarımızda, İçişleri Komisyonundaki görüşmelerimizde de açık bir şekilde ifade ettik; soruşturma yapma yetkisi Türkiye Cumhuriyeti devletinde cumhuriyet savcılarının ancak getirilen yasayla müfettişlere cumhuriyet savcılarının ve sulh ceza hâkimlerinin sahip olmadığı yetkiler verilmektedir. Ön inceleme dediğimiz konu -müfettişlerin özellikle belediyelerde yapmış olduğu işlem ön incelemedir- soruşturma izni verilmesi ya da verilmemesi yönünde bir görüş beyanından ibarettir. Sonrasında İçişleri Bakanı soruşturma izni verir ya da vermez, verirse de Danıştaya gidilir, Danıştay itirazı kabul eder ya da etmez ama müfettiş, cumhuriyet savcılarının sahip olmadığı yetkilerle soruşturma yürütüyor, müfettişlerin raporları doğrultusunda belediyelere kayyum atanıyor ya da belediye başkanları görevden uzaklaştırılıyor. Bakın, sandıkla gelen sandıkla gider. Elbette, her idarenin her işlemi hukuk tarafından denetlenmelidir ama Türkiye Cumhuriyeti devletinde sadece muhalif belediyeler denetleniyor, iktidar belediyeleri denetlenmiyor. Bu anlamda, bir denetim olacaksa öncelikle iktidar belediyelerinin de denetime tabi tutulması gerekiyor.

Ülkemizde ciddi de bir göçmen sorunu var. Burada rakamlar verilmiş, biz bu rakamların doğruluğu ve sağlığı konusunda ciddi şüpheler içerisindeyiz. Biz, hafta sonu Genel Başkan Yardımcımız Murat Bakan'la birlikte Van'daydık, orada incelemeler yaptık. Sahada gördüğümüz vatandaşlarımız her gün onlarca, yüzlerce kişinin sınırı geçmeye devam ettiğini ifade ediyorlar. Peki, burada günde 300'ü, 400'ü bulan rakamlardan bahsediyorlar, biz de diyoruz ki 4 milyon göçmen var. Burada Suriyelilerden bahsedilmiş. Peki, Türkiye Cumhuriyeti devletinde şu anda ne kadar Afgan yaşamaktadır? Ülkeyi öyle bir hâle getirdiniz ki sınırlar hallaç pamuğuna döndü, dünyanın her ülkesinden göçmen ülkemizde. Göçmen kaçakçılığının trafik merkezi maalesef ülkemiz hâline geldi.

Bir diğer konu da Genel Kurulda şu anda bireysel silahlanmayla alakalı bir kanun teklifi var, orada nihayet mantıklı düzenlemeler getirilmiş. Bakın, dün daha İstanbul Küçükçekmece'de dehşet verici bir olay yaşandı; bu, ülkenin geldiği durumu da özetleyen bir konu. 14 ve 17 yaşında yabancı uyruklu oldukları iddia edilen 2 çocuk silahla çatıştılar. Türkiye Cumhuriyeti devletinde 14 ve 17 yaşında 2 çocuk silahla çatıştılar, altını çizerek söylüyorum. Bu, vahameti ortaya konuyor; bu, kabul edilemez bir durum; bu, acil müdahale edilmesi ve düzeltilmesi gereken bir durum.

Sonuç olarak kamuda tasarruf paketi açıkladınız. Bence bu basmış olduğunuz sunumu, bunu Sayıştay denetlemeli çünkü burada ciddi bir kamu zararı var. Tasarruf tedbirlerine aykırı davranıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen tamamlayalım.

EVRİM KARAKOZ (Aydın) - Kamuda tasarruf paketi açıklıyorsunuz ama kaç bakanlık buna uydu, açıklamıyorsunuz. "Yolsuzluklarla mücadele edeceğiz." diyorsunuz. Pek çok soru önergesi verdik, bütün bakanlara "Kimler yolsuzluğa bulaştığı Bakanlığınızda?" diye sorduk, cevap vermediniz, adres olarak yönetmelikleri gösterdiniz.

Kadınlar öldürülüyor, çocuklar öldürülüyor, uyuşturucu kullanımı inanılmaz derecede artıyor, ciddi de bir göçmen sorunu var ve biz diyoruz ki bu sorunlar bir an önce çözülmeli, iktidar-muhalefet gerekirse el ele vermeli ve Emniyet, İçişleri Bakanlığı uygulamalarında hukuk devletinden asla ve asla uzaklaşmamalı.

Saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Karakoz, teşekkür ederim.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi adına ilk söz Mehmet Rüştü Tiryaki'de.

Buyurun.

Süreniz on dakika.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Teşekkür ediyorum. Sayın Başkan.

Sayın Bakan, biraz önce, sabah, tartışma sırasında çok büyük bir özgüvenle ve sesinizi yükselterek "Ben bu Anayasa'ya bağlılık yemini ettim." dediniz. Gerçekten de Sayın Cumhurbaşkanı sizi İçişleri Bakanı olarak atadıktan sonra Anayasa'ya sadakatten ayrılmayacağımıza namusunuz ve şerefimiz üzerine yemin ettiniz.

Gerçekten, Anayasa'ya sadık mısınız Sayın Bakan?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Allah'a hamdolsun.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Şimdi ben size söyleyeceğim gerçekten sadık mısınız, öyle sözle olmuyor o iş.

Anayasa 127/3, son cümle aynen şöyle diyor: "Görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahallî idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir." Sayın Bakan, sizin döneminizde görevden uzaklaştırılan ve yerine kayyum atanan hiç kimsenin göreviyle ilgili bir soruşturma var mıydı? Bu, nasıl Anayasa'ya sadakat Sayın Bakan?

Şimdi, başka bir şey söyleyeceğim, anlatacağım, siz hiç merak etmeyin. Bakın, Anayasa'nın 13'üncü maddesi temel hak ve hürriyetlerin sınırlandırılmasını düzenlemiş ve 13'üncü madde diyor ki: "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak sınırlandırılabilir." Peki, Anayasa'da kendi göreviyle ilgili bir soruşturma dışında herhangi bir sınırlama var mı? Ancak bu koşullar altında birisini görevden uzaklaştırabilirsiniz. Sadece Anayasa'nın 127'nci maddesini değil, aynı zamanda Anayasa'nın 13'üncü maddesini de ihlal ediyorsunuz. Neyi ihlal ediyorsunuz? Temel bir anayasal hakkı ihlal ediyorsunuz. Anayasa 67'de düzenlenen seçme ve seçilme hakkını ihlal ediyorsunuz.

Sayın Bakan, şimdi, diyeceksiniz ki... Ya, işte, biraz önce eski Grup Başkan Vekilimiz, sözcümüz de söyledi, Saruhan Başkan dedi ki: "Darbeciler de bir sebep söylüyordu." Siz de söylüyorsunuz, diyorsunuz: "Evet, Anayasa'nın 127'nci maddesi öyle ama 5393 sayılı Belediyeler Kanunu'nun 45'inci maddesinin tanıdığı yetkiyle biz kayyum atıyoruz. Bizi Anayasa bağlamaz, biz 5393 sayılı Kanun'un 45'inci maddesine göre atıyoruz." Tıpkı generaller de bunu yapıyordu Sayın Bakan. Bakın, 1924 Anayasası'nda askerlerin darbe yapmasına cevaz verecek bir düzenleme var mıydı? Yoktu. Ama askerler Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu'nun 35'inci maddesine dayanarak 1960'ta darbe yaptılar. 1960 Anayasası'nda askerlerin darbe yapmasına olanak tanıyacak bir madde var mıydı? Yoktu. Türk Silahlı Kuvvetleri TSK İç Hizmet Kanunu'nun 35'inci maddesine dayanarak bir askerî darbe yaptı. Onlar da "Biz bir kanunun arkasına sığınıyoruz." diyorlardı. Dolayısıyla 12 Eylüldeki askerî darbe, 27 Mayıs'taki askerî darbe ile sizin 4 Kasım'da, daha önceki tarihlerde yaptığınız darbeler arasında hiçbir fark yok. Siz de aynı şeyi yapıyorsunuz, siz de Anayasa yokmuş gibi davranıyorsunuz, Anayasa'ya bağlılık yemini etmiş gibi davranıyorsunuz ama sonuçta, Anayasa'ya aykırı hareket ediyorsunuz.

Şimdi, işlemin kendisi dışında fiilen yaptığınız şey de darbecilerden farksız Sayın Bakan. Bakın, binlerce asker ve polisle belediyelere el koyuyorsunuz. 4 Kasım sabahı ben Batman Belediyesinin önündeydim, onlarca zırhlı araç, TOMA'lar, kirpiller, yüzlerce asker -bakın, asker, sadece polis değil- ve yüzlerce polisle belediyenin etrafını kuşatmıştınız, demir bariyerlerle kapatmıştınız. Belediyenin sadece Eş Başkanları değil, başkan yardımcıları, meclis üyeleri, oradaki şube müdürleri, şefler, memurlar, işçiler; hiç kimsenin belediyeye girmesine izin vermediniz, gasbettiniz, darbe yaptınız ve belediyeleri gasbettiniz. Seçilmiş olan belediye başkanlarını görevden uzaklaştırıp onların yerine memurlarla bu belediyeleri yönetmek istiyorsunuz. Türkiye tarihinde topluca belediye başkanlarının görevden uzaklaştırılıp yerlerine atanmış memurların veya askerlerin atanmasının örnekleri sadece darbelerdir Sayın Bakan. 1960 darbesinden sonra belediye başkanlarının hepsi görevden uzaklaştırılmış, onların yerine askerler belediye başkan vekili olarak görevlendirilmiştir. 12 Eylül askerî darbesinden sonra bütün belediye başkanları görevden uzaklaştırılmış, fiilen belediyeler lağvedilmiş ve onların yerine de askerler vekâleten görevlendirilmiştir. Siz de aynı şeyi yaptınız. 2016'dan beri 149 tane belediyeye topluca kayyum atadınız ve onların yerine, seçilmiş kişilerin yerine de atanmış memurları görevlendirdiniz, bir daha belediye meclislerinin toplanmasına da izin vermediniz. Sizin yaptığınızın da askerî darbelerden hiçbir farkı yok. Bir tane fark var Sayın Bakan; askerî darbeler döneminde kayyum görevlendirilmesi, daha doğrusu el konulması ile sizin yaptığınızın arasında bir tane fark var. O fark ne biliyor musunuz? Eğer Esenyurt'u saymazsanız -ki o da Kürtlerin çok yaşadığı bir ilçe ama ondan bağımsız olarak söylüyorum- Kürtlerin yaşadığı coğrafyada bunu yapıyorsunuz. 12 Eylülcüler, 1960 darbesini yapanlar Türkiye'nin her tarafına bunu yapmışlardı, bütün seçilmişleri görevden uzaklaştırıp yerlerine askerleri atamışlardı ama siz, açık bir Kürt düşmanlığı yapıyorsunuz. 2016'dan beri sadece Kürtlerin yaşadığı coğrafyada ve Kürtlerin seçtiği belediye eş başkanlarını görevden uzaklaştırıyorsunuz. Şimdi, "demokrasi" diyorsunuz, "protesto hakkı" diyorsunuz, bir sürü şeyden bahsediyorsunuz Sayın Bakan fakat fiilen bunların hiçbirine izin vermiyorsunuz. Bakın, bir valiyi, bir kaymakamı kayyum olarak görevlendirdikten sonra o vali ve kaymakamların yaptığı ilk şey ne biliyor musunuz Sayın Bakan? "Beni protesto edemezsiniz." diye karar alıyorlar yani sadece orayı gasbetmekle yetinmiyorlar ve diyorlar ki: "Siz beni protesto edemezsiniz." Protesto edenlere ne yapıldığını biliyor musunuz Sayın Bakan? Sizden rica ediyorum, bakarsanız sevinirim. Bakın, böyle, bu şekilde yüzlerini, gözlerini dağıtarak gözaltına alıyorsunuz, "Protesto edemezsiniz beni." diyorsunuz. Bakın, böyle, tıpkı İsrail'in Filistinlilere yaptığı gibi, gözaltına...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Bakan...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Bakıyorum.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Önemli değil Sayın Bakan, ben anlatıyorum, bürokratlarınız var. Başınızı eğiyorsunuz, inşallah utançtandır diyeyim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Allah Allah! Ne alakası var, nota bakıyor ya! Ne utanacak!

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Neyse arkadaşlar...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakanım...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Şimdi, şöyle... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen arkadaşlar...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Başkan, ben bir söz alabilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakanım, size en son söz vereceğiz.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Bakın, İsrail'in Filistinlilere yaptığından farkı yok. Bakın, gözaltına alınanların hepsi ters kelepçeyle yere yatırıldılar.

RUKEN KİLERCİ (Ağrı) - İyi olmuş.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Bunu İsrail yapıyor, dünyanın en büyük örneği budur. Bakın, insanları sürükleyerek gözaltına aldılar Sayın Bakan. Bu, benim yaşadığım, vekili olduğum şehirde oldu. Bu resimlerin hepsi onlara ait. Bakın, gözaltına alınmış gençlerin nasıl gözlerinin patlatıldığını gösteriyorum size.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Sayın Başkan...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakanım, en sonunda söz vereceğiz, not alırsanız...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Bakın, gazeteciler, vatandaşlar nasıl yerde sürükleniyorlar; durum bu. Şimdi, diyebilirsiniz ki Sayın Bakan: "Bunlar taş atıyorlardı, şunu atıyorlardı." Valilik de zaten açıklama yapıyor, şu kadar cam kırıldı, şu kadar durak kırıldı. Bakın, Sayın Bakan, bu camların hepsi onarılabılır, o otobüs duraklarının hepsi onarılabılır ama kardeşlikten, eşitlikten bahsettiğiniz yerde kıldığınız kalpleri onarmanız o kadar kolay olmaz. "Dünya için barış istiyoruz." diyor ya küçük ortağınız, "Bölge için barış istiyoruz." diyor ya, "Bu

ülke içinde de barış istiyoruz.” diyor. İşte, bu ülke içerisindeki barış bu şekilde olmaz Sayın Bakan. Şimdi, her seferinde diyorsunuz ki: “Terörle mücadele ediyoruz, terörden dolayı oluyor bu. Terörü finanse ediyorlar, oraya eleman kazandırıyorlar.” Sayın Bakan, bir tane örnek gösterin ya. Bakın, 600 bin personeliniz olduğunu söylüyorsunuz gururla. 600 bin personelinizden bir örnek gösterin, deyin ki: “Şöyle, terörün finansmanı için şu işlemi yapmışlar, bir kuruş parayı şuraya havale etmişler, şurayı eleman göndermişler.” Ahmet Türk bunun için mi yargılandı, bunun için mi aldınız görevden? Gülistan Sönük’ü bunun için mi...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Urfa Birecik Belediye Başkanı niye istifa etti?

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - 4 Kasımda, 4 Kasımda...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Birecik Belediye Başkanı niye istifa etti?

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Onu anlatırız Sayın Bakan.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Satın aldınız adamı. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Adam muhasebeye ve insan kaynaklarına...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Satın aldınız adamı.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Kim diyor bunu?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Satın aldınız adamı.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - “Halk beni seçti.” diyor...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Sayın Bakan... Sayın Bakan, yeniden...

(Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakan, arkadaşlar, lütfen...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Sayın Bakan...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Ama böyle bir usul yok Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Haklısınız.

Sayın Bakanım...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Sayın Bakan, siz bu ülkedeki...

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sayın Bakan, siz sonunda cevap vereceksiniz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakanım, rica edeceğim, şöyle ki aksi takdirde görüşmeler çok uzayacak.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Sayın Bakan, siz bu ülkedeki en üst düzey kamu yöneticilerinden birisiniz. Eğer bir konuşma karşısında sınırlarınızı kontrol edemiyor, dayanamıyorsanız, siz 600 bin kişilik personelin güvenliğini nasıl sağlayacaksınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Tiryaki, bir dakika uzatıyorum.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Bitiriyorum.

Sayın Başkanım, hem müdahale ediyorlar hem de “bir dakika” diyorsunuz.

Neyse, şimdi, Sayın Bakan, bakın, anlatırım nasıl zarara soktuklarını. Yani 8 milyon geliri olan bir belediyeyi kayyumlarınız 1 milyar lira borca sokuyorlar. 200 milyon geliri olan bir belediyeyi 3 milyar lira borca sokuyorlar; arkanızda kayyum var. Aylık 200-300 milyon lira geliri olan belediyeyi 4-4,5 milyar lira borçlandırdılar. Ortada hiçbir şey yok ve şimdi bu gasp öyle bir gasp ki kültürel soykırım yapıyorsunuz, Kürt diline düşmanlık yapıyorsunuz, halkın seçme seçilme hakkını engelliyorsunuz, gasbediyorsunuz ve sonra bize de “Anayasa’ya bağlılık yemini ettim. Ben bu Anayasa’ya uygun davranıyorum.” diyorsunuz. Anayasa’yı açık biçimde yok sayan bir yaklaşımınız var. 5393 sayılı Kanun’un arkasına sığınarak halkın seçme ve seçilme hakkını gasbedemezsiniz, bunu çok açık söylüyorum. Bunu anlatmaya devam edeceğiz, arkadaşlarımız anlatmaya devam edecek, Mecliste anlatmaya devam edeceğiz. AKP bir gün iktidardan gidecek ve emin olun, akıllarda kalan en temel uygulamalardan biri ne olacak biliyor musunuz? “Kayyumcu bir partiydi.” diyecekler.

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Tiryaki, teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Nevroz Uysal Aslan, buyurun.

Süreniz on dakika.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Ben de herkese merhaba diyerek başlayacağım.

Aslında İçişleri Bakanlığı nasıl bir bakanlık diye ifade ettiğimizde, hem bugün bu sabah içeri girerken ki tablo hem de şu an konuşmalardaki tahammülsüzlük içindeki tavra baktığımızda -aslında devletin güvenliği politikalarıyla şekillendiği, “güvenlik” kavramının bir yönetme mantığına dönüştüğü- “toplumu, Meclisi, halkı zapturapt bakanlığı” “baskı bakanlığı” “sindirme bakanlığı” olarak ifade edebileceğiz. Türlü türlü teknikleriyle, geçmişin sürdürücüsü olan mevcut hâliyle de bir şeyin değişmediğini görebiliyoruz. Kayyum uygulamaları bunun en bariz örneği. En net şekilde, halkın bireysel seçme, seçilme hakkından kolektif olarak toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkına karşı olan tavır, toplumun orada bulunan seçmenin ve halkın tamamının güvenleştirildiği boyutunun bir göstergesi.

Geçmiş dönem bütçelerinde olduğu gibi 2025 bütçesinde de İçişleri Bakanlığına ayrılan bütçe içte ve dışta savaş ve güvenlikçi politikaların birer iz düşümü hâlinde. Savunma harcamalarına 913,9 milyar TL öngörülürken İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, İstihbarat Teşkilatı ve ilgili kurumlarına iç güvenlik harcamaları için 694,5 milyar ödenek öngörüldüğünü görüyoruz. 2025-27 Orta Vadeli Program’a baktığımızda, merkezî yönetim bütçesinin harcama türlerine dağılımına baktığımızda iç güvenlik hizmetlerine ayrılan bütçe yüzde

6,67. Biraz önceki sunumda da tüm bütçe üzerinden yüzde 8'lik bir pay ayrıldığı ifade edildi. Yani 2025 bütçesinin üç büyük kalemlerinden bir tanesi. Genel bütçenin ortaya çıktığı bakış açısını, güvenlikçi bakış açısını bu rakamlardan görebiliyoruz.

Bölgem olan Şırnak'tan bir örneğini vereceğim. Bakın, askerî emniyet tesislerinin altyapı ve üstyapı yani karakol, kalekol ve diğer askerî harcamalarına 2003 ile 2024 arasında ayrılan rakam 1 milyar 875 milyon 235 bin gibi bir rakam. Totalde Şırnak'a ayrılan rakamın, ayrılan bütçenin yüzde 30'a yakını sadece güvenlikçi politikalara gidiyor. Peki, sağlık, çevre, ulaştırma, yollar, ekonomik kalkınma gibi diğer hedeflere ayrılan bir bütçe var mı? Hayır. Tam da öngördüğünüz üzere hem Kürt illerine hem de Türkiye geneline baskı, güvenlik ve korku üzerinden ayrılan bir bütçe var karşımızda. Bu bütçelerin halka yansması yasaklamalar, gözaltılar, engellemeler biçiminde kendini gösteriyor.

Demokratik toplumun temeli ve demokratik hukuk devletinden bahsediyoruz. Anayasa tarafından teminat altına alınmış, biraz önce Sayın Tiryaki Vekilimizin örneğini vermiş olduğu toplanma ve gösteri yapma özgürlüğü, artık ülkede kolluk şiddetinin günlük yaşamın parçası hâline getirmeye çalıştığı bir tabloda. Cumartesi insanlarından şiddete karşı ses çıkaran, kadınlar ölmesin diye sokağa çıkan kadınlar, LGBT+'lar, maden işçileri, üniversite öğrencileri, yurttaki koşullara ya da yurttaki genç intiharlarına karşı ses çıkarmaya çalışan öğrenciler, çevre ve yaşam savunucuları, iradeleri gasbedilen seçmenler, Kürt halkı, siyasi partiler, meslek örgütlerinin üye ve yöneticileri, insan hakkı savunucuları, farklı dinî veya cemaatlerdeki örgütler, mülteci ve sığınmacılar da dâhil olmak üzere tamamının her türlü açıklama, her türlü eylem ve etkinlikleri, kolluk şiddetine dönüşen bütçenizde can ve mal güvenliği değil, tehdit, korku, baskı ve şiddet olarak kendini buluyor. Bakınız, bunun bir örneğini vereceğim size. Tam da Türk-Kürt kardeşliğinden bahsedildiği, tartışmaların yoğun olarak geçtiği bir dönemde siz 26 Ekimde Şırnak'tan gelen anneleri Bakanlığınızda misafir ettiniz. Büyük bir özveri ve kardeşlik vurgusuyla, kadınlar ve annelik vurgusuyla misafir ettiğiniz anneler, size geldikleri tarihten yaklaşık on gün önce, yine Şırnak Silopi'de, Cumartesi Anneleri kadar tarihsel, Türkiye'deki çatışma ve savaş çözümlerine sesini yükseltmeye çalışan barış annelerinin Silopi'de yapmak istediği üç günlük barış nöbetine sizin göstermiş olduğunuz saygı... Aynı Şırnaklı anneler sizin politikalarınıza alet edilirken, kadına el uzatılmaz diye el üstünde tutulurken aynı annelere on gün önce size bağlı kolluk gücü jandarmalar tarafından -fotoğrafta gördüğünüz gibi- saldırı gerçekleşti. Bu saldırıların görüntüleri yayılmasın diye orada bulunan 3 gazeteciyi işkenceyle gözaltına aldınız. Bakınız, aynı elbiselerle, aynı beyaz örtülerle, tülbenlerle karşıladığımız anneler üç gün boyunca jandarma eşliğinde barış ve çözüm çağrısı yaparken büyük bir abluka altında tutuldu. Peki, Valilik sadece bunu yasaklamakla mı yetindi? Hayır. Bakınız, bu fotoğraftaki Silopi Kaymakamı Cihat Koç; bu saldırılar yapılırken, bu anneler darbedilirken, işkenceyle gözaltına alınırken ayak ayak üstüne atmış, etrafında jandarma korumasıyla saldırıyı hem teşvik ediyor hem de işkencecilerin sırtını sıvazlayarak var olan bu görüntülerin birer fotoğrafını veriyor.

Peki, bu, sadece eylem alanlarında mı? Hayır. Bugün resmî gözaltı merkezlerinde uluslararası ya da ulusal birçok derneğin ve kurumun raporlarına yansıdığı üzere birçok işkence ve kötü muamele vakası var. Türkiye İnsan Hakları Vakfının 2023 raporuna göre başvuruda bulunan 781 kişinin 386'sı yani yüzde 52'si Emniyet müdürlüklerinde, yüzde 7,5'i polis karakolunda, yüzde 9,3'ü Jandarma birimlerinde, resmî gözaltı merkezlerinde maruz kaldığı işkence için başvuruda bulunmuş. Yine, Türkiye İnsan Hakları Vakfının resmî raporlarına göre gözaltında bulunan 6 kişi şüpheli bir şekilde yaşamını yitirmiş, 1 kişi ise gözaltında, hâlen haber alınamayacak durumda. Yine, bir sığınmacı Ankara'da tutulduğu geri gönderme merkezlerinde şüpheli bir şekilde yaşamını yitirdi. Bunlarla ilgili idari ve cezai bir soruşturma var mı? Yok. Bu konuda sizlerin buraya verdiğiniz sunumda bir bilgi ve bir brifing var mı? Maalesef ki yok. 2023 yılında 5.312 kişi işkence, kötü muamele, onur kırıcı muamele, davranış ve cezalara ilişkin ilgili vakfa bir başvuruda bulunmuş. Yine, işkencede tehdit ve ajanlık teklifini kabul etmediği için kaçırılan ya da tehdiye maruz kalan en az 134 kişi ilgili vakfa başvuruda bulunmuş. Yine, biraz önce bir örnekte anlattığımız toplantı ve gösteri yürüyüşleri sırasında 3.487 kişi işkence iddiasıyla ilgili kurumlara başvuruda bulunmuş.

Bugün 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü ama hakları tanınmayan, uyuşturucuya bulaştırılan, yine, zırhlı araçlarla öldürülen, yaralanan çocuklar var bu ülkede. 2008 ile 2024 yılları arasında tespit edilebilen en az 44 kişi -bunların 26'sı çocuk- zırhlı araçlardan açılan ateş sonucu ya da kazalar sonucu yaşamını yitirmiş. Bakın, Helin Şen, Nihat Kazanhan, bunlar da toplum hafızasında canlı tutulan birer örneği. En son 16 Mayıs, yine, Silopi ilçesinde 5 yaşındaki bir çocuk, ondan önce yine, 7 yaşında bisiklete binen başka bir çocuk, yine, Diyarbakır'da Hazar Anne isimli 76 yaşındaki bir anne, yine, ölümler dışında her gün onlarca zırhlı araçların karıştığı kazalar... Sizlerin "çocuklara huzurlu bir ortam, oyun alanları" diye ifade ettiğiniz yerler, bugün bu çocukların ölüm yerleri hâline getirildi. Bugün "zırhlı katiller" diye toplumun hafızasında yer alan bu araçlarla -sokakta koşan, oynayan çocuklar yerine- sadece bu yıllar içerisinde ifade edilen, şu ana kadar 135 çocuk yaralandı ve engelli duruma düşürüldü. Bunlarla ilgili yargılamalarda ne mi oldu? Birçoğu beraat aldı, HAGB aldı ya da para cezasına çevrildi. Hâlen fiilî olarak OHAL yürütülen bu bölgelerde, sokaklarda zırhlı araç terörü, zırhlı araç katilleri hâlen kol gezerek devam ediyor.

Yine, Sayın Tiryaki Vekilimiz söyledi, valilikler fiilî olarak bir OHAL rejiminde yönetim ifa ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şu ana kadar valiliklerin...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aslan, süreniz doldu, bir dakika ekleyeceğim sürenize.

Buyurun.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bakın, Van'da bir yıl içerisinde 8, Muş'ta 9, Bitlis'te 7, Kars'ta 2, Dersim'de 2, Diyarbakır'da 9, Batman'da 4, Mardin'de 4, Şırnak'ta 34 kere eylem, etkinlik yasağı ya da özel güvenlik bölgesi ilan edilen bölgeler var. Hani OHAL geçmişte kalmıştı? Fiilî olarak uyguladığımız bu OHAL rejiminde, valilikler eliyle yürüttüğünüz bu OHAL rejiminde şu ana kadar ülke geneli ve Kürt bölgesinde kaç tane toplantı, gösteri yürüyüşlerini engellediniz? Bunların şehir dağılımına ilişkin tek bir sunumda tek bir ifade görmüyoruz. Buna ilişkin yasaklama kararlarıyla ilgili Anayasa Mahkemesinin onlarca orantısız ve ihlal kararına rağmen neden valilikler Anayasa Mahkemesi kararlarına uymamakta ve hâlen yasaklama kararları bilfiil olarak sürdürülmektedir?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, konuşmalarımıza devam edeceğiz.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın İçişleri Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Milletvekili, konuşmasının içerisinde "Kürt illeri" "Kürt bölgesi" ifadesini kullanmıştır.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Yalan mı söylüyor?

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Cumhurbaşkanı "kürdistan" dedi ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye... Sayın Sakik...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Her seferinde bizi uyarıyorsunuz; bu bir realite.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sakik...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Nereye giderseniz gidin, dünyanın neresine giderseniz karşınıza Kürt sorunu çıkar her sokakta, her yerde.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sakik, sizin mikrofonunuzu açmadım. Sayın milletvekilinize müdahale etmedim, görüşlerini ifade etti. Bu asgari medeni nezaketi gösterelim lütfen.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Çifte standarda vurgu yapmak...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Milletvekili, siz görüşünüzü ifade ettiniz, ben de Komisyon Başkanı olarak yasalarımızdaki tanımlamaları yapmak zorundayım.

Değerli milletvekilleri, illerimizin "Kürt illeri" veya önüne başka bir sıfat konularak bir tanımlaması bulunmamaktadır ve hele hele bir Kürt bölgesi, hepsi Türkiye'nin toprağı bunların, orası başka bir bölge değil.

Yine, Anayasa'nın 3'üncü maddesi, Anayasa'nın 123 ve 126'ncı maddelerini sizlere hatırlatıyorum. Daha önce bu maddeleri okudum, kayıtlarda var, tekrar okumayacağım ve bunlara uygun şekilde görüşlerinizi ifade etmenizi sizlerden istirham ediyorum.

Sayın Oluç, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın İçişleri Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerindeki konuşmasıyla ilgili yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yine, bu tartışmaya geldik. Olsun, ben de kayıtlara geçmesi için birkaç cümle sarf etmek istiyorum. Evet, konuşmalarımızda -her seferinde söyledim- kullandığımız kavramlar Anayasa'nın 3'üncü maddesinin tartışmaya açılmasıyla ilgili bir durum değil, böyle bir tartışmamız yok. Hani bizim siyaset yapma tarzımızı biliyorsunuz, öyle bir şeyimiz olsa söyleriz açık açık ama yok, Anayasa'nın 3'üncü maddesini tartışmıyoruz. Biz tarihsel, kültürel ve coğrafi bir tanımlamadan yola çıkıyoruz. Geçen gün de tartışmıştık, Millî Eğitim Bakanlığı müfredatında bir değişiklik yapılmış "Orta Asya" değil artık "Türkistan" diyeceğiz diye belirleme yapılmış ve bu belirlemeyi anlatırken de "Türklerin yurdu anlamına gelen Türkistan" diyor Millî Eğitim Bakanlığı anlatırken bu meseleyi. Bu da Kürtlerin yurdu da kürdistan, kürdistan coğrafyasından bahsediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Toparlıyorum efendim.

Üstelik bu tarihsel bir şey, sadece coğrafi ve sosyolojik değil, tarihsel. Geçen gün yine burada anlattım, Kâşgarlı Mahmut'tan başladım anlatmaya. Selçuklu Sultanı Sencer'e bakın; 12'nci yüzyıl, 13'üncü yüzyıl, 14'üncü yüzyıldaki metinlere, kitaplara bakın; Osmanlı dönemi kaynaklarına bakın; resmî devlet salnamelerine bakın; 17'nci yüzyılda Evliya Çelebi'nin yazdıklarına bakın; 19'uncu yüzyılda Sadrazam Mustafa Reşit tarafından ifade edilenlere bakın. Örnekleri vermeye devam edebilirim Osmanlı döneminden, cumhuriyetin ilk döneminden de örnekler vermeye devam edebilirim.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Mustafa Kemal'e bakın ya.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Anlattığımız şey, dediğim gibi, tarihsel, coğrafi bir tanımlamadır, kürdistan coğrafyası ya da Kürt coğrafyası derken bunu kastediyoruz, yoksa burada bir bölme, ayrılma gibi, ayrımcılık, ayrılıkçılık yapmak gibi bir niyet kesinlikle yoktur. Bunu bir kez daha belirtmiş olayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Oluç, ben, elimdeki yasa ve Anayasa'ya uygun hareket etmek durumundayım.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, özür diliyorum...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sakik, teşekkür ediyorum.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Bu ülkenin Cumhurbaşkanı sizin grubunuzda çıktı, dedi ki: "Kürt ve kürdistanı görmek isteyenler şu arşive baksın." Ülkenin Cumhurbaşkanı diyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Karakaş...

(Batman Milletvekili Mehmet Rüştü Tiryaki'nin cep telefonundan bir ses kaydı dinletmesi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tiryaki, böyle bir usul yok Komisyonunda, bunu biliyorsunuz.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Cumhurbaşkanı söyleyince...

ERHAN USTA (Samsun) - Arkadaşlar, Sayın Cumhurbaşkanı da söylese reddediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Sayın Karakaş...

ERHAN USTA (Samsun) - Cumhurbaşkanı yanlış yapmıştır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Karakaş...

Sayın Usta, söz veriyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Orada Cumhurbaşkanının ifade ettiği cümle ile bugün itiraz edilen cümlenin işaret ettiği duygu, işaret ettiği...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

ERHAN USTA (Samsun) - Fark etmez, fark etmez, Cumhurbaşkanının cümleleri yanlıştır.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Burada kullanılması ile Cumhurbaşkanının kullanması arasında çok fark var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Cumhurbaşkanı dedi ki: "Ey MHP, ey CHP..."

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sakik, Sayın Oluç söyledi gerekenleri, geçtik.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ya, Tiryaki, sen de biliyorsun...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Orhan Bey, vallahi öğrenmek için soruyorum, vallahi öğrenmek için soruyorum.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Biz Cumhurbaşkanı söylediği için meşru görmüyoruz, gerçek böyle olduğu için...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, sizin sözcünüz söyledi bunları.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sizin derdiniz başka.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bizim derdimiz gayet açık. Biz tarihten doğru hakikatler...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Karakaş...

Değerli arkadaşlar, Sayın Karakaş'a söz vereceğim.

Sayın Yegin...

YILMAZ HUN (İğdır) - Sadece niyet okuyorsunuz, sizin derdiniz ne?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, yahu lütfen...

YILMAZ HUN (İğdır) - Başkanım...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bizim derdimiz tek vatan, tek bayrak, tek devlet herkese kardeşim!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, Sayın Yegin...

YILMAZ HUN (İğdır) - Başkanım, sabahtan beri 10 tane laf attı, hiç bir şey söylemiyorsunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, ona da söylüyorum, size de söylüyorum.

YILMAZ HUN (İğdır) - Sabahtan beri 10 tane laf attı, bir defa söylemediniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Söylüyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bizim gizli saklımız yok, açık.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Yegin, siz de..

Sayın Oluç sizin adınıza bir açıklama yaptı, ben de gerekenleri söyledim. Kanunlarımız ve yasalarımız var, buna uygun hareket etmek zorundayım.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A.- Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) İçişleri Bakanlığı (Devam)

b) Emniyet Genel Müdürlüğü (Devam)

c) Jandarma Genel Komutanlığı (Devam)

ç) Sahil Güvenlik Komutanlığı (Devam)

d) Göç İdaresi Başkanlığı (Devam)

e) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Karakaş...

Buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Bakan, kıymeti bürokratlar; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle sunum konuşmanız için teşekkür ediyoruz. Şahsınızın iyi niyeti ve samimiyetiyle ilgili bir şüphem olmamakla beraber, iktidarınızın her anlamda olduğu gibi güvenlik ve asayiş alanındaki yanlış politikaları ülkemizi suçluların ve kanun kaçaklarının cenneti hâline getirmiştir. Maalesef ki ülkemizde yaşanan güvenlik zafiyeti, terör eylemleri, uyuşturucu kullanımındaki artış, sığınmacı sorunu, suç işleme oranlarındaki artış, paralel yapıların oluşması, kara para aklama, hunharca işlenen cinayetler, silahlanmadaki artışlar, toplumun her alanında artan şiddet olayları, kumar ve yasa dışı bahis oyunları her geçen gün çığ gibi büyümektedir. Ülkemizde durum kötüye gidiyor, değerlerimiz yok oluyor, ahlaki çöküntü, maalesef, had safhada. Toplumu bu hâle getiren, eksik ve uygulanmayan yasalar. Eskiden gazetelerin üçüncü sayfasına baktığımızda her türlü cinayet ve vahşet haberleri görüyorduk, şimdi ise ana haber bültenlerini açtığımızda her gün cinayet, şiddet ve katliamlarla dolu. Televizyonların gündüz kuşağına baktığımızda ise aile değerlerine zarar veren, ahlaki yozlaşmayı tetikleyen programlar görüyoruz. Yani öyle bir algı oluşmuş durumda ki suçluları bulma görevi sanki Müge Anlı ve benzerlerine kalmış durumda. TikTok fenomenleri sosyal medyadan birbirlerine meydan okuyup Ankara'nın göbeğinde, canlı yayın açarak birbirlerini vuruyor, öldürüyorlar ve bunlardan birinin 80 ayrı suçtan dosyası var. Bunlara artık "Dur!" demek gerekmiyor mu? Vatandaşlarımız sokağa çıkarken tedirgin ve sokaklar vatandaşlarımız için güvenli olmaktan çıkmış durumda çünkü her an serseri bir kurşunun veya bir sokak magandasının hedefi olma riskiyle karşı karşıya. Kız çocuklarımız sokakta taciz görüyor, faillerinin bulunmasında zorluklar yaşanıyor. Kadınlar ve çocuklar artık kendilerini güvende hissetmiyor çünkü onları koruması gereken kanunlar gerektiği gibi uygulanmıyor. Önüne gelenin birbirini öldürdüğü bir ülke hâline geldik.

Sayın Bakanım, sunumunuzda KADES uygulamasını hayata geçirdiğiniz günden bugüne 7 milyon 365 bin kadının şiddete uğrama korkusuyla telefonlarına KADES uygulaması indirdiklerini belirttiniz. Şimdi, ülke nüfusunun yarısını kadın olarak düşünürsek kendini güvende hissetmeyen kadın oranımız yüzde 17'dir. Sizce bu durum çok ürkütücü değil mi?

Uyuşturucu kullanımı ve ticareti her geçen gün artmakta, göz göre göre gençlerimizi kaybediyoruz. Uyuşturucuyla mücadele konusunda daha etkin ve daha kararlı önlemler almak zorundayız.

Sanal kumar, yasa dışı iddia, bahis oyunları, hatta devlet izniyle oynanan şans oyunları artık toplumumuzun kitlesel bir sorunu hâline geldi. Bundan dolayı dağılan yuvalar, cinnet geçiren insanlar, kıyılan canlar var. Artık bu konularda daha ağır cezalar uygulanmalı. Sanal kumar ve bahis oyunları ile ilgili bir kanuni düzenleme hem Genel Kuruldan geçen dokuzuncu yargı paketinde veya yeni görüşmeye başladığımız torba kanunda gündeme gelebilirdi ama maalesef bu konuyla ilgili bir çalışma da yapılmadı.

Vatandaşlar artık kendini koruyan, güvenliğini sağlayan bir devlet istiyor. Bu nedenle, emniyet güçlerimizin omuzlarındaki yük her geçen gün artmış durumda. Polislerimiz artık ya isyan ediyor ya da maalesef, intihar ediyorlar. Sayıları her geçen gün artan polis intiharlarını engellemek için Bakanlığımızın bir an evvel gerekli çalışmayı yapması gerekiyor.

Sayın Bakanım, maalesef, Emniyet teşkilatında liyakat esaslı değil tarikat esaslı atamalar yapılmaya başlandı. Milliyetçi, vatansever Emniyet müdürleri tasfiye edilirken Erzincan merkezli bir tarikatın mensupları Emniyet teşkilatında kadrolaşmaya başladı. Sizin bu tarikatla herhangi bir ilginizin olduğunu asla düşünmüyorum ancak bu kadrolaşma tarikat mensubu bürokratlarınız tarafından yapılıyor, lütfen bunu da bir araştırın. Geçmişten ders almak zorundayız. Geçmişte Emniyet teşkilatını FETÖ'ye teslim ettik, paralel yapılar oluşturduk, yeni bir paralel yapıya müsaade etmemek zorundayız.

Her ne kadar biz mezhepçiliğe ve mezhep ayrımcılığına karşı olsak da neden bu ülkede bir Alevi il emniyet müdürümüz yok? Gerçekten başarısız oldukları için mi, yoksa ayrımcılık yapıldığı için mi? Tabii ki ayrımcılık yapıldığı için.

Sayın Bakanım, Emniyet mensuplarımızın uzun zamandır dile getirdiği fakat bir türlü çözüme kavuşturulmayan çok ciddi problemleri var. Geçen hafta biz İçişleri Komisyonu olarak ilk defa ciddi olarak toplandık. Komisyon Başkanı bizi toplantıya davet ettiğinde, oh be dedim, çok şükür, yıllardır devam eden Emniyet teşkilatının sorunlarını görüşeceğiz diye düşündüm. Ancak önümüze gelen torba yasaya baktığımızda polislerimizin sorunlarıyla ilgili hiçbir şeyin olmadığını gördük. Başka bakanlıklara ait, başka komisyonlara ait maddeler varken öncelik verilmesi gereken polislerimizin çalışma şartlarının düzenlenmesiyle ilgili ve diğer problemleriyle ilgili hiçbir düzenleme olmadığını gördük.

Şimdi, başka ilginç bir şeyi söyleyeceğim size, Komisyonunda üzülerek gördüğüm bir konu; siz, Komisyona maalesef bürokratlarınızı, başkanlarınızı değil; yardımcılarınızı, memurlarınızı gönderdiniz. Şimdi, AFAD Başkan Yardımcısının özlük haklarını düzenleyen bir kanun getiriyorsunuz. AFAD'dan gelen kim biliyor musunuz? Hukuk işlerinden görevli bir avukat. Bu, Parlamento'yu, milletvekillerini önemsiz görmektir, hiçe saymaktır. AFAD Başkanı yok muydu? Göç İdaresinin vakfını kuruyoruz, orada çalışma yapıyoruz, Göç İdaresi Başkanı yok, yani tamam, siz yoğunsunuz, gelemiyorsunuz. Sağ olsun Bakan Yardımcımız güzel de yürüttü o gün ama ya, Parlamento'ya biraz değer vermek, o milletvekillerine... Hadi, biz muhalefetiz, iktidar partisi milletvekilleri de orada, herkes orada. Bu insanlar toplumun seçtiği, halkın seçtiği milletvekilleri. Komisyonunda kanun görüşülürken ilgili bürokratlar en üst düzeyde temsil edilmez mi Sayın Bakanım?

Şimdi, sizden istediğimiz Sayın Bakanım, bu bütçeden sonra kolluk kuvvetlerimizin sıkıntılarını çözüm olacak, iyi çalışılmış bir kanun teklifinin hazırlanması için İçişleri Bakanı olarak öncülük etmenizdir. Emniyet teşkilatı ve Jandarma Genel Komutanlığı mensubu arkadaşlarımız artık hak ettikleri insancıl bir düzeyde çalışma yapmak zorundalar. Bununla ilgili bazı sorunları burada size ifade etmek istiyorum.

Hazır, Emniyet Genel Müdürlüğümüz de burada, evet, bugün gelmişler; öncelikle, polislerimizin 2'nci şark hizmeti aile birliklerinin korunması için kaldırılmalıdır. Haftalık mesai saatleri dört gruplu, on iki, otuz altı saat olarak düzenlenmeli, amirlerin inisiyatifine bırakılmamalı ve kırk saati aşan her mesai için ücret, mesai ücreti verilmeli. Bayramlarda çalışan polislerimizin çalıştıkları gün sayısı yıllık izinlerine ilave edilmeli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Karakaş, bir dakika ekliyorum.

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Diğer kamu görevlilerimizden aylık en az on saat daha fazla çalışan polis memurlarımızın özel hizmet tazminatları yükseltilmeli. Polis memurlarımız üstlerinden mobbing ve psikolojik şiddet görüyorlar, bununla ilgili çalışmaların yapılması lazım. Özellikle kiralardan yüksek olduğu büyükşehirlerde polislerimize kira yardımı yapılması lazım. Polis Meslek Kanunu ve yetki kullanımına dair daha açık ve net bir yasal düzenleme yapılması lazım. Jandarma uzman çavuşlarımıza kadroları verilmeli, artık sözleşmeli uzman çavuş olmamalı. Bunların çalışma saatleri 24/24 esasına dayalı olmamalı; bu, mutlaka bir düzenlemeye tabi tutulmalı.

Ben tüm arkadaşları saygıyla selamlıyorum. Hepinize teşekkür ediyorum.

Bütçenizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Poyraz, buyurun.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri ve İçişleri Bakanlığımızın değerli bürokratlarını saygıyla selamlıyorum.

1 Ekim 2023 tarihinde İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü binamıza ve bir yıl sonra, âdeta seneidevriyesinde, 23/10/2024 tarihinde TUSAŞ'a yapılan terör eylemlerinde, terör saldırısını gerçekleştiren terörist sayısı, kullanılan silah ve mühimmat araç gaspı ve gasp edilen araç sahiplerinin katli; her iki eylemin de başkent Ankara'da gerçekleşmesi; Kayseri'de gasbedilen aracın hiçbir EDS ve mobeseye takılmadan, plaka bile değiştirme ihtiyacı duymadan başkente ulaşabilmesi; hafif ticari araç olmasına rağmen Emniyet Genel Müdürlüğümüzün bulunduğu ve hafif ticari araçların girişinin yasak olduğu noktaya kadar ulaşabilmesi; saldırının yapıldığı tarih olan 1 Ekimde, Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılış tarihinde Sayın Cumhurbaşkanı, siz de dâhil sayın bakanlar, parti genel başkanları ve tüm milletvekillerinin üç buçuk saat sonra saldırının gerçekleştiği yerden tam 280 metre mesafede toplanacak olmaları; bunların hepsi birer güvenlik zafiyeti değil midir? Bu güvenlik zafiyetini oluşturmaması gereken Ankara İl Emniyet Müdürlüğü değil midir?

Ankara İl Emniyet Müdürü -iki yılda 2 patlamanın olduğu şehrin Emniyet Müdürü- koçlar gibi yerinde oturuyor. Ankara İl Emniyet Müdürünün getirdiği İl Emniyet Müdürü Yardımcısı, Ankara Emniyet Müdürünün getirdiği Organize Müdürü, Organize Müdür Yardımcıları bir sürü şaibeyle anılıyor, haklarında işlem yapılıyor, soruşturma yapılıyor, soruşturmayla birlikte tutuklanıyorlar, belli bir süre tutuklu kalıyorlar; hâlâ Ankara İl Emniyet Müdürü yerinde oturuyor.

Ankara İl Emniyet Müdürüne gelince -hani, bunu bir liyakat olarak değerlendirdiğimizde- 3 Mayıs 2013 İstihbarat Daire Başkanı olarak atanıyor. 3 Mayıs 2013'ün özelliğine ne? On beş-yirmi gün sonra Gezi eylemleri başladı. Değerli hazırım, Gezi eylemleri yapılırken şu anki Ankara İl Emniyet Müdürü, İstihbarat Daire Başkanı. 1/5/2013 tarihinde Reyhanlı bombalı saldırı, 53 kişi öldü, 146 kişi yaralandı; İstihbarat Daire Başkanı kim? Şu anki Ankara Emniyet Müdürümüz. Gezi eylemleri, 17-25 Aralık, 5 Haziran 2015 Diyarbakır patlaması, 7 Haziran-1 Kasım arasındaki patlamalar, terör saldırıları, Suruç patlaması, 10 Ekim gar patlaması, İstanbul Sultanahmet intihar saldırısı, Diyarbakır Çınar İlçe Emniyet Müdürlüğü bombalı saldırı, Ankara'da Genelkurmay önünde askerî servis araçlarına bombalı saldırı, Güvenpark bombalı saldırı, 19 Mart 2016 bombalı saldırı; bunların hepsinde şu anki Ankara Emniyet Müdürü, İstihbarat Daire Başkanı. Bu mudur sizin başkente bir emniyet müdürü atarken ki liyakat anlayışınız?

Devam ediyorum: Kendisinin Ankara Emniyet Müdürü olduğu dönemde de seneidevriyesinde 2 tane terör saldırısı gerçekleşiyor; başkentte, Ankara'da; Cumhurbaşkanı'nın, Meclisin, bakanların olduğu yerde. Adamlar Kazan'a sırt çantalarında keleşlerle giriyorlar. Yapılan bu hain terör saldırılarında -Emniyet Genel Müdürlüğüne yapılan terör saldırısından da dolayı çünkü iki terör saldırısı sayı anlamında, kullanılan araç ve mühimmat anlamında benzerlik taşıyor- hangi örnek olay analizi yapıldı? Orada bir örnek olay analizi yapıldıktan sonra bu ikinci saldırı gerçekleşebilir miydi?

TUSAŞ'a gittiğimizde, TUSAŞ'ın girişinde bir yazı var: "Kahramankazan Kaymakamlığı Jandarma Asayiş Noktası" mavi üzerine beyaz, TUSAŞ'ın girişinde. Hepiniz oradaydınız, ertesi gün gördünüz. İçiniz yanarak gittiniz, üzülmeye gittiniz ama hepimiz gördünüz; jandarma asayiş noktasında jandarma yok ya! Bundan üç beş ay önce Genelkurmay tarafından etkisiz hâle getirilen, paramotorla Türkiye'ye girerken etkisiz hâle getirilen teröristlerin üzerinden TUSAŞ, ASELSAN, HAVELSAN ve benzer savunma sanayisi şirketlerine ilişkin bilgiler çıktı mı, çıkmadı mı? Bu bilgiler ışığında, saldırıdan iki hafta önce İstihbarat Daire Başkanlığı tarafından bilgi verildi mi, verilmedi mi? Bilgi verildiyse iki hafta içerisinde TUSAŞ'ın jandarma asayiş noktasında niye 7/24 nöbetçi bırakılmadı? Bu vatan için canını vermeye hazır 2 aslan parçası, bu gelenlerin 2'sini de orada etkisiz hâle getirmez miydi? İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünde 2 aslan parçası bunun gereğini yapmadılar mı? Bu bir istihbarat zafiyeti midir, vurdumduymazlık mıdır? İki hafta önce TUSAŞ'la ilgili verilen istihbarata rağmen, TUSAŞ'ın etrafında, çevresinde hangi güvenlik önlemleri alındı, hangi kontrol noktaları ve hangi uygulamalar yapıldı? Ben söyleyeyim, hiçbiri.

Bir yılı aşkın süredir İstihbarat Daire Başkanlığına vekâleten bakılıyor. Büyük Türkiye Cumhuriyeti devletinin 179'uncu yılını kutlayan Türk Polis Teşkilatı, bünyesinde İstihbarat Daire Başkanlığı gibi, terörle mücadelenin de aktif olduğu bir dönemde ve bir ülkede İstihbarat Daire Başkanlığına on bir aydır, on iki aydır atayacak nitelikli bir emniyet müdürü mü bulamadı? 1 kişi yok mu kadronuzda ya? Hadi, FETÖ'cülerini gönderdiniz; FETÖ'cü olmadığı netleşmiş, bütün tahkikattan geçmişleri de teker teker emekli ederek gönderiyorsunuz; ya, o zaman, elinizdeki kaynaklardan 1'ini alır koyarsınız; on bir aydır, on iki aydır vekâleten İstihbarat Daire Başkanlığına bakılıyor ya! Burada Emniyet Müdürlüğünden gelen değerli milletvekilleri de var; bu sorum onlara da, onların vicdanlarına da. Ben, bir teşkilatın mesleğe

olan aşkının, mesleğe olan tutkusunun, bu millet için belindeki silahıyla, cebindeki rozetiyle canını vermeye hazır olması gerçekliğinin ellerinden alınmaması için bunları soruyorum.

Tabii, burada olayı popülist bir alana da çekmek istemiyorum, sürem de kısalıyor. Terör örgütünü kuran, terör örgütünü yöneten, İmralı'da, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası almış, İmralı canisi Öcalan'ın, örgütün lağvedilmesiyle ilgili çağrı yapması bir gereklilik midir? Siz, kahraman Emniyet mensuplarımızın, kahraman jandarmamızın, terörle mücadele kahramanlarımızın da Bakanısınız; bu önermeden bir bilginiz ya da bu önermeye bir dahliniz söz konusu mu ya da buna ilişkin görüşleriniz nelerdir? Bu, hepimiz için önem arz ediyor.

Şimdi bir örnek vereceğim, bu, kamuya açık kaynak; bugün de Mecliste görüşülmeye başlanan Dahiliye Memurları Kanunu'nda da maddesi geçiyor. Bu, POLSAN'ın internet sitesinden bir çıktı, bunu hepimiz gördünüz; Sayın Bakan, Sayın Bakan Yardımcıları, Sayın Emniyet Genel Müdürü, Genel Müdür Yardımcıları; hepinize sağdan soldan, WhatsApp'tan geldi, bize de geldi, zaten bu memlekette artık hiçbir şey gizli değil yani o yüzden böyle, bir sır niteliğinde de konuşmayalım, o yüzden ben aleni konuşmaya çalışıyorum. Burada ne yazıyor biliyor musunuz? "POLSAN'ın A tipi standart üyelerine sağlanan finansman desteği ve emeklilik yardımı gibi hak ve imkânlardan B tipi katılımcı üyelerin de aynı şekilde yararlanabilmelerine yönelik 24 Ekim 2024 tarihli Yönetim Kurulu kararıyla, ilgili husustaki Diyanet İşleri Başkanlığından alınan fetva kapsamında sandık tarafından uygulamaya alınan ve hükme bağlanan düzenleme, esaslar aşağıda belirtilmektedir." Bakın, bu POLSAN'ın Yönetim Kurulu kim biliyor musunuz? Emniyet Genel Müdürü, Genel Müdür Yardımcıları, İçişleri Bakanlığının seçkin ve yetkin bürokratları. Bu seçkin ve yetkin bürokratlar bir araya gelip, toplanıp A tipi üyeler ile B tipi üyelere dair yapılacak yardımlarla ilgili bunun hukuka uygun mu, değil mi; bunun doğru mu yanlış mı olduğunu değil; haram mı, helal mi olduğu üzerinden tartışıyorlar ve bunun üzerine Diyanet İşleri Başkanlığından fetva alıyorlar. Şimdi, polis teşkilatı yeni bir bölünme alanı; "Biz burada faizsiz B'ye mi geçelim, faizli A'da mı kalalım?" Hadi buyur buradan yakalım. Burası neresi ya? POLSAN burası, POLSAN; İçişleri Bakanlığındaki en yetkin, en etkin isimlerin yönetiminde bulunduğu yer. Diyanet İşleri Başkanlığından fetva alarak karar alıyor Yönetim Kurulu. Ya, siz bunun haram mı, helal mi olduğunu analiz edemiyorsanız; siz bunun hukuki mi, değil mi olduğunu analiz edemiyorsanız ne işiniz var POLSAN'da, ne işiniz var o makamlarda?

Sayın Başkan, son olarak da süremi aşmayacağım, diğer konuşmacıların da sürelerine müdahil olmamak için. Bir de Sayın Bakan, bütün konuşmacıları dikkatle not aldığınızı görüyorum, şu soruyu da not alırsanız sevinirim: Ergün Yolcu, aynı zamanda POLSAN'da da bir danışmanlık durumu söz konusu olduğu... Kamuya açık bir kaynaktan alamadım, sadece...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Poyraz, bir dakika ekliyorum.

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Nitelikli bir Vali ve... Elinizden geldiğince hassas bir Bakanlık süreci yönettiğinizi biliyorum; o yüzden, bunun bilginiz dâhilinde ise izahatı, bilginiz dâhilinde değilse müdahalesini bekliyorum. Ergün Yolcu'ya POLSAN'da bir danışmanlık verildi mi? POLSAN'dan bu kişi ne kadar ücret almaktadır? Bununla ilgili de POLSAN, Diyanetten fetva almış mıdır, yoksa bir makamdan talimat mı almıştır? Yine, Özgü Yolcu'nun yine İçişleri Bakanlığına bağlı Göç Başkanlığında herhangi bir görevi var mı? Makam aracı ve şoförü var mı? Bunlar da aynı zamanda bir tür nepotizm midir, değil midir? Bu konuda cevaplarınızı bekliyorum.

Sabrınız için teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Poyraz, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi Saadet Partisi Grubu adına 2 konuşmacımız olacak, sonrasında yemek arasına geçeceğiz. Sayın Bakanımızı, milletvekillerimizi, genel müdürlerimizi ve kurum başkanlarımızı tören arka tarafında hazırlığımız vardır, oraya davet ediyorum. Diğer bürokrat arkadaşlarımız için üyeler alt lokantasında yemek hazırlığımız olacak. Şimdiden duyurmuş olayım.

Sayın Serap Yazıcı Özbudun...

Buyurun lütfen.

Sayın Özbudun, süreniz on dakikadır.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli bürokratlar ve değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hepimizin bildiği bir gerçek var, devlet olmanın en önemli gereklerinden biri, o devletin ülke sınırları içinde yurttaşların ve yaşayan herkesin güvenliğini temin etmek; bu görev İçişleri Bakanlığına düşüyor. Dolayısıyla bugün burada İçişleri Bakanlığının bütçesini görüşürken ister istemez hepimiz bu güvenlik meselelerine değinmek durumunda kalıyoruz. Ben de bu güvenlik meselelerinden bir kısmına değinerek bazı sorular yöneltmek istiyorum Sayın Bakanımıza, cevap verilerse memnun olacağım.

Yapılan araştırmalar şunu gösteriyor: Özellikle son on yılda çocukların ve gençlerin suça karışma oranlarında dikkate değer bir yükseliş var. Bu, tabii, tek bir sebeple açıklanabilecek bir problem değil, fevkalade karmaşık ilişkiler ağında ortaya çıkan bir problem. Birkaç sebebi ben gördüğüm kadarıyla zikretmek istiyorum: Aslında popülist söylemlerle evlilik birliği kurma, çok sayıda çocuk yapma teşvik ediliyor ülkemizde ama aile kurumu böyle hafife alınacak bir kurum değil. Özellikle toplumun sağlıklı olarak varlığını sürdürebilmesi için aile kurumuna çok ciddi özen gösterilmesi gerektiğini düşünüyorum. Oysa çocukların suça karışmasıyla ilgili sebepler arasında çocuğun aile içinde huzurlu olmaması, sağlıklı bir ortamda yaşamaması, aile içi şiddetin önemli olduğunu görüyoruz. Tabii, bununla ilişkili bir başka faktör daha var, ülkemizde uzun bir süreden beri izlenen ekonomik politikalar yoksulluğu çok ciddi boyutlara ulaştırmış durumda ve yoksulluğun da aile kurumu içindeki ilişkileri ciddi anlamda menfi olarak etkilediğini de görüyoruz. Bu da çocukların suça sürüklenmelerinde önemli bir faktör olarak karşımıza çıkıyor.

Öte yandan, gene ülkemizin üzüldük bir başka gerçeği millî eğitim politikalarıyla ilgili; aslında örgün öğretimden vazgeçilip açık öğitime geçilmesi, böylece çocukların bir okul çatısı altında olmamaları, bu sorunları teşvik eden faktörlerden biri çünkü çocuğun öğrenme sürecinde, sağlıklı bir birey olma sürecinde okul hayatının, öğretmenlerinin, arkadaşlarıyla kurulan sağlıklı ilişkilerin büyük bir rolü olduğunu hepimiz kendi tecrübelerimizle biliyoruz.

Öte yandan, gene Türkiye'nin, önemli sorunlarından biri, uyuşturucu madde kaçakçılığının, uyuşturucu madde trafiğinin merkezi hâline geldiği de bildiğimiz gerçeklerden biri, bu da çocukların ve gençlerin suça sürüklenmelerinde önemli bir faktör olarak karşımıza çıkıyor.

Nihayet, gene Türkiye'nin önemli bir problemi, ifade hürriyetine getirilen sınırlarda özensiz politikaların izlenmesi. Aslında ifade hürriyeti ve bu hürriyetten müphem olan basın hürriyeti, bilim ve sanat hürriyeti, toplanma hürriyeti gibi hürriyetlere anayasal sınırların ötesinde müdahaleler gerçekleşiyor ama asıl olarak suç ve suçluyla mücadelede ifade hürriyetiyle ilgili alanlarda gerekli tedbirlerin uygulanmadığını görüyoruz. Konuyu hemen 5 Ekim 2023'te İstanbul'da ortaya çıkan bir cinayete getirmek istiyorum. "Semih" isimli bir genç, kısa aralıkla aynı gün iki genç kadını vahşice katletti. Sonra çıkan gazete yazılarından görüyoruz ki kökleri dışarıda olan "zorunlu bekarlar grubu" şeklinde bir grup aslında gençlerin bu tür şiddet eylemlerine sürüklenmelerinde önemli bir role sahip oluyorlar ama bu dijital ortamlar ciddi anlamda denetlenmediği için çocukların ve gençlerin suça karışmaları üzerinde önemli bir faktör oluşturuyorlar. Bu sebepleri tabii ki sıralayabiliriz, çeşitlendirebiliriz; ben sadece bir kısmına değindim.

Fakat bunlarla ilgili üzerinde durmak istediğim bir konu var. Türkiye, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtiği 2018'den bu yana sorunlarını çözemediği gibi, sorunlarına rasyonel çözümler üretmediği gibi, bu sorunların kökleştiği, çeşitlendiği, derinleştiği bir sürece tanıklık ediyor. Bana kalırsa bunda Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin, hükümet yapısının da büyük bir etkisi var. Neden? Çünkü parlamenter hükümet sisteminde yürütme alanında asıl karar verici olan bakanlar kurulu idi. Bakanlar kurulu herhangi bir mesele üzerinde karar üretirken tek tek bütün bakanlar ve başbakan dâhil ciddi bir müzakere süreci yaşıyorlardı ve bir kararın alınabilmesi için, tekemmül edebilmesi için bütün bakanların imza şartı mevcuttu. Oysa şu an içinde bulunduğumuz sistemde bir Cumhurbaşkanlığı kabinesinden söz ediyoruz ama bu kabine, parlamenter sistemde olduğu gibi kolektif bir organ değil ama daha önemlisi, karar vermeye muktedir bir organ değil, sadece Sayın Cumhurbaşkanına danışmanlık hizmeti yapan bir organ. Dolayısıyla, bu yeni yapı içinde ben tek tek bakanlıkların sağlıklı kararlar üretebildiklerini düşünmüyorum. Bakanlıklar arasında olması gereken koordinasyonun gerçekleşmediği kanısındayım. Nitekim gazetelerde okuduğumuz haberler, mesela İçişleri Bakanlığı ile Adalet Bakanlığı arasında çeşitli çatışmaların ve sorunların olduğunu gösteriyor. Ben buradan herhangi bir bakanlığa ithamda bulunmuyorum, sadece okuduklarımı değerlendiriyorum. Dolayısıyla, bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin Türkiye'nin çeşitli sorunlarına çare olacağı iddiasıyla getirildiği ama sorunlarımızın çözümünü güçleştirdiği kanısındayım. Hâliyle, İçişleri Bakanlığına ait alanlarda da sorunların yeterince çözülememesinde bu yapının etkili olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, gene Bakanlığınızla ilgili diğer bazı sorunlar üzerinde durmak istiyorum. Seçim bölgem olan Antalya'da çok ciddi bir sorun var yabancılarla mülk satışıyla ilgili. Bu mülk satışı vatandaşlık karşılığında olsun ya da olmasın Antalya'da emlak piyasasının bozulmasına sebep olmuş durumda. Sizler de biliyorsunuzdur mutlaka, öyle bazı siteler var ki artık o sitelerin yönetimi tamamen Rusların eline geçmiş durumda. Bunun kısa, orta ve uzun vadede Türkiye'nin iç işleri için, Türkiye'nin güvenliği için çok ciddi sorunlar üreteceğini düşünüyorum. Buna etkili bir çözüm bulunamadığı takdirde biz gelecekte kendi ülke sınırlarımız içinde güven duyarak yaşayamayacağız. Buna mutlaka çözüm bulunması gerektiğini düşünüyorum.

Gene, Bakanlığınızla ilgili bir başka soruna değinmek istiyorum. Türkiye'de göç ve göçmenlerden söz edildiğinde ilk akla gelen Suriyeli sığınmacılar ve Afganistan'dan gelen göçmenler oluyor ama ülkemizde başka bir göçmen grubu daha var. Bildiğiniz gibi, Türkmenistan, Kırgızistan, Özbekistan gibi ülkelerden Türkiye'ye ciddi bir göç akımı var ve bu ülkelerden gelen kişiler aslında hizmet sektöründe çalışıyorlar ve herhangi bir eğitimden geçerek değil, eğitimsiz olarak bu çalışmalarını sürdürüyorlar. Hem kendileri yönünden hem çalıştıkları ortamlar yönünden ciddi güvenlik sorunları oluşuyor çünkü bu kişilerin büyük bir kısmı kaçak yollarla Türkiye'ye giriyorlar, kayıt dışında çalışıyorlar. Özellikle aile içi hizmetlerde, çocuk ve yaşlı bakımı gibi hizmetlerde bu kişilerin çalıştıklarını biliyoruz ve bu kişilerin hem kendileri güven içinde değiller hem onlar vasıtasıyla aileler güven içinde değiller. Dolayısıyla, acaba bu göçmenleri kayıt dâhilinde çalıştırmamızın bir yöntemi yok mudur? Bunları kayıt içinde çalıştırdığımız takdirde hem ülke ekonomisine katkı sağlayabilir çünkü Sosyal Sigortalar Kurumuna bağlı bir sistem geliştirilebilir hem de güvenlik yönünden ortaya çıkması muhtemel sorunlar çözülebilir.

Bununla bağlantılı bir başka problem daha var, o da şu ki Türkiye'ye kaçak yollarla giren bu tür göçmenler, bir biçimde Emniyet mensupları tarafından yakalandıklarında geri gönderme merkezlerine gönderiliyorlar ve gazetelerde okuduğumuz kadarıyla, bu geri gönderme merkezleri oldukça gayriinsani koşullara sahip.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Özbudun, bir dakika vereceğim, toparlayın lütfen.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Teşekkür ederim.

Hâliyle, burada bu kişiler çok ciddi gayriinsani muamelelere maruz kalıyorlar. Dolayısıyla geri gönderme merkezlerinin şartlarının iyileştirilmesi düşünülebilir. Bu, gerçekten bir insan hakları problemi.

Sayın Bakanımız konuşmasında trafik kazalarıyla mücadeleye değindiler, çok doğru, Türkiye'nin çok önemli sorunlarından biri. Bu noktada, aslında Türkiye'deki ulaşım sorununa geniş bir eksende bakmak gerektiğini düşünüyorum. Sadece hava yollarıyla ve kara yollarıyla yapılan taşımacılık, sorunlarımızın artmasına sebep oluyor özellikle trafik kazalarının. Raylı sistemi güçlendirmemiz gerekiyor. Aslında ben bu vesileyle Sayın Ulaştırma Bakanına pek çok soru yönelttim ama kâfi cevap alamadım. Neden Türkiye'de raylı sistem, hızlı tren geliştirilmiyor? Örneğin Ankara-İzmir, Ankara-Antalya, İstanbul-İzmir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Çalışkan, buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; hepinizi hürmetle saygıyla selamlıyorum. Bütçenin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Tabii, yemek saati yaklaştı, bugün gergin bir ortamda başladık, onun için, germeden ben de birkaç hususu arz etmeye çalışacağım.

Güzel bir kuşe kâğıda baskı, pembe tablo hazırlanmış, Bakanlığın iş gidişatına ilişkin bazı şekiller verilmiş ama gönül isterdi ki mesela son bir yıl içerisinde maaşı 70-80 bin lira olan 59 polis memuru intihar etmiş; bunlarla ilgili bir açıklama yapılınsın. Gelir düzeyi bu kadar yüksek, çoğu da çift maaş alan ailelerin fertleri hangi bir mobbinge, hangi bir çalışma ortamına maruz kalmış da intihar etmiş; buna benzer bir sorunun cevabı yok.

Ayrıca, kamuoyuna sıkça yansıyan polislerin, Emniyet mensuplarının mesai saatlerinin düzensizliğine ilişkin, hafta sonu, bayram, tatil vesaire çalışmalarına yönelik sorunları da aynı şekilde maalesef gündemde yok.

Bunun dışında, yine, kamuoyunda sıkça konuşulan 2'nci şark hizmeti meselesi; madem bu kadar büyük bir tepki var, pekâlâ buna bir çözüm bulunabilir, sayı yeterli değilse belki ilk görev süresi uzatılabilir ama bunu ileriki yaşlarda, hele çocuğu lise çağındaki, üniversite çağındaki, tam sınavlara hazırlık aşamasındaki Emniyet mensuplarının böyle bir duruma maruz kalması doğru değil. İleriki yaşlarda insanlar tek yaşamak zorunda kalıyor, bunun da gündeme getirilmesinde yarar olduğunu belirtmek isterim.

Bunun dışında, Meclise şu anda gelen kanun teklifinde kantinlerin işletilmesine dair, kantinlerin elektrik faturasının nasıl belirleneceğine dair bir madde var. Bu kadar çok ayrıntıya girilmişken esas konuların da göz ardı edilmesini anlamak mümkün değil.

Burada benim arz etmek istediğim başka bir husus, polis teşkilatının zorba güç olarak lanse edilmeye çalışılması. Bir taraftan kayyumla ilgili meseleler sıkça konuşuldu. Burada, evet, idari bir tasarrufla belki hata olarak karar alınmış olabilir ama buna uygulama esnasında güç kullanılsaydı -mesela milletvekillerinin belediyeye girişine engel olmak gibi- sıradan, basit bir hadiseyle hedef hâline gelinmezdi. Bu noktada da keza, Filistin eylemleri sıkça gündemde. Malum olduğu üzere, çoğuna şahit olduğumuz, Filistin'de yaşanan katliama seyirci kalmayan, duyarlı vatandaşlarımızın protestosuna şiddet kullanılarak, cop kullanılarak... Zaman zaman belki başka gerekçelerle, içlerine yasa dışı birilerinin karıştığı gibi sebepler sunulabilir ama o, duyarlı vatandaşlarımızın suçu değil. Emniyetin görevi oradaki o tür insanların bulunmasına önceden tedbir almak ama bu, masum duygularla, insani duyarlılıkla yapılan protestolara şiddet kullanılması asla kabul edilemez. Zaten oradaki insanları kendi hallerine bıraksanız slogan atıp, konuşup bir yarım saat sonra, bir saat sonra dağılacaklar ama bu şiddet kullanılması asla makul değil.

Yine, mobeselerle ilgili bir başka hususu arz etmek isterim: Bütün şehirlerin giriş ve çıkışlarına 15 Temmuz etkisiyle bir şekilde mobese kondu. Pek çok mobese noktası biliyoruz ki büyük oranda suçlu yakalayan bir yer değil. Bir taraftan mobese var, bir taraftan PTS'ler var; kontrol noktalarının görevini hem PTS'ler hem de mobeseler yerine getiriyor. Özellikle de bazı şehir girişlerinde -şehrin girişinde olduğu için- ani fren yaptırarak pek çok defa, özellikle de mesai saatlerinin bitiminde trafik kazalarına neden oluyor; otobanda hızla akan trafik bir anda kesiliyor. Adana'nın hem girişinde hem çıkışında, Antakya'nın girişinde... Artık âdeta polis devletiyle yaşandığı gibi bir imaja kapılıyoruz. Artık Emniyet teşkilatı, verilen bilgilerden anlaşıldığına göre, hayli güçlü; tüm suçluları, herkesi her yerde yakalıyor; plakaları tanıyor, mobeseyi görüyor. Yeni bir kontrol noktası oluşturmak sadece insanlara eziyet; mesai bitişlerinde hem trafik kazasına hem de insanların daha keşmekeşte yaşamasına neden oluyor.

Yasa içerisinde, yine, çakarlıdan bahsedildi. Burada şunu belirtmek isterim: Bildiğimiz veriye göre, eski milletvekili sayısı 2.650; bunların çoğunluğu da son yedi sekiz dönemdir AK PARTİ yönetiminde olduğu için AK PARTİ'li milletvekilleri. Siz çakarı yasaklıyorsunuz ama çakar almak için de -eşi milletvekili- gidiyor, koruma kararı çıkarıyor, devlete maliyeti daha fazla artıyor. Bir yönetmelikle -basit, kantinden daha kolay bir iş- eski milletvekillerine birer tane koruma tahsisli araç verilebilir. Bu çözülsün ki memur masrafından düşülmüş olsun, hiç kimse gidip koruma kararı almak zorunda kalmasın.

Bunun dışında, bir de pek çok iş adamının sırf, özellikle İstanbul trafiğinden kurtulmak için koruma kararı aldığını biliyoruz; bu insanlara vergi getirilmeli yani yıllık 5 milyon lira vergi ödeyen bir kimse ancak koruma kararı alabilir. 5 milyon lira da herhâlde 5 personelin bir yıllık toplam gideridir.

Evet, bunun dışında, burada arz etmek istediğim başka bir husus, lüks araç, saltanat görüntüsü; bu da doğru değil. Evet, Emniyet teşkilatı Clio'ya binmesin, biraz kaliteli araçlara binsin ama zaten halkımızda siyah araçlara karşı, makam araçlarına karşı büyük bir tepki var; sırf düşman çatlatırcasına kaç milyonluk araçlarla boy göstermek de bu tepkinin daha fazla şiddetlenmesine neden oluyor. El koyduğunuz araç varsa satın, gelirini başka yerlerde kullanın. Yani illa da çok sportif, bilmem kaç milyonluk araçlarla Emniyet teşkilatının boy göstermesi ne devleti güçlendirir ne vatandaşın devlete sempatisini sağlar, sadece komik olmaktan öteye gitmez. "10 milyonluk araçla giden adam ay sonu maaşını yetiremediği için intihar ediyor." derler, adama gülerler.

Bunun dışında, son olarak, -Sayın Bakanın bilgisi dışında gerçekleştiğini tahmin ettiğim için- yani Sayın Bakanın hesabının biraz daha ciddi olması, "Şu operasyonu yaptı, bu operasyonu yaptı." şeklinde bazı ciddiyetten uzaklaştıracak trolvari paylaşımlar Bakanlık adına yapılmaya daha uygun olur diye düşünüyorum.

Bunun dışında, bir başka arz etmek istediğim husus: Mücadele edilecek çok önemli şeyler var. Şu anda ülkemiz dünyada uyuşturucu ticaretinin döngü noktası hâline geldi. Her geçen gün “Yeni bulduğumuz uyuşturucu rakamı artıyor.” demek, evet, Emniyetin işini yaptığını ama toplumun daha çok kötüye gittiğini gösteriyor. Uğraşılacaksa bunlarla uğraşılmalı.

Ve yine, pek çok suç kaydı olan birisi defalarca gözaltına alınıp serbest bırakılıyor, sonra cinayet işleniyor. Sanki bir maharetmiş gibi “Biz yakalamıştık, kaydı var.” diye teşhir ediliyor. Hâlbuki, buna yönelik bir düzenleme yapılmalı. Bir insan herhangi bir cinayet ve benzeri suçtan 1 defa gözaltına alınmışsa, 2’nci defa serbest bırakılmamalı. Yüz kızartıcı suçlardan ki onlarca defa gözaltına alınmış, bırakılmış yani bunu siz düzelteceksiniz. Varsa bir problem, Meclise gönderilen dosyadaki kanıtıyla beraber bu maddeyi de ekleyeceksiniz ki böyle bir hadiseye mahal verilmesin.

Radarla ilgili de yani ciddi bir problem var. Ehliyet meselesi, keza... Emniyet teşkilatı tabii ki trafik kontrolleri için radar kuruyor ama bizim kurduğumuz bu radarlar suç önlemeye yönelik olmalı, vatandaşı tuzağa düşürmeye yönelik olmamalı. Şehirlerin giriş ve çıkışlarında şehirler arası yol diye gidiyorsunuz, vatandaşımız gidiyor “Buranın hakkı 110.” diyerek ama “Hayır, burası bir geçittir, burası yerleşim yeridir.” diyerek Emniyet âdeta pusu kurarcasına orada insanlara ceza yazıyor. Yapılan bu tür icraatlar halkın daha çok kinlenmesine neden oluyor. Bu konuda da daha sağlıklı bir çözüm getirilmeli.

1,5 milyon vatandaşımız ehliyetine el konulmasıyla karşı karşıya, bunların içerisinde uyuşturucu müptelası, aşırı alkol gibi veya ölüme sebebiyet vermiş olanlar hariç, bu insanlara büyük cezalar radarlardan gelmiş. Nasıl radardan gelmiş? 110’la giderken size birdenbire önünüze bir tabela konulmuş, burada sürat 70’e düşmüş, Emniyet mensubu da işte 82’yle geçen bir adama şehirler arası yolda ceza yazıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Çalışkan, teşekkür ediyorum.

Toparlayın lütfen.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Bunun özellikle de tekrar düzenlenmesi, ehliyet mağduru vatandaşlarımıza da bu konuda...

Son husus da göçle ilgili. Evet, devlet görevlisi görevini kanunlara uyarak yapar, kamuoyu baskısıyla hareket etmez. Bir gün kamuoyunda yabancılara yönelik tepki artıyor, ertesi gün sınır dışı... Bakın, şu anda Adana’da, Hatay’da, Gaziantep’te ciddi olarak haksız, hukuksuz, kanunsuz, insanlık dışı şekilde sınır dışı eylemi uygulanıyor. Sabah vatandaş evden çıkmış, işine gidiyor, akşam dönemeyebiliyor. Evet, yabancının da suçu olabilir ama bu kadar hızlı olmamalı. Sırf kamuoyu baskısından çekinerek, sırf Suriyeliler fazla diye, birileri tepki gösteriyor diyerek tuttuğunuzu atamazsınız sınır kapısından.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Çalışkan.

Görüşmelere 14.30’a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.40

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.32

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri olan 16'ncı Birleşim İkinci Oturumu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Mustafa Kalaycı, buyurun.

Süreniz yirmi dakikadır.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar, basınımızın değerli mensupları; hepinizi hürmetle selamlıyorum.

İçişleri Bakanlığımız, ülkemizde huzur ve güvenliğin sağlanması konusunda büyük bir inanç, azim ve fedakârlıkla görevini yerine getirmektedir. Güvenlik güçlerimiz, suç ve suçlularla mücadeleyi kararlılıkla ve başarıyla yürütmekte olup organize suç örgütlerine, çetelere, kaçakçılara, terör örgütlerine, kanun kaçaklarına, ahlâk kaçkınlara göz açtırmama azmindedir. Kahraman güvenlik güçlerimizle iftihar ediyor, hepsine teşekkür ediyoruz. İçişleri Bakanımızın üstün gayretini takdirle karşılıyor ve destekliyoruz. Türk milleti, desteğiyle, dualarıyla güvenlik güçlerimizin her zaman arkasındadır. Onlar varsa güvendedir, onların fedakârlıklarıyla huzur buluyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kaçakçılık faaliyetleri, hâkim suç ekonomilerine bağlı olarak bölgeden bölgeye farklılık gösterse de küresel düzeyde öne çıkan en önemli kaçakçılık suçları: Uyuşturucu kaçakçılığı, insan ticareti ve göçmen kaçakçılığıdır. Bugün dünyada ve ülkemizde tarihin hiçbir döneminde olmadığı kadar çok ve çeşitli uyuşturucu türü bulunmaktadır. Özellikle, son yıllarda geleneksel uyuşturucuların yanı sıra kimyasal yöntemlerle üretilen sentetik uyuşturucuların ortaya çıkışı sorunun karmaşıklığını daha da artırmıştır. Metamfetamin ve fentanil gibi maddelerin yarattığı yeni tehditler, uyuşturucuyla mücadelenin çok boyutlu ve karmaşık bir sorun olduğunu bir kez daha gözler önüne sermektedir. Birleşmiş Milletlere göre pek çok terör örgütünün finans kaynakları arasında uyuşturucu ticaretinden elde edilen gelir önemli bir yere sahiptir. Narkoterörizm olarak adlandırılan terör örgütleri ile uyuşturucu kaçakçılığı bağının oldukça kuvvetli olduğu bilinmektedir. Türkiye, coğrafi konumu sebebiyle kıtalar arası uyuşturucu ticaretinde geçiş güzergâhı olarak kullanılmaktadır. Ülkemizden geçen uyuşturucunun önemli bir kısmı PKK/KCK terör örgütünün finansmanında kullanılmaktadır.

Uyuşturucuyla mücadelede devletimiz önemli hizmetler yapmakta, etkili sonuçlar alınmaktadır. Güvenlik güçlerimizce Türkiye genelinde 2023 yılında yüzde 2,3 artışla 251.851 olaya müdahale edilmiştir, bu olaylarda 313.416 şüpheli yakalanmıştır. Bununla beraber, güvenlik birimlerinin uyuşturucuyla mücadele kapasitesi artırılmalıdır. Kurumlar arası iş birliğine dayalı, entegre sınır yönetimi anlayışı çerçevesinde teknolojik ve fiziki altyapının iyileştirilmesi yoluyla kara ve denizlerde sınır güvenliği artırılmalıdır.

Uyuşturucuyla mücadele üzerinde önemle durulması gereken bir konudur. Türkiye'de uyuşturucuya erişimin ve kullanımının yaygınlaştığı bilinmektedir. Uyuşturucuyla mücadele sadece bir güvenlik meselesi değil, aynı zamanda toplumun sağlığını ve geleceğini yakından ilgilendiren bir konudur. Bu nedenle, sorunun tüm boyutlarıyla ele alınması ve bütüncül bir yaklaşımla mücadele edilmesi gerekmektedir. Eğitim, önleme, tedavi, rehabilitasyon ve sosyal uyum gibi farklı alanlarda yürütülen çalışmaların yanı sıra, ulusal ve uluslararası düzeyde iş birliğinin güçlendirilmesi de büyük önem taşımaktadır. Bunun yanında, şüphesiz ki en önemli unsur ailelerin bu mücadeleye destek olması, çocuklarına sahip çıkmasıdır. Uyuşturucu ve madde bağımlılığıyla mücadele etkinliği artırılarak sürdürülmeli, önleyici tedbirlerle ağırlık verilmeli, ailelerle iş birliği içinde çocuklarımızın bu tehlikeye maruz kalmasının önüne geçilmelidir. Uyuşturucuyla mücadele konusunda halkı bilinçlendirme çalışmaları da sürdürülmelidir.

Siber suçlarla mücadele de son derece önemlidir. Siber suçlar hızla değişmekte ve karmaşıklaşmaktadır. Proaktif güvenlik bir zorunluluktur; sadece bugünün değil, geleceğin tehditlerini anlamak ve buna karşı hazırlıklı olmak büyük önem taşımaktadır. Dijital güvenlik yalnızca teknolojik bir önlem değil, aynı zamanda stratejik bir öncelik olarak ele alınmalıdır. Güçlü bir siber güvenlik kültürü sadece kriz anlarında değil, uzun vadede de vazgeçilmezdir. Siber güvenlik bir maliyet değil, stratejik bir yatırım olarak görülmelidir; siber güvenlik, güvenli ve bilinçli teknoloji kullanımı, siber saldırı konularında önleyici, bilinçlendirici faaliyet, içerik ve ürünler geliştirilmelidir.

Suçla mücadelede koruyucu ve önleyici güvenlik hizmetlerinin etkinliği daha da artırılmalı, toplum destekli kolluk yaklaşımı güçlendirilmeli, huzur toplantıları ve suç mağduru ziyaretleriyle vatandaşa ulaşma çalışmaları sürdürülmelidir. Güvenlik hizmetleri sunan kuruluşlar arasında iş birliği ve ortak bilgi sistemleri altyapısı geliştirilmeli, ulusal ve uluslararası kurumlar arasında iş birliği ve koordinasyon artırılmalı, suçluların soruşturulması ve aydınlatılması kapsamında bilgi teknolojileri daha da etkin kullanılmalı, analiz yöntemleri geliştirilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz, terör illetinin pek çok badire ve belasına yıllarca doğrudan muhatap kalmıştır. Türkiye, terörden en çok etkilenen ülkelerin başında gelmektedir. Terör örgütleri, millî devletimizi kundaklamak, millî varlığımızı dağıtmak amacıyla iç ve dış mihraklar tarafından alçakça kullanılmış, milletimizin huzur ve güvenliği tehdit edilmiştir. Bölücü terör sorunu ülkemize pek çok zaman, kaynak, insan ve enerji kaybettirmiştir.

Türkiye, devlet olmaktan kaynaklanan hak ve yükümlülüklerini savunmak amacıyla millî varlığını koruma görevini ne pahasına olursa olsun yerine getirmek mecburiyetindedir. Terörle mücadele bekamızla doğrudan ilgili, millî birlik ve bağımsızlığımızla yakından ilişkilidir. Ashında, bakarsanız, yürütülen terörle mücadele süreci partilerüstü bir mana ve muhtevayı taşımakta ve kapsamaktadır. Terör başka, siyaset

başkadır; hem siyaset hem de terör aynı kalıba girmez. Terörün kökünü kazımak her şart ve durumda görevimizdir. Kahraman güvenlik güçlerimiz terörle amansız mücadeleyi başarıyla yürütmektedir. Terörle mücadele stratejisi neticesinde terör, kaynağında yok edilmekte olup mücavir topraklardan da tümüyle kazınacaktır.

Artık, yeni yüzyıl, terörün ve bölücülüğün kökünü kurutma yüzyılıdır; terörü hayatımızdan söküp çıkarmanın vakti gelmiştir. "Terörsüz Türkiye" hedefimizdir. Türkiye terörizm belasının üstesinden millî birlik ve dayanışma ruhuyla gelecektir. Terörün yaktığı ihanet ateşi ya sönecek ya da yakanları kavuracaktır.

Mahallî idareler, demokratik süreçlerin en önemli etapları arasındadır. Vatandaşlarımızın yaşadıkları köy ve beldelelerden büyükşehirlere kadar ilk temas ve hizmet noktası belediyelerdir. Ancak hiçbir belediye yönetimi, millî iradenin takdir ve teveccühünü istismar ve inkâr yanlısına sapmamalıdır. Belediye başkanı seçilmek, erdem ve önemi bilinmesi gereken demokratik bir mükâfattır. Üstlendikleri emanete riayet ve sadakat göstererek hizmet eden belediye başkanları hürmetle yâd edilirken suç işleyenler adli ve idari tasarruflarla layık oldukları muameleyi kaçınılmaz şekilde görmektedir. Bazı belediye başkanlarının görevden uzaklaştırılarak yerlerine görevlendirme yapılmasına, seçilme hakkının engellendiği, millî iradenin yok sayıldığı, Anayasa'ya aykırı olduğu gibi söylemlerle tepki gösterilmektedir. Samimi olarak diyorum ki: Bu uygulamayı kişiye ve siyasi partisine bakmaksızın hukuk çerçevesinde objektif olarak değerlendirelim. Evrensel bir hukuk ilkesidir; görevi, unvanı, siyasi pozisyonu, makam ve konumu ne olursa olsun hiç kimse suç işleme özgürlüğüne sahip olamaz. Kanunların açıkça suç saydığı bir fiili işleyen kim olursa olsun bunun sonuçlarına katlanmak durumundadır. Seçilmek hiç kimseye hukuken ayrıcalık sağlamaz. Seçimle işbaşına gelmesi, seçilene suç işleme hak ve yetkisi vermez. Hukuk karşısında herkes bir ve eşittir. Seçilmiş olanların suç işleyip cezasız kalması hukuk ve demokrasinin gereği değil; tam aksine, hukuk ve demokrasinin katli demektir. Suç işlendiğine dair güçlü emareler varsa geçici tedbir kararı alınması yine hukukun meşru araçlarından biridir. Görevden geçici uzaklaştırma tedbiri idare hukukunda bir müessesedir. Kamu görevinden gelen, özellikle denetim elemanlığı yapan arkadaşlar iyi bilirler; suç işlendiğine dair güçlü emareler tespit edilen kamu görevlisi soruşturmanın selameti için görevden geçici süre uzaklaştırılır ve yerlerine görevlendirme yapılır. Amaç, suç işlenmesine devam edilmesinin, delillerin karartılmasının ve tahrip edilmesinin önlenesidir. Belediye başkanları ve meclis üyelerinin görevlerinden uzaklaştırılmaları, yerlerine görevlendirme yapılması konusu Anayasa ve Belediye Kanunu'nda açık bir şekilde düzenlenmiştir. Anayasa'nın 127'nci maddesinde "...görevleri ile ilgili bir suç sebebi ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahallî idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir." hükmü bulunmaktadır. Belediye Kanunu'nun 45 ve 46'ncı maddelerinde belediye başkanı veya başkan vekili ya da meclis üyesinin terör veya terör örgütlerine yardım ve yataklık suçları sebebiyle görevden uzaklaştırılması veya tutuklanması hâllerinde belediye başkanlığına büyükşehir ve il belediyelerinde İçişleri Bakanı, diğer belediyelerde vali tarafından görevlendirme yapılması hükümleri yer almaktadır. Haklarında terör örgütüne üyelik, yardım ve yataklık iddiaları bulunanları görevden almayacaksınız da ne yapacaksınız? Terör örgütüne üye olduğu, yardım ve yataklık ettiği iddiasıyla görevden uzaklaştırılan belediye başkanlarını sırf sandıktan çıktılar diye savunmak ve sahiplenmek arızalı bir siyasettir. Terörün göz ardı edildiği, terör suçlarının dokunulmaz olduğu bir demokratik hukuk düzeni dünyada yoktur. Aksine, İspanya örneğinde görüldüğü gibi, terör örgütüyle ilişkisi olan bir siyasi partinin kapatılması dahi demokrasi ve hukukun üstünlüğü için bir zorunluluktur. Ne demokrasi ne özgürlük ne de insan hak ve hukuku, terörün banisi ve bahanesi olamaz. Terör dilinin, bölücü dayatmanın, Kandil provokasyonunun, sokağı adres gösteren çağrılarının sonucu olmayacaktır. Nitekim milletimiz buna itibar etmemektedir. Belediye başkanları ya görevlerini yapacaklar ya da Türk devletinin hukuk sınırları içinde aldığı meşru ve haklı tasarruflara katlanacaklardır. Yargı kararlarına riayet ve saygı şüphesiz mecburidir. Geçici olarak görevden uzaklaştırılan belediye başkanları hukuki süreçlerin sonuçlanmasını sabırla beklemelidirler. Görevden uzaklaştırılanların belediye başkanı adaylığının neden kabul edildiği de sorgulanmaktadır. Haklarında kesinleşmiş hüküm bulunmayan kişiler adli sicil belgesi temiz çıktığı için seçime girebilmektedir ancak seçime girmelerinde yasal engel olmamasına rağmen haklarında terör suçlarından dolayı soruşturma ve kovuşturma devam edenler Anayasa ve Belediye Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca görevlerinden uzaklaştırılmaktadır. Aslında, Anayasa'nın ve Belediye Kanunu'nun ilgili hükümleri açık iken haklarında terör suçlarından dolayı soruşturma ve kovuşturma devam eden kişilerin aday olması ve aday gösterilmesi sorgulanmalıdır. Ayrıca, darbe dönemi ürünü olan Siyasi Partiler Kanunu ve seçim kanunları yeniden düzenlenmeli, milletvekili, belediye başkanı ve meclis üyeliğine aday olabilme şartları tartışılarak objektif bir şekilde düzenlenmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye bulunduğu coğrafi konumu ve sosyoekonomik gelişmişlik düzeyi nedeniyle düzensiz göç hareketlerine maruz kalmaktadır. Ülkemiz düzensiz göçmenler için hem transit hem de hedef ülke konumunu sürdürmektedir. Düzensiz göç ve göçmen kaçakçılığıyla etkin bir mücadele yürütülmektedir. Bu mücadele de strateji, sorunu kaynağında çözme, etkili sınır güvenlik tedbirleri, ülke içerisinde yakalama ve etkin sınır dışı mekanizması ilkelerine dayanmaktadır. Göçün kaynağında durdurulması için etkili tedbirler alınmaktadır. Sınır boyunca güvenlik duvarları ve optik kuleler yapılmış, aydınlatma, sensör ve gece görüş kameralarıyla donatılmıştır.

CAVİT ARI (Antalya) - Duvarlarda sıkıntı yok Mustafa Bey, duvarlar çok sağlam.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Sağlıklı geri gönderme mekanizmaları kurulmuştur.

CAVİT ARI (Antalya) - Sınır duvarlarından geçen yok zaten.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Ülkemizde yakalanan düzensiz göçmen sayısı 2023 yılında 254 bin, Eylül 2024 itibarıyla 160 bin düzeyine inmiştir.

Türkiye 2011 yılından itibaren Suriyeli göçmen akınına uğramış, çok sayıda sığınmacıdan dolayı yüksek ekonomik maliyet ve sosyal problemlerle karşı karşıya kalmıştır. Mevcut yabancı nüfus sayısının ve belirli bölgelerde yoğunlaşmasının güvenlik açısından risk oluşturduğu görülmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi, sınırı aşan göçler konusunda en hazırlıklı partidir. Düzensiz göç ve sığınmacılara yönelik bakışı ve politikası açıktır. Türk milletinin mevcut nüfus dokusunun, toplumsal huzur ve güvenliğinin sağlam esaslara bağlanması vazgeçilmez amacımızdır. Türkiye'de bulunan yabancı sayısı yaklaşık 4 milyon 349 bin olup geçici koruma altındaki Suriyelilerin sayısı 2

milyon 936 bin, ikamet izniyle ülkemizde bulunan yabancıların sayısı 1 milyon 23 bin, uluslararası koruma başvurusu sahibi kişilerin sayısı 230 bin ve yakalanan düzensiz göçmen sayısı 160 bin civarındadır.

Türkiye hem terör koridorunu önlemek hem de göçü kaynağında durdurmak için Suriye'nin kuzeyine askerî harekâtlar yapmış ve güvenli bölge oluşturmuştur. Bu bölgede geçici koruma altındaki Suriyelilerin gönüllü geri dönüşünün desteklenmesi amacıyla AFAD koordinasyonunda yerel sivil toplum kuruluşları ve uluslararası yardım kuruluşlarıyla iş birliği içinde briket evler inşa edilmiştir. Bugüne kadar yaklaşık 729.761 Suriyeli sığınmacının ülkelerine dönmesi sağlanmıştır. Suriye'nin kuzeyine yapılacak yeni harekâtlarla bölgedeki terör yapılanmaları bertaraf edilerek güvenli bölge tamamlanacak, daha fazla sığınmacı bu bölgeye yerleştirilecektir. Elbette Türkiye göçmen kampı, sığınmacı merkezi değildir, kaldı ki de olmayacaktır. Ülkemizde misafir olan sığınmacıların bir an önce vatanlarına kavuşturulmaları için Suriye'de gerekli güven ve huzur ortamının sağlanması konusunda çalışmalar sürdürülmelidir.

Türkiye'de bulunan yabancı sayısı konusunda art niyetli olarak afaki, kafadan uydurma, uçuk rakamlar telaffuz edilmektedir. Suriyelilerin vatandaş yapıldığı ve oy kullandırıldığı gibi gerçek dışı beyanlarda bulunulmaktadır. Şubat 2023 depremlerinde Suriyelilerin yaklaşık yarısının -1 milyon 700 bin civarında kişinin- yaşadığı 11 ilde hayatını kaybeden 7.300 civarında Suriyeliden kaydı olmayan birkaç kişi olmuştur. Bu durum resmî sayıları teyit etmektedir. Geçici koruma altındaki Suriyeliler, ikamet izinliler ve uluslararası koruma altındakilerin tamamına yönelik adres tahkikatları yapılmaktadır. Adres bilgileri güncel olmadığı tespit edilenlerin adresleri güncellenmektedir. Dolayısıyla Türkiye'de ne olduğu net olarak bilinmemektedir.

Türkiye'de doğan Suriyeli bebeklerin Türk vatandaşı olduğu yönündeki iddialar doğru değildir. Bizde doğuma dayalı vatandaş olma uygulaması yoktur. Türk vatandaşlığına geçen Suriyeli sayısı 238 bin düzeyindedir; bunlar Türkiye'ye önemli katkılarda bulunanlardır. Türkiye'nin yarınlığında hiçbir sığınmacı sorunu inşallah olmayacaktır. Her türlü sorunu millî, manevî, tarihî tecrübeyle çözecek tek irade Cumhur İttifakı'dır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin büyük kısmı deprem, sel, heyelan, çığ gibi doğal afet riski taşıyan alanlardan oluşmakta, bu durum sağlıklı bir afet ve risk planlamasını gerekli kılmaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak risk ve afet yönetimi politikamız, afete maruz kalmadan önce tüm boyutlarıyla önlem alınması, yer seçiminin jeolojik etütlerle belirlenmesi, riskli alanların dönüştürülmesi ve doğal afetlerin zararlarının en aza indirilebilmesi temeline dayanmaktadır. Afetler neticesinde yaşanan can ve mal kayıpları ülkemiz için ağır bir yük oluşturmaktadır. Söz konusu kayıpların en az seviyeye indirilebilmesi için risk azaltma faaliyetlerine öncelik veren, bütüncül bir afet yönetimi uygulaması elzemdir. Afet durumunda kurum ve kuruluşlar arasında kesintisiz iletişim sağlayacak haberleşme sistemi ülke geneline yaygınlaştırılmalıdır. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı afet öncesi, afet esnası ve afet sonrasına dair görevlerini layıkıyla yerine getirmektedir. Şubat 2023 depremlerinin etkisiyle büyük bir yıkım yaşayan deprem bölgesinin yeniden ihyası kapsamında başta konutlar olmak üzere, temel altyapı, hastane ve okul gibi kamu hizmetlerinin sunumuna yönelik ivedilikle başlatılan inşa işlerine devam edilmektedir. Türkiye, Avrupa'nın en büyük deprem gözlem ağına sahip ülkesi konumuna gelmiştir. Yıllık ortalama 25 bin deprem çözümlenmektedir.

Dünyada ve ülkemizde can ve mal kayıplarına sebep olan bir başka afet taşkınlar olup taşkınlar karşı taşkın koruma ve kontrol çalışmaları daha da önem kazanmıştır. Taşkın koruma ve kontrol çalışmaları kapsamında geliştirilmesi planlanan ve insan hayatını, ekosistemi ve altyapıyı koruma, maddi kayıpları azaltma gibi önemli avantajlara sahip olan erken uyarı sistemlerinin 25 havzada yaygınlaştırılması çalışmaları hızla tamamlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Başkanım, iki dakika ekliyorum.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Sayın Bakanım, son olarak 2 konuyu iletmek istiyorum. Birincisi: Emniyet teşkilatımızda özellikle müdürlerimizin emeklilik yaşının yükseltilmesine yönelik talep bulunmaktadır. Bu konuda bir çalışma yapılmasını biz de uygun görüyoruz.

İkinci konu olarak, Konya Özel Harekât Müdürlüğü uluslararası eğitim merkezi yatırım projesinin fizibilite raporu hazırlanmış, bu kapsamda ülkemizdeki ve yurt dışındaki eğitim merkezleri incelenmiştir. Uluslararası eğitim merkezi, farklı branşlarda uzmanlaşan özel harekâtçılar yetiştirme kabiliyetinin yanı sıra 9 ayrı dalda eğitim hizmetini sunabilecektir. Bu proje savunma ve güvenlik alanında ülkemizin gurur abidesi ve kaynağı olacaktır. Başta Türk Cumhuriyetleri ve İslam ülkeleri olmak üzere tüm dost ülkelerin özel güvenlik birimlerinin yetiştirileceği bir kampüs tasarlanmıştır. Savunma kapasitesinin geliştirilmesine yönelik ülkemizde örneği bulunmayan millî bir projedir. Hazineye de döviz getirisi olacaktır. Konya Özel Harekât Müdürlüğü'nün görev yapacağı Meram Dutlukır'da dünyada bir eşi olmayan yerleşkenin bu ayın başında açılışı yapılmıştır. Konyalı hayırsever iş adamları, büyükşehir ve ilçe belediyeleri ile odalar, dernekler, kurumlar, kuruluşlar maddî destek vererek yüreklerini ortaya koymuşlardır. Sayın Bakanım, Konyalıların sahiplendiği Konya Özel Harekât Müdürlüğü uluslararası eğitim merkezi yatırım projesinin yatırım programına alınması için desteğinizi bekliyoruz. Bu desteği vereceğinize de yürekten inanıyorum.

Bakanlık ve kurumlarımızın bütçelerinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ejder Açıkkanı...

Süreniz yirmi dakikadır.

Sayın Açıkkanı, buyurun.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Teşekkür ediyorum Başkanım. Çok kıymetli Bakanım, Kıymetli Bakan Yardımcıları, İçişleri Bakanlığımızın çok değerli bürokratları, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum. 2025 yılı İçişleri Bakanlığımızın bütçesi üzerine AK PARTİ adına söz almış bulundum.

İçişleri Bakanlığının Türkiye'nin huzuru için yapmış oldukları operasyonları, çalışmalarını yakından takip ediyor ve takdir ediyoruz. Türkiye'nin huzuru için yaptıkları katkılardan dolayı Sayın Bakanımızın şahsında başta kolluk kuvvetleri olmak üzere tüm ekibine teşekkür ediyoruz. Yapılan operasyon ve çalışmalara baktığımızda İçişleri Bakanlığımızın tüm suçlarda olduğu gibi kaçakçılık suçlarıyla da mücadelesi kesintisiz olarak devam etmektedir. Tüm kolluk birimlerimiz kaçakçılığın önüne geçmek, ülkemizin uğradığı vergi kaybını önlemek amacıyla var gücüyle ülkemizin dört bir yanında durmadan çalışmaktadır. Böylelikle, başta terör örgütleri olmak üzere tüm suç örgütlerinin kaçakçılık suçundan elde ettikleri haksız kazancın önu kesilmekte, ülkemizin uğradığı vergi kaybı önlenmektedir. 2024 yılı ilk on ayında kaçakçılık suçlarına yönelik olarak 27.614 kaçakçılık operasyonu yapılmış, 38.805 kişi gözaltına alınmıştır. 641 kişi tutuklanmış, 827 kişi hakkında adli kontrol kararı verilmiştir. 5 milyon 470 bin 047 litre akaryakıt, 1 milyon 421 bin 314 litre alkollü içki, 6 milyon 821 bin 838 paket sigara ele geçirilmiştir; 4 milyar 209 milyon TL vergi kaybı bu şekilde önlenmiştir.

Organize suçlar kapsamında, organize suç, günümüz toplumlarının en öncelikli sorunlarından biridir. Bugün organize suç örgütleri toplum açısından önem derecesi gittikçe artan bir tehdit hâline gelmiştir. Ekonomik sistemler, mal pazarları, kamu kurumları ile vatandaşlarımız bu gerçeğin olumsuz sonuçlarıyla karşı karşıyadır. Organize suç örgütleri her ne kadar yol ve yöntem değiştirseler de gelişen şartlara ayak uydurarak varlıklarını sürdürmeye çalışsalar da Sayın İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya ve ekibi yeni bir bakış açısı getirerek ve geliştirerek organize suç örgütleriyle mücadelede tarihte görülmemiş bir mücadele azmi sergilemektedir. Bu kapsamda organize suçlara yönelik olarak 2024 yılının ilk on ayında 1.223 operasyon yapılmış, 8.082 kişi gözaltına alınmış, 3.770 kişi tutuklanmış, 1.826 kişi hakkında adli kontrol kararı verilmiştir. 14'ü uluslararası, 53'ü ulusal, 99'u bölgesel, 339'u yerel olmak üzere toplam 505 organize suç çetesi çöktürülmüş, 36 milyar Türk lirası değerinde mal varlıklarına el konulmuştur. Uyuşturucu maddelere ve uyuşturucu satıcılarına karşı verilen mücadeleye bakıldığında, uyuşturucuya karşı verilen mücadele aynı zamanda terörün finans kaynaklarını kurutmaya yönelik bir mücadeledir. İster transit olsun ister tüketime yönelik olsun uyuşturucu ticaretinin her türüne büyük darbeler vurulmaktadır. Yine, İçişleri Bakanlığımız her türlü suçla mücadelenin yanında uyuşturucu ile mücadele kapsamında da yaptıkları operasyonlarla uyuşturucu ticaretine hiçbir şekilde nefes aldırıyor, zehir tacirlerinin geleceğimiz olan gençlerimizi zehirlenmelerine izin vermiyor. Bu dönemde uyuşturucuya yönelik olarak 255.981 operasyon yapılmış, 309.785 kişi gözaltına alınmış, 29.734 kişi tutuklanmış, 13.241 kişi hakkında adli kontrol kararı verilmiştir. 81 ton uyuşturucu madde, 60 milyon adet uyuşturucu hap, 112 milyon kök kenevir ele geçirilmiştir.

Terörle mücadele devam ediyor. Bölücü terör örgütünden FETÖ'süne, DEAŞ'tan sol terör örgütlerine kadar ülkemize düşman ne kadar terör örgütü varsa ne kadar hain varsa onlarla da mücadelemiz durmadan, duraksamadan devam etmektedir. AK PARTİ Hükûmeti olarak ülke içinde İçişleri Bakanlığımız, ülkemiz dışında Millî Savunma Bakanlığımız ve Millî İstihbarat Teşkilatımız hainlerin sinsi ve karanlık planlarını milletimizin destek ve duası, Allah'ın izniyle püskürtmeye devam ediyor.

Teröre büyük darbeler vuruldu, bölücü terör örgütü artık son nefesini veriyor. Terörle mücadele konusunda kararlılığımız sadece sınırlarımızda değil, sınırlarımızın ötesinde de yaptığımız harekâtlarla teröristlerin inlerine kadar girerek gösterilmektedir. Terör örgütlerine yönelik 2024 yılı ilk on ayında 40.521'i PKK'ya, 4.177'si FETÖ'ye, 1.205'i DEAŞ'a, 545 sol örgütlere olmak üzere, toplam 46.848 operasyon yapılmıştır; 3.919 tutuklu; 1.600 PKK, 935 FETÖ, 655 DEAŞ, 129 sol örgütler olmak üzere, yine 4.283 kişi hakkında adli kontrol kararı verilmiştir. PKK terör örgütüne yapılan operasyonlarda 722 terörist etkisiz hâle getirilmiş, bunlardan 35'i ölü, 572'si sağ ve yaralı, 115'i de teslim şeklindedir.

Asayiş konusu, doğrudan vatandaşlarımızın huzuru ve güvenliği demektir, kamu düzenini sağlamak ve korumak demektir. Asayiş sağlandığında halkın huzurunun da bir o kadar tesis edildiğini görüyoruz. Önleyici güvenlik anlayışı, devletimize ve milletimize yönelik bütün güvenlik risklerini ortadan kaldırmaktadır. Aranılan suçluların yakalanması toplumun kendini güvende hissetmesini sağlamaktadır. Toplumda yaşayan bireylerin, suçların işlenebilmesi bile hızlıca çözüldüğü için, bu, daha güvende hissetmelerini kendilerine sağlamaktadır. Suç oranlarının düşük olduğu güvenli bir ortamda insanlar daha üretken ve mutlu olurlar. Başta Sayın İçişleri Bakanımız Ali Yerlikaya ve kolluk kuvvetlerimizin, halkın huzuru ve güvenliğini sağlamak için üstün gayretlerini görmekteyiz.

Bu kapsamda, kişilere karşı işlenen suçlarda, 2024 yılının ilk on ayında geçen yılın aynı dönemine göre olay sayısı yüzde 3,6 azalışla 654.385'ten 630.955'e gerilemiş, aydınlatma oranı ise yüzde 1,3 puan artışla yüzde 96,5'tan yüzde 97,8'e yükseltilmiştir. Mal varlığına karşı işlenen suçlarda da yine, 2024 yılının ilk on ayında geçen yılın aynı dönemine göre olay sayısı yüzde 29,8 azalışla 244.547'den 171.688'e gerilemiş, aydınlatma oranı ise yüzde 14,4 puan artışla yüzde 66,9'dan yüzde 81,3'e yükseltilmiştir. Yine, aynı dönemde yapılan operasyonlarda 168.998 hapis cezasıyla aranan şahıs yakalanmıştır. 90.317 ruhsatsız silah ele geçirilmiş, 100.317 şahıs hakkında işlem yapılmıştır.

İçişleri Bakanlığımızın göç politikasına bakıldığında, 7/24 kesintisiz kararlılıkla, cesaretle bizzat sahada çalışarak uygulamaları görüyoruz. İçişleri Bakanlığımız, tüm dünyanın göç gündemini, yaşanan sorunları, yapılan bilimsel yayınları, raporları analiz ederek çalışıyor; öyle masa başında rahat koltuğunda sadece laf üreterek değil, bizzat sahada polisiyle, jandarmasıyla ve sahil güvenliğiyle göçmen kaçakçılarını yönelik küresel çapta mücadele ederek göçü yönetiyorlar. Her bir yabancı için parmak izi, fotoğrafı, eğitim ve mesleki yeterliliğine varıncaya kadar biyometrik ve demografik verileri kapalı devre çalışan GöçNet Sistemi'nde tutulmaktadır. İçişleri Bakanlığımızın almış olduğu tedbirlerle ülkemiz yasa dışı göçmenler için transit bir ülke değildir. 4 milyon 174 bin 706 kişi ülkemizdeki toplam yabancı sayısıdır; bunların 2 milyon 935 bin 742'si geçici koruma altındaki Suriyeliler, 1 milyon 32 bin 379'u ikamet izniyle kalanlar, 206 bin 585'i uluslararası koruma altında ülkemizde bulunanlardır. 2024 yılında 114 bin 83 Suriyeli ülkesine geri dönmüştür. 2016-2024 yılları arasında ülkesine dönen Suriyeli sayısı toplam 729 bin 761 kişidir.

Mobil göç noktaları uygulaması, bizzat Sayın İçişleri Bakanımız Ali Yerlikaya'nın düzensiz göçle mücadelesinde en etkin projelerinden biridir. Kolluk kuvvetlerimiz, yasal kalıştan şüphe duyulan yabancıları, göç uzmanları ve tercümanların bulunduğu mobil göç noktasına götürmektedir, burada yabancıların anlık parmak izi sorgusu da yapılarak gerekli sistemsel araştırmalar yapılmaktadır, düzensiz göçmen olduğu tespit edilen yabancılar doğrudan geri gönderme merkezine sevk edilmektedirler. Uygulama sayesinde yabancıların

yasal haklarının olup olmadığı çok kısa zaman içerisinde tespit edilebilmektedir. 81 ilde 270 mobil göç noktası bulunmakta olup 2024 yılı ilk üç ayında tespit edilen düzensiz göçmen oranı yüzde 7,5 iken son bir ayda bu oran yüzde 2,7'ye düşmüştür.

Göçmen kaçakçılığına yönelik 6.339 operasyon yapılmış, 10.559 gözaltı, 3.924 tutuklu, 1.693 kişi hakkında adli kontrol kararı verilmiştir. 4.227 araca el konulmuştur. 97.168 düzensiz göçmenin sınırlarımızdan girişi engellenmiş, 109 bin 451 düzensiz göçmen sınır dışı edilmiş, 302 bin 826 yabancı vize veya vize muafiyeti veya ikamet süresi bitmiş ve kendiliğinden çıkış yapmışlardır.

AFAD konusunda da bazı bilgileri paylaşmak istiyorum: Depremin meydana gelmesini engelleyemeyiz ama oluşturacağı can kayıplarını ve hasarları en aza indirebiliriz. Bu noktada büyük bir bilgiye, birikime ve tecrübeye sahip olan, Haiti'den Japonya'ya, Somali'den Filistin'e kadar 5 kıtada 72 ülkede mazlumlara yardım elini uzatan AFAD koordinasyonunda muhtemel riskleri ortadan kaldırıyor veya en aza indiriyoruz.

Bu kapsamda, 6 Şubat depremlerinin hemen ardından dirençli toplum, dirençli şehirler anlayışıyla Türkiye Ulusal Risk Kalkanı Programı'nı uygulamaya aldık. 6 Şubat depremlerinden 120 bin kilometre alanda 14 milyon insanımız etkilenmiş, 53.725 can kaybımız olmuş, 107 bin 213 kişi de yaralı sayımız olmuştur. Depremde yıkılan bina sayısı 39.546, ağır hasarlı bina sayısı ise 209 bin 986 olmuştur. 60.763 acil yıkılacak ve yıkık bina enkazı altmış sekiz günde kaldırılmıştır. Ağır hasarlı 206 bin 986 bina enkazının ise hacmine göre yüzde 95'i kaldırılmıştır. 331 bin 162'si konut, 19.268'i ticarethane olmak üzere toplam 350 bin 430 birimin ihalesi yapılmış ve yapım süreçleri devam etmektedir. 130 bin 565 konutun kurası çekilmiş, yıl sonu itibarıyla 202 bin konutun kurası çekilmiş olacaktır ve anahtarları da teslim edilmiş olacaktır.

Yardım faaliyetleri kapsamında, 5 kıtada 70'ten fazla ülkeye insani yardım yaptık. Afganistan'a, Somali'ye, Pakistan'a, Lübnan'a, Sudan'a, Filistin Gazze'ye, Bangladeş'e, Burundi'ye, Zambiya'ya, Kongo'ya, buralara insani yardım ve malzemeler gönderdik.

Sayın Bakanım, konuşmamda aziz şehrim Elâzığ'a da değinmek istiyorum. Öncelikle belirtmek isterim ki Elâzığ'ımız insanının mertliği ve yiğitliğiyle daima ülkemizin gururu olmuş, her türlü mücadelede en ön safta yer almışlardır. 2023-2024 yılları arasında Elâzığ'da suç verileri ve narkotik faaliyetlerin analizlerini paylaşmadan, burada İl Emniyet Müdürümüzün babasının vefat ettiğini öğrendik; Emniyet Müdürümüzün babasına Allah'tan rahmet diliyorum, Emniyet Müdürümüze de sabırcemil diliyorum.

2023-2024 yılları arasında Elâzığ'da suç oranlarında genel bir düşüş gözlemlenmiştir. Hakaret, tehdit, konut dokunulmazlığının ihlali gibi suçlarda azalma kaydedilmiştir ancak Sayın Bakanım, cinsel taciz olaylarında yüzde 8, kasten yaralama suçlarında ise yüzde 1,5 bir artış vardır. Tabii, bunun altlıkları vardır, bunu sadece kolluk kuvvetleriyle çözmek değil, toplumsal bir mesele olarak her bir ferдин bu konuya hassasiyetle eğilerek bu konuyu çözüme kavuşturması gerektiğine inanıyorum.

2024'te suçların aydınlatma oranında dikkate değer bir iyileşme sağlanmıştır ilimizde. Genel aydınlatma oranı yüzde 96,3'ten yüzde 96,9'a çıkarken, yine cinsel saldırı suçlarını aydınlatma oranı da yüzde 91,9'dan yüzde 97,1'e yükselmiştir. Kasten yaralama suçlarındaki çözülme oranı yüzde 96,5'ten yüzde 97,8'e çıkmıştır. Özellikle cinsel taciz suçlarında yüzde 82'den yüzde 94,7'ye ulaşan aydınlatma oranı önemli bir başarı olarak göze çarpmaktadır. 2023-2024 yılları arasında Elâzığ'da mal varlığına karşı işlenen suçlarda yüzde 32,6 oranında azalma görülmüştür. Otodan hırsızlıkta yüzde 53,4, evden hırsızlıkta yüzde 51,2, motosiklet hırsızlığında yüzde 32,9 ve iş yerlerinden hırsızlıkta yüzde 28,2 gibi suçlarda belirgin düşüşler kaydedilmiştir. Ayrıca, ilim Elâzığ'da kapkaç ve yankesicilik gibi suçların tamamen ortadan kalktığı dikkat çekmektedir, bundan dolayı bütün kolluk kuvvetlerimize teşekkür ediyorum. Dolandırıcılık suçlarında ise yüzde 5,8 gibi daha sınırlı bir azalma gözlemlenmiştir.

Sayın Bakanım, özellikle terör örgütleri ve uzantılarıyla yürütülen kararlı ve etkin mücadelede güvenlik güçlerimizin ikmal, ulaşım ihtiyaçlarının öncelikli olarak karşılanması amacıyla 2006 yılında başlatılan Güvenlik Yolları Projesi kapsamında, yol, sanat yapıları ve benzeri işlerin takibi ve koordinasyonu yapılmaktaydı. 43 ilimizde 468 proje programa alınmış, 4.790,29 kilometre güvenlik yolunun yapımı tamamlanmıştır. Bugüne kadar 5 milyar 388 milyon 508 bin 299 Türk lirası ödenek valilik hesaplarına gönderilmiştir. 2024 yılında 261,33 kilometrelik güvenlik yolunun yapımı tamamlanmış olup 16 ildeki 44 proje için valilik hesaplarına 1 milyar 92 milyon 199 bin 368 TL ödenek gönderilmiştir. Arıcak ilçemiz ile Hani ve Dicle ilçelerimizin bağlantılarının sağlanması önemliydi; gerçekleşti. Burada, özellikle Bakan Yardımcımız, Sayın Valimiz Münir Karaloğlu'na, yine, bu yolların yapımında emeği olan Bakan Yardımcımız, kıymetli hemşehrim Mehmet Sağlam Beylere sundukları destekler için teşekkür ediyorum.

Elâzığ ilinde 2024 yılı programına alınan, ayrıca Arıcak ilçesi Bükardı beldesi grup yolunun 6,8 kilometrelik sıcak asfalt çalışması devam etmektedir. Yine, 2025 yılında, Sayın Bakanım, burası önemli, Palu ilçesi Gökdere-Ziver- Beydoğan-Gemtepe yolunun 25,5 kilometrelik yapımı planlanmaktadır, bu hizmetlerde de önemli katkı ve desteklerinize ihtiyacımız var. Bu konuda Sayın Bakan Yardımcımız Mehmet Sağlam'a destekleri için teşekkür ediyorum. Yine, bir teşekkürü de diğer hemşehrim olan Bakanımıza yapacağım. Yine, ihale aşamasından sonra hâlen yapım aşaması devam eden polis okulumuzda ciddi emekleri olan hemşehrim, Bakan Yardımcımız Mehmet Aktaş Bakanımıza da teşekkür ediyorum. Yine, Ağın Hükümet Konağımız için bugün 3,5 milyon TL ödenek gönderildi, bunun için de yine teşekkür ediyorum. Ayrıca, Alacakaya Hükümet Konağının da programa alındığını öğrendik, bunun için de yine teşekkür ediyorum. Tabii ki buradaki en büyük teşekkür İçişleri Bakanımıza ve tüm ekibinedir; teşekkür ediyoruz Sayın Bakanım.

Elâzığ terörle mücadelede uyuşturucuyla savaşa kritik bir noktadadır. Bu yönüyle, Elâzığ, batıya sevkியatlarda önleme noktasında önemli bir konumdadır ve bu görevi de layıkıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sayın Bakanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kaç dakika istiyorsunuz?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - İki dakika Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tabii ki ne demek.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Riayet ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tabii ki efendim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - İnşallah aynı soruyu bize de sorarsınız.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - İlimiz Elâzığ'daki bu suçları önleme olayından dolayı, ben başta İl Emniyet Müdürümüze ve tüm ekip arkadaşlarına, Jandarmamıza teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, son olarak, bugüne kadar -az önce ifade ettiğim- cinsel suçlarla alakalı ilgili kurum ve kuruluşların, bu LGBT yayıncılarının, sosyal platformlardaki iğrenç görüntülerin, televizyonlarda ailelere yönelik o iğrenç dizilerin ve aile yapımızı bozmaya çalışan bu yapıların, yapıtların mutlaka kanunla, mevzuatla kontrol altına alınması gerekiyor. Bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlar, bakanlıklar, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı başta olmak üzere, herkese büyük bir görev düşüyor.

CAVİT ARI (Antalya) - Yirmi yıllık süreçte arttı o diziler. Ejder Bey, sizin iktidarınızda arttı o diziler; bunu unutmayın.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Çünkü bu çocuklar, suça eğilimli çocuklar, evlatlar hepimizin evladıdır; bunun siyaseti olmaz, bunun ideolojisi olmaz, inancı olmaz. Bu anlamda, ben bütün siyasi partilerin, özellikle sosyal platformlardaki o fütursuz yayınlar konusunda birlikte hareket ederek o mecraların kontrol altına alınmasını diliyorum ve 2025 yılı İçişleri Bakanlığı bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Açıkkanı, Elâzığlı hemşehrilerinizin hepsine teşekkür ettiniz, bayağı Elâzığlı hemşehriniz varmış yani bayağı varmış.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Eyvallah.

CAVİT ARI (Antalya) - Burada hemşehricilik yapılıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, değerli milletvekilleri, gruplar adına konuşmalar bitti, şimdi Komisyon üyesi milletvekillerimizin söz taleplerini karşılayacağız.

İlk söz talebi Sayın Ağbaba'nın, sonrasında Sayın Temurci'nin, sonrasında Sayın Arı'nın, sonrasında Sayın Necmettin Erkan'ın, sonrasında Sayın Gülcan Sayyigit'in, sonrasında Sayın Ocaklı'nın, sonrasında Sayın Bakırlıoğlu'nun, sonrasında Sayın Erdem'in ve gideceğiz o şekilde.

Sayın Ağbaba, buyurun.

Süreniz on dakika.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Keşke Sayın Bakan bir teşekkür etme fırsatını verseydi ama öyle bir fırsat vermediği için...

Şimdi, değerli arkadaşlar, her yıl bütçe görüşmelerinde bakanlara çeşitli şekilde vekiller kendisini ifade etmeye çalışıyor ve Türkiye'nin ne sorunu varsa o gündeme geliyor. Dün bebek ölümleri vardı, sert bir şekilde Sayın Bakana iletildi ama burada, şimdiye kadar ne grubumuzda ne Mecliste hiçbir bakana hakaret edilmedi, hele hele öyle saldırı falan asla olmadı.

Şimdi, Esenyurt'a kayyum atanmış, ardından seçilmiş vekiller günlerce polisimizle karşı karşıya getirilmek amacıyla belediyeye sokulmamış, ne yapacak? Olayı ben size anlatabayım, çok açıkça anlatabayım ben size.

Sabah arkadaşlarla görüştük, Grup Başkan Vekilimiz tarafından kapının girişinde Sayın Bakana -çok samimi söyleyeyim- "Sayın Bakan, hoş geldiniz. Vekiller gündür, on günden beri bekletiliyor, bu duyguyu siz de yaşayın." diyecektik ve bırakacaktık biz yani başka bir niyet ve amaç yoktu; maalesef, yine size nasip oldu, polislerle Plan ve Bütçe Komisyonuna girmek zorunda kaldınız.

Allah aşkına, bakın, görüntüleri izleyin, ben şimdi gittim, dikkatlice izledim. Ali Mahir Bey Sayın Bakana "Hoş geldin." demeye çalıştı, Sayın Bakan direkt dalıyor içeriye. O nedenle, Sayın Bakan, sizden -çok içtenlikle söyleyeyim- bu Komisyon bir özür bekliyor.

(AK PARTİ sıralarından "Allah Allah!" sesleri)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tabii, tabii.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Evet, evet, biz özür bekliyoruz.

(Gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakın, çok içten söylüyorum. Bakın, değerli arkadaşlar, şimdi bazı açıklamalar var, bazı açıklamalar var, onu da ben size söyleyeyim.

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Siz milletimizden özür dileyin.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Niye özür dileyeceğiz?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Diyor ki: "Bazı CHP milletvekillerinin İçişleri Bakanımız Ali Yerlikaya'ya Mecliste saldırısı barbarlıktır." Eğer Bakana bir saldırı olduysa barbarlıktır. Bir saldırı oldu mu size, bir saldırı oldu mu? Asla bir saldırı olmadı.

(Gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakın, bende nasıl girdiğinizin görüntüleri de var, nasıl girdiğinizin görüntüleri de var bende, video da var; izleyelim hep beraber. Eğer Bakana bir saldırı varsa vallahi barbarlıktır, vekile yapılan saldırı da barbarlıktır; onu da söyleyeyim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, TRT yapmış, "CHP'li vekillerin provokasyon..." Ya, babanızın çiftliği o zaman bu TRT, TRT babanızın çiftliği çünkü vergiyi siz veriyorsunuz, sadece AK PARTİ'liler veriyor, CHP'liler hiç vergi vermiyor; babanızın çiftliği hâline getirmişsiniz.

Sayın Bakan, 13'üncü Bakan geliyor, ilk kez böyle bir tutumla Plan ve Bütçe Komisyonu karşı karşıya; bunu da sizin bilgilerinize sunuyorum. Şimdi, değerli arkadaşlar, bir kayyum atanmış. Bakın, bu süreci ben size kısaca anlatayım: Kayyum atanmadan önce ne olmuş? Bakın, bunu Veli Ağbaba söylese ya da bir başka vekil söylese cezaevine atarsınız bizi. Merdan Yanardağ buna benzer bir şey söyledi Öcalan'la ilgili, adamı cezaevine attınız. Ortağınız Sayın Bahçeli dedi ki: "Öcalan gelsin, bu kürsüden konuşsun." Yani MHP'nin kürsüsünden konuşsun, aynı kürsü çünkü DEM'in kürsüsü de aynı kürsü, İsmail Bey aynı kürsü.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Saptırma, doğru konuş!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Aynı kürsü. Aynı kürsü değil mi?

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - İşinize bakın! Doğru düzgün konuşun!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Aynı kürsü değil mi? Hayır, aynı kürsü değil mi?

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Neyle aynı kürsü?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Aynı kürsü, DEM ile MHP aynı salonu kullanıyor.

Neyse, Sayın Bahçeli böyle bir söz söyledi, aslında Sayın Erdoğan bunu destekledi, ardından kayyum geldi.

Değerli arkadaşlar, bakın, siz bilirsiniz, bunu daha önce yaşadık. Keşke burada Bülent Turan olsaydı, ona da söyleseydim. Özellikle 2011'den sonra bir FETÖ taktiği gizli tanık hikâyesi vardı. Bu FETÖ taktiği gizli tanık hikâyesi Türk Silahlı Kuvvetlerini mahkeme eliyle terör örgütü olarak gösterdi o dönemki mahkemeler. Bakın, tekrar söylüyorum: Türk Silahlı Kuvvetlerimizi, başta İlker Başbuğ olmak üzere bütün karargâhı terörist olarak gösterdi ve İlker Başbuğ terör örgütü lideri olarak cezalandırıldı. Nasıl yaptı? FETÖ taktiğiyle. Peki, bu İlker Başbuğ'un gizli tanığı kimdi, hatırlıyor musunuz? Bir PKK'lı, 33 askerimizin şehit edilmesinden sorumlu bir caniydi, gizli tanık o yapıldı. Bakın, Balyoz ve Ergenekon'da yapılan aynı taktik, maalesef, burada da sürüyor. Kötü bir FETÖ taktiği.

Değerli arkadaşlar, ne yapıldı? Bakın, birkaç örnek vereceğim: Örneğin, FETÖ döneminde görevden aldığımız birkaç belediye başkanı var. Örneğin, Pozantı Belediye Başkanı FETÖ'den gözaltına alındı, cezaevine atıldı; o FETÖ'den cezaevine attığınız adamın yerine Belediye Meclisinden Meclis üyesi seçtiniz ya da Konya İlgin, Konya İlgin Belediye Başkanı FETÖ'den cezaevine atıldı, onun yerine Belediye Meclisi seçti. Bir başka şey söyleyeyim arkadaşlar, unutulmuş olabilir ama... Bakın, Ankara Belediye Başkanı niye istifa ettirildi? Neden istifa ettirildi? Ya da Bursa neden istifa ettirildi? Ya da Balıkesir neden istifa ettirildi? Peki, onların yerine kayyum atadınız mı? Kayyum atamadınız, iki başlı hukuk var burada.

Değerli arkadaş, başka bir şey, yine, hemen hızlıca söyleyeyim: Geçtiğimiz günlerde benim çok içime sinmeyen, muhtemelen hukuka inanan insanların da içine sinmemesi gereken bir barış yemeği yeniydi. Sayın Ahmet Türk, Sayın Cevdet Yılmaz -biraz önce, sabah burada olan- Sayın Abdulhamit Gül'le beraber iki ailenin barışması için bir barış yemeği yenildi. Yahu, Türkiye hukuk devleti arkadaşlar, bir bu yönüyle eleştiriyorum, aşiret devleti değil, bir cinayet var ortada, 4 kişi ölmüş, barış yemeğiyle hallediyorsunuz. Peki, bu barış yemeğinde Cevdet Yılmaz ile Ahmet Türk'ün el sıkışması, yemek yeme görüntüleri var mı? Ahmet Türk o gün terörist değildi de üç gün sonra mı terörist oldu arkadaşlar? Ahmet Türk o gün terörist değildi de üç gün sonra mı terörist oldu? Böyle ilginç durumlar var.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, Esenyurt'la ilgili birkaç bilgiyi sizlerin de takdirine sunmak istiyorum: Esenyurt'la ilgili, Ahmet Özer'le ilgili ne deniyor? Ki Ahmet Özer 2010'dan beri partimizde siyaset yapmaya çalışan bir arkadaşımız, akademisyen. Ne diyor? "Ahmet Özer'in hesabına kaynağı belirsiz paralar geldi." 3,7 milyon dolar geldiği iddia edildi, bu iddianın gerçekte olmadığı ortaya çıktı. Nereden gelmiş Ahmet Özer'e? İstanbul'da, kızının kira parası olarak "Faik Kaplan" diye birinden gelmiş. Başka? "Telefonla görüşmesinde örgütle bağımlı itiraf etti." Siz hanginiz bir FETÖ'cü terörist öldüğü zaman, eğer yakınınızsa ailesine başsağlığı dilemiyorsunuz? Mehmet Kaya isminde birine taziyede bulunmuş. Başka? "Ahmet Özer İmralı'nın gündemindeydi." Eğer Ahmet Özer İmralı'nın gündeminde ise Ahmet Özer'in İmralı'nın gündemine gelmesi suçsa, vallahi, sizden birçok adamın cezaevinde olması lazım. Niye? O İmralı'ya kimler gitti? Yarın Dışişleri Bakanı gelecek, gitmedi mi İmralı'ya? Ya da sonra dağıttığınız, anketlerden sonra dağıttığınız Dolmabağçe masasında oturan arkadaşların cezaevine girmesi lazım. Bunun suçu ne? Demişler ki: "Ahmet Özer Kürt meselesini bilir, onun da akıl adamlardan olması lazım." Akil adam oluşturan kim? Siziniz arkadaşlar. Başka? "Remzi Kartal'la görüştü." E, valla Remzi Kartal'la görüşmek suçsa -onunla telefonla görüştüğü iddia ediliyor- sizin, Sayın Hüseyin Yayman'ın bugün burada olmaması lazımdı. Ya da ne demiş? "Terör hükümlüsü Rojda Şenses'e konser verdirdi." Bu Rojda Şenses kim, biliyor musunuz? Sayın Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan tarafından birtakım toplantılara davet edilen bir sanatçı. Ne yapmış? 46 derneğin bünyesinde, İl Dernekler Birliği tarafından organize edilen Esenyurt Kardeş Kültürler Festivali'nde konser vermiş. Başka? "Yazdığı romandan dolayı suç işlemiş." Bu roman hâlâ bugün satılıyor, 2016 yılında basılmış, hâlâ bu roman satılıyor. Dolayısıyla, bakın arkadaşlar, bu kayyum meselesi milletin iradesine darbe vurmaktır. Bakın, FETÖ'de darbenin amacı neydi? Geldi, burayı bombaladı, hep beraber gördünüz ki o FETÖ'de, orada hâlâ günahımız büyük, suç ortaklığımız büyük; onu da söyleyeyim. Bakın, Türk Silahlı Kuvvetlerinde ne kadar yurtsever, Atatürkçü subay varsa tasfiye edildi Balyoz ve Ergenekon aracıyla. Ne oldu? Yerine atanan generaller geldi, Meclisi bombaladı. Ya, bu da bir darbe, bu da milletin iradesine bir darbe. Bu kayyum reddettiğimizi söylemek istiyoruz yani kısaca, özetlemeye çalıştığımız şey bu değerli arkadaşlar.

Şimdi, başka mesele, Türkiye'nin herhâlde bir yüzyıl çözemeyeceği bir bela var başımızda, bir bela var. O da ne? Mülteci meselesi. Bakın, maalesef Türkiye'de doğu sınırlarımız açık; Van'ı -ne bileyim- Kilis'i, Gaziantep'i açık; herkes, mülteciler elini kolunu sallayarak geliyor ve Türkiye'de kalıyor.

Değerli arkadaşlar, Afganistan'dan, Bangladeş'ten, Pakistan'dan ya da İran'dan, Irak'tan, Suriye'den biri geliyorsa Türkiye'de kalmaya gelmiyor. Niçin geliyor? Avrupa'ya gitmek için geliyor. Biz ne yapıyoruz? Avrupa Birliği tarafından Türkiye'ye verilen siyasi rüşvetler ve birkaç milyar euro karşılığında Avrupa'nın mülteci ambarı konumuna gelmişiz, Avrupa'nın mülteci kampı durumuna gelmişiz. Kimse "Bu Ensar kardeşliği." falan diye hikâye okumasın. Bakın, Türkiye'nin demografik yapısı değişiyor.

Şimdi, biraz önce İsmail Bey bir sözünden alındı, aslında, şimdi alınması gereken bir şey söyleyeceğim arkadaşlar. Arkadaşlar, böyle milliyetçilik olur mu ya? Memleketin demografik yapısı bozuluyor, kültürel yapısı bozuluyor, hâlâ Ensar kardeşliğinden bahsetmeye devam ediyoruz.

Avrupa bizi para ve... Ortada büyük bir kriz yok mu? Afganistan'da kriz var. Suriye'de büyük bir kriz yok mu? Avrupa niye istemiyor bunun bir kısmını? Avrupa niye üstlenmiyor ya da başka ülkeler niye üstlenmiyor, bunu sormak lazım. Yani göç meselesinde Türkiye, maalesef, yüzyıl içinden çıkamayacağı bir dertle karşı karşıya.

Bir başka şey, hâlâ memlekette -videolarda izliyoruz- Ağrı'dan, başka illerden gençlerimiz Kanada'ya kaçıyorlar, Kanada'da iş bulmaya gidiyorlar; bu da Türkiye'nin problemi.

Bir başka mesele, Sayın Bakan -biz de memnun oluyoruz- her gün açıklama yapıyor "5 suç çetesi çöktü, 7 suç çetesi çöktü." Sayın Bakan, sizi tebrik ediyoruz da bu suç çetelerini çökertiyorsunuz da sizden önceki Bakan hangi partideydi acaba, hangi partinin milletvekiliydi? E, sizin milletvekilinizdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, ne kadar süre isteyeceğimi soracak mısınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir dakika, herkese eşit.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) - İki dakika verdiniz, onlar iki dakika konuştu Sayın Başkan.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, herkese iki dakika veriyorsunuz da bana bir dakika...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, şöyle...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hayır, soruyorsunuz da...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Soruyorum ama ben yine kuralları uyguluyorum.

Arkadaşlar, şöyle: Yirmi dakika konuşanlara iki dakika, on dakika konuşanlara bir dakika veriyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Dolayısıyla, bu suç örgütleri varsa bu suç örgütleri bir günde Türkiye'de türemedi. Azeri, Arnavut, Çeçen, Bulgar, Çinli ne kadar mafya varsa âdetâ İstanbul'u yuva tutmuşlar, her gün çatışmadan geçilmiyor ve maalesef, sizin siyasetinizin de ürünü bu. Ya, millet çalışarak, iş adamlığı yaparak, işe girerek zengin olmayı düşünmüyor. Ne yapıyor? Thodex oluyor, elektronik para ya da ne yapıyor Tosuncuk, büyük Tosuncuk ne yapıyor? Hayvan çiftliği kuruyor, oradan zenginleşmeye çalışıyor. Yani diyorsunuz ya "sanal kumar" arkadaşlar, millet sanal kumarla falan zenginleşmeye çalışıyor. O kadar ilginç şeyler var ki Türkiye'de, hakikaten nereden tutsan elinde kalıyor.

Bu uyuşturucu meselesi önemli bir mesele.

Şimdi, ben hemen kısaca şu Malatya'yla ilgili de birkaç şey söyleyeyim. Süleyman Soylu Hatay'da bir açıklama yaptı, dedi ki: "Eşya yardımı yapacağız, müracaat edin." Deprem bölgesinde tek bir kimseye bir tane eşya verilmedi. Herkes gecedan sabahlara kadar kuyruğa girdi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hemen bitiriyorum, bir dakikada bitiriyorum hemen.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - ...bir tek eşya verilmiş değil deprem bölgesine. Sonra, bu tüzel kişiler -AFAD Başkanı da burada- hak sahibi olamıyorlar; sendikalar, kooperatifler, birçok odalar var, onların sıkıntısı var. Hâlâ teslim edilmeyen konutlarla ilgili çeşitli sıkıntılar var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Çevre Bakanına söyledik onları Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) - AFAD burada ya Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - AFAD'a da söyleyelim, doğru, AFAD da burada.

VELİ AĞBABA (Malatya) - AFAD Başkanımız da burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Memiş burada.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Evet, AFAD'la ilgili çeşitli sıkıntılarımız var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum, sağ olun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Peki, ben teşekkür ediyorum.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Temurci...

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Sayın Başkan, Komisyonumuzun çok kıymetli üyeleri, Sayın Bakan, çok kıymetli bürokrat arkadaşlarımız, basınımızın kıymetli mensupları; ben de hepinizi saygıyla muhabbetle selamlıyorum.

Huzur ve güvenlikten bahsettiğimizde, ülkede ilk aklımıza gelen bakanlık İçişleri Bakanlığımız. Ben meşhur bir hikâyeye başlamak istiyorum; sabahtan beri kayyum, birçok şeyi konuştuk. Malum, bilirsiniz, Sultan Abdülhamit Han'a sormuşlar "Ya, neden bu kadar fazla düşmanımız var?" diye, Sultan da "Ecdadımız çadırlarını sırtlanların geçiş noktasına kurmuş." diye cevap vermiş.

Şimdi, yıllarca bu ülkede belki zaman değişti ama bu ülkenin, bu vatan topraklarının şartları hiçbir zaman değişmedi; bu mücadele devam ediyor. Bu mücadelenin neticesinde, biz 15 Temmuzda bir terör örgütünü milletimizin desteğiyle âdeta ortadan kaldırdık. Biraz kaba gelebilir ama millet âdeta yok olmak üzere olan bir devleti sokaktan topladı. Şimdi, geldiğimiz noktada verilen rakamlara bakıyoruz, bu PKK terör örgütünün de inşallah sonu gelecek ama bütün bu yaşadığımız süreçler bize bir şey söylüyor, hepimizin bir ders alması lazım.

Bence o ders şu: Bu topraklarda terörle bir sonuç alınmaz, silahla bir sonuç alınmaz ve iç bünyeyi tahkim etmek için daha fazla demokrasi ve daha fazla hukuk devleti demek zorundayız. Zira, geçtiğimiz kırk yıl içerisinde -çok farklı hesaplamalar var ama- ortalama bu ülkenin yıllık teröre harcadığı para 40 milyar dolar. Biz Plan ve Bütçe Komisyonundayız ve parayı konuşuyoruz; parayı konuştuğumuz bir Komisyonada Laz'ın da Türk'ün de Kürt'ün de Arnavut'un da Arap'ın da 17 etnik kökenin de bu ülkede daha mutlu, daha huzurlu ve daha refah içinde yaşaması için terörün el birliğiyle bitirilmesi lazım. Dolayısıyla, terör sadece bir etnik grubun değil, 85 milyonun ortak meselesidir.

Ben, bu vesileyle, bu uzun yıllarda terörde hayatını kaybetmiş bütün kardeşlerimize, emniyet görevlilerimize Rabb'imden rahmet diliyorum. Görevi başında olan emniyet güçlerimizin, polisimizin ayaklarına Rabb'im taş değdirmesin inşallah.

Şimdi, Sayın Bakanım, sizi dinlerken şöyle bir duyguya kapıldım, bu duyguyu da paylaşacağım; çok sert tartışmalar oldu, belki burası biraz yumuşar. Ekonomiyle ilgili olarak bir rasyonaliteye dönüştürme bahsettik yani yeni Kabine kurulduktan sonra âdeta İçişleri Bakanlığında da -şu en son kayyum meselesi, onunla ilgili düşüncemi de söyleyeceğim- rasyonaliteye doğru bir dönüş olduğunu düşünüyorum. Bir iki gerekçeyi söyleyeceğim.

Kayyumla ilgili açık ifade edeceğim. Kanun dışı bir şey yok ama Parlamentoda olan arkadaşlar olarak ve ülkeyi yönetenler olarak bizim artık bir görevimiz var. Biz bu ülkede kendi elimizle siyasi kahramanlar yapma dönemini bitirmeliyiz, milletin seçtiklerini millet o koltuktan indirmeli. Dolayısıyla, elbette siz "Yasanın gereğini yaptık." diyorsunuz, doğru diyorsunuz ama bu yasalar eğer milletin vermiş olduğu kararları sorgulatan yasalarsa bunu oturup konuşmamız lazım. Biz Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanımız içeri atılırken de o süreci çok iyi yaşayan insanlar. Şu an yapılanları gördüğümüzde, belki hak etmediklerini düşündüğümüz bazı kişilerin bu şekilde, hukukun onları mükâfatlandırmasının önünü kapatalım, mutlaka -Meclis üyeleri içinden olur- bunu yapalım; böyle bir şey gerçekleşmiş olsa sonuçta yine yargı bir şekilde bu kararını vermiş olur.

Şimdi, tabii, sizin suç oluşmadan önleme stratejiniz inanılmaz kıymetli bir şey ama ben şu soruyu sormak istiyorum: Yani biz çok farklı bir zaman diliminden konuşmuyoruz Sayın Bakanım, elli sene önceden konuşmuyoruz, öyle rakamlar verdiniz ki neredeyse 180 bin ton uyuşturucudan bahsettiniz ama bütün cümlelerinizin içerisinde bir şey benim çok dikkatimi çekti. Genelde -buna ben de dâhilim- hep yirmi yılı konuşuruz biz yani 2002'den başlayarak devam eden bir süreç zihnimizde var, hatta ben zaman zaman Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini ve ondan sonra bozulan ekonomiyi, adalette yaşadığımız sıkıntıları anlatırım ama siz çok özel bir şey söylediniz, bütün sunumda, bütün verilerde "Kabine dönemi." dediniz. Bu benim için çok kıymetli bir şey, bu Kabine dönemi duruşunuzu çok kıymetli buluyorum çünkü bu ülkede eğer siz o dönemde 50 bin insanı uyuşturucudan yakalıyorsanız, 170 bine yakın insanı, hapishanede olması gereken insanı o Kabine döneminde yakalıyorsanız, binlerce, yüz binlerce insan bu şekilde yakalanıyor, hesaba çekiliyorsa, kusura bakmayın, şu soruyu sormak gerekir: Bu Kabine dönemi öncesi bu ülkede yapılması gereken bir şeylerde bazı eksiklikler yapılmış demektir.

Şimdi, buradan bakılınca ben biraz daha şeye girmek istiyorum. Şimdi, terörle ilgili konuştuk, asayişle ilgili rakamlara baktık; gerçekten asayişle ilgili hem bireylere hem mala karşı olağanüstü bir iş yapılmış. Yani sizin çalışmalarınızda ben şunu görüyorum: Performansa dayalı bir şey yapmaya gayret ediyorsunuz ve sürekli aynı dönemleri karşılaştırıyorsunuz; bu kıymetli bir şey ama şunun da altını çizmek lazım: Bakın, Avrupa Konseyi en son bir rapor yayınladı. Bu raporda, nüfusuna göre tutuklu, mahkûm bulunan en yüksek ülkeyiz. Şimdi, 100 bin yakaladık, 180 bin yakaladık, 50 bin yakaladık... Adalet Bakanlığı bütçesini de konuşacağız. İnanın, şu anda hapishanelerimizde çok ciddi sıkıntılar var. Zaman zaman da bunları yapıyoruz.

Peki, bu kadar iş yaptık, narkotikten sibere bu kadar iş yaptık. En son -size de gelmiştir bu- Birleşmiş Milletler üyesi 193 ülkeyle ilgili bir araştırma yapıldı, Küresel Suç Endeksi. Bakın, hakikaten her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşının -ki milletvekillerimizin hepsinin okuması lazım- okurken yüzümüzün kızaracağı bir rapor, böyle bir ilginç... Kongo'nun, Etiyopya'nın, Honduras'ın içinde bir Türkiye. Bu dehşet verici bir şey ama sizi burada bulmuşken ben şöyle bir ümidimi söyleyeyim: Siyaset-mafya ilişkisinin bu endekste o kadar fazla üzerinde duruluyor ki Sayın Bakanım, ümit ederim, mücadele ettiğiniz bu yapılar sizin ve arkadaşlarımızın sonunu getirmez çünkü bu endekste suç örgütlerinin, mafya yapılanmasının bizzat devletin içinde olduğu rakam rakam, olay olay açıklanıyor; bu, doğrusu çok rahatsız edici bir durum.

Şu göç konusunda... Yani ben şöyle düşünüyorum: Suriye'nin nüfusu belli. Suriye 6-7 milyon göç vermiş, Lübnan'a gitmiş, Avrupa'ya gitmiş, Türkiye'ye gitmiş. Ben, şu anda devletin vermiş olduğu verileri bizim kullanmamız gerektiğini düşünüyorum çünkü ortada Suriye'den 6, 6,5 milyon bir göç varsa "Türkiye'de 10 milyon Suriyeli var." demek, bu akla, izana uygun bir şey değil ama şöyle bir sorun var Sayın Bakanım: Bakın, dediniz ki "114 bin Suriyelinin kamu hizmeti almadığı için yurt dışına gittiğini düşününüz."

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - 150 bin.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Ben 114 bin almışım.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - 114 bini gönüllü gelip gidenler, gelmeyenler.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - 150 bin diyelim, o daha önemli bir rakam, 150 bin. Şimdi, kamu hizmeti almadığı için onların yurt dışına çıktıklarını düşününüz. Ben bir öneride bulunacağım. Bu 150 bin midir? Bunu siyasi propaganda olarak "10 milyon, 11 milyon." diyen

insanlar var. Bizim derhâl yüz yüze bir nüfus sayımı yapmamız gerekiyor. Hangi ilde, hangi ilçede, hangi mahallede, hangi köyde, hangi apartmanda kimlerin yaşadığını ben bilmiyorum. Yani belki eski alışkanlık bu, Türkiye'nin kapatılarak bunun yapılması...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Onların tekrar gelmeleri...

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Benim zamanıma ilave edeceksiniz inşallah.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Tamam, yok.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Yok, yok, benim söyleyeceğim bir iki nokta daha vardı, onları da söylemek için söylüyorum, yoksa sizi ben dinliyorum yani problemi yok.

Şimdi, bu Suriyelilerin geri gitme meselesi. 15-24 yaş arasında Türkiye'de sadece 600 bin Suriyeli var. Ben, bu Suriyelilerin ve burada doğan Suriyelilerin -İstanbul'da rakam 700 bin ile 900 bin arasında, farklı rakamlar var- burada doğanların birçoğunun geri gideceğini falan düşünmüyorum.

Buradan hareketle, Plan Bütçede yine matematik konuşacağız, yine rakamlar konuşacağız. Bakın, gayrisafi millî hasıla hesaplamalarında, bizim önümüzdeki yıl inşallah 61,5 trilyonluk bir gayrisafi millî hasılamız olacak. Gayrisafi millî hasıla rakamlarında şu an nüfusumuzun yaklaşık yüzde 3,5'u Suriyeli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Temurci, lütfen tamamlayalım.

SELİM TEMURCİ (İstanbul) - Yaklaşık yüzde 3,5'u Suriyeli. Gayrisafi millî hasıla rakamlarına, geri gönderme olasılığımızın olmadığı en azından bu nüfusun mutlaka dâhil edilmesi gerekiyor.

Bitiriyorum.

Bir deprem yaşadık. Gerçekten olağanüstü işler yapıldı ama birkaç defa... Depremin ikinci gününden itibaren bölgede bir zaman geçirdik. Ekipman konusunda, insan konusunda eksiklerimiz var.

Bakın, hem bağımlılık ile uyuşturucuda hem AFAD'da... AFAD'ın 2024, 2025, 2026 bütçelerine bir bakın; bütçeler aşağıya doğru iniyor ve İçişleri Bakanlığının bütçesi yüzde 26 civarlarında, yeniden değerlemenin altında. Bağımlılıkla ilgili ayrılan bütçe Bakanlık bütçenizin içerisinde yaklaşık binde 6,7, Emniyet Genel Müdürlüğümüzün bütçesi içerisinde de yüzde 1,7. Biz bu kadar büyük iş yapan bir bakanlığın elini bu konuda daha fazla rahatlatmamız gerekir diye düşünüyorum.

Bütçeniz tekrar hayırlı uğurlu olsun Sayın Bakan.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Temurci, teşekkür ederiz.

Sayın Cavit Arı, buyurun.

Süreniz on dakika.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar...

Sayın Bakan, öncelikle size şunu söylemek istiyorum: Sabah geldiniz, yanınızda Bakan Yardımcıları var, Komisyon Başkanımız var, milletvekili arkadaşlar var. Grup Başkan Vekilimiz ve bazı milletvekilleri olarak orada aslında... Sizin geldiğinizde "Merhaba arkadaşlar, Ali Mahir Bey, nasılsınız?" deyip bir selam vermenizi ve "Hayırdır?" diyerek beklentiyi almanızı ve "Sayın Bakan, bakın, Esenyurt'ta şöyle bir gelişme var, bu gelişmeyle ilgili duyguları sizinle paylaşmak için buradayız." cümlesini dinlemenizi tavsiye ederim. Keşke böyle yapsaydınız çünkü siz geçen yıl Bakan olduğunuzda sizden önceki Bakanın gerek bu ülkede gerekse bu Komisyona, Genel Kurula geldiğinde estirdiği rüzgârdan zaten bu millet yeterince rahatsız olmuştu, bakın, herkes biliyor. Siz geçen yıl göreve geldiğinizde ve bu Komisyona geldiğinizde gerçekten büyük bir hoşgörülle burada komisyon görüşmeleri yapıldı, size çok yakın ilgi gösterildi, sıcak ilgi gösterildi çünkü sizin farklı bir mizaçta olduğunuz kabul edildi ama bugünkü tavrınızla o anlayışı yıktınız Sayın Bakan, kusura bakmayın. Tanıdığımız insan, Ali Mahir Bey bizim Grup Başkanvekilimiz, keşke "Hayırdır Ali Mahir Bey?" diyerek söze başlamış olsanız yaşanmış olan o görüntüler olmazdı. O davranışın doğru olmadığını buradan söylemek istiyorum, kusura bakmayın.

Bu arada, Komisyon Başkanına biraz önce ilettim, buradan da iletmek istiyorum: Komisyon Başkanının kürsüde söylediği sözlerin de yine kendisine yakışmadığını, buradaki gelişmeleri yönlendirici tutum ve davranış içerisinde olduğunu, söylemleriyle olayı başka boyutlara taşımaya çalıştığını gördük. Bu tutum ve davranışı da Sayın Mehmet Muş'a yakışmadı. Bu sözleri yüzüne de söylediğim için -şimdi burada, kürsüde yok- burada da ifade etmek istiyorum.

Sayın Bakan, bu yabancı meselesine ben her bakanlık görüşmesinde değinmek istiyorum çünkü ülkemizin geleceğiyle ilgili beka sorunu var ise işte o beka sorunlarından biri olduğunu hep ifade ederim. Şunu da söylemek istiyorum: Bakın, Doğu ve Güneydoğu Bölgelerinde, sınır boylarında bizim askerimiz, jandarmamız gece gündüz, yirmi dört saat, yağmur çamur demeden, sıcak soğuk demeden nöbetlerde bekler. Binlerce askerimiz niye bekler? Bir tane yabancı unsur dışarıdan Türkiye'ye girmesin diye; hatta yine, suça karışmış birisi Türkiye'den dışarıya gitmesin diye bekler. Binlerce askerimiz orada nöbet tutar. Ben de onlardan birisiyim, o sınır boylarında asteğmen olarak görev yapmış birisiyim, orada yaşananları en iyi bilenlerdenim. Zaten hep söylüyorum, sorun sınır boylarında değil, sorun sınır kapılarında çünkü bizim sınır kapılarımızdan milyonlarca göçmen Türkiye'ye girdi, bunların çoğunluğu da Suriyeliler. Bakın arkadaşlar, özellikle MHP'li arkadaşlar, iktidardaki arkadaşlar; bakın, burası herkesin elini kolunu sallayarak geleceği bir ülke değil. Milyonlarca insan buraya geldi. Öyle iller var ki, öyle ilçeler var ki bugün özellikle Suriyeli nüfusu o bölge insanından daha fazla. Bunları nasıl görmüyorsunuz? Ben anlamıyorum. Oraların geleceğiyle ilgili hiç mi endişe hissetmiyoruz? En az 750 bin Suriyeli çocuğun Türkiye'de doğduğu söyleniyor. Ben soruyorum, sadece Suriyeli mi mesele? Afganlılar... Afganistan bize kaç kilometre Sayın Bakan? Bildiğim kadarıyla 1.900 kilometre. 1.900 kilometre uzaktan gelen ve yaşı 15-35 arası olan erkeklerin yanında kadın yok, çocuk yok; sınır kapılarına

kadar nasıl geliyor, niye geliyor ve onlar bizim sınır kapımızdan nasıl geçiyor, niye geçiyor; ne iş yaparlar Türkiye’de? Hadi, Suriyeli gelmiş karısıyla çocuğuyla. Dolayısıyla bakın, bu konuyu ciddiye alın Sayın Bakanım. Yok efendim, sayı şuymuş da buymuş da, takip ediyormuş... İnanmıyoruz! Bugün hızlı bir şekilde bu sayı artıyor ve özellikle buradaki doğumlar var. Evet, bir kısmı, bugün, en az 250 bin ila 300 bini seçmen, onu da bir kenara koyduk. Bu önemli bir konu.

Sayın Bakan, Antalya da bir teleferik kazası yaşanmıştı. Bu teleferik kazasında haksız bir şekilde Belediye Başkanımız Mesut Kocagöz sanık sıfatıyla yargılanmakta. Bunu bir kenara koyuyorum, kendisinin suçsuz olduğuna sonuna kadar inanıyoruz. Bu arıza meydana geldiğinde, bu kaza meydana geldiğinde Sahil Güvenlik Komutanlığına bağlı olan yetkililer, helikopter kullanan pilotlarımız başta olmak üzere gerçekten fedakârca orada kurtarma çalışmalarında görev aldılar. Yine, Jandarma Genel Komutanlığına ait helikopterler gelerek zor koşullarda kurtarma operasyonuna katkıda bulundular ve çok sayıda vatandaşımızın kurtulmasını sağladılar. Yine AFAD’ımızın çalışanları, emekçileri bu kurtarmada yer aldılar ve yine, Antalya Büyükşehir Belediyemizin İtfaiye Daire Başkanı ve tüm personeliyle katkı koymak üzere gelen diğer belediye ekipleri de gerçekten fedakârca görev aldılar. Ben burada ismini saydığım tüm kurumlara teşekkürlerimi iletiyorum. Çok başarılı bir çalışma gösterdiler, fedakârlıkta bulundular, bunu da paylaşmak istiyorum.

Sayın Bakan, deprem ülkesiyiz ve maalesef, işte yakın tarihte önemli bir deprem yaşadık. Şimdi, o deprem anında şunu gördük: Bir deprem olduğunda, bir afet olduğunda kimse ne yapılacağını bilmiyor. Bir afet anında hangi kurumun yetkilileri, hangi kurumun personeli, hangi kurumun iş makinesi, çalışanı nereye gideceğini, nasıl gideceğini, hangi zaman süresi içerisinde nereye intikal edeceğini, nereye müracaat edeceğini bilmediğini gördük, bakın, o deprem anında bunu gördük. İnşallah aradan geçen bu zaman süresi içerisinde, başta AFAD olmak üzere tüm yetkililer, özellikle askeriyenin de bunun içerisine dâhil edilmesinde fayda olduğunu düşünüyorum... Ciddi bir planlamayla hızlı müdahalenin nasıl olması gerektiğinin planlanması çok zorunlu. Aksi hâlde olumsuz sonuçlar yaşanmakta.

Bunun yanı sıra, sokak çeteleri aldı başını gidiyor Sayın Bakan. Gerçekten bu çok tehlikeli bir sürece gidiyor. Artık, sokakta kimsenin can güvenliği kalmadı, kimse “Artık rahatlıkla sokakta yürürüm.” diyemiyor. Yani bir trafikte herkes “Aman ha, yan taraftan biri sataşsa sesini çıkarma, başına ne iş gelecek bilemezsin.” noktasına gelmiş durumda.

Bu arada Sayın Bakan, bakın, özellikle polislerimizle ilgili bazı sıkıntılar var; bu intiharlar meselesi. 2024 yılında 67 polisin intihar ettiği bilinmekte. Bununla ilgili gerçekten bir inceleme yapılmalı. Ama mesele tek başına polis de değil, toplumda intiharla ilgili vakaların ciddi şekilde arttığını da ifade etmek istiyorum Sayın Bakanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) - Bu arada, 15 Temmuz gazilerine haksızlık yapıldığına dair iddialar var; 2.700 üzeri 15 Temmuz gazisinden 193’üne maaş bağlandığı, geri kalan 2 binin üzerindeki gazimize tek kuruş bağlanmadığı şeklinde iddialar var. 15 Temmuz gazileri bu anlamda bu durumdan rahatsızlar. Defalarca iktidar temsilcilerine durumlarını bildirdikleri hâlde bu konuda bir gelişme olmadığını da ifade ettiler.

İçişleri Bakanlığının başarılı olmasını bekliyoruz çünkü toplumun huzurunun Bakanlık personelinin, yetkililerinin, askerinin, polisin, jandarmanın başarısıyla, kısacası tüm kademelerdeki başarıyla olacağını ama hukuku önceleyerek yapılan çalışmayla olacağını bir kez daha ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Arı, teşekkür ederim.

Sayın Necmettin Erkan.

Süreniz on dakikadır.

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) - Sayın Komisyon Başkanım, Sayın Bakanım, Gazi Meclisimizin kıymetli milletvekilleri, değerli basın mensupları; İçişleri Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesi görüşmelerinin vatana ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum. Sayın Bakanımız Ali Yerlikaya başta olmak üzere, ülkemizde güven ve huzuru sağlama adına gecesini gündüzüne katan İçişleri Bakanlığımızın tüm personeline milletimiz adına teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli Komisyon üyeleri, ülkemizde en temel sorunlardan biri olan şiddet son yıllarda ivmelenerek tüm insanlık için küresel bir tehdit hâline gelmiştir. Öyle ki bu yıl 50’den fazla ülkedeki seçimlerin ana tartışma konusu şiddet olmuştur. Politika yapıcılar kadın ve çocuklara yönelik fiziksel şiddet, duygusal şiddet ve siber şiddet gibi daha pek çok konuda kamuoyunun beklentisini karşılamaya çalışmış, bu konulardaki vaatlerini paylaşmışlardır.

Seçim yapılan 50 ülkenin nüfusu neredeyse dünya nüfusunun yarısına denk gelmektedir. Bir diğer ifadeyle, dünyanın yarısı politika yapıcılardan giderek artan, hatta bazı coğrafyalarda kurumsallaşan şiddete çözüm bulmalarını istemiştir. Dahası Dünya Sağlık Örgütünün şiddet konusundaki raporları dünya nüfusunun yarısında değil, neredeyse tamamında şiddetin toplum sağlığını ciddi ölçüde tehdit eden bir salgın hâline geldiğini göstermektedir. Özetle, şiddet, sadece ülkemizin değil gelişmişlik düzeyine bakılmaksızın tüm ülkenin ortak sorunu hâline gelmiştir.

Burada şiddetin tarihçesine, türlerine ve özelliklerine girerek vaktinizi almak istemiyorum. Sunmaya çalıştığımız çerçeve tüm dünyada giderek artan şiddetin eğer önlem alınmazsa demokrasileri daha da zedeleyeceği, kamu otoritesini sarsacağı ve en önemlisi de sarmal hâline gelerek insanlığı küresel çıkmaza sokacağı hususudur.

İçişleri Bakanlığımız artan bu küresel tehdit karşısında politikalar geliştirmekte, her türlü şiddete karşı azimle, sabırla ve büyük kararlılıkla mücadelesini sürdürmektedir. Kişilere karşı işlenen suçlar başta olmak üzere, şiddet başlığı altındaki pek çok konuda geçtiğimiz yıla göre bu yıl önemli oranlarda azalmalar yaşanmıştır; bu önemli bir iyileşmedir. Yine, son bir yılda yürütülen çalışmalarda suç örgütleri çökertilmiş, uyuşturucu tacirlerine göz açtırılmamış, siber suçlarla mücadele gibi pek çok hususta önemli mesafeler katedilmiştir. İnşallah,

önümüzdeki yıl ilgili konulardaki katedilen mesafe daha da katlanacaktır, bu konuda Bakanlığımıza olan inancımız tamdır. Bu konuyla ilgili Bakanlık rakamlarını tekrar ederek vaktinizi almak istemiyorum. Üzerinde durmak istediğim konu, şiddet olayları üzerinden şiddeti meşrulaştıran, hatta onu politik bir araç olarak gören anlayışın giderek arttığı hususudur. Kanaatimce toplumsal anlamda en mühim konu da budur. Zira şiddetle mücadele edilirken böyle mühim bir hususu siyasi manevra alanı hâline getirmek kurumların yıpranmasına neden olduğu gibi, bu olguyu daha da zindeleştirmektedir. Bu anlayış şiddetin kendisi kadar tehlikeli, hatta şiddetin bizzat kaynağıdır. Özellikle son dönemde bazı isimler ve olaylar sembolleştirilerek özellikle de sosyal medya aracılığıyla toplum nezdinde cezasızlık algısı yaratılmaya çalışılmaktadır. Yaratılan algı şudur: “Siyaset kurumu birilerini korumakta, bunun neticesinde de ilgili şahıslar suç işlediklerinde de ellerini kollarını sallayarak dışarıda gezmektedir.” Medya vasıtasıyla yayılmaya çalışılan bu algı şiddeti beslemekte, kurumları zedelemektedir; bunun kimseye bir faydası yoktur. Unutulmamalıdır ki bu algıya aracılık etmek, genelleştirmek ve yaygınlaştırmak şiddetin kendisi kadar yıkıcı ve tehlikelidir. Toplumsal duyarlılığı olan, yüreğinde millet sevgisi taşıyan herkesin bu konuda çok daha dikkatli olması gerekmektedir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan geçtiğimiz ay gerçekleştirdiğimiz grup toplantımızda bu konuda konuşmuş ve gerekli açıklamaları yapmıştır. Cumhurbaşkanımızın da dediği gibi, milletimizin güvenliği için tüm kurumlar üzerine düşeni fazlasıyla yapacaktır, kimse bu konuda en ufak bir endişe duymasın.

Değerli Komisyon üyeleri, Bakanlığımız şiddetle mücadelenin en önemli iki hususu olan kadın ve çocuklar konusunda önemli çalışmalar yürütmektedir. İlk olarak benim de üzerinde hassasiyetle durduğum, şiddet mağduru çocukların korunması hususudur. Bakanlığımız uhdesinde bu konuda hizmet veren ve kısa adı “ÇODEM” olan çocuk destek merkezi sayısı bu yıl eklenen 20 yeni merkezle birlikte 40’a çıkmıştır. Bu merkezlerde yaklaşık 10 bin çocuk koruma altına alınmıştır. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusunda yürütülen bir diğer çalışma ise, Kadın Destek Uygulaması (KADES)’tir. Dijitalleşmeyle birlikte bu uygulamanın da etkin biçimde kullanılabilmesi için önemli adımlar atılmıştır. Yapay zekâ destekli analizler sayesinde tehdit seviyesine göre otomatik risk sınıflandırma sistemleri kurulmuş, uygulamanın akıllı saat ve diğer giyilebilir teknolojilerle uyumlu hâle getirilmesi için çalışmalar başlatılmıştır.

Değerli milletvekilleri, üzerinde durmak istediğim bir diğer önemli husus ise uyuşturucuyla mücadeledir. Bu konudaki saha çalışmaları dünya genelinde uyuşturucu kullanımının arttığını, kullanım yaşının düştüğünü göstermektedir. Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezinin verileri Avrupalı yetişkinlerin neredeyse dörtte 1’inin en az bir kere uyuşturucu kullandığını aktarmaktadır. Bu, oldukça ürkütücü bir rakamdır. Bakanlığımız bu büyük tehlikenin önlenmesine yönelik, uyuşturucu tacirlerine yönelik sayısız operasyon düzenlemiş, bu operasyonlarda 200 tona yakın uyuşturucu madde ele geçirilmiştir. Bu zehirlerin daha Türkiye’ye girmeden tespit ve imhası son derece elzemdir. Bu nedenle, sınır kapılarında ve gümrüklerde kullanılan teknolojik cihazlar özellikle narkotik tespitinde başarı oranını yüzde 85’e çıkarmış, uyuşturucu trafiği önemli ölçüde engellenmiştir. Bakanlığımız ayrıca çocuklarımızı korumak, gençlerimizi bu illetten uzak tutmak adına yürüttüğü proje kapsamında, bu yıl içerisinde 81 ilde, valilikler aracılığıyla, annelerin katıldığı seminerler düzenlemiş ve farkındalık çalışması yürütmüştür.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; sözlerime son verirken Kırşehir’e dair bir talepte bulunmak istiyorum: İlimiz coğrafi konum ve ulaşım kolaylığı gibi avantajları ve özellikleriyle öne çıkmaktadır. Bu bağlamda Kırşehir’in bir polis eğitim ve kongre merkezi kazanmasını talep ediyoruz. Böyle bir merkezin kurulması hem polis teşkilatımızın eğitim ihtiyaçları hem de bölgesel kongre ve toplantılar için önemli bir altyapı sağlayacaktır.

2025 yılı İçişleri Bakanlığı bütçemizin ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Bütçemizin hazırlanmasında emeği geçen herkese gönülden teşekkür ediyorum.

Saygılarımla.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Erkan, teşekkür ederiz.

Sayın Gülcan Kaçmaz Sayyigit, buyurun.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli basın emekçileri, kıymetli emekçi arkadaşlar, Sayın Bakan; hepinizi saygıyla selamlıyor, iyi çalışmalar diliyorum.

Sayın Mehmet Emin Bilmez çıktı herhâlde. Sayın Münir Karaloğlu ile Mehmet Emin Bilmez’e kolaylıklar dilemiyorum Van’daki pratiklerinden dolayı. Van halkının yarısından fazlası size karşı ne hissediyorsa ben de aynıını hissediyorum.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI BÜLENT TURAN - Cevap hakkı doğdu onlara.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Sırası geldiğinde cevap verirler.

Kapsamı geniş ve icraatları tartışmalı bir Bakanlık hakkında günlerce konuşsak yeterli gelmiyor maalesef. Her zaman yurttaşın GBT’sine değil de biraz kendi GBT’nize baksanız aslında ne demek istediğimizi çok rahat bir şekilde anlarsınız Sayın Bakan. Önemli bir Bakanlık olduğu kesin, o konuda hiçbirimizin şüphesi yok çünkü özgürlükler dengesini “güvenlik” adı altında darmadağın edebilen bir yönü de var bu Bakanlığın. Yıllarca “Hukuk arkasından gelsin.” anlayışıyla hareket edildi. Güvenliğin esas amacı, özgürlükleri garantiye almak olmalıyken âdeta insan hakları, demokrasi ve barışa karşı bir cephe oluşturuldu. Arabayı atların önüne koyarak bir sonuç alınmak istendi ama nafiye. Sayın Yerlikaya, siz de göreve geldiğinizde hukuk ve insan haklarına göre hareket etmekten bahsettiniz ama bir buçuk yılda sicilinize birçok hukuksuzluğu ve hak ihlallerini yazdırmayı başardınız.

Şimdi, sürem el verdiği ölçüde birkaç konuyla ilgili düşüncelerimizi aktaracağım ben de.

Ülkenin can alıcı meselelerinden bir tanesi, kadınların ve çocukların can güvenliği. Çocuklar öldürülüyor, kadınlar ortadan kaybettiriliyor ama süreç şeffaf bir şekilde ilerletilmiyor, kamuoyu vicdanı tatmin edilmiyor Sayın Bakan. Olayların ardından hemen gizlilik kararı veriliyor, havuz medyasına sızdırılan magazinsel bilgilerle dikkatler dağıtılıyor, farklı bir algı oluşturulmaya çalışılıyor bu şekilde. Senaryo maalesef değişmiyor çünkü figüran ve oyuncular hep aynı. Van’da üniversite öğrencisi 21 yaşındaki Rojin Kabaiş vakasında da aynı şeyle karşılaştık; kolluğa geç haber verilmesinden olaya bir intihar ön kabulüyle yaklaşılmasına kadar, Rojin’in cansız bedeninin aranan

yerden 20 kilometre uzakta bulunmasından otopsi sürecine kadar her şey tartışmalı bir şekilde karşımıza çıkmakta. Güvenlik güçlerinin teknik donanım olarak her türlü imkâna sahip olduğu hamaseti yapılıyor ama Rojin vakasındaki şüpheler giderilmiyor, aşama aşama şeffaf bir süreç hakkında kamuoyuna bilgi verilmiyor. Ön otopsi raporunda kesin bir şey anlayamadık, İstanbul'da otopsi raporunda ise boğularak öldüğü saptaması var ama olayın başlangıcından sonuna kadar zincirin halkaları birbirine bağlanmıyor Sayın Bakan. Devlet "Sonuç budur, kabul edin, sorgulamayın." havasında fakat Rojin'in ailesinin yüreği de bizim yüreğimiz de soğumuş değil. Dün de Rojin'in annesi ve ablası buradaydı, Meclisteydi, onları dinledik; onların sizden tek talebi adalet Sayın Bakan, gerçekten ciğerleri yan yana "adalet" dediler, adalet taleplerini bu salona ulaştırmamızı istediler. Bizler de Rojin için adalet istiyoruz, herkes için adalet çağrısında bulunuyoruz Sayın Bakan.

Şimdi, Kürtlerin tarihsel coğrafyasına "kürdistan" dediğimizde Sayın Muş hemen bize Anayasa'yı hatırlatıp madde 3'ü okuyor; eyvallah, bununla ilgili de bir itirazımız olmayacak. Peki, kayyumlarla Anayasa'da yer alan merkezî ve yerinden yönetim ilkesini ortadan kaldıran şu karşımızdaki İçişleri Bakanına da Anayasa hatırlatmasında bulunmamız gerekiyor mu? Çünkü AKP iktidarı son sekiz yılda, ülkenin Kürtlerin yaşadığı parçasında idari yapıyı dağıtmış durumda; Eylül 2016'dan Mart 2024'e kadar Kürt halkının belediyelerine bilfiil el konuldu. Kürtçe hizmetler yasaklandı, kadın merkezleri ve çocuk kreşleri kapatıldı, belediyelerin kapıları yurttışa açılmadı Sayın Bakan. Buna rağmen halkımız demokratik mücadeleden vazgeçmedi, belediye eş başkanlarını da bizzat ön seçimlerle kendisi seçti. Sonuç olarak, devletin gücünü sopaya çevirip taşıma seçmenlerden medet uman AKP iktidarı "Konuş, sen nerelisin?" diyenlerin mücadele kararlılığına çarparak kaybetti.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bütan etmeyin, bütan etmeyin! Siz alınca bir şey yok, biz alınca "Seçmen taşındı."

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Siz not edin, birazdan cevap verirsiniz Sayın Yegin.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Siz alınca her şey normal, biz alınca "Seçmen taşındı."

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Bir okula 500 seçmeni kaydeden sizsiniz, biz değil!

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - AKP'nin Kürtlerin kazanımlarına karşı bir hazımsızlığı var çünkü karşımızda demokrasiyle sorunlu bir zihniyet var. Bu sebeple, Hakkâri, Batman, Halfeti, Mardin ve Esenyurt Belediyelerine kayyum atamaktan geri durmadınız. Herhâlde daha oy pusulasındaki mürekkep bile kurumadan bunun planlarını yapıyorsunuz çünkü kayyumlarla belediyelerde ciddi bir rant paylaşım savaşı açığa çıkıyor. Bununla o kentte yaşayan insanların emeği çarçur ediliyor, kentin ekonomik birikimi bizzat kayyumlarınız tarafından yağmalanıyor. Dolayısıyla, kayyumlar sadece irade gasbı değil Sayın Bakan, aynı zamanda ekonomik bölüşüm araçları olarak karşımıza çıkmakta. Seçimden sonra Mardin Büyükşehir Belediyesini kayyumdan aldığımızda toplam borcunun 3,5 milyar lira; yine, Batman'ın 3 milyar 53 milyon lira borçlu olmasının sebebi de tam olarak budur.

Sayın Bakan, il il gezip Türkiye'nin Huzuru toplantıları yapıyorsunuz. Buna Kürtler dâhil mi değil mi, merak ediyoruz çünkü Kürt'ün huzurunu kaçırarak huzur sağlanmaz bu ülkede. Dolayısıyla, kayyum siyasi darbedir, kayyum ekonomik soygundur, milyonların huzursuzluğudur.

Size göre Kürt sorunu yoktur ama Kürt'ün seçme ve seçilme hakkını gasbetmek var. Size göre Kürt sorunu yoktur ama belediyelerimizin yollara yazdığı "..."² trafik uyarısını silmek var. Size göre Kürt sorunu yoktur ama Kürtlerin kendi belediyelerini yönetmesi yasak. Hâl böyleyken "Kürtler daha ne istiyor?" diye soranlara kestirmeden bir cevap vereyim ben: Kürtler Mardin, Batman, Halfeti ve Hakkâri'de kendi belediyelerini yönetmek istiyor. Buna karşılık hukuk olmayınca "Mahkeme kararı da arkasından gelsin." diyen bir mekanizma işliyor şu an Türkiye'de. Alınan alınsın, kızan kızsın, bunun adı Kürt düşmanlığıdır. "..."³ diyoruz Kürtçe.

Değerli hazırım, insanlık gelişti, uluslar büyüdü, dünya küçüldü, Kürtlere biçilen yüzyıllık gömlek artık dar geliyor. Hiçbir devlet, hiçbir akıl Kürtlere yüzyıl önce yaklaştığı gibi yaklaşamaz artık çünkü bir düşünürün dediği gibi "Zamanı gelmiş bir fikrin önünde hiçbir güç duramaz." Zamanın ruhu barışı çağırıyor Sayın Bakan, özgürlükleri salık veriyor, insan haklarını önceliyor. Ne yazık ki Türkiye'yi yöneten aklın bir feraset sorunu var. "Basiret bağlanması" demek isterdim ama bu, fazlasıyla iyi niyetli bir yaklaşım olacak, o yüzden onu kullanmayacağım.

Sorun, siyasi iktidarın Kürtlerle rasyonel bir ilişki kuramamasıdır, bir halkı haklarıyla var olması gereken bir ulus olarak tanımamasıdır. Buraya gelen bakanlar binlerce kilometre ötede yaşayan soydaşları için yaptıkları hizmetleri anlatıyorlar ama 4 ülkenin sınırları dâhilinde yaşayan Kürtlerin de birbirleriyle soydaş olduğu kabul edilmiyor, politikalar da maalesef buna göre belirlenmiyor. Bunu Rojava Kürtlerine yönelik söylem ve politikalarından biliyoruz, bunu "Çiyaye Kurmenç" dediğimiz Afrin'in cihatçı çetelere teslim edildiğinde gördük. Afrin'de işgal gerçekleşmeden önce yüzde 95 Kürt varlığı vardı ama yüz binlerce insan zorla yerinden edildi. Bu konuda İnsan Hakları İzleme Örgütü, Birleşmiş Milletler raporları var ve Afrin İnsan Hakları Örgütü tarafından çokça açıklama yapıldı. Her türlü hak ihlali, fidye için kaçırma, yağma ve tecavüz söz konusu. Bir zamanlar zeytin bahçelerinde, ılık Akdeniz ikliminde huzurlu bir şekilde yaşayan Kürt kentinin kaderi bir anda değiştirilerek huzur adına ne varsa orada dağıtıldı. Tabela "Nexweşxaneyê Efrîne" yazıyordu ama Kürtçe kaldırılarak Türkçesi yazıldı, Afrin Üniversitesinin müfredatından Kürtçe çıkarıldı. "..."⁴ sınırların dışında da Kürtçeye, Kürt diline karşı bir savaş açtınız.

²() Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

³() Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

⁴() Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Değerli milletvekilleri, söz konusu İçişleri Bakanlığı olunca kadınlara yönelik şiddet ve kadın cinayetleri hakkında da konuşmamak olmaz. Yaşamın her alanında kadınlar "..."⁵ diye haykırıyorlar, sokaklara çıkıyorlar, cezasızlık politikalarına isyan ediyorlar. Eril bir tahakküm zemininde hiçbir şey tesadüfen olmadı, olmuyor. Bu sebeple "Kadın cinayetleri ideolojiktir." diyoruz çünkü faillerin temel sığınağı cezasızlık politikaları olarak karşımıza çıkmakta. İstanbul Sözleşmesi'ni iptal ederek failleri cesaretlendiren de kadın eylemlerine polisi saldırtarak tarafını seçen de sizsiniz Sayın Bakan.

Bugün kadınlara yönelik tutulan cinayet ve şiddet çetelesinden haberdarsınız ama verdiğiniz rakamlar eksik. Ekim ayında en az 48 kadın, erkekler tarafından katledilmiş. Kimisi boşanmak istediği eşi tarafından, kimisi ayrılmak istediği arkadaşı tarafından veya bir yakını tarafından katledilmiş durumda. Yine ekim ayında en az 23 kadının ölümü şüpheli olarak değerlendiriliyor. 2024 yılı bitmeden öldürülen kadın sayısı ise en az 337 olarak kayıtlara geçmiştir.

AKP iktidarının kadınları anlaması zor ama yine de biz burada tekrar edelim bunu. Bunlara birer sayı, rakam olarak bakamazsınız Sayın Bakan. Her olayı da münferit olarak değerlendiremeyiz; önleyici tedbirlerin alınmadığı, faillerin bulunup cezalandırılmadığı ve her vakanın şeffaf olarak aydınlatılmadığı bir süreçte hükümet kimse zanlı da bizzat odur. Kadınlar olarak dayanışmayı büyütme, katledilen her kadının hesabını sormak bizlerin boynunun borcudur Sayın Bakan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN ORHAN ERDEM - Buyurun.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Teşekkür ederim.

Kayyumlarla kadın eşbaşkanları hedef alabilirsiniz ama eşbaşkanlık mor çizgimiz olmaya devam edecek. Beyaz tülbentli kadınları görmezden gelebilirsiniz ama mutlaka onlara onurlu bir barışı getireceğiz. Meydanları yasaklayabilirsiniz ama 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Mücadele Günü'nde omuz omuza vereceğiz. Rengimizle ve sesimizle var olduk, var olmaya devam edeceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Çok ideolojik!

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Gidin, çalışın gelin Sayın Yegin.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Tamamen ideolojik suçlamalarla dolu.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Sayyigit, teşekkür ederim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

3.- Oturum Başkanı Orhan Erdem'in, Van Milletvekili Gülcen Kaçmaz Sayyigit'in İçişleri Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Konuşmanızda "Afrin işgali" ifadesi oldu, tutanaklara geçmesi açısından; Birleşmiş Milletler anlaşmaları gereği meşru bir müdafaa, madde 51, bilginize.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - İsrail de aynı şeyi söylüyor!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sayın Oluç böyle bir konuşma yapmazdı.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Fitnelik yapmayın!

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A.- Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleri (Devam)

a) İçişleri Bakanlığı (Devam)

b) Emniyet Genel Müdürlüğü (Devam)

c) Jandarma Genel Komutanlığı (Devam)

ç) Sahil Güvenlik Komutanlığı (Devam)

d) Göç İdaresi Başkanlığı (Devam)

e) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (Devam)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Şu an konuşmacı Tahsin Ocaklı...

Sayın Ocaklı, buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın İçişleri Bakanı, Değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Orhan Bey, insicamımı bozmayın.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sizin bozulmaz, bozulmaz.

⁵⁾ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sürenizi yeniden başlatacağım.

Arkadaşlar, lütfen karşılıklı konuşmayalım.

Buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Bakan, Sayın Yerlikaya; size sesleniyorum: Sabah olan bu gerginlik nedeniyle -bu aradan sonra şimdi herkes rahatladı- biraz düşündünüz mü bunun, bu gerginliğin nedeninin ne olduğunu? Arkadaşlarım aslında neyi anlatmak istediğimizi kapıda size toplamda bir dakikada anlatacaktı. Orada -vekil arkadaşlarım da bahsetti- bizim size hissettirmek istediğimiz şey kayyumlardan...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Bu ses tonuyla söylediniz de dinlemedik mi? Bu ses tonuyla...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Bakan, bakın, şu anda da dinlemiyorsunuz, bana müdahale ediyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Şu ses tonuyla...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Şu anda da dinlemiyorsunuz. Bakın, şu anda bana müdahale etmeniz dahi o anki ruh hâlinizi izah etmek açısından iyi bir örnek. Benim konuşmamı şu anda engelliyorsunuz yani bozmaya çalışıyorsunuz, şimdi yaptığınız şey o ama dinleyin bir önce.

Sayın Bakan, yine de ben size şöyle söyleyeyim söyleyeceklerimi: Bizim grubumuzun size yapmak istediği şey, kapının önünde yapmak istediği şey, Türkiye’de halkın ve bizlerin, neredeyse bütün siyasi partilerin -sizler hariç- bu kayyum atamalarından doğan antidemokratik uygulamalardan duyduğu rahatsızlığı; belediyelerimize bizlerin, milletvekillerinin, belediye Meclis üyelerinin alınmamasına ilişkin duyduğumuz rahatsızlığı dile getirmek ve bir dakikalığına da sizi orada engelleyip bu hissiyatı size tattırmak için idi ama sadece buna dahi dayanamadınız ve dediniz ki -özellikle kullandığınız bir cümle çok önemli Sayın Bakan-: “Bana, CHP Grubundan da gelen bilgilere göre, beni içeriye sokmayacağımız şekilde bilgi geldi.”

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - 11 Kasım...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Kim gelmiş, kim vermiş size bu bilgileri? CHP Grubundan kim vermiş bu bilgileri size, çok merak ediyoruz işin doğrusu.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - 11 Kasım... Basına bakın.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Basından duymuş.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Grubunuza hâkim değilsiniz daha.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Şimdi, gelelim girişte 2 kadın milletvekilimize uygulanan, âdeta ittirmeye omuzlarının acıdığı bir duruma. Komisyon Başkanımızdan hiç beklemediğimiz bir biçimde “2 milletvekilimizi de önlerine koyarak orayı engellemeye çalıştılar.” biçimindeki açıklaması çok talihsiz. Eğer kadınları öne sürerek bir engelleme yapıma eğilimi var ise bunun tam karşılığı, Boğaziçi Üniversitesinde denetleme hakkımızı kullanmak isteyen biz milletvekillerine kadın polislerimizi önümüzde durdurmak suretiyle, onlara müdahale etmesinler diye asıl engelleyici olan siz ve sizin tutumunuzdur. Onu söyleyeyim bir defa.

Şimdi, gelelim Türkiye’nin durumuna. Türkiye’de şu anda çeteler, mafya grupları -tabii, her dönemde de vardı ama- bu dönemde inanılmaz biçimde arttı, yaygınlaştı ve ortalığa saçılmaya başladığı. Kamu görevlileriyle mafya gruplarının birlikteliği, birçok yerde gayrimeşru ilişkileri hiçbir zaman bu dönem olduğu kadar ayyuka çıkmamış, basında yer almamıştı. AKP hükümetlerinden önce de uyuşturucu satıcıları, zehir tacirleri vardı ama bu denli rahatlıkları yoktu. Hemen her gün şehirlerin ortalık yerlerinde silahlı çatışmalar, mafya hesaplaşmaları, kavgalar, güvültüler sizin Bakanlığımıza, sizin sorumluluğunuza bağlı ama sürüyor. Ankara’nın göbeğinde bir cinayet işlendi, Ankara’nın göbeğinde ve katili İstanbul’dan Ankara’ya getiren özel harekât polislerinin olduğu da yine medyada yer aldı. Cinayetten sonra katilin kaçırılmasına yardım eden kişi bir milletvekilinin evinde yakalanmış Sayın Bakan. Yakalama tutanağı ortadan kayboluyor; siyasetçiler, bürokratlar, Emniyet mensupları, yargı mensupları cinayetleri örtbas etmek için ne ararsan yapıyor. Bu nasıl bir devlet yönetimidir, biz de şimdi bunu soralım? Kirliliği önlemeyerek, seyreden olarak tarihe geçeceksiniz. Ordu mensubu bir generalin insan kaçakçılığı yaptığı, Emniyet müdürlerinin deprem yardımlarını çaldığı, mafyanın savcılarını, hâkimleri, polisleri kendinin suç ortağı yapabildiği veya tehdit edebildiği bu ortamın sebebi, devleti şirket gibi yönetmeye kalkan, işte, bu AKP iktidarında Sayın Bakanım.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Belediye meclisi üyelerinin çete kurup yenidoğanları...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, söyledim, sizinkiler hepsi. Nerede para varsa siz varsınız.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Büyükşehir Sağlık Daire Başkanı çete kurup yenidoğanları...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Nerede! Siz parasız işe girer misiniz!

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Sayın Ağbaba, kişi karşısındakini de kendisi gibi bilirmiş.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Arkadaşlar, lütfen hatibi dinleyelim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Para varsa siz varsınız Orhan Bey.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bütün büyükşehir belediyeleri...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sizden önceki Bakan Sayın Soylu, haftada 5 bin uyuşturucu satıcısının gözaltına alındığını söylemişti.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Orhan Bey, Veli Bey...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Değerli milletvekilleri, ben konuşuyorum, lütfen hakkımı gasbetmeyin.

5 bin uyuşturucu satıcısının gözaltına alındığını söylemişti Süleyman Soylu. Şimdi, siz, ülke bu hâle geldiği için üzüntü duymuyor musunuz? Sizin rakamlarınızı da öğrenmek istiyoruz. Siz, haftada kaç tane uyuşturucu satıcısını gözaltına alıyorsunuz? Süleyman Soylu’dan az mı fazla mı bilmek istiyoruz bunu. Uyuşturucunun imalatına veya ülkeye girişinin engellenmesine yönelik hangi başarınız var, neler

yapıyorsunuz? Bunlarla ilgili bilgi verin. Uyuşturucu baronları şu anda ülkede cirit atıyor, cirit. 350-400 bin doları verene vatandaşlık veriyorsunuz hemen. “Bu kaynak nereden geliyor, bunun kaynağı nedir?” diye kimseye sormadınız. Dünyanın her tarafındaki suç gelirlerinin aklanmasına seyirci kalıyorsunuz. Ülkeyi gri listeye soktuğunuz için utanmadınız ama “Gri listeden çıkarıyoruz.” diye övünmeye çalışıyorsunuz.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Gri liste nasıl oluşur? Gri listeye nasıl girilir?

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Bütün günahlarınızı “Allah affetsin.” diyerek savuşturmaya kalkıyorsunuz, Allah nezdindeki günahlarınızın hukuk sistemindeki karşılığı suçtur. Suç işlerken hukukun boşluklarına gizleniyor, ortaya çıkınca da Allah’a sığınyor önünde hesap vermekten, hukuk önünde hesap vermekten ne yazık ki kaçınıyorsunuz.

Her kılığa girebilen yeni bir insan tipi ortaya çıktı sayenizde; Emniyet müdürleri, polisler içinde mafyayla birlikte insanların malına mülküne çökenler var. Çeteler devletin içinde cirit atıyor; siz de bununla ilgili bugüne kadar ne yazık ki hiçbir şey yapmadınız. Suç işleyen kamu görevlileri için de “Allah affetsin.” mi diyeceğiz? Cezasızlık fiili yasal olarak bir hak ihlalinin faillerinin var olan veya olması gereken yargı süreçlerine tabi tutulması veya uygun şekilde cezalandırılması ve mağdur edilenlerin onarım hakkına erişememesidir. Ülkemizde sıklıkla ceza uygulaması ile cezasızlık uygulamasıyla karşılaşmaktayız. Özellikle kamu görevlileri, siyasi ve ekonomik nüfuzla sahip olan kişilerin ya da yakınlarının siyaseten korunması nedeniyle işledikleri suçların karşılığı olan cezayı görmemelerini fark ediyoruz. Bu nedenle, örnekler çoğaldıkça toplumda olumsuz örnek teşkil etmeye devam ediyor, cezasızlık toplumsal çürümeyi sürdürüyor.

İşi gücü bıraktınız, CHP’li belediye başkanlarının önünü kesmeye çalışıyorsunuz. Hâlâ kayyum atamalarıyla ilgili bir sürü senaryolar var, bunları biliyoruz tabii. Tüm bu olup bitenler ortada dururken sizin Bakan olarak uğraştığınız tek şey; halkın gönlünü kazanan belediye başkanlarına suç uydurmaya çalışmak, muhalefetin belediye başkanlarını görevden alıp yerlerine kayyum atamaya çalışmak. Bu yolla halkın iradesini gasbediyorsunuz. Enerjinizi milletle didişmeye harcamamanızı, Bakanlığınızdaki çeteleşmeyi temizlemekte kullanmanızı öneriyoruz.

Sayın Cumhurbaşkanı, Adalet ve Kalkınma Partisi; sizler miadınızı doldurdunuz, halkın gözünden de düştünüz. Hukuki temeli olmayan, zorlama yöntemlerle halkın sevgisini kazanan insanları itibarsızlaştırılamazsınız. Size Sayın Cumhurbaşkanının sözünü hatırlatmak istiyorum: “Biz bu dünyada milletin gücünün üstünde hiçbir güç görmedik ve tanımadık.” Evet, biz de buna katılıyoruz.

Geri kabul anlaşmasıyla 3 milyonun üzerinde kayıtlı olan sığınmacıları, bir o kadar da kayıt dışı Suriyeli sığınmacıyı “ensar” olarak kabul ediyorsunuz. Ensar; yardım eden, yardımcı, dost ve arkadaş demektir ama sizin arkadaşlığınızın da paraya endeksli olduğunu biliyoruz. Geri kabul anlaşması gereği sığınmacıları Türkiye’de tutma karşılığında 6 milyar avro ödenmiş yani ensarlık bahane, 6 milyar avro şahane aslında. Gelen parayı ne yaptığınız da meçhul. İnsana değer vermediğiniz için o parayı sığınmacıların ihtiyaçlarını karşılamaktan çok, 5’li çetelerin vergi borçlarını silmekte, 3 liralık işi 300 liraya yaptırıp vatandaşlara aktarmakta, sermayedarların ihtiyaçlarını karşılamakta kullanıyorsunuz yani sizin yardımcılığınızın, dostluğunuzun da aldığınız, ceplerine indirdiği avrolar kadar olduğunu söyleyebiliriz.

Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum, saygılarımı sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ocaklı, teşekkür ederim.

Sayın Ahmet Vehbi Bakırlioğlu, buyurun.

Süreniz on dakika.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, öncelikle, bu sabah yaşadığımız olaydan duymuş olduğumuz üzüntüyü belirtmekle başlıyorum yani şunu gördüm: Eğer, sabahleyin Grup Başkan Vekilimize, Ali Mahir Başarır’a bir “Günaydın.” deseydiniz, “Amacınız ne?” diye... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

“Günaydın.” dediniz mi Sayın Bakanım?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Davet etti, gitmedi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Bir “Günaydın.” deseydiniz, “Amacınız nedir?” diye sorsaydınız zaten biz amacımızı size anlatacaktık. Bakın, Sayın Bakan, dünyanın her yerinde siyasiler, politikacılar protesto edilirler; bu, demokratik bir haktır ve biz de bütün bütçe görüşmeleri boyunca ilgili bakanlıklarda, çeşitli bakanlıklarda bu hakkımızı kullandık ve genelde buradaki arkadaşlarımız da şahittir ki bir dakikayı geçmeyen eylemlerdir bunlar. Sabah yapmak istediğimiz şey de oydu yani en fazla bir dakikanızı alacaktık ancak ona müsamaha gösteremediniz, sabredemediniz. Oysa, biz on gün boyunca, on gün boyunca Esenyurt Belediyesinde barikatlar, barikatların arkasında yüzlerce polis, önünde milletvekilleri, Grup Başkan Vekilleri bir kamu kurumu olan Esenyurt Belediyesine girmemiz sizin tarafınızdan engellendi yani siz bir dakika sabredemediniz, o müsamahayı gösteremediniz, orada on gün boyunca saatlerce milletvekilleri beklediler.

Şimdi, ben bu konuda... Bir de şunu söylüyorsunuz: “Saldırı...” Allah aşkına kim saldırdı? Size herhangi fiziki bir saldırı oldu mu? Tam tersini söyleyeyim, siz bizim üzerimize geldiniz, arkanızda polislerle beraber siz bizim üzerimize geldiniz.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Vekiller vardı, vekiller. Vekil vardı.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, vekiller de var, siz de vardınız elbette. Arkada polis yok muydu Sayın Vekil?

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Polis müdahale etmedi.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yapmayın, polisler ittirdi. Bakın, Bakan da ittirdiler; biz de oradaydık, siz de oradaydınız.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Tutanaklara yanlış geçmeyin lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Biz kimseye fiziki bir müdahalede bulunmadık, bulunmayız da. Ben sizden bir özür bekliyorum Sayın Bakan, hakikaten özür dilemeniz lazım. Özür dilemeniz lazım, sizden bir özür bekliyoruz.

Gelelim kayyum uygulamalarına. 2016 yılında olağanüstü hâl şartlarında, bir olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnamesiyle Belediye Kanunu'nda bir değişiklik yapıldı ve kayyumlar uzunca bir aradan sonra tekrar hayatımıza girdi. Daha öncesinde de -bildiğim kadarıyla- 80 darbesi döneminde yapılan bir uygulamaydı bu ve buradaki amacın şu olduğu zannediliyordu: O zaman -biliyorsunuz- darbe olmuştu, darbeden sonra parsel parsel satan belediyeler vardı, belediye başkanları vardı, onlara yönelik olacağını biz tahmin ediyorduk ancak incelediğim zaman FETÖ'yle alakalı o dönemde sadece 4 belediye başkanında bu uygulama yapılmış; kayyum atanmadı mı, atanmadı mı onu tam olarak bilmiyorum. Yani her yere sızan, Emniyete sızan, okullara sızan, askeriyeye sızan, kışlaya sızan Fetullahçılar siyasete sızamamışlar. Ondan sonra bu, artık rutin bir uygulama hâline gelmeye başladı. Bu uygulama antidemokratik bir uygulamadır, demokrasilerde olmaması gereken bir uygulamadır, insanların seçme seçilme hakları gasbedilmektedir. Ya, burada kimse, kimsenin suç işleme hürriyeti olduğunu iddia etmiyor, böyle bir iddiamız yok, olmaması lazım yani bir belediye başkanı olması suç işlemesini gerektirmez. Ancak uygulamada, yasada sıkıntı var, kayyum uygulamasında sıkıntı var, itiraz ettiğimiz noktalardan bir tanesi bu. Bu işte biraz da keyfiyet var. Ya, bakın, Sayın Bakanım, Ahmet Özer'den terörist olmaz, çıkmaz. Ben dosyaya baktım, hukukçu değilim ama baktım yani oradaki suçlamalara baktığımız zaman, inanın, burada bulunan herkesi terörist ilan edebilirsiniz Sayın Bakanım, herkesi.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ediyorlar zaten.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yani bakın, şöyle: Ben bugün mesela bir taziyede bulundum, bakın, bugün bir taziyede bulundum. Bir muhtar aradı, köyünde birisi vefat etmiş "Tanıman, bilinen bir insandır, arar mısınız?" dediler. Aradım, taziyede bulundum. Yani şimdi, ben o taziyede bulunduğum insanın -tanımıyorum bile- çoluğunun, çocuğunun, gelininin Fetullah örgütü üyesi olduğunu bilebilir miyim? Yani buna benzer telefon görüşmelerini, buradaki bütün siyasi partilerin grubundaki milletvekilleri her gün yapıyor. Buradan terörist çıkaramazsınız. Bakın, yani İmralı çözüm sürecinde İmralı'da Belediye Başkanımız Ahmet Özer akil insan olarak tavsiye edilmiş; o dönemde akil insan olarak görevlendirilen insanlar vardı, şimdi onlar da mı terörist? Yani, neresinden bakarsanız bakın, elinde kalıyor. 2016 yılında bir kitap yazılmış, bu kitaptan dolayı terörist ilan ediliyor. Ya, terörist ilan edilmenin bu kadar kolay olmaması lazım Sayın Bakan. Yani Türkiye'nin en büyük ilçesinin belediye başkanı sabahın saat beşinde, beş buçuğunda evine zorla girilerek, yatak odasına; eş zamanlı koçbaşıyla belediye binasına giriliyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Görüntüleri yayınlandı, ne koçbaşısı? Anahtarla açıyorlar, anahtarla.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Hangi anahtarla açıyor ya! Koçbaşı anahtar, koçbaşı! Testereyle kesiyorlar, Allah Allah!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, bakın, Sayın Bakanım bu uygulamaları daha önce yaşadık, acı tecrübelerimiz var. Bu uygulamalar Fetullahçı terör örgütünün uygulamaları, lütfen.

Şimdi, size bir soru önergesi vermiştim, cevap alamadım. Sayın Bakanım, şimdi, 2018 seçimleri ile 2023 seçimleri arasındaki seçmen sayısına baktık, hesap ettik yani bu süre içerisinde yeni seçmen olan insan sayısı belli, ölen seçmenlerin sayısı belli, bir hesap ettik, 800 bine yakın fazla seçmen var. Ya, bu insanlar nasıl seçmen olabilirler? Ancak Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verilirse seçmen olabilirler ve biz de bir soru sorduk "Bu bizim hesabımız, gerçek mi, değil mi?" diye sizlere bir soru önergesi verdik, buna göre "2018-2023 yılları arasında Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik'in 'Türk Vatandaşlığının İstisnai Olarak Kazanılması' başlıklı 20'nci maddesinin (a), (b), (c), (ç), (d), (e) ve (f) fıkraları gereğince vatandaşlığa alınanların sayısı her bir fıkra için ayrı ayrı olmak kaydıyla ne kadardır?" diye bir soru sorduk. Yani kaç kişi 400 bin dolar para verip de ev alma suretiyle Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı oldu veyahut da tahvil almak suretiyle? Maddede yazıyor, kanunda yazıyor; şartlar belli. Biz bunların hepsinin ayrı ayrı sizden cevabını istemiştik. Yani bizim hesabımız doğru mu, 800 bin kişi hesabı doğru mu onu öğrenmek istemiştik ancak bir türlü bu sorumuza yanıt vermediniz. Eğer bu süreç içerisinde, bu akşam bu konuda aydınlatıcı bir bilgi verirseniz seviniriz. Yani herkes şey zannediyor yani Suriyelilerin çok aşırı şekilde vatandaş yapıldığından bahsediyor ama siz açıklamalarınızda 230 bin dolayında bir rakamdan bahsediyorsunuz yanlış hatırlamıyorsam, 2011 yılından bugüne kadar 230 bin. Ama bağdaşmayan bir şey var yani seçmen sayısı. Yani matematiğin içinden biz çıkamadık, mutlaka birilerine vatandaşlık verilmesi lazım. Bu rakam ne? Biz bunu öğrenmek istiyoruz.

Bir de ayrıca size soru sormadım gerçi de Millî Savunma Bakanına sormuştum, size de soracağım, burada hazır gelmişken onu da sorayım: Sayın Bakanım son günlerde, son yıllarda daha doğrusu Emniyet ve Silahlı Kuvvetlerimize ait araçlarda çok ciddi kazalar var. Neredeyse, hemen hemen her ay var ve ölümlü kazalar var, yaralanmalı kazalar var, maddi hasarlı kazalar zaten gazetelere, basına yansımıyor, onlar da büyük ihtimalle vardır ve artık bu, dikkat edici sayılara ulaştı. Yani burada personel eğitiminde mi bir sıkıntı var, araçlarda mı bir sıkıntı var? Yani siz bununla ilgili bir çalışma yaptınız mı? Benim gördüğüm kadarıyla bir artış var, yanılıyor olabilirim. Rakamları da verirseniz bize yani jandarmaya ait, polise ait araçlardaki kaza oranlarını, bu maddi hasarlar ne kadardır? Kaç ölümlü kaza vardır, kaç yaralı kaza vardır? Bunları bize aktarırsanız ve bu konuda aldığınız veyahut da almayı düşündüğünüz önlemleri aktarırsanız sevinirim.

Bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakırlioğlu, teşekkür ederim.

Sayın Mustafa Erdem, buyurun.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, basınımızın değerli temsilcileri; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle 2025 bütçesinin ve bu bütçe içerisinde uyuşturucuyla ilgili mücadeleye ayrılan payın çok düşük olduğunu ifade etmek istiyorum. Sayın Bakan, ülkemizde mafyalaşmanın, çeteleşmenin, uyuşturucu ticaretinin, yolsuzlukların, şiddetin, kadın cinayetlerinin, insan kaçakçılığının patlama yaptığı bir dönemde İçişleri Bakanı oldunuz. Göreve gelir gelmez de önceki döneme nazaran suç

ve suçluyla mücadeleye yönelik çalışmalarınızla da takdir topladınız. Geçen yıl yine bu görüşmeler sırasında size bu konulardaki takdirlerimizi de iletmiştik ama üzülmeye başlıyoruz ki geldiğimiz noktada sizden önceki dönemde yaşananları tekrar eden bir Bakan olarak karşımıza çıktınız. Ağır sorumluluğu olan görevleri bir kenara bırakıp sarayın talimatlarını uyguluyorsunuz. İstanbul Esenyurt, Mardin Büyükşehir, Batman ve Halfeti Belediyelerine kayyum atayarak halk iradesini gasbettiniz, hukuku çiğnediniz. Davet edilse gelip ifade verecek, yeri yurdu belli, Esenyurt'ta her 2 kişiden 1'inin oyunu almış Ahmet Özer Başkanımızın evinin kapısına koçbaşılarla dayandınız.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ya, sen de mi Sayın Erdem ya!

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Yatağında gözaltına aldınız. Yine, belediye binasına aynı şekilde kapıları kırarak girdiniz. Bu hukuksuz süreç sona erene kadar belediye meclisinden bir başkan vekili seçilmesine izin bile vermediniz. Beyoğlu Kaymakamını aynı gün içerisinde önce İstanbul Vali Yardımcısı olarak, ardından Esenyurt Belediye Başkan Vekili olarak atadınız. Dava süreci devam ediyor; uydurma iddialar tutmayınca gizli tanıklar çıktı ortaya şimdi, suç uydurulmaya çalışılıyor. Neyse, bu yargının işi.

Sayın Bakan, Belediye Kanunu'na 2016 yılında eklenen düzenlemeyle yapılan bu kayyum uygulamaları Anayasa'ya aykırıdır. Siz Anayasa'yı korumakla da görevlisiniz bir anlamda. Değerli arkadaşlar, anlıyoruz, yerel seçim hezimetini sizi üzdü fakat bu kayyumun ne size ne de bu ülkeye asla yararı yok. Daha önce kayyum atadığınız yerlerde yolsuzluk, hukuksuzluk diz boyu. Buradan isim vermeyeceğim; Diyarbakır Bağlar Belediyesine atanan kayyum rüşvetten tutuklandı.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Siz mi tutukladınız? Soruşturmayı kim açtı?

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Yine, Mardin'e atadığımız meşhur kayyum var, Maliye müfettişleri tarafından yapılan incelemeler sonucunda 5 ayrı suçtan soruşturma ve dava açıldı.

ORHAN YEGİN (Ankara) - CHP'mi açtı soruşturmayı?

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Devamında, 100 milyon lira değerindeki yolsuzluklara ilişkin bizzat İçişleri Bakanlığının soruşturmasında 36 ayrı ihalede yolsuzluk tespiti var. Sayın Bakan, ne oldu bu kayyumlar, nasıl bir ceza aldılar; onları bize açıklarsanız mutlu oluruz. Bu ismi geçen kayyumlardan biri hâlen Bakanlık bünyesinde "mülkiye müfettişi" olarak görevli. Soruyoruz: Bu, kabul edilir bir durum mudur Sayın Bakanım?

Kayyum belediyelerinde durum böyleyken İçişleri Bakanlığı türlü iddialarla bayramlarda yapılan konser etkinlikleri için CHP'li belediyelere müfettiş gönderme ve soruşturma yaptırmaya başladı yani açık arıyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Mahcup olursunuz, girmeyin o işlere.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Gerçekten şaşırılmak elde değil ama şunu bilin ki bizim belediyelerimiz halka hizmet etmeye devam ediyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Girme o konuya, mahcup olursunuz; sen iyi adamsın.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Sayın Bakan, 31 Mart 2019 ile 1 Mart 2024 tarihleri arasında İçişleri Bakanlığının belediyelere yönelik 3.345 inceleme yaptığını açıklamışsınız. Bunlardan kaç CHP belediyesi, kaç iktidar belediyesi; bunu da açıklarsanız mutlu oluruz. Dinozorlara, Çin malı saatlere, ne olduğu belli olmayan heykellere yönelik hiç incelemeniz oldu mu, buradan bunun da cevabını bekliyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Rakamlar var, en çok AK PARTİ belediyeleri için gelmiş.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Yine, değerli arkadaşlar, bu ülkede "Narin Güran" isimli bir çocuğumuz vahşice, organize bir şekilde katledildi. Mahkemesi görülmeye başlandı ama cinayet hâlâ tam olarak aydınlanmadı. Bütün bir ülkenin yüreği yanıyor. Küçük bir köyde on dokuz gün boyunca cansız bedenine ulaşılamadı. Soruşturmayı yürüten güvenlik güçleri "Devlet tüm imkânlarını bize verdi ve bunları kullanıyoruz, çok kısa bir süre kaldığını düşünüyoruz." dedikten ancak on iki gün sonra bulundu Narin'in cansız bedeni. Sayın Bakan, on dokuz günlük sürede arama çalışmaları ve soruşturmaya ilişkin şüphe çeken ihmallerin açıklanarak netleşmesini istiyorum. Personel mi eksik, teknik olanaklar mı yetersiz, tecrübeli insan kaynağı mı zayıf yoksa başka ihmaller, siyasi baskılar mı var; buna da cevap verirsiniz mutlu olacağız.

Yine, yakın bir zamanda Ankara'nın göbeğinde, TUSAŞ'a 5 kişinin hayatını kaybettiği bir saldırı düzenlendi. Bu vesileyle tekrar hayatını kaybedenleri rahmetle anıyorum. 2 terörist ellerini kollarını sallayarak bu saldırıyı gerçekleştirdi. Sayın Bakan, sizden önceki İçişleri Bakanı teröristlerin ayakkabı numarasına kadar her şeyi bildiğini iddia ediyordu. Peki, Emniyetin elinde bu kadar bilgiler varsa bu saldırı nasıl gerçekleşti? Türkiye'nin göbeğinde insanlarımız nasıl katledildi? Kimlerin ihmali var? Bir güvenlik zafiyeti mi var? Vatandaş da bunları sizin açıklamanızı bekliyor.

Değerli arkadaşlar, son bir yılda suç örgütlerine önemli operasyonlar yapılsa da ülkemizde son yıllarda yaratılan sistem yüzünden bir suç örgütü patlaması yaşanıyor. Tabii, bunun toplumsal, ekonomik sebepleri de var. Başta da söylediğim gibi, Sayın Bakan bu konuda başarılı operasyonlar yürütüyor. Yine, Sayın Bakanın açıklamasına göre, 1 Haziran 2023-19 Ağustos 2024 tarihleri arasında INTERPOL tarafından kırmızı bültenle aranan 376 ve difüzyon mesajıyla aranan 176 olmak üzere toplam 552 şahıs yakalanmış. Dört yüz kırk beş günde yapılan operasyonlarda 660 organize suç çetesi çökertilmiştir. Bu sayılara rağmen hâlâ sokaklar irili ufaklı suç örgütleriyle dolu. Uluslararası suç örgütlerinin cenneti oldu maalesef ülkemiz. Fakat bu operasyonların ardı getirilemedi. Sadece küçük suç örgütleri değil onlarla bağlantılı, ulusal ve uluslararası siyasal destekleri olan suç örgütleriyle de kararlı bir şekilde mücadele edilmeli, arkalarındaki güçler deşifre edilmeli diyorum Sayın Bakanım.

Bu suç örgütleriyle birlikte uyuşturucu da ülkemizde arttı. Daha önce de söyledik burada, uyuşturucu okullara kadar indi. Gençlik Bakanlığı görüşmelerinde detaylarını anlattık, "Uyuşturucu pislüğünün arkasındaki siyasi düzeni Meclis araştırсын." dedik ancak her defasında önerilerimiz reddedildi. Geleceğimiz, gençlerimiz için bu konuda etkin mücadele bekliyoruz. Sadece torbacılara değil baronlara kadar

gidilsin, bu ülkeden bu pislik temizlensin istiyoruz. Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinden bağımlılıkla mücadeleyle ilgili ayrılan payın -başta da söyledim Sayın Bakanım- çok düşük olduğunu bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Son zamanlarda bazı sosyal medya fenomenlerine yapılan operasyonları görüyoruz kara para aklamayla sanal bağışla alakalı. Fakat onların arkasındaki kişilere de ulaşmak lazım diye düşünüyorum.

Yine, değerli arkadaşlar, maalesef neredeyse her gün en az bir kadın cinayetiyle karşı karşıyayız. Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonunun yayımladığı Kadın Cinayetleri 10 Aylık Raporu'na göre, 1 Ocak-31 Ekim tarihleri arasında 357 kadın öldürülmüş. Burada güvenlik güçlerinin de ihmalleri var; kadınlarımızı koruyamıyoruz. İzmir'de katledilen bir kadın var: Hülya Şellavcı, yirmi bir gün içerisinde 5 kez farklı karakollara başvuruda bulunmuş, buna rağmen herhangi bir önlem alınmamış; Aile Bakanlığına dava açmış, mahkeme kararında idarenin çok ağır ihmali ve kusuru bulunduğu dikkat çekilerek İçişleri Bakanlığını 2,5 milyon TL tazminata mahkûm etmiş. Konu para değil elbette ama bu ihmaller yüzünden canlar gidiyor. Artık bu kadın cinayetlerinin de önlenmesi için daha çok mücadele etmek gerekiyor Sayın Bakanım.

Göç meselesi; Sayın Bakan, Türkiye'nin en önemli ulusal güvenlik sorunlarından biri de göç. Sınırlarımızın güvenli olduğunu söylüyoruz ama tablo öyle görünmüyor. Göç İdaresi verilerine göre, 2005-2024 yılları arasında Türkiye'de yakalanan düzensiz göçmen sayısı toplam 2 milyon 667 bin. 2014-2024 yılı Ağustos ayı arasında yakalanan düzensiz göçmenlerin uyruklarına göre dağılımı da incelendiğinde 769 bin göçmenin Afganistan uyruklu, 480 bin göçmenin de Suriye uyruklu olduğu tespit edilmiş. Bazı şehirlerimizde ciddi problem var, vatandaş tedirgin, bu konuda da sınır güvenliği olmak üzere gerekli önlemler alınmalı diyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Erdem, buyurun lütfen.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - Bir de Sayın Bakanım, emniyet güçlerimiz büyük fedakârlıkla çalışıyor. Son yıllarda polis intiharlarında artışlar gözüküyor. Polislerimiz baskıdan, aşırı mesaiden ve mobbingden kaynaklı intiharlara gidiyor. Bu noktada polislerimizin 3600 ek gösterge talepleri var. Bu konuda duyarlılık gösterirseniz seviniriz diyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kırkpınar, size söz vereceğim.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARINI (Devam)

4.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, toplantı öncesinde salona girerken yaşananlara, gerçekleştirilecek fiilden haberi olmadığından ilave güvenlik tedbiri aldırılmadığına, bazı milletvekillerinin kendisinin tutumuyla ilgili açıklamalarına ve bir daha böyle bir görüntüyle karşılaşmamayı dilediğine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, burada sayın milletvekilleri konuşmalarında çeşitli değerlendirmelerde bulunuyorlar. Sabahki görüntüyü benim Komisyon Başkanı tasvip etmem, uygun görmem mümkün değil. Bu Parlamento çok hadise gördü, çok olaylar yaşadı ama hiçbir zaman biz Bakan, Komisyonu biraz bekletelim gibi bir tutum içerisinde kimse girmedi. Ki ben Komisyon Başkanı olarak kendi Komisyonuma giremiyorum ve nahoş bir görüntüydü, Meclise yakışmamıştır. Daha ötesini söyleyeyim, ben olayı sakinleştirmeye çalışırken Başkanlık Divanının üzerine çıkmaya çalışanlar vardı, Allah'tan bazı milletvekilleri araya girdiler. Değerli arkadaşlar, ya biz ne yapmaya çalışıyoruz, meramımız nedir? Neyi ifade etmeye çalışıyoruz? Şimdi, orada bazı videolar var, benim önumde video yok. Orada benim ne söylediğim var, yansıdığı bazılarındadır.

Arkadaşlar, bir diğer konu: Bakanlıkların buranın güvenliğiyle alakalı bir sorumlulukları, görevleri ve yetkileri yok. Yani eğer burada polis davet edilecekse ben Komisyon Başkanı olarak bildiririm, ilave güvenlik tedbiri aldırırım fakat benim böyle bir fiilin gerçekleşeceğinden haberim yok. Böyle bir şey olacağından haberim yok, ilave polis nasıl çağırırım?

Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, bazı milletvekilleri konuşmaların içerisinde benim tutumuma dair açıklamalar da yaptılar. Ben her birinizi nezakete davet ettim. Biz nezakete meseleleri konuşabiliriz, bak konuşuyoruz şu an. Siz kendi zaviyenizden olayları değerlendiriyorsunuz. Hükûmet de görüşmelerin sonunda cevap hakkını kullanacaktır ama biz birbirimizi anlayabiliriz diye düşünüyorum. Siyaset nezakettir değerli arkadaşlar, ben bunu hep söylerim. Dolayısıyla bir daha böyle bir görüntüyle ne Mecliste ne de başka bir komisyonda karşılaşmamak dileğiyle diyorum. Laf, eylemden ve fiilden daha ağırdır değerli arkadaşlar, söz daha ağırdır.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A.- Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ve 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277) ile Sayıştay tezkereleleri (Devam)

a) İçişleri Bakanlığı (Devam)

b) Emniyet Genel Müdürlüğü (Devam)

c) Jandarma Genel Komutanlığı (Devam)

ç) Sahil Güvenlik Komutanlığı (Devam)

d) Göç İdaresi Başkanlığı (Devam)

e) Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (Devam)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kırkpınar, buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Evet, teşekkür ediyorum Başkanım.

Değerli milletvekillerimiz, çok Saygıdeğer Bakanım, Kıymetli Bakan Yardımcılarımız, değerli bürokratlar, basınımızın değerli mensupları; ben de hepimizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Sayın Bakanım, bütçenizin her kuruşunun bereketli olmasını Yüce Allah'tan temenni ediyorum.

Tabii, aslında konuşmama ben de bu şekilde başlamak istemezdim ama şimdi bizim Komisyonumuz teknik bir komisyon, bugün 14'üncü günümüzdeyiz. Tabii, burada çok önemli tartışmalar oluyor; gün geliyor on iki saat tartışıyoruz, öyle günler oluyor yirmi dört saat tartışıyoruz ama hep bizim sözümüz oluyor, hiçbir zaman için sesimizi yükseltmiyoruz, sözümüzü yükseltiyoruz; normal olanı da bu, doğal olanı da bu. Bugüne kadar bu hep böyle geldi, çok önemli tartışmalar oldu, aralar verildi. Tabii bunların hepsini makul olarak karşılıyoruz, karşılamak durumundayız. Fakat bugün gerçekten bizi üzen, Parlamentoyu, milletvekillerimizi üzen, vatandaşlarımızı üzen bir hadise gerçekleşti. Bu hadisenin gerçekleşmesi birtakım milletvekillerinin Plan ve Bütçe Komisyonunun girişinde göstermiş oldukları mukavemetten kaynaklı bir konuydu, bir meseleydi. Dolayısıyla, bunu kabul etmediğimizi ve ben bu tutumu, bu davranışı özellikle buradan kınadığımı ifade etmek istiyorum.

Ayrıca, ülkemizde 7'nci Cumhurbaşkanlığının da bütçesini görüşüyoruz. Dolayısıyla, Cumhurbaşkanımız yüzde 52,5 oyla seçilmiş ve halkımızdan bizden daha fazla oy alarak seçilmiş bir Cumhurbaşkanımız ve onun Kabine üyesi, Kabine arkadaşı da İçişleri Bakanımız, o da bugün burada bütçesini görüşmeye geliyor. Uzunca zamandan beri gelen Bakanlarımıza "atanmış" söylemi kullanılmıyordu. Bugün, yine, bunu birtakım arkadaşlarımızdan duyduk. Sayın Bakanlarımız da bizler gibi yemin ederek burada görevlerine başladılar.

Yine, konuşmamın başında ifade ettim; Sayın Cumhurbaşkanımız yüzde 52,5 oyla seçilmiş ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin işler olduğu bir ülkede hep birlikte yaşıyoruz. Dolayısıyla ben bunları özellikle ifade etmek istiyorum. Kaldı ki yine, Cumhuriyet Halk Partili konuşmacı dinlendiğimizle ilgili bir iki hususu ifade etti fakat biz bugünkü olayı, bugünkü yaşanabilecek hadiseyi daha önce basından, hatta kendi ifadelerinden öğrenmiştik; bunu da buradan bir kere daha hatırlatmak isterim.

Tabii, değerli arkadaşlar, konuşmamın başında özellikle kahraman güvenlik görevlilerimiz ve mülki idarecilerimizden görevleri başında şehit olanlara Allah'tan rahmet, gazilerimize de Rabb'imden şifalar diliyorum. Ülkemizi ve milletimizi bugün dünyada hak ettiği seviyeye çıkarmayı hayal ederek çıktığımız bu kutlu yolda vesayetle kavgamızı da darbe teşebbüslerine direnişimizi de yedi düvele karşı verdiğimiz mücadeleyi de hep aynı gayretle yürüttük ve yürütmeye de devam ediyoruz.

Emniyetimizle, Jandarmamızla, Sahil Güvenliğimizle vatandaşlarımızın huzurunu bozmaya çalışanların karşısında dimdik ayakta durduk, durmaya devam edeceğiz. Terör örgütlerinden organize suç örgütlerine, zehir tacirlerinden siber zorbalara kadar her türlü suç odağına karşı milletimizin yanında ve onların hizmetindeyiz; hiçbir sapkın düşünce akımının hiçbir suç odağının huzuru bozmasına izin vermedik, milletimizin huzurunu bozmasına müsaade etmedik ve etmeyeceğiz. Vatandaşlarımızın her karış toprağında biz varız, yüce dağ başlarında, mavi vatanımızın her damlasında, sokak sokak, mahalle mahalle, her köşebaşında yüreği vatan için çarpan kahramanlarımız görevlerinin başındadır. Yirmi iki yıl boyunca ortaya koyduğumuz irade gayet açıktır. Biz hiçbir zaman farklı etnik kimlikleri, inançları, siyasi görüşleri, kültürel aidiyetleri, çatışma veya ayrılık unsuru olarak görmedik. Tam tersine, 85 milyonun tamamını Türk milletinin ayrılmaz parçası olarak gördük. Her fırsatta tek millet dedik, tek bayrak dedik, tek vatan, tek devlet dedik ve demeye de devam edeceğiz. Bu topraklarda bir arada barış içinde kardeşçe yaşama irademizin ve millî mutabakatımızın timsali olan İstiklal Marşı'mızın etrafında 85 milyonu buluşturmak, milletimizin tüm fertlerini aynı ortak idealler etrafında kenetlendirmek için yirmi iki yıldan beri mücadele hâlindeyiz. Tarih boyunca Türk devletlerini güçlü yapan, hâkimiyetleri altındaki farklı kesimlerden insanları asırlarca barış içinde yönetebilmelerini sağlayan en önemli husus, işte, bu ilkelere olan bağlılığımızdır. Bizler, birliği tarihin her noktasında defalarca ispat olunmuş bir milletin evlatlarıyız. Birbirimize omuz vermiş, zor zamanlardan geçmiş ve geleceğe hep gönlümüzün bütün güzelliğiyle bakmış bir güzel milletin de evlatlarıyız. Cumhuriyetimizin ilk yüzyılının en kritik demokrasi ve kalkınma atılımını her türlü siyasi, sosyal sınıflanmaların ötesine geçen bir ortak akılla, ortak iradeyle, ortak vicdanla gerçekleştirdik. Aşkla çalışarak millî iradeyi güçlendirerek vesayeti de adım adım geriletik. Demokrasiyi kökleştirerek darbelere zemin hazırlayan şartları birer birer ortadan kaldırdık. Güvenliği sağlayarak insanımızın bugününü huzurla yaşamasını, geleceğine de umutla bakmasını temin ettik.

Sayın Bakanım, Türkiye Yüzyılı vizyonunun öncelikli hedeflerinden birinin de ülkede huzurun kökleştirilmesi olduğunu bir kez daha huzurlarımızda ifade ederek bunun için de insan hak ve özgürlükleri ile can ve mal güvenliğinin her türlü fiil ve potansiyel tehdide karşı güvence altına alınmasına verdiğimiz öneme dikkat çekmek isteriz. Biz, ülkemizi bugünlere her karış toprağına dokunan, her ferdine ulaşan eser ve hizmetlerimizle taşıdık. Türkiye'yi demokrasi ve kalkınma rayından çıkartıp yeniden eski günlerine döndürmek için pek çok denemeler yapıldı. Hamdolsun, birliğimize, beraberliğimize, kardeşliğimize sıkı sıkıya sarılarak bu alçak gayretlerin hepsini de boşa çıkardık.

Dünyanın en etkin afet yönetimi kurumu olan AFAD'ı kurarak arama kurtarmadan zararların telafisine kadar her konuda vatandaşlarımızı sahipsiz bırakmadık ve yanlarında olduk.

Düzensiz göçle etkin mücadele için 18 bin kişi kapasiteli 30 geri gönderme merkezi kurduk. Suriye'de oluşturduğumuz güvenli bölgelere gönüllü dönüş yapılmasını da bu süreçte temin ettik.

Afet yönetiminden eğitim ve yardım faaliyetlerine kadar geniş bir alanda sivil toplum kuruluşlarımızın sayısını 76 binden 122 bine yükselterek kurumsal kapasitelerini genişletip maddi destek vererek etkinliklerini de artırdık.

Tüm illerimizde 82 şiddet önleme ve izleme merkezi, 112 kadın konukevi ve 418 irtibat noktasıyla koruyucu ve önleyici hizmetler sunuyoruz. Aile içi şiddeti şikâyete tabi olmaktan biz çıkardık. Ayrıca, 2023 yılında yapılan bir düzenlemeyle boşanmış eşe karşı işlenen şiddetin cezası tıpkı nikâhlı eşe karşı işlenen şiddetle eş seviyeye gelmiş oldu.

Sınır güvenliğimiz konusunda hem terör örgütleriyle mücadele hem komşu ülkelerle ilişkiler hususunda gayet iyi bir seviyeye geldik. Toplumda güvenlik ve asayişin temini noktasında geçmişe ve birçok Avrupa ülkesine kıyasla çok daha iyi noktaya geldik.

Tüm dünyada ve özellikle yakın coğrafyamızda yaşanan tüm olumsuzluklara, artan belirsizliklere ve jeopolitik risklere rağmen istikrar ve güven adası konumunu güçlendiren ülkemiz, bugün atılan sağlam adımlar ve elde edilen kazanımlarla önümüzdeki yıllarda istikrarlı, yüksek büyüme ve kalıcı refah artışının temellerini de bu süreçte atmaktadır.

Sayın Bakanım, konuşmama son verirken burada bir kere daha bütçenizin hayırlı, uğurlu ve bereketli olmasını temenni ediyor, hazırunu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Kırkpınar.

Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri, Sayın Bakanım, çok kıymetli bürokratlar, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, milletvekillerinin denetim yetkisiyle ilgili bakanlıklara sorduğu soru önergesiyle ilgili bir açıklama yaparak gideceğim. Toplam 18.350 adet soru önergesi sormuş milletvekillerimiz, bunun 2.718 adedi İçişleri Bakanlığına sorulmuş. İçişleri Bakanlığı süresi içerisinde 169 adet soru önergesine cevap vermiş. Süre geçtikten sonra cevaplanan 1.383 adet, cevaplanmayan 649, cevaplama süresi devam eden 517 adet. 25/10/2024 tarihi itibarıyla Meclis Başkanlığının tarafıma yazdığı resmî yazıdan oluşan rakamlar.

Bu soru önergelerinin cevaplanması çok çok önemli. Bu konuda hassasiyet ve titizlik bekliyoruz. Bir de cevaplanan konularla alakalı da tatmin edici cevaplar bekliyoruz. Ben Bakanlığınıza bir soru önergesi sormuştum 2'nci ayda, 11'inci ayda cevabı geldi. Konu şuydu: Gayrimenkul alımıyla vatandaşlık alan kişilerle ilgili, ekspertiz şirketleriyle ilgili usulsüzlükler olduğuydu alakalı bir soru sormuştum. SPK lisanslı gayrimenkul değerlendirme şirketleri olduğundan daha yüksek değerle gayrimenkulleri değerlendirip, örneğin, 150 bin dolar değeri varken 400 bin dolar gösterip gayrimenkulle alakalı işlemleri tamamlayıp vatandaşlık verilen bir çete olayı, basına da yansdı bir kısmı. Bu konuyla ilgili de inceleme ve soruşturmalar da vardı "Tespit edilmesi hâlinde adli ve idari soruşturmalar yürütülmektedir." diye bir cevap gelmiş Sayın Bakanım. Şimdi, burayla ilgili biraz detay bilgi rica edeceğiz sizden. Olay biraz daha farklılaştı, gelişti, son durum nedir? Burada bir çete var mı? Usulsüzlük ne boyutta? Buradan kim rant sağlamış? Bunların tespit edilmesi gerekir, 3 taraflı bir yapı var burada, bu konuyla ilgili bir cevap rica edeceğiz.

Yine, gri listeye alakalı 2 kere gri listeye girildi ve çıkıldı. Bu süreçte de FATF'ın 40 kriterinin tamamlanmasıyla ilgili bir kriterin noksan olduğundan bahsedilmişti ve onunla ilgili de kripto para piyasalarıyla ilgili düzenlemeye gidildi ama bir taraftan da bu uyuşturucu çeteleri, baronlar, uyuşturucu baronları, kırmızı bültenle aranan kişiler, suç örgütü liderleriyle ilgili Bakanlığınıza başladığımız tarihten itibaren yoğun faaliyetler oldu. Ben paylaşmıştım, şöyle bir liste var Sayın Bakan: Bu liste 4,5 metreydi, 20,5 metreye çıktı şu anda 30 metrelerde. Bunlar, Bakanlık, polis teşkilatı, Emniyet teşkilatı tarafından yakalanan suç örgütü liderleri fakat yakala yakala bitmiyor, problem bitmiyor, hakikaten kronik bir sorun. Yine, muhtelif yerlerde cirit atmaya devam ediyorlar ve ülkemiz de Avrupa Birliği Polis Teşkilatı Europol'ün raporuna göre uyuşturucu ticaretinde merkez olmaya ve Avrupa'daki bazı ülkelerde de buradaki suç örgütlerinin, baronların, işte bu liderlerin oradaki yönetiminde etkili olduğuydu ilgili raporda açıklamalar var. Özellikle Afganistan üstünden gelen ve Avrupa'ya giden uyuşturucuyla alakalı limanlarımızın kullanıldığı ve bu konuda da ciddi rantlar oluştuğu... 31 milyar euroluk bir rakamdan bahsediyorum perakende piyasalarında.

Şimdi, birkaç örnek vereceğim: İspanya ve Fransa güvenlik güçlerince Atlas Okyanusu Kanarya Adaları yakınlarında Türkiye'den hareket eden ve Tanzanya bayrağı taşıyan Ras isimli gemiye düzenlenen operasyonda piyasa değeri yaklaşık 400 milyon euro olan 4 ton kokain maddesi ele geçirildi. Yine, Mersin Limanı'nda Güney Amerika ülkelerinden getirilen muz yüklü konteynerlerde piyasa değeri 120 milyon lira olan 77 kilogram uyuşturucu bulundu. Örnekler devam ediyor, çok vaktim olmadığı için hızlı geçiyorum. Bir de yola çıkmadan yakalananlar var ama adresi aynı, sevkiyatların yerleri aynı. Yine, işte, Güney Afrika ülkelerinden Türkiye'ye, Mersin Limanı'na göndermek için muz konteynerlerinde saklanan kokainler zaman zaman kendi ülkelerinden çıkmaya hazırlanırken yakalanıyorlar. Demek ki bu kronik bir sorun yani daha ciddi bir hareket, planlama ve çok yönlü bir çalışma gerekiyor, tamamen bir bakanlığa da yüklemek mümkün değil tabii ki. Özellikle gümrük muhafaza müdürlükleri olsun, diğer bakanlıklar olsun daha koordineli bir çalışma yapmak lazım. Bir de teknolojik ürünlerin geliştirilmesi ve satın alınmasıyla ilgili de Bakanlık bütçenizden bir pay ayrılması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, yakalanan rakamlarla alakalı bir şey vereceğim, sizin de açıkladığımız rakamlar. Türk Ceza Kanunu'nun 188'inci ve 191'inci maddeleri kapsamında Bakanlığınızın yaptığı operasyonlarla... 2022 7'nci ayı veriyorum: Yapılan operasyon adeti 130.916, gözaltına alınan 169.328, tutuklanan kişi sayısı 15.556. 2023'te 7 ayda 121 bin operasyon var, 154 bin gözaltına alınan var, 16 bin tutuklanan var. 2024'te 7 ayda 174 bin operasyon, 210 bin gözaltına alınan, 19 bin tutuklanan var. Operasyonu yapıyorsunuz, gözaltına alıyorsunuz ama bir taraftan da tutuklanan sayısı oldukça az. Burada noksanlık, hata nerede? Siz alıp adliyeye sevk ediyorsunuz acaba maddi delil yetersizliğinden mi bırakılıyor yoksa başka nedenler mi var? Bu konuyla ilgili görüşünüzü bize belirtirseniz mutlu olacağız, bunu da ayrıca ifade etmek istedim.

Rakamlarınızla ilgili birkaç konuya, detaya girmek istiyorum. Şimdi, merkez birimi olarak 96 milyar 401 milyonluk bir bütçe var yani genel size bağlı kuruluşlarla beraber 1 trilyon 93 milyarlık bir rakam -yüzde 8- ama merkez bütçeniz binde 6,54'lük bir rakam. Toplum güvenliğine yüzde 25 pay ayırmışsınız, yerel yönetimlerin güçlendirilmesine yüzde 18, yine vatandaşlık ve sivil topluma yüzde 16 pay ayrılmış. Burada, diğer bakanlıklarda da olduğu gibi, özellikle 2023 yılında kesin hesap incelendiğinde, Bakanlığın başlangıç bütçesi ile harcama arasında aşım var. 2023 başlangıç ödeneğiniz 32 milyarken 51 milyar harcama yapmışsınız, 18 milyar aşım var. Bir de dış politika kaleminiz var. 2023 ve 2024'te hiç ödenek yokken 2023'te 433 milyon, 2024 Haziranında da 138 milyon harcanmış, ödenek yok, harcama yapılmış. Eğer buna gereksinim duyuluyorsa, devam edecekse, 2025'te ödenek konulması beklenir, 2025 bütçe teklifinde de yine bir rakam burada göremedik, yok. Şehit yakınları ve gazilerine ayrılan pay 107 milyon civarında 2025 yılı için, geçmiş dönemde ayrılan paylar da düşük; bunların artırılması gerektiğine, şehit yakını ve gazilerine gerekli desteği hepimizin vermesi gerektiğine inanıyorum.

Temsil ve tanıtma giderlerinde aşım yapmışsınız, 20 milyonluk bir aşımınız var. Tasarruf tedbirleri kapsamında bunlara daha fazla dikkat edilmesi gerekir. Cari transferler kaleminin alt taraflarında hazine yardımları, kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler ve

hane halkına ve işletmelere yapılan transferler var, bunların mahiyeti önemli; kimlere nasıl transferler yapıldığıyla, hangi işletmelere, hangi kurumlara yardımlar yapıldığıyla ilgili bir döküm rica edeceğiz. Yine, cari transferlerinizde de 205 milyonluk bir aşım yapmışsınız. Kara yolları, ulaşım ile ilgili, 2 milyar 218 milyonluk bir bütçe ayırmışsınız, bunun tamamı hazine yardımı yani sermaye transferi niteliğinde. Geçmiş dönemde de burada bu kalemden de 500 milyon civarında bir ödenek üstü harcama yapmışsınız. Bu hazine yardımlarının hangi konuyla alakalı olduğuyla ilgili bilgi istiyorum. İller İdaresi Genel Müdürlüğünde de hane halkı ve işletmelere yapılan transferler var 1 milyar 200 milyon civarında. Geçmiş dönemde de 609 milyon ve 216 milyon yapılmış, mahiyeti önemli. Sivil toplum kuruluşlarına yapılan harcamalarda 81 milyonluk bir aşımınız var; 100 milyon ödenek varken 181 milyon harcamışsınız. Burada hangi derneklere yardım ediliyor? Hemşehri dernekleri ağırlıklı mıdır, başka yapı mıdır? Tabii ki o tip derneklerin de faydalı derneklerin de desteklenmesi lazım.

Yerel yönetimlerin güçlendirilmesiyle ilgili kalemlerinize baktım, bu rakamın daha fazla artırılması lazım, düşük yani 2025 için 2 milyar 678 milyon ayrılmış. 2023'te 1 milyar 270 milyon ve 2024 Haziranında da 701 milyon harcanmış. Bu hazine yardımlarının hangi yerel yönetimlere nasıl yapıldığıyla, dağılımının nasıl olduğuyla ilgili bir bilgi rica edeceğim. Belediyelerin, yerel yönetimlerin, valiliklerin, kaymakamlıkların desteklenmesi önemli, dağılımla ilgili bilgi isteyeceğiz. Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü burada mı bilmiyorum. Sizin ödeneğinizle ilgili...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akay, bir dakika daha ekliyorum.

Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - Toparlıyorum Başkanım.

Evet, 2023 yılında 190 milyonluk aşımınız var, o konuyla ilgili de bilgi rica edeceğiz. Taahhütleriyle ilgili zaten siz izah ettiniz. Taahhütlerle ilgili, 15 adedi merkez birimiyle ilgili hibe edilecekmiş, hibeyi yapan kuruluşların kimler olduğunu... En sonunda yatırım bütçeniz 12 milyar 580 milyon, yüzde 13'e tekabül ediyor. Bütün bu bilgiler ışığında, bu bütçenin de yatırım bütçesinin de artırılması gerektiğini ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

CEVDET AKAY (Karabük) - Başkanım, son bir şey söyleyeceğim, bir saniyenizi rica edeceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) - 1. sınıf emniyet müdürlerinin yaş hadlerinin artırılmasıyla ilgili talep var Sayın Bakanım, bu konuyu da buradan ifade etmiş olayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli Bakan Yardımcılarım, değerli bürokratlar, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, basınımızın kıymetli temsilcileri; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Halkımızın huzuru, güvenliği ve refahı için hayati önem taşıyan İçişleri Bakanlığı bütçemizin görüşmelerinin hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sayın Bakanım, sabahleyin ki detaylı sunuşunuzu izledik; rakamlarla, tablolarla, detaylı bir şekilde, yüzdelerle ortaya koyduğunuz sunum için size ve arkadaşlarınıza, Bakanlık çalışanlarına çok teşekkür ediyorum.

Tabii, Bakanlığın bugün vatandaşımızın huzuru için modern, etkin, yenilikçi yöntemleri de hayata geçirdiğini, yapay zekâyı da kullandığını ve vatandaş odaklı bir anlayışla hizmet verdiğini görmekten dolayı da mutluluk duyduğumu ifade etmek istiyorum.

Tabii, Bakanlığımızın, biliyorsunuz, en büyük mücadeleleri içte ve dışta huzuru sağlamak. Gece gündüz, yaz kış demeden, yedi gün yirmi dört saat ilkesiyle ülkemizin huzuru ve güvenliği için çalışan kahraman güvenlik güçlerimiz nerede bir terörist varsa etkisiz hâle getirmek, terörü kaynağında yok etmek için gece gündüz demeden çalışıyorlar. Şöyle baktığımızda PKK-PYD terör örgütü 1990'lı yıllardan bu yana en zayıf dönemini yaşamaktadır. Özellikle çukur eylemlerinden sonra kararlılıkla uygulanan terörü kaynağında yok etme ve savunma değil taarruz stratejilerimizle terörle topyekûn mücadele eden bir devletimiz, milletimizin huzuru için somut sonuçları ortaya koyan bir Bakanlığımız var. Bu anlamda da Bakanlığımızla gurur duyuyoruz. Türkiye FETÖ'sünden PKK'sına, DEAŞ'ından DHKP-C'sine kadar hiçbir hain terör örgütüne göz açtırmayacak, terörü yok etme azmiyle hareket edecektir.

Sabahleyin ki konuşmalarda dediler ki: "Sadece bir laf öğrenmişsiniz: Terör." Keşke öğrenmeseydik yani bu millet kırk yıldır, çok daha uzun süredir terörle mücadele etmek zorunda. Keşke rahat bir coğrafyada yaşasaydık. Keşke bizim çocuklarımız, askerlerimiz, atalarımız, abilerimiz şehit olmasaydı. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ndeki o birliğimiz, beraberliğimiz bozulmasa, daha doğrusu araya çomak sokanlar olmasaydı ama gel gör ki bu böyle değil. Bugün baktığımızda "terör" dendiğinde -şimdi Bakanımız sabahleyin sunumunda söyledi- "İlk on ayda 72'si bombalı olmak üzere 92 terör eylemini engellemiş bulunmaktayız." dedi. Bu bile yani bu rakamlar bile o kadar ciddiyeti gösteriyor ki. Geçenlerde, biliyorsunuz, TUSAŞ'ta yaşanan hain bir terör saldırısıyla karşı karşıya kaldık. Ben bir kez daha şehitlerimizi rahmetle anıyorum. Keşke olmasaydı, keşke farklı şekilde olsaydı ama maalesef... O yüzden biz de terörle ilgili mücadelemizi yapacağız.

Tabii, mutluluk veren ayrı bir konu da geçmişte terörün karanlık gölgesinin düştüğü o alanlar bugün kalkınmayla birlikte konuşulur hâle geldi. Ülkemizin zenginliğiyle birlikte konuşulur hâle geldi. Artık terörün etkisiyle boş kalıp hayvancılık ve tarımın yapılmadığı alanlara

tekrar vatandaşlarımızın huzurlu bir şekilde dönüyor olması mutluluk verici bir şey. Şöyle baktığımızda: Hakkâri'ye gittim, Zap Suyu kenarında ağaçların tekrar dikilmiş olmasından dolayı çok büyük bir mutluluk duyuyoruz. Şimdi, baktığımızda terörle anılan Gabar'da bugün işte...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Cudi'de, Gabar'da ağaç bırakmadınız, ağaç. Tonlarca ağaç kesiyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ama öncesinde terörden dolayı o ağaçlar yok olmuş, terörden dolayı Gabar'da ağaç yoktu. Terörden dolayı ağaçlar kesildi.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bak, yanı başınızda Şırnak Vekili duruyor, kaç ton ağaç kesiliyor Şırnak'ta?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Bugün Gabar'ın petrolle anılabiliyor olmasından, o bölgenin kalkınmasına hizmet ediyor olabilmekten dolayı çok büyük mutluluk duyuyoruz.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bir günde kaç ton ağaç kesiliyor, anlatsın size.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlarım, lütfen... Bütün milletvekillerini siyasi nezakete davet ediyorum. Lütfen, değerli arkadaşlar...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Gelelim kayyumlar meselesine. Hakkında soruşturma olan, soruşturma yürütülen... Şimdi, burada, baktığımızda tabii ki istemeyiz, kayyumlar atansın hiç kimse istemez, burada hiç kimse istemez ama bilinen de bir şey var. Geçen günkü bütçe görüşmeleri sırasında söylediniz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Biz de doğru söylemeye davet ediyoruz vekilleri, doğru söylemeye!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, her milletvekili kendi değerlendirmesini yapacak. Lütfen...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bu değerlendirme değil iftira!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - İftira atıyor!

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ahmet Türk, 3'üncü kez göstermişsiniz yani yok mu başka bir aday? Ben aslında burada iyi niyetli olduğunuzu da düşünmüyorum. Sadece ve sadece bölge halkının duygularıyla oynamak adına tekrar sorunlu, daha önce de alınmış, kayyum atanmış, Ahmet Bey'i tekrar aday göstermek iyi niyetli değildir.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ahmet Türk'ü sizin YSK'niz onayladı, ben onaylamadım, ben mühür basmadım.?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, sükûneti tesis edelim lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Mademki amaç bölgeye hizmet etmek, yok mu DEM PARTİ'nin içerisinde? Bence vardır, DEM PARTİ'nin içinde ben birçok milletvekili görüyorum, gayet donanımlı, herhangi bir terörle hakkında soruşturması olmayan, cezai işlemle ilgili sıkıntısı olmayan vekiller var, keşke onlar gösterilseydi.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Size ne, size ne! Ya, halkımız ön seçimle seçti, size mi soracak kimi belirleyeceğini halk?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Bu, işte, bu anlamda samimiyetin göstergesidir, göstergesi olduğunu düşünüyoruz.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Mehmet Karayılan'ı kendisiyle ilgisi olmayan soruşturmadan dolayı görevden aldınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlarım... Değerli milletvekillerimiz... Lütfen...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Milletimiz her daim olduğu gibi devletimizin, Hükümetimizin, güvenlik güçlerimizin yanında sıradağlar gibi durmaktadır, siz oradan boşuna bağırmanın.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Siz o hırsız kayyumlarınıza soruşturma açın, yeniden atadınız.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Çünkü bu mücadele sadece bugünün değil yarının da mücadelesidir. Türkiye sadece sınırlarında değil sınır ötesinde de suçluları takip etmekte, onları yakalamaktadır.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Bir sürü soruşturma açılmış kayyumları atıyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Bu anlamda da Sayın Bakanımıza ve ekibimize, Bakanlığımız personeline teşekkür ediyorum.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Kadın katillerini yakalamada bu kadar hızlı değilsiniz ama...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - İşte, INTERPOL rakamları, kırmızı bültenle, kırmızı difüzyonla araması olanlar ülkemize iade edilmekte.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Narin'in cinayetini çözemediniz, Rojin'i bulamadınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın milletvekili, lütfen...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ülkemiz sınırlarındaki kırmızı bültenle arananlar yakalanmaktadır.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Lütfen değil, kadınlar katlediliyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Anlayamadım...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Kadınlar katlediliyor bu ülkede her gün.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, Sayın Milletvekili siz konuşmanızda ona dikkat çekersiniz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Çekeceğim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Nitekim İçişleri Bakanlığımızın her türlü suç odağına karşı sergilediği kararlı duruş huzurun yüzyılının göstergesidir. Sayın Bakanımız, şeffaf bir şekilde, bütün açıklığıyla organize suç örgütlerine ve diğer suç yapılanmalarına karşı yürütülen çalışmaları bugün sabahki sunumunda da açıklamıştır. Gelelim, sabahleyin ki duruşa. Tabii, sabahleyin Komisyon başlamadan önce burada yaşanan durumdan dolayı hepimiz rahatsızız yani bir Grup Başkan Vekili -aslında milletvekillerini sakinleştirmesi gereken birisi- geliyor,

Grup Başkan Vekili organize ediyor, ondan sonra kapının karşısında duruyor, bir yol kesme, barikat kurma... Yani kimler barikat kurur? Bakılacak. Ondan sonra da vay efendim "merhaba" diyecekmiş Bakan; yok ya! Öncesinde de açıklıyor, 11 Kasım'da da basın açıklaması düzenliyor, diyor ki: "Ben böyle böyle yapacağım, duyurulur herkese." Sonra da burada geliyor -alay ediyor aslında aklımızla- diyor ki: "Ya, siz bunu nereden haber aldınız?" İyi, açıklaman var senin. Sonra da diyor ki: "Bizi dinliyorsunuz." Atalım, her zamanki gibi ortaya böyle bir yalanı, iftirayı atalım, ondan sonra hadi bakalım temizle temizleyebilirsen. Bu böyle olmaz, gerçekten bu bizim Meclisimize yakışmadı. Öyle değil yani kim yol keser, onu siz biliyorsunuz; vekildik yani hepimiz. Ha, bunun farklı yöntemleri var, yapıldı yani biz iki haftadır burada bütçeyi görüşüyoruz, burada farklı farklı böyle protestolar yapıldı, öyleydi ama böyle yol kesmekle olmaz. Biz burada vekiliz; milletimiz bizi, vekilleri buraya yol kessin diye değil, burada gelsin, herkes doğru inandığı noktada, görüşleri doğrultusunda haklarını savunsun diye seçiyor.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Münazara grubu değil burası.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Evet, bir söylem oldu, "İstanbul Sözleşmesi'ni iptal ederek failleri cesaretlendiren sizsiniz." dendi. Aslında tam da tersine failleri cesaretlendiren bu söylemler. Vay efendim "İstanbul Sözleşmesi iptal oldu, kadınlar öldürüldü." Öyle mi? Öyle değil yani biz 6284 sayılı Kanun'umuzu yapmışız.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Uygulamıyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Bakın, Avrupa Birliği 24 Mayıs 2024 tarihinde bir tane genelge yayınlıyor, diyor ki: "Kadına yönelik şiddetle ilgili, aile içi şiddetle ilgili mücadele..."

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - 6284'le gelen elektronik kelepçeleri erkeklere değil bizlere taktınız, bizlere.

(Gürültüler)

NİLGÜN ÖK (Denizli) - İşte, direktif yayınlıyor. Bakın, o ülkelerin arasında kendi iç mevzuatında müstakil kanun yapan tek ülke Türkiye.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bunlar uydurma olur mu? Tahammül yok, tahammül.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, sakın olalım lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Bakanımızın sunumunda var; Birleşmiş Milletler Suç Ofisinin rakamlarına göre, 2022 yılında...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Sayın Ök cevap versin; o elektronik kelepçeler kadınlara saldıranlara mı takıldı yoksa bizlere mi takıldı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Size söz vereceğim, siz not alın.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ev hapsini biz aldık, erkekler almadı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Size söz vereceğim.

Sayın Milletvekili, lütfen...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - ...100 bin kadın nüfusuna göre dünyada kadın cinayetinde ortalama oran 1,2'yken -bakın- bizim ülkemizde yüzde 0,7.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Size söz vereceğim, hepsine cevap verin. Böyle bir usulümüz yok değerli arkadaşlar.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Kadın cinayetleri sadece Türkiye'nin meselesi değil dünyanın meselesidir. Avrupa Kadın Lobisi yani European Women's Lobby'nin 6 Şubat 2024 tarihli bir raporuna göre, Avrupa'da her yıl 2.300 kadın eşleri ve önceki eşleri tarafından öldürülüyor; bu, haftada 45 kadının öldürülmesi anlamına geliyor. Yine, kadınların üçte 1'i fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalıyor; 15 yaşından itibaren her 3 kadından 1'i fiziksel veya cinsel tacize maruz kalıyor. Dolayısıyla bu, Avrupa'nın.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Hep kötüyü mü örnek alacağız Sayın Ök? Kötüyü mü örnek alacağız biz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - 51 maddelik bir genelge yayınlıyor ve biz o maddelere baktık Türkiye bunları ne yapmış, neyi uygulamış diye.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Kadınları korumakla yükümlüsünüz, öyle kolay değil yani.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Kötü örnek gösterilmez diye...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Türkiye 51 maddenin tamamına yakını hayata geçirmiş. Özellikle İstanbul Sözleşmesi'nden sonra kadına yönelik şiddetle mücadelede hayata geçirdiğimiz...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Hani engellemiştiniz, "Dünyada kadın şiddeti artarken Türkiye'de engelledik." diye rapora yazmışsınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Burası biraz gerginleşmeye başladı.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - ...2020 yılındaki infaz paketindeki düzenleme. Bakın, ne yapmışız?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Evet, kadın cinayeti olunca şiddetlenir öyle.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Lütfen kadına saygı.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Nilgün Hanım her zaman provokatör olduğu için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın milletvekilleri, lütfen...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Kadın ve çocuklara karşı işlenen şiddet suçlarında caydırıcılığın sağlanması amacıyla...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Lütfen kadına saygı.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ya, siz arkadan saldırıyorsunuz kadınlara.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Kadınlara saygılıyız, merak etme sen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - ...kasten yaralama suçunun canavarca his saikiyle, örneğin yüze kezzap atma gibi, işlenmesinin cezasını ağırlaştırmışız.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Bari biriniz konuşun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Baykan...

Sayın Çubuk, lütfen...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Susuyorum ya şu an.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Yine, 2021 yılında dördüncü yargı paketiyle boşanılan eşe karşı işlenen suç da nitelikli hâl olarak almışız, bu suçun cezasını da artırmışız. Yine, 2022 yılında, kamuoyunda kılık ve kıyafetin özendirilmesi, takım elbise giyilmesi, kravat takılması gibi duruşmadaki şekli, tutum ve davranışları takdiri indirim sebebi olarak almamışız. Kadına karşı işlenen kasten yaralama suçunu, tutuklanma nedeni varsayan katalog suçları arasına almamışız.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Ben burada Denizli'de öldürülen...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Şimdi, kadına yönelik şiddetle ilgili rakamlar veriliyor. Ben biliyorum ki İçişleri Bakanlığımız, Aile Bakanlığımız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Karaca Demir...

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Ayıp be!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye, kayıtlara girmiyor şimdi. Bir dakikayı ekliyorum.

Siz de suyunuzu için, görüyorsunuz, gayet iyi çalışıyoruz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Sizi kadın cinayetlerinin olduğu, işlendiği davaları seyretmeye çağırıyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - İçişleri Bakanlığımız, Aile Bakanlığımız, Sağlık Bakanlığımız, hepsi bir araya geliyor, her ay düzenli olarak vaka vaka, vaka vaka ele alıyorlar, diyorlar ki: "Hangisi kadın cinayeti, hangisi değil." Bir tane örnek, miras hukuku sonucunda öldürülen bir kadın. Bu kadın cinayeti midir değil midir?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Kadın cinayetleri politiktir.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Kadının miras hakkı meşru görülmediği içindir o.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Bakılıyor, evet, kadın cinayeti olarak alınmış çünkü niye? Onu güçsüz... Aslında erkek de ölebilir. Aynı şekilde Başak Cengiz cinayeti. Yolda giderken ne diyor, ne diyor katil? "Ben önüme ilk çıkanı öldürecektim." Ama önüne o anda ilk kadın çıktı, o da zayıf olduğu için öldü.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ama siz yarattınız onu, siz yarattınız.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - "İlk çıkan kadını" diyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Yani dolayısıyla kadın cinayetleri konusunda İçişleri Bakanlığımızın verdiği rakamlar gerçek rakamlardır.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Siz yarattınız; kadınlar evde değilse, sokaktaysa öldürülmeyi hak ediyor diyen sizin iktidarınız. Öyle kalkıp kadın cinayetlerini meşrulaştırma burada bir kadın olarak.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Sayın Bakanım, ben Bakanlığımız bütçesinin hayırlı, uğurlu olmasını temenni ediyorum. Rabb'im ayağınıza taş değdirmesin diyorum.

Teşekkürler.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Kadınlar kaç tane erkeği erkek olduğu için öldürmüş?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Değerli milletvekilleri...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ne güzel ya, ne güzel; kadınlar ölsün, öldürülsün, burada da meşrulasın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Otlu... Sayın Otlu...

Değerli arkadaşlar, anlaşılın... Ben şimdi bir ara vereceğim, siz bu arada müzakere yapmaya devam edin.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Konu kadın cinayetleri olunca biz sakın kalamıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Görüşmelere 17.25'e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.16

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.26

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; 16'ncı Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Kurt, buyurun.

Süreniz on dakikadır.

RESUL KURT (Adıyaman) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, çok kıymetli Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, çok değerli bürokratlarımız, kıymetli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Gazi Meclisimizde hiçbir milletvekilinin arzu etmediği Meclisin demokratik işleyişine karşı yapılan bu davranışı tasvip etmek ve kabul etmek mümkün değildir. Sayın Ali Mahir Başarır'ın İçişleri Bakanımız için "Milletvekillerini belediyeye sokmuyorsan o zaman Meclise gelmeyeceksin." diyerek işaret fişeğini 11 Kasım tarihinde attığı bu eylem yanlıştır, demokratik siyasete yakışmamıştır.

İçişleri Bakanlığı; il ve ilçelerin yönetimi, mülki idare, güvenlik, emniyet, göç yönetimi, afet ve acil durumların yönetimi, nüfus ve vatandaşlık hizmetleri gibi son derece kritik ve önemli görevleri ifa etmektedir. Tüm bu hizmetlerin yerine getirilmesi için de 1 trilyon 93 milyar 985 milyon bütçe öngörülmektedir. Sayın Bakanımız açıkladı; FETÖ'ye, DEAŞ'a, sol terör örgütlerine 1.500, belki 2.000'e yakın operasyon yapıldı. 4.177 FETÖ'ye, DEAŞ'a 1.025, sol örgütlere 545, yine bazı terör örgütlerine 192 operasyon yapıldı. Bu operasyonların kamuoyuna yansımayan ama arkasında kahramanlık hikâyelerinin yattığını; 72 bombalı eylem hazırlığının, 92 terör eyleminin kaynağında etkisiz hâle getirilerek engellendiğini... İçişleri Bakanlığımızın kararlı çalışmaları, güvenlik güçlerimizin fedakârlığı, Cumhurbaşkanımızın liderliği bu başarının anahtarıdır. İç güvenlik hizmetleri bu kapsamda 620.339 emniyet, jandarma, sahil güvenlik ve güvenlik korucusuyla 11.611 araçla yerine getiriliyor. Burada kahraman güvenlik personelimize aziz milletimiz adına şükranlarımı sunuyorum. Kahraman polisimiz, jandarmamız, sahil güvenliğimiz, güvenlik korucularımızın ayağına taş değmesin diyorum.

Düzenli ve düzensiz göçte transit ve hedef ülke olan Türkiye, bir yandan da insan ticaretine karşı mücadele vermektedir. Dünyada milyonlarca insan çatışmalar, ekonomik zorluklar, çevresel faktörler ve daha iyi bir yaşam arayışı nedeniyle ülkelerini terk etmek zorunda kalıyor. Düzensiz göç yalnız göçmenleri değil geçiş ve hedef ülkeleri de derinden etkileyen küresel bir sorun hâline gelmiştir. Türkiye, Asya, Avrupa ve Orta Doğu'nun kesişim noktasında yer alması nedeniyle düzensiz göçte kilit bir geçiş noktasıdır. Özellikle Suriye'deki iç savaş, Afganistan'daki çatışmalar ve Orta Doğu'daki istikrarsızlık milyonlarca insanın sığındığı veya Avrupa'ya geçiş için kullandığı bir ülke olarak Türkiye'yi hedef ülke hâline getirmiştir. Bugün ülkemiz 4 milyonu aşkın sığınmacı ve mülteciye ev sahipliği yapmaktadır. Düzensiz göçle mücadelede ülkemiz hem insani hem de güvenlik odaklı politikalar izlemektedir. Türkiye, sınır güvenliğini artırmak için teknolojik altyapı yatırımları yapmış, sınır duvarları ve izleme sistemleri kurmuştur. Sahil güvenlik ekipleri Ege ve Akdeniz üzerinden yapılan geçişleri engellemek için yoğun bir çaba harcamaktadır. Göç yönetimi ciddi bir maddi ve insani kaynak gerektirmektedir. Türkiye, Avrupa Birliğiyle imzalanan geri kabul anlaşması gibi mekanizmalarla göçün kontrolü için ortak adımlar atmaktadır. Yük paylaşımı ve finansal destek konularında uluslararası toplum, yükümlülüklerini de yeterince yerine getirmemektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, sığınmacıların temel ihtiyaçlarını karşılamak için geçici barınma merkezleri, sağlık hizmetleri ve eğitim imkânları sağlamaktadır.

İçişleri Bakanlığımızın önemli görevlerinden biri de deprem, sel, su baskını, yangın gibi doğal afetlerde ortaya çıkmaktadır. Depremler yalnızca fiziksel yıkıma neden olmakla kalmaz, aynı zamanda toplumu her yönüyle derinden etkiler. Depremler, can kaybı, yaralanma ve ekonomik etkilerinin yanı sıra aileler ve toplum için de büyük bir travmaya sebebiyet verir.

Seçim bölgem, memleketim Adıyaman da -6 Şubat bin yılın felaketinden büyük şekilde yaralanan şehrim- çok sayıda konut ve iş yeri yıkılması, binlerce hemşehrimizin hayatını kaybetmesi, yaralanması, evsiz kalması nedeniyle depremden yoğun şekilde etkilenmiştir. Deprem mağdurlarında stres, kaygı ve travma sonrası stres bozukluğu gibi sorunlar yaygın şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bu durum, bireylerin sosyal hayata ve çalışma yaşamına geri dönmelerini zorlaştırmaktadır. Bu anlamda başta şehrim Adıyaman olmak üzere depremden yoğun etkilenen bölgelerde bu tür bir sosyal desteğe büyük bir ihtiyaç olduğunu belirtmek istiyorum. Depremin etkilediği bölgelerde insanlar güvenli yerlere göç eder, bu da hem göç edilen bölgelerde hem de terk edilen alanlarda toplumsal dengenin bozulmasına neden olur.

Seçim bölgem, memleketim Adıyaman depremden en çok zarar gören 4 ilimizden biridir. 5.953 bina yıkılmış, 19.050 bina ağır hasarlı hâle gelmiş -binalardan dolayı yaşanan yıkımlarda- hayatını kaybeden 8.387 vatandaşımız olmuş, 17.499 vatandaşımız da -binalardan çeşitli nedenlerle yıkımdan sonra- yaralanmıştır.

Adıyaman'da hâlihazırda depremden sonra yaşanan yoğun inşaatlarda büyük bir ilerleme sağlanmış, 17.713 konut hak sahiplerine teslim edilmiş, yaşam başlamış, 2024 yılı sonu itibarıyla da 22-23 bin konut ve iş yerinin hak sahiplerine teslimi gerçekleşmiş olacaktır. 2024 yılı

sonuna kadar tüm deprem bölgesinde yaklaşık 200 binin üzerinde bağımsız bölümün hak sahiplerine teslimine çalışılmakta, bu yönde planlamalar yapılmaktadır.

6 Şubat depremleri neticesinde ekonomi kısa ve uzun vadede önemli ölçüde etkilenmiştir. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin yıkılması ekonomik faaliyetlerde duraksamaya yol açmış, esnaflarımızın yıkılan iş yerlerinden dolayı ekonomik ve mali kayıpları ortaya çıkmıştır. Konutlar, iş yerleri, okullar, binalar, yollar, köprüler, enerji hatları gibi altyapı ciddi şekilde hasar görmüş, ticaret ve üretim faaliyetleri durma noktasına gelmiştir. Yeniden yapılanma ve yardım faaliyetleriyle vatandaşlarımızın talepleri hızla karşılanmış ve karşılanmaya devam edilmektedir. Binalar, tesisler, altyapı tamamlansa da vatandaşlarımızın yaşadığı travmanın etkileri devam etmektedir.

Deprem gibi doğal afetlerde AFAD'ın faaliyetleri ve bu afetlerin topluma olan sosyal ve ekonomik etkileri oldukça önemlidir.

Bu nedenle, başta şehrim Adıyaman olmak üzere deprem bölgesinden elini çekmeyen Sayın Cumhurbaşkanımıza, şehrimizin her sorunu için canla başla çözüm arayan Sayın Bakanımıza, bürokratlarımıza çok teşekkür ediyorum. Sayın Bakanımıza her ne sorunu götürdüysek Sayın Bakanımız şehrimizin ihtiyaçları konusunda elinden gelen bütün gayreti göstermiştir; şükranlarımı sunuyorum. Aylarca evine gitmeyen, depremzede hemşehrilerimize sahip çıkan mülki idare amirlerine, Emniyet, Jandarma, AFAD personeli başta olmak üzere İçişleri personeline de yine aynı şükranımı arz ediyorum.

Sözlerime son verirken Bakanlık bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, hazırunu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum

Sayın Bozdağ, buyurun lütfen.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli misafirler, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, Türkiye'de işkence var mı? Böyle başlayayım ben soruya, cevap da istiyorum açıkçası. Birleşmiş Milletlerin İşkence ve Diğer Zâlimane, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele ya da Cezaya Karşı Sözleşmesi var, Türkiye de bunun altına imza atmış, bu sözleşmenin. Sözleşmenin 2'nci maddesi 2'nci paragrafında durum şöyle ifade ediliyor: "Hiçbir istisnai durum ne harp hâli ne de harp tehdidi, dâhili siyasi istikrarsızlık veya herhangi başka bir olağanüstü hâl işkencenin uygulanması için gerekçe gösterilemez." Türkiye, İşkenceye Karşı Sözleşme'yi 1988 yılında kabul etmiş, Anayasa ve Ceza Kanunu'nda işkenceyi yasaklamış ama bazı tespitler var, bu mutlak yasağa rağmen işkencenin Türkiye'nin en başat insan hakları sorunu olduğunu ortaya koymaya devam ediyor.

Türkiye İnsan Hakları Vakfı bununla ilgili raporlar yayınlıyor ve bunlardan biri, 2023 yılı, Türkiye'de doğrudan işkence ve diğer kötü muameleye maruz kaldığı için Türkiye İnsan Hakları Vakfına başvuran 731 kişiden 386'sı Emniyet müdürlüklerinde işkence gördüklerini, kötü muameleye uğradıklarını söylüyor. 55'i polis karakollarında, 68'i jandarma birimlerinde ve gözaltı merkezlerinde, ayrıca 311 kişiye kolluk güçlerinin gözaltı ve nakil araçlarında işkence ve diğer kötü muameleye maruz kaldığını belirtmiş, 2023 yılında gözaltında şüpheli şekilde 6 kişi ise yaşamını yitirmiş.

Yine, İnsan Hakları Vakfının Dokümantasyon Merkezinin verileri: 2023 yılında kolluk güçlerinin toplanma ve gösteri özgürlüğü kapsamında yapılan barışçıl eylem ve etkinliklere müdahalesi sonucu 63'ü çocuk, en az 3.595 kişi işkence ve diğer kötü muameleye maruz kalmış, 45 kişi ise yaralanmış. 2024 yılında ise 77 çocuk, 1.592 kişi işkence ve diğer kötü muameleye maruz kalmış. Bununla ilgili olarak yurt dışı da bizi izliyor. Birleşmiş Milletlerin İnsan Hakları Komitesi var, oradan da takip ediyoruz.

Şimdi, en son yayınlanan iki rapor var: Bunlardan bir tanesi, Beşinci Dönemsel Raporu, o raporda artan bir şekilde özellikle gözaltında ölümler, ters kelepçe, özellikle de barışçıl toplantı ve gösteri yürüyüşlerine yapılan müdahaleler öne çıkan ifadeler. Yine, Birleşmiş Milletler 142'nci Oturum Toplantısı, bu rapor da 7 Kasım'da açıklandı. Burada öne çıkan ifade: "İşkence, insan haklarını kısıtlayan uygulamalar, kadına yönelik şiddet, polis gözetiminde ve cezaevlerinde işkence ve kötü muamele..."

Bakınız, devam ediyor: "Burada aslında özellikle kamu görevlisi olanlara yani işkenceyi uygulayanlara etkili, tarafsız, bağımsız, kapsamlı soruşturmalar açılmıyor, yaptırımlar uygulanmıyor. İnsan hakları savunucuları, gazeteciler, avukatlar, Kürtler, muhalifler, artan miktarda şiddete maruz kalıyor, keyfi gözaltılar var ve bu muameleler failsiz kalmakta ve soruşturulmamakta."

Toplanma hakkına -her türlü eylemselliğe- uygulanan kısıtlamalar var ve özet olarak, taraf devlet olarak Türkiye'ye diyor ki: "İşkence ve kötü muameleyi ortadan kaldırın."

Şimdi, bugün şiddet her yerde, sıradanlaştı, gündelik yaşamın da parçası hâline geldi. Yıl boyunca demokratik bir toplumun temelini oluşturan, anayasal güvence altına alınmış tüm toplanma ve gösteri yapma özgürlüğünü kullanan herkese, burada Cumartesi Anneleri var, işçiler var, öğrenciler var, kadınlar var, doğasını korumak isteyenler var, insan hakları savunucuları var, mülteci ve sığınmacılar var; hepsine kolluk tarafından şiddet uygulandı. Yine, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü gösteri ve yürüyüş hakkını kullandıkları için yüzlerce kişi işkenceyle gözaltına alındı. Bizzat işkence ve kötü muameleyi önlemekle mükellef olan siz "Gereği yapıldı." gibi paylaşımlarımızla ev baskınlarındaki gözaltıyı ve bu sırada işkenceyi de yayınladınız. "Halkın huzur ve güvenliği için." dediniz, "kahramanlık hikâyeleri" olarak tanımladınız. Gençler evleri basılarak işkenceyle, ters kelepçeyle gözaltına alındılar. Bu paylaşımlar mutlak yasak olan işkence ve diğer kötü muamelelerin teşviki anlamına geliyor. Ters kelepçe uygulamasının herhangi bir yasal dayanağı yok. Dayanak gösterdiğiniz Emniyet Genel Müdürlüğünün 2004/68 sayılı Genelgesi ise Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 93'üncü maddesi gereği yok hükmünde. Bu durum Anayasa Mahkemesi kararlarıyla da sabit. Anayasa Mahkemesi, ters kelepçe değil, zorunluluk sınırının aşıldığı tüm kelepçe uygulamalarının işkence yasağının ihlali olduğunu defalarca söyledi yani ters kelepçede görüntülerin kamuoyuyla paylaşılması da kolluğun bunu uygulaması da suç.

Kayyum protestolarında açıkçası suç işlediniz. Seçmenin iradesinin gasbına dayalı kayyum atanmasını protesto etmek isteyen çok sayıda kişi kolluk güçlerinizin müdahalesi sonucu işkence ve kötü muameleye uğradı. Birçok suç duyurusu yapıldı. Kolluğunuzun özellikle Batman'da uyguladığı işkenceye dair herhangi bir açıklamanızı, bu görevlilere dair herhangi bir soruşturma başlatıldığını da duymadık.

Yusuf Kaya, basında görüldü, travmaya uğramıştı, işkenceye uğramıştı gözaltı sırasında ve buna dair hiçbir sözünüz olmadı. Yusuf Kaya'yı bu duruma getirenler kamu görevlisidiler. Yusuf Kaya iradesine sahip çıkmak istemişti, Batman Belediyesi önüne gitmiş, protesto hakkını kullanmak istemişti. Kayyum Valinize "Öyle belediyede oturmakla olmaz, gel halkın içine gir." demişti. Oradaki yüzlerce insan gibi "İrademiz değilsin, orada oturamazsın." demiş, sonuç ise işkenceyle gözaltına alınmak olmuştur.

İşkenceyle gözaltı içeride de devam etti ve işkence "Valinin selamı var." denilerek devam etti. Yusuf Kaya maskeli kişilerce darbedilen, işkence görenlerden sadece biri. Ya sokak ortasında kaçırılmaya çalışılanlar? Sokak ortasında gazeteci kaçırılmaya çalışılıyor, çevrede engel olmaya çalışanlar tehdit ediliyor, tepkiler sonrası failer kaçmak zorunda kalıyorlar. "Türk İntikam Tugayı" isimli bir hesap paylaşım yapıyor, Valiliğiniz ise bu kişilerin polis olduğunu söylüyor. Kim bu kişiler? Buna herhangi bir şey diyecek misiniz? Sonuç olarak, işkence suçlarını etkin bir biçimde soruşturmak, cezasızlık politikalarına son vermek yükümlülüğü size ait.

Bir diğer konu, sınırda, özellikle Ağrı'da bu dönem çok yaygın bir şekilde uygulanır oldu; fiili yasaklar. Bugün yeni bir şey daha geldi, işte 15 Kasım 2024 ile 29 Kasım tarihleri arasında on beş gün boyunca geçici özel güvenlik bölgesi ilan edilmiş Doğubayazıt köyleri. Köyler abluka altında. Köyler askerler tarafından abluka altına alındığı için de hayvanlarını olatmaya götüren köylüler sıkıntı yaşıyorlar, hayvanlarını ahıra kapamak zorunda kalıyorlar. Bu, sürdürülebilir değil. Sürekli olarak da çoğu zaman fiili bir yasak söz konusu. Şimdi, bu konuyla ilgili olarak aslında bu yıl Eylülün 2'sinde size bir soru önergesi de vermiştik fakat bu soru önergemize cevap da alamadık. Orada da özellikle yine Doğubayazıt'ın sınır köylerinde -bu köyler Gürbulak, Yiğityatağı, Üzengili, Başköy gibi uzanıp gidiyor- vatandaşlar saat 08.00 ile 17.00 saat aralığı dışında tarım ve hayvancılık faaliyetlerinden geri kaldılar, yazın ortası. Şimdi, burada, bu yasakların bir dayanağı var mı? Çünkü o gün Valilik sitesine baktığımız zaman internetten "web" sayfasında buna dair herhangi bir açıklama da görmedik. Bu gibi durumlardan sizin bilginiz var mı? Herhangi bir resmî karar size bildiriliyor mu? Ve bu fiili yasaklara ne zaman son verilecek?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bozdağ, bir dakika daha veriyorum, lütfen toparlayın.

Buyurun.

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Bitiriyorum.

Daha da önemlisi bu yasaklardan dolayı halk mağdur ediliyor ve köylülerin bugüne kadar yaşadıkları bu mağduriyetlerin giderilmesi konusunda, zarar tespiti ve temini konusunda hiçbir adım görmüyoruz, ne yapmayı düşünüyorsunuz?

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Türkeş Taş, buyurun lütfen.

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, kıymetli milletvekilleri ve bürokratlar, sayın basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bütçenizin hayırlı, uğurlu ve bereketli olmasını diliyorum.

Ben de konuşmama başlamadan önce, terörde hayatını kaybetmiş olan tüm şehitlerimize rahmet diliyorum, gazilerimizi saygıyla anıyorum ve bu uğurda mücadele eden tüm kolluk kuvvetlerine, askerlere, sizlere başarılar diliyorum. Ayağımıza, ayaklarına taş değmesin diyorum.

Bugün çok önemli bir Bakanlığın bütçesini konuşuyoruz. Bizim için Türk Silahlı Kuvvetleri, İçişleri Bakanlığı, kolluk kuvvetleri çok önemli ve değerlidir çünkü güçlü devletlerin huzurlu ve güvende yaşayan vatandaşları olduğu yadsınamaz bir gerçektir ve sizin Bakanlığınız da bu konudaki başaktördür. Gücü ve önemi de buradan gelmektedir. Bakanlığımızın bir başka önemli sorumluluğu da bu huzurlu ve güvenli ortamı sağlarken adil olmak ve adil davranmaktır ki vatandaşların Bakanlığımıza, ekibinize güveni tam olsun, hem kurallara, kanunlara uysun hem de işlediği fiiller sonucu aldığı cezaların kabulü mümkün olsun. Kesinlikle bağımsız, tarafsız çalışması gereken bir Bakanlıksınız. Başarılı olmanız kararlı, uzun vadeli ve müdahalesiz çalışma imkânına sahip olmanıza bağlı. Şahsınız Bakan olduğunuzdan beri bu konuda ciddi adımlar attınız, atmaya devam ediyorsunuz ancak sizin teröre karşı, illegal yapı ve paraya karşı vermiş olduğunuz mücadelenin yanında belli periyodik aralıklarla mafya liderleriyle sırayla kol kola resim veren, terörist başını Mecliste konuşmaya davet eden siyasi figürlerin olduğu ortamda işiniz gerçekten zor diyorum.

Türkiye kanun devletidir, hukuk devletidir ama maalesef koyduğu kanunları uygulamada ve uygulatmada çok başarılı değildir. Özellikle, iç ve dış güvenlikle ilgili konulan kanun ve kuralların esnememesi, suç teşkil edecek fiil ortaya çıktığında her kim ve her ne olursa olsun aynı prosedürün uygulanması gerekirken bizim ülkemizde bu dengenin çok doğru işlediği söylenemez. Bu da toplumda adalet ve güvenlik kuvvetlerine güveni zayıflatıyor. Bunun sonucunda da herkes kişisel adaletini ve kişisel güvenliğini sağlama yoluna gidiyor ki işte kırmızı alarm çalmaya başlıyor. Her gün duyduğumuz kadına şiddet, cinayet, çocuk istismarı, katliamı, birbirini vuran iş arkadaşı, komşu haberleri gerçekten "Biz nerede yaşıyoruz? "Metaverse"te bir polisiye filminin içinde mi geziniyoruz?" dememize sebep olmaktadır. Vicdanlarımızda ayrıca kapanmaz bir yara açan ve hâlâ çözülemeyen Narin cinayeti, dava sonuçlanmasına rağmen her aşaması hâlâ bir soru işareti olan Sinan Ateş cinayeti gibi durumların varlığı ve üzerinde duran karabulutlar da kabul edilebilir durumlar değildir ve güveni gerçekten zedeleyen ve toplumda huzuru sağlamada engel teşkil edecek olaylardır.

Bunun yanında, Dilan Polatlar, bahis çeteleri, yenidoğan çeteleri gerçekten akla zarardır. Daha birkaç gün önce Bilkent Center'da bir kafede gündüz vakti adamın biri elini kolunu sallaya sallaya geldi, belinden silahı çıkardı ve herkesin içinde hiç çekinmeden başka birini vurdu. Bu, gerçekten her birimizin, her gün ne gibi şeyler yaşayacağımızın belirsiz olduğu bir ortamın işareti. TUSAŞ saldırısı ayrı dehşet verici bir durum. Yani gelinen noktada sokakta keyifle gezinip yürümek cesurların işi demekten kendimi alıkoyamıyorum.

Bunun yanında, uyuşturucu problemi de çok ciddi boyutlara ulaştı. Uyuşturucu kullanım yaşı ilkököl çağına düşmüş. Buna ek olarak, çok çok ucuz fiyatlara uyuşturucu elde etmek mümkün. Her gün yapılan uyuşturucu operasyonlarına ve yakalanan uyuşturucuya rağmen hâlen daha bir o kadar uyuşturucuya kolay ulaşımın ve bu kadar ucuz fiyatların olmasının Türkiye’de uyuşturucu arz miktarının çok olduğunun bir ispatı olarak uzmanlar tarafından yorumlanmaktadır. Benim seçim bölgem olan Adana da maalesef uyuşturucu konusunda dezavantajlı bölgelerden biridir.

Göçmenler, ayrı bir başlık. Seçim bölgem olan Adana yine, maalesef, bu konuda da mağdur olan şehirlerimizden başındadır. Göç konusunda bir sürü şey söylendi, bir sürü şey konuşuldu; ben bir konuya, bir noktaya dikkat çekmek istiyorum: 1934 yılında Atatürk döneminde çıkan İskân Kanunu’na göre bir belde, bölge, ilçe, mahalledeki yabancı varlığın yüzde 10’u geçmesi yasaklanmıştır ancak bu madde 2006 yılında kaldırılmıştır. Bu madde yürürlükten kaldırılmamış olsaydı bugün İstanbul, Kilis, Hatay, Adana, Gaziantep bu durumda olmayacaktı diye düşünüyorum. Bu yüzde 10 kotasının yine gelmesi gerekmektedir. Bir memlekette sığınmacı nüfusu hiçbir şartta yüzde 10’unu geçmemelidir, en azından, ivedilikle büyük şehirlerde geri dönüş ikmal edilinceye kadar yüzde 10 kotasını uygulamak önemlidir diyorum.

Bir başka önemli bulduğum başlık da e-devlet. E-devlet, gerçekten teknoloji olarak gayet gelişmiş ve gayet güzel, hepimizin hayatını kolaylaştıran ve kolaylıkla kullandığımız bir uygulamadır; hepimize ait her türlü detay bilgi bu sistemin içinde kayıtlıdır ama bu ne kadar güvenli, korunabiliyor ve ne kadar güvende? Bu konuda kafamızda soru işaretleri vardır. E-nabız ve e-devletin kozmik oda gibi düşünülmesi ve öyle korunması gerektiğini düşünüyorum. Bir sürü kez bu bilgilerin çalındığı, hatta Google’ın Cloud’unda saklandığı, onu almak için Google’ın arandığı gibi haberler çıktı. Bilmiyorum, bunlar tabii ne kadar doğru ya da bu konuda neler yapılıyor. Bize bu konuda detaylı bilgi vererseniz memnun oluruz çünkü bunlar millî güvenlik problemi yaratacak konulardır.

Ben son olarak da bir noktaya dikkat çekmek istiyorum. 5393 sayılı Belediye Kanunu çerçevesinde belediye başkanlığının görev ve yetkileri açık bir şekilde düzenlenmiştir. Bu görevlerin tek bir kişi tarafından da yürütülmesi esastır ancak bazı belediyelerde “eş başkanlık” adı altında yasal dayanağı olmayan bir paralel yönetim sistemi fiilen uygulanmaktadır. Bu durum, belediyelerde açık bir yetki paylaşımı, hatta bazılarında pratik olarak yetki devridir. Bölücü örgütün sözleşmesinde yer alan bu defakto hukuksuzluğu biz kesinlikle reddediyoruz, kabul etmiyoruz ve bunun neden hâlâ uygulandığını, bu kadar rahatlıkla kullanıldığını ben gerçekten merak ediyorum.

Tekrar size başarılar diliyorum. Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Gülsoy, buyurun lütfen.

SEYDİ GÜLSOY (Osmaniye) - Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Sayın Bakan Yardımcılarımız, kurumlarımızın saygıdeğer bürokratları, yöneticileri ve değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla, sevgiyle, hürmetle selamlıyorum.

İçişleri Bakanlığımız, ülkemizin iç güvenliği, kamu düzeni ve genel asayişin sağlanmasında önemli görev üstlenmektedir. Bakanlığımız, iç güvenlik, afet ve acil durumlara ilişkin süreçleri yönetme; göç yönetimi, nüfus ve vatandaşlık hizmetleri, yerel yönetimlerin desteklenmesi ve sivil toplumun güçlendirilmesi gibi geniş kapsamlı alanlarda etkin hizmetler sunmaktadır. İçişleri Bakanlığımız “Türkiye’nin huzuru” vizyonu ile vatanımızın her köşesinde kara, deniz ve siber alanlarda gece gündüz demeden görev yaparak ulusal güvenliği ve toplumsal huzuru tesis etmektedir. İçişleri Bakanlığımıza bağlı kurumlarımız kamu düzenini koruma ve toplumsal güvenliği sağlama görevi üstlenmektedir. Bakanlığımız, iç güvenlik birimlerini koordine etmekte, suçla mücadele ve suçluları yakalama, trafik güvenliğini sağlama gibi temel işlevleri yerine getirir. Ayrıca, sivil toplum kuruluşlarının projelerini destekleyerek şeffaf ve sürdürülebilir bir yapı oluşturulmasına katkıda bulunur.

Sayın Başkan, değerli üyeler; biz öyle bir milletiz ki genlerimizde ve kültür kodlarımızda sevgi vardır, hoşgörü vardır, ahlak vardır, adalet vardır, dayanışma, merhamet ve yardımseverlik vardır. Bizler her zaman ve her koşulda, en zor zamanlarda bile birbirlerine el uzatan, destek olan ve tek yürek olan bir milletin evlatlarıyız. 6 Şubat depremleri dünyada örneğine az rastlanır bir felakettir. 120 bin metrekare alanda 14 milyon insanın etkilendiği, 53.725 can kaybımızın yaşandığı, 107.213 insanımızın yaralandığı asrın felaketi olan 6 Şubat depremlerinde geride acı kaldı, gözyaşı kaldı, yüzlerce hatıra kaldı ancak ardımızda kalan acı ve gözyaşlarını milletimizin sabır ve metanetiyle asrın birlikteliğine dönüştürdük; her bir yardım eli milletimizin yüreğindeki merhametin, birlik ve beraberliğin nişanesi oldu. Tüm dünya hiçbir badirenin bu aziz milletin birlik ve dayanışma ruhundan daha güçlü olmadığına tanık oldu. Milletçe enkazlarda umudu karanlıktan aydınlığa çıkardık. Cumhurbaşkanımız, Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde asrın felaketinin ilk gününden itibaren tüm kurumlarımızla sahada olduk, yaraları sarmak için tüm kaynaklarımızı seferber ettik, cumhuriyet tarihinin en büyük iyileştirme operasyonunu ve hayatı normalleştirme hamlesini gerçekleştirdik. Yaşanan felaketin hemen sonrası İçişleri Bakanlığımıza bağlı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığımızın koordinesinde tüm kurumlarımız deprem bölgesindeydi. Bu süreçte evleri yıkılan vatandaşlarımıza devletimiz AFAD ve Kızılay eliyle geçici barınma için çadır ve konteyner kentler kurmuştur, TOKİ eliyle de toplu konut projeleri hayata geçirilmiştir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 6 Şubat depremleri neticesinde 39.546 bina yıkıldı; 209.986 bina ağır hasarlı olarak kayda geçti. Ancak dünyanın en büyük konut seferberliğine hamdolsun imza atıyoruz. Yıkılan her bir ev, enkaz altında kalan her bir taş yeniden yerine konuluyor. Sayın Bakan açıkladı, 350.430 konutun ihalesi yapıldı ve yapımına başlandı. Dördüncü kura toplamında 130.565 konutun kurası çekilerek hak sahibi vatandaşlarımıza teslim edildi. Bu, demek ki sıcak yuvalarına kavuştular. 71 bin konutumuzu da inşallah bu yılın sonuna kadar teslim edeceğiz. 6 Şubattan sonra tüm dualarımız, azmimiz, gayretimiz bunun içindi. AFAD ve Toplu Konut İdaresi koordinasyonunda Toplu Konut ve KÖİ’nin yaptığı evlerin teslim süreçleri süratle devam etmekte olup bölgede yaşayan tüm vatandaşlarımızın huzurlu ve güvenli yaşam alanlarına kavuşmaları sağlanacaktır.

AK PARTİ iktidarı olarak hiçbir vatandaşımızı mağdur etmeyeceğimizi söylemiştik. Nasıl söz verdiysek sözümüzde durduk. Depremden etkilenen yerlerde çalışmalarımızı kararlılıkla devam ettirmekteyiz. İnşallah, hak sahibi olan tüm vatandaşlarımızı en kısa sürede sıcak yuvalarına kavuşturacağız. Olağanüstü çaba ve fedakârlıkla çalışarak milletimizin güven kaynağı olan tüm AFAD personelimize şükranlarımı sunuyorum. AFAD, milletimizin yarasına merhem oldu, deprem mağduru vatandaşlarımıza en hızlı şekilde ulaşarak umudumuza ışık oldu; Allah her birinden razı olsun.

Sayın Başkan, değerli üyeler; yiğit Osmaniye’imizde 6 Şubat depremleri sonrasında 1.010 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir, mekânları cennet olsun. Depremde ilimizde 703 bina yıkıldı, yıkık ve acil olarak da 1.233 bina enkazı tamamen derhâl kaldırıldı. Geçici barınma kapsamında 5 konteyner kent oluşturulmuştur. Konteyner kentlerde kurulan 2.664 konteynerin 2.440’ında yaşam vardır ve 8.020 vatandaşımız misafir edilmektedir. Toplam 1.071 haneye Esen Kart dağıtılmıştır. Kırsalda ise 1.096 konteynerde 2.597 vatandaş misafir edilmektedir. Toplamda il genelinde kurulan 3.760 konteynerde, 3.536 konutta yaşam devam edip toplamda 10.617 vatandaşımız konteynerlerde misafir edilmektedir. Çarşı esnafımızın yıkılan iş yerleri için Bakanlığımız tarafından prefabrik çarşı merkezi yapılarak esnaflarımıza teslim edilmiş, esnaflar ticaretine burada devam etmektedir. Yapılan hasar tespit çalışması sonucunda yaklaşık 20 bin konut, yaklaşık 4 bin iş yeri ve 322 ahır olmak üzere ilimizde yaklaşık 25 bin bağımsız bölüm orta ve ağır hasarlı olarak tespit edilmiştir. Asrın felaketinde depremlerin ardından hızlıca deprem konutlarının inşasına başladık. Osmaniye’imizde 11.122 konut, 1.328 iş yeri, 115 ahır olmak üzere toplamda 12.565 hak sahibi bulunmaktadır. Bunlarda 2.205 konut, 155 iş yeri, 5 ahır olmak üzere 2.360 orta hasarlı hak sahibi vardır. Gerçekleştirilen konutların kuralarıyla il ve ilçe merkezimizde 5.143 konut, kırsalda 267 köy evi olmak üzere 5.410 konutu hak sahibi hemşirelerimize teslim ettik. 2024 yıl sonuna kadar inşallah Osmaniye’imizde 5.630 konutu daha hak sahibine teslim ederek hemşehrilerimizi sıcak yuvalarına kavuşturacağız.

Osmaniye’imize 6 Şubat depremi sonrasında İçişleri Bakanlığımız ve bağlı kurumlar aracılığıyla 5.5281 ev sahibine 673 milyon 300 bin lira, 6.230 kiracıya 355 bin 279 lira olmak üzere toplam 11.514 haneye 1 milyar 28 milyon 579 bin lira kira yardımı yapılmıştır. 85.941 aileye 10 bin lira aile desteği, toplamda 859 milyon 410 bin lira, 16.512 aileye 15 bin lira taşınma yardımı olmak üzere toplam 247 milyon 680 bin lira, toplamda 1 milyon 411 bin lira tahliye desteği ödemesi yapılmıştır. Ayrıca muhtelif giderler, altyapı giderleri, yıkım enkazı kaldırmak kapsamında da Osmaniye Valiliğimize 300 milyon 955 bin 623 lira, belediyelerimize 47 milyon 524 bin 674 lira, kaymakamlıklarımıza 45 milyon lira; yıkım enkaz ödemeleri dâhil 678 milyon 624 bin 530 lira olmak üzere Osmaniye’imize toplamda 3 milyar 209 milyon 474 bin 830 lira kaynak aktarılmıştır.

İlimiz Osmaniye dâhil olmak üzere 6 Şubat felaketinden etkilenen illerimizin inşa ve ihtiyaçları hızlı şekilde karşılanmaktadır. Depremde hasar gören Düziçi, Bahçe, Hasanbeyli ve Toprakkale Kaymakamlık binalarımızın inşası hızla devam etmektedir. Bu süreçte İçişleri Bakanlığımız büyük bir operasyon yürütmekte, illerimiz ve ülkemizi daha güvenli bir geleceğe hazırlamaktadır.

Sayın Bakanım, Osmaniye’imizin imar ve inşası için göstermiş olduğunuz ilgi ve alakanız için şahsınıza, Bakan Yardımcılarımıza, Bakanlık bürokratlarımıza Osmaniye’li hemşehrilerim adına şükranlarımı sunuyorum.

İçişleri Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesinin Bakanlığımıza, kurumlarımıza, ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum, sizleri saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Gülsoy.

Sayın Türel, buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bugün burada İçişleri Bakanlığı bütçesini konuşuyoruz. Tabii, bütçe görüşmeleri çok önemli çünkü Parlatmentonun ve parlatmenterlerin iki temel görevi var; yasama ve denetim. Bütçe görüşmeleri hem bizim yasama faaliyetini hem de denetim faaliyetini birlikte gerçekleştirdiğimiz görüşmeler. Çünkü bütçeye onay vereceğiz, bir ön izin, aynı zamanda da kesin hesap kanun teklifini ibra edeceğiz. Bu açıdan ikisi önemli.

Burada, tabii ki öncelikle, Sayın Bakanın sunuşundan, bakanlar geldiği zaman bakanların sunuşundan da yola çıkarak hem politikaları eleştiriyoruz döneme ilişkin, ayrıca o bakanlığa ilişkin özel olarak söyleyeceğimiz bir şey varsa da onları söylüyoruz; örneğin Sağlık Bakanlığında bu yeni doğan çetesinin ön planda olduğunu gördük. Ona göre bir anlayış içinde de bu konuyu gündemde tuttuk. Sayın Bakan, sizin bütçenizde de bu kayyum konusu önemli, bu çok önemli bir konu. Bu bütçe sadece para hesabı değil yani “Şu kadar şu ödenek.” “Şuraya bu kadar para ayrılmış, buraya bu kadar para ayrılmış.” değil ama, o politikalar var, bunları siz uyguluyorsunuz. Bu konuyu eleştiriyoruz. Sabahleyin de buna ilişkin olarak arkadaşlarımız dediler ki: “Geldiği zaman Sayın Bakan, kapıda bir iki dakikalık bir görüşelim onunla, konuşalım, bu konuyu orada da gündeme getirelim; onun dışında başka bir şeyimiz yok. Olmuş olsaydı, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak sadece 20-25 kişi değil, bütün Cumhuriyet Halk Partisi grubu orada olurdu. Yani burada karşılıklı bir konuşma olacağına hiç hoş olmayan, bizim de olmasını istemediğimiz olaylar oldu. Böyle olmaz.

Bir kere şunu söyleyelim: Biz herhangi bir fiziki saldırıda bulunmadık; bir kaba güç, kaba kuvvet kullanmadık. Bakıyorum şimdi ben, birçok açıklama yapılıyor, böyle bir şey yok; siz de bunun olmadığını biliyorsunuz zaten. Onun için yani böyle bir şey varmış gibi... Size ağır, yaralayıcı sözler söylemedik. Dediğim gibi, arkadaşımız, Grup Başkan Vekilimiz sizi karşıladığı zaman, size “Merhaba, hoş geldiniz.” dediği zaman siz de hemen “Hoş bulduk.” deseydiniz, bir iki dakika içinde çözülecek bir olaydı Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - İçeride konuşalım dedik.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - İçeride de konuşacağız, bütün gün konuşuyoruz zaten. Orada konuşmamızın ne engeli var?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - “Gelin, içeride konuşalım.” dediler.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Bakan, bazen Komisyon Başkanının odasında da konuşuyoruz, ne var ki burada konuşulmasında? Yani neden buna şey yaptığınızı anlamış değiliz.

İÇİŞLERİ BAKANİ ALİ YERLİKAYA - Komisyon Başkanımız davet etti. Davet etmediniz mi Başkanım?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - İlk başta gelmemiz gerekmiyor, sonrasında da geliriz, defalarca bunlar yapıldı. Yani bu anlamda böyle bir suçlama, kaba kuvvet, engelleme, fiziki engelleme, böyle bir şey biz yapmadık; bir kere, bunu söyleyelim. Yapıyor olsak da bunu söyleriz, bunu söylemiş oluruz. Zaten videolar da var, isteyen de görüntüleri izleyebilir; bunu söyleyelim.

Buna ilişkin olarak da tabii birtakım açıklamalar yapılmış yani biraz önce de söyledim. Meclis Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş da açıklama yapmış. Açıkçası, ben bir milletvekili olarak bu açıklamayı hayretle karşıladım. Sanıyorum, videoları, görüntüleri izlememiş. Yani ben açıkçası Meclis Başkanının daha itidalli bir dil ve söylem kullanmasını beklerdim. Yani sonuçta yasama faaliyetini burada hep birlikte yapıyoruz. Geçmiş dönemlerde çok daha büyük kavgalar, ağır birtakım kavga, sürtüşmelerin yaşandığını Mecliste biliyoruz, Meclis Genel Kurulunda da biliyoruz, bunlar yaşandı. Milletvekillerimizin kayyum atanan Esenyurt Belediyesine on gün boyunca girmeleri engellendiği zaman Meclis Başkanının müdahale etmesini beklerdik; bunları bekliyoruz. Biz milletvekilleri olarak yasama görevimizin, denetleme görevimizin ve toplumsal olaylarla ilgili olarak alacağımız reflekslerin hukuki kurallar içinde yerine getirilmesini bekliyoruz. Milletvekillerimizin girmesinin engellenmesi ne demek? Bunun açıklaması yok. Aynı şeyi burada İçişleri Bakanı olarak size de söylüyoruz. Bu anlamda, dediğim gibi, bu yaşananlar hoş olmayan şeyler, bunu söyleyeyim.

Birkaç tane de konu var, onu vurgulamak isterim, İçişleri Bakanlığı bütçesi deyince aslında şunu anlıyoruz biz: Temel 2 tane soru var; birinci soru Özgürlük-güvenlik ikilemi. Bu özgürlük-güvenlik ikileminin dengesi nerede; özgürlükten yana mı, güvenlikten yana mı? Demokratik bütün ülkelerde özgürlükten yana. Tabii ki güvenliği ihmal etmeyeceğiz, güvenlik de olacak ama özgürlükten yana bir denge olacak. Demokrasileri otoriter ve totaliter rejimlerden ayıran da budur ve zaten sizin göreviniz de... Bakın, 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne göre "yurdun iç güvenliği ve asayışı, kamu düzenini ve genel ahlakı korumak" diye söylüyor, hemen arkasında devam ediyor cümleye: "Anayasa'da yazılı hak ve hürriyetleri korumak." Sizin göreviniz, vatandaşın -Anayasa'da tanımlanmış- Anayasa ve yasalardaki hak ve hürriyetlerini de korumak aynı zamanda. O yüzden de her zaman söylediğimiz düşünce, kanaat hürriyeti; madde 25, 26, 28, 34 -toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkıdır bu- bunların da hepsi İçişleri Bakanının görevi içindedir aynı zamanda. Tabii ki Anayasa'da tanımlanan hürriyetlerin belli koşullarda kanunlarla sınırlanması söz konusu ama bu sınırlamalar Anayasa'da tanımlanan hak ve hürriyetlerin kullanılmasını engelleyecek ve bunların özünü zedeleyecek şekilde yapılamaz.

İkinci bir tartışma, gene bununla bağlantılı olarak söylemek isterim: Kanun devleti, hukuk devleti tartışması. Bu, hukuk felsefesinde de genel bir ayrım ve genel bir tartışma. Dünyadaki tüm devletlerin hepsinde kanunlar var ama o ülkede kanunların olmuş olması, o ülkenin kanun devleti olması anlamına gelir, hukuk devleti olduğu anlamına gelmez. Hukuk devleti olması demek, var olan kanunların ötesinde, hukuk önünde eşitlik, adalet, temel hak ve hürriyetlerin güvence altına alınması, yargı bağımsızlığı, devletin yargısal denetimi gibi ilkelerin ve kuralların varlığını gerektirir. Bu anlamda bu konuştuğumuz kayyum konusundaki sıkıntı da aslında ciddi biçimde ortaya çıkıyor. Burada ilk konuşmamda da söylemiştim, 12 Eylül 1980 darbesi döneminden itibaren uygulanmaya başlanan, sonrasında da işte 2016 yılının olağanüstü koşullarında çıkan bir kanun hükmünde kararnamenin maddesi ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'na eklenen madde baktığımız zaman aslında bir kanun olarak belki bir kanun devleti varlığını tescil eder ama bir hukuk devletinin o ülkede olmadığını gösteriyor. Açıkçası şunu söylemek isterim: Elbette, Anayasa'mıza göre de, bir kere burada madde 67 seçme ve seçilme hakkıdır. Usulüne göre seçime girmiş, müracaatı Yüksek Seçim Kurulu tarafından kabul edilmiş, seçilmiş bir belediye başkanımız gizli tanık ifadesiyle görevden alındı, tutuklandı ve belediyeye kayyum atandı. Yani Anayasa madde 127'ye göre her zaman zaten merkezî idarenin mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisi var; zaten bunu kanunlara göre kullanıyorsunuz, mülkiye müfettişleri var; buna ilişkin gerekli soruşturmaları, incelemeleri zaten yapıyorsunuz. Burada bir gizli tanık ifadesiyle görevden alınan belediye başkanı ve kayyum atanan belediyemiz var, Esenyurt Belediyesi, diğer belediyelerimiz var yani bunları, bu kayyum atamalarını kabul etmiyoruz. Bu, milli iradenin gasbıdır. Seçimle gelenin seçimle gitmesinin bir kural olması gerekiyor demokrasilerde. Tabii ki herkes kanun önünde hiçbir şeyden muaf değildir doğal olarak. Ülke içinde eğer varsa kanun anlamında suç niteliğini taşıyan şeyler, tamam ama "suç" dediğimiz şey de ceza da aynı zamanda bir kesinleşme sürecidir. Sadece birtakım iddialarla bir incelemenin, soruşturmanın başlaması, tutuklanması onun suçlu olduğu anlamına gelmiyor. Bu anlamda bütün bu süreçlerin hepsinin kanuni ve hukuki çerçevede ele alınmasının gerekli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Türel, teşekkür ederiz.

Sayın Ahmet Kılıç, söz sırası sizde.

Buyurun.

AHMET KILIÇ (Bursa) - Sayın Başkanım, değerli Bakanım, Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, değerli bürokratlar, basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlarken Malazgirt'ten Çanakkale'ye; Dumlupınar'dan 15 Temmuz'a; Kato'dan, Gabar'dan, Pülümür'den Silopi'ye; Karadeniz'den Akdeniz'e; Marmara'dan Ege'ye; Kore'den, Bosna'dan Kıbrıs'a; Afrin'den El Bab'a; tüm terör örgütlerine, hırsızından uyuşturucu kaçakçısına kadar aziz milletimizin bekasına, huzuruna, canına, malına ve namusuna yönelmiş tüm tehditlere karşı mücadele ederken şehit düşmüş bütün vatan evlatlarına Cenab-ı Hak'tan rahmet diliyor, gazilerimizi de minnet ve şükranla anıyorum. Onlar bu fedakârlığı yaparken acılarını kalbine gömmüş, her biri birer metanet abidesi olarak ayakta duran, başımızın tacı şehit ve gazi ailelerimizi de sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanımıza kapsamlı sunumu, verdiği detaylı bilgiler, her bir başlık altında anlattığı mühim konular ve bu minvalde temas ettiği tüm meselelerde açıkça huzur ve güven veren vizyonu, çözüme odaklı plan ve uygulamaları nedeniyle başta kendisine olmak üzere tüm heyetine teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün bütçesini görüşmekte olduğumuz İçişleri Bakanlığımız bünyesinde barındırdığı Sahil Güvenlik, Emniyet, Jandarma ve Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü gibi kurumlarıyla esasında köklü bir devlet geleneğimizi temsil etmekte. Aynı şekilde coğrafyamızın maruz kaldığı deprem, sel gibi doğal afetlerle etkin mücadele etmek için kurulan AFAD Başkanlığı ise müdahale ettiği alanlar itibarıyla bu topraklardaki merhameti temsil etmektedir. Medeniyetimizden aldığımız ilhamla, tarihimizin bize yüklediği sorumlulukla, coğrafyamızın oluşturduğu fırsatlarla, geleneklerimizle, göreneklerimizle, milletimizle kurmuş olduğumuz güçlü bağlarla yarınlara daha güvenle bakmaktayız.

Değerli milletvekilleri, biliyoruz ki bir ülkenin içerideki güvenliği sadece belirlenmiş sınırları içerisinde güvende olmasından ibaret değildir; güvenliği sınır ötesinden başlamaktadır. Terör örgütlerinin sınır ötesi faaliyetlerini engellemek amacıyla sınır hatlarımızda teknolojik altyapıyı güçlendirmiş durumdayız. Modern gözetleme sistemleri, yerli ve millî insansız hava araçlarımız ve entegre güvenlik duvarları sınırlarımızın 7/24 izlenmesini mümkün kılmaktadır. Sayın Bakanım, sınırları güvenli hâle getirmek için attığımız adımları ve çalışmalarını ısrarla yok sayanlar var. Mevcut siyasi pozisyonları için bu anlaşılabilir bir durum fakat bu söylem ne kısa vadede ne de uzun vadede siyaseten onlara herhangi bir avantaj sağlamayacaktır. Bunu bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, bölgemizdeki güvenlik dengelerinin çok hızlı bir şekilde değiştiği, dört bir yanımızda oluşturulan terör ve şiddet sarmalının dalga dalga yayıldığı, kitlesel göç hareketlerinin üzerimize akın akın geldiği ağır ve travmatik dönemlerden geçtik. Biz bu süreçte kendi tezlerimizi ortaya koyarak Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın da ifade ettiği üzere kendi göbeğimizi kendimiz keserek, inisiyatif alarak bu tehlike sarmalını ortadan kaldırıyoruz. Bölgedeki hedeflerini sinsice gerçekleştirmek isteyen emperyalist ülkeler yıllarca terör örgütleriyle bizi oyaladılar. Bizi yıllarca etnik ve mezhepsel fitnelerle, darbelerle, krizlerle, kaoslarla baş başa bıraktılar; kendi sorunlarıyla uğraşan bir Türkiye olmamızı istediler, güçlenmemizi müsaade etmediler, zenginleşmemize hiçbir şekilde fırsat vermediler. Her ayağa kalktığımızda kucağımıza yeni bir sorun bıraktılar. Her on yılda bir darbe, hükümet krizleri, kaoslar, kaotik ortamlarla yolumuzdan bizi alıkoymaya çalıştılar. Bugün Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle ne yaptığını bilen, ayakları üzerinde duran, sözünün tesiri olan, sahada ve masada var olan, krizler karşısında paniğe kapılmadan pozisyon alabilen, küresel salgın karşısında etkin ve hızlı kararlar alabilen bir Türkiye var. Bakınız, yakın zamanda ülke olarak ciddi mücadeleler verdik. Bir yandan terörle mücadele ederken afetler konusunda da çok olaylar yaşadık. Gerek yaşadığımız salgın süreci gerek sel felaketleri gerekse depremler asayiş hizmetlerindeki olumlu gidişatı aksatmadı ya da uyuşturucuya yönelik verilen mücadeleyi yine aynı şekilde trafik veya diğer güvenlik hizmetlerinin sunulmasında herhangi bir aksamaya neden olmadı.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri; terörle özellikle PKK'yla mücadele konusunda milletimiz bize çok büyük bir güç vermiştir çünkü milletimiz bize inanmıştır, bizi samimi olarak kabul etmiştir ve bizi bu konuda çok kararlı görmüştür; bu gerçeği unutmadan yolumuza devam edeceğiz. Bugün, Hakkâri'nin derelerinde rafting turları yapılıyorsa, bugün o bölgede bombalar yerine turizm sayılarında patlamalar yaşanıyorsa, dün geleceği çalınan gençlerimiz bugün Ağrı'da, Tunceli'de açılan fabrikalarda çalışabiliyorsa...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Dünya mirası Cilo'daki turizmde mi bahsediyorsunuz? Binlerce yıllık Cilo buzullarını mahvettiniz.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - 40 bin genç göç etmiş Ağrı'dan. Ağrı'da genç mi kaldı?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Lütfen arkadaşlar...

Sayın Kılıç, devam edin siz.

AHMET KILIÇ (Bursa) - ...mayın döşenen araziler fıstık tarlalarına dönüşmüşse, korkunun esir aldığı dağlarda piknik yapılıyorsa bu, huzurun, kardeşliğin, güçlü ve müreffeh yarınlara en büyük müjdecisidir diyorum.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ olarak uyuşturucu suçunu terör suçundan ayrı düşünmüyoruz çünkü biri diğerinin uzantısıdır, çünkü biri ötekini finans kaynağıdır. Terör vatanın bölünmez bütünlüğüne kastederken uyuşturucu gençlerimizin sağlık ve umut dolu yarınlara kast eder. Terör vatana ihanetin simgesiyken uyuşturucu milletimizin geleceğine ve değerlerine ihanetin simgesidir. İkisi de aynı amaca hizmet eder, ikisi de milletimizin birliğini bozmayı, huzurunu yok etmeyi ve geleceğini karartmayı amaçlar. Bu noktada, bu kararlılıkla uyuşturucuya mücadelede de devamlılık çalışmalarımızı sürdürmemiz gerekmektedir. Sayın Bakanım, tabii ki, bu çalışmalarını yaparken yaman çelişkilerle, amansız iftiralarla, yalanlarla dolanlarla da mücadele ediyorsunuz; bunu bizler de görüyoruz, bunlara tanıklık ettiğimiz çok olay var. İHA, SİHA, savunma sanayi alanlarında ülkemiz çağ atladı. Bu gelişmeye ket vurmak isteyenler önce dediler ki: "Bunlar maket." Sonra dediler ki: "Bunlar uçmaz." Baktılar ki uçuyor dediler ki: "Bunlar ithal ürün, getirip burada monte ediyorsunuz." Üst üste dünyadan Türkiye'ye ambargolar da uygulanınca demek ki dışarıdan da gelen bir şey yok yani çamur atıldılar, yalanlar atıldılar, iftiralar atıldılar, üstüne hainler TUSAŞ'a kurşun attı ama ne yaparlarsa yapsınlar durduramayacaklar, ülkemizin gelişmesine engel olamayacaklar.

Kararlılık ve azimle Bakanlığımızın yaptığı çalışmalarını destekliyoruz. Bu noktada kuzu postuna bürünmüş sırtlanlarla mücadelenizde başarılar diliyorum.

2025 yılı bütçeniz hayırlı olsun diyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Kılıç, teşekkür ederim.

Sayın Hakkı Saruhan Oluç, söz sırası sizde.

Süreniz on dakikadır.

Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, Sayın Bakan ve değerli bürokratlar; hoş geldiniz.

Şimdi, ben de tabii kayyum rejimi üzerinde biraz konuşmak istiyorum. Bugün de başlangıçta birkaç şeyi söyledim.

Şimdi, Sayın Bakan, siz kayyum atama meselesini belki teknik bir iş olarak görüyorsunuz -yani sizin yaptığımız açıklamalardan ben öyle algılıyorum- sizden önceki bakanlarda da aynı sorun vardı fakat bu teknik bir iş değil aslında yani bu politik ve tarihselliği olan bir iş; oraya işaret etmek istiyorum. Neden? Bir kere “politik” derken neyi kastediyorum? Şimdi, kayyum atadığınız zaman seçim hukukunu yok sayıyorsunuz, sandık hukuku çiğniyorsunuz. Hani, hep millet iradesinden söz eden bir iktidarsınız ya, “Millet iradesi çok önemli.” diye anlatıyorsunuz ya fakat kayyum atayarak aslında millet iradesini gasbediyorsunuz, halkın iradesini gasbediyorsunuz; bu, işin politik yanının bir parçası. Diğeri ne? Ya, yerel demokrasiyi yok ediyorsunuz Sayın Bakan, yerel demokrasiyi yani kayyum atadığınız zaman o belediye meclislerinin de işlemez hâle gelmesine yol açıyorsunuz. O yerel seçim aslında halkın gözünde anlamsız bir işe dönüşmüş oluyor ve sandığa olan inancı yok ediyorsunuz. Siz biliyorsunuzdur, gidin, görün, insanlarla konuşun -belki de konuşmuşsunuzdur- şöyle bir ruh hâlinin geliştiğinin farkında değil misiniz? Biz bunun olmaması için uğraşırken... Bu coğrafya “Yahu, seçime gidiyoruz, oy veriyoruz da ne oluyor? Bizim seçtiğimiz insanların yerine kayyum atanıyor.” fikrinin çok yaygın olarak konuşulduğu bir yer hâline geldi; şimdi, bu doğru bir tutum değil. Bu, işin politik yanı, yanlış olan yani seçim hukuku, yerel demokrasinin yok edilmesi vesaire, millet iradesinin gasbedilmesi.

Yaptığımız işin bir de tarihselliği var. Bakın, ben size bir şey göstereceğim: Şimdi, bu haritada bu kırmızı yerler 1925 Şark Islahat Planı'nın uygulandığı illeri gösteriyor. Bir başka harita göstereceğim: Bu harita da 27-35 Umumi Müfettişliklerin olduğu yeri gösteriyor. Şimdi, bu harita ne biliyor musunuz? Bu harita da 2016'dan sonra sizin kayyum atadığınız yerlerin haritası. Siz bu haritaları görmek istemiyorsunuz Sayın Bakan, telefonunuzla oynuyorsunuz ama bu haritalar aslında sizin Cumhuriyet Dönemi'nde Şark Islahat Planı ve Umumi Müfettişlikler zihniyetini bugün devam ettirdiğinizi gösteren haritalar. Buradan neyi kastediyorum? Bakın, bu kayyum atamalarıyla doğrudan doğruya -ağırlıklı olarak o bölgede sadece Kürtler yaşamıyor, evet, Araplar var, Türkler var ama Kürt halkının yaşadığı, Kürt yurdu olan, hani, benim “kürdistan coğrafyası” ya da “Kürt coğrafyası” dediğim yerden söz ediyorum ben- “Oradaki halkın yönetim iradesini tanımıyoruz.” diyorsunuz. Yani bu kayyum atama meselesi teknik bir iş değil, bunu anlatmaya çalışıyorum; son derece tarihselliği olan, politik yanı olan bir şeyden söz ediyoruz.

Şimdi, bir belediye başkanı bir suç işleyemez mi? İşleyebilir, işlemiş olabilir. Zaten buna dair eskiden kalma kanun var, o kanunda yapılması gerekenin ne olduğu bellidir. Böyle bir şey varsa, vev ki bir belediye başkanı herhangi bir suç işlediyse olması gereken şey aslında belediye meclisinin içinden onun vekilinin seçilmesidir çünkü belediye meclisi de sandık yoluyla seçilmiş olan bir meclistir fakat siz bunu yapmıyorsunuz. Neden yapmıyorsunuz biliyor musunuz? Oraya geleceğim şimdi. Biz Cumhurbaşkanının şu cümleyi ettiği bilgisine sahibiz, Cumhurbaşkanı o belediye meclisleri için diyor ki: “Ya, o belediye meclislerinin içindekiler de bu partiden.” Bizim partiyi kastediyor, DEM PARTİ'yi kastediyor. Yani mesele “Orada bir belediye başkanı suç işledi, onun için onu görevinden uzaklaştırıyoruz.” meselesi değil, orada mesele diğer belediye meclis üyelerinin de DEM PARTİ'den olması, onun için oradan bir vekil seçilmemesi meselesi yani politik mesele ve Cumhurbaşkanı en tepede buna karar veriyor. Dolayısıyla, biz hani “Hukuku uygulayın, var olan yasayı uygulayın, seçim hukukuna dikkat edin.” diyoruz ya, bunların hepsi aslında bu cümleyle silinip atılmış oluyor. Yani belediye Meclislerinde DEM PARTİ'liler var çoğunlukta, biz oradan birini vekil seçsek “O DEM PARTİ'li.” Yani dert DEM PARTİ'lilerle, DEM PARTİ'nin seçmenleriyle, dert Kürt halkıyla, dert Kürt düşmanlığı yapmakla ilgili; bu yaptığımıza bunun için itiraz ediyoruz ve gerçekten toplumda ciddi bir kırılma yaratıyorsunuz.

Bakın, 2016'dan beri, sekiz yıldır bu kayyum meselesiyle uğraşıyoruz. Ben daha evvel de söyledim -Sayın Turan da bilir, şahit olmuştur- yani yüzlerce kez bu Mecliste kayyum üzerine konuşma yapmışımdır -Genel Kurulda da aşağıda kürsüde de- yüzlerce kez çünkü geçtiğimiz dönem, 2019-2024, beş yıl boyunca atadığımız kayyumların her birinde bu konuşmaları tekrar tekrar yapmak durumunda kaldık ama bir işe yaramadı çünkü sizin derdinizin ne olduğunu biraz evvel kısaca anlatmaya çalıştım.

Şimdi, Sayın Bakan, meseleyi nereye bağlamak istiyorum? İki tane konu var; bir tanesi, bu yaptığımızın aslında bu iktidarın bölücülüğü olduğunu düşünüyorum, bölücülük yapıyor bu iktidar çünkü bu ülkenin bir bölgesindeki halkın iradesini yok sayıyor, gasbediyor; bu çok açık bir şekilde bölücülük ve ikili hukuku uyguluyor, ikili hukuk. Şimdi, bunu bir kenara koyalım, bunu söylemiş olayım. Başka bir şey söylemek istiyorum: Ya, bu kadar toplumsal barışın konuşulması gerektiği bir zamanda, bu kadar toplumsal barış meselesinin geliştirilmesi için adımların atılması gerektiği bir zamanda kayyum atanması ile toplumsal barış arasında bir ilişki kurabiliyor musunuz? Yani ben kuramıyorum doğrusu yani kimse için inandırıcı değil. “Toplumsal barış olsun.” “İç barış olsun.” “Barış olsun.” bütün bu lafları arttırabiliriz; bunları biz söylüyoruz, sizler de söylüyorsunuz zaman zaman, duyuyoruz ama bunlar inandırıcı olabilir mi gerçekten? Yani dışarıda sokaktaki bir insan için, Hakkâri'deki, Batman'daki, Halfeti'deki, Mardin'deki bir insan için inandırıcı mı bu gerçekten?

Şimdi, bakın, bunu elinizde -hani “Demokles'in kılıcı” diyorlar ya, öyle değil- konjonktürel bir enstrüman olarak kullanıyorsunuz. Bunu neden söylüyorum? Ahmet Türk... Ahmet Türk hepimizin ağabeyi, gerçekten bir barış insanı, Kürt siyasetinin duayeni; bir sürü şey söyleyebiliriz. Şimdi, Ahmet Türk'e bir kumpas davası yoluyla, Kobani kumpas davası yoluyla... Neden Ahmet Türk özelinde duruyorum? Ahmet Türk hiçbir zaman parti yönetiminde, parti meclisinde ya da parti merkez yürütme kurulunda yer almamış bir insandır, hiçbir zaman parti yönetiminde bulunmamıştır. Ahmet Türk'e o Kobani kumpas davasından mayıs ayında bir ceza veriliyor, siz kasımda kayyum atıyorsunuz. Peki, Ahmet Türk madem ceza aldı ve bu kadar tehlikeli bir insan, değil mi? Mayıstan kasıma kadar niye beklediniz, o görevini sürdürdü? Burada bir tuhafılık yok mu? Var. Başka bir tuhafılık daha var; Ahmet Türk hakkında bu karar verilmiş ama o yerel mahkeme, bu Ankara'daki ağır ceza mahkemesi daha o kararın gerekçesini yazıp da karar istinaf mahkemesine bile gönderilmemiş, karar kesinleşmemiş. Kesinleşmemiş bir kararı belki istinaf mahkemesi bozacak, bilmiyorsunuz, istinaf mahkemesini bile... Kesinleşmemiş bir karara, gerekçesi yazılmamış bir karara dayanarak siz Ahmet Türk'ün yerine kayyum atıyorsunuz. Peki, burada bir hukuk var mı? Yok. Onun için diyorum, konjonktürel bir enstrüman olarak kullanıyorsunuz. Şimdi, iktidar, bu konjonktürde bu enstrümanı şu ya da bu nedenle -tartışmıyorum bunu, ayrıca tartışırız, konuşuruz- kullanmayı doğru buldu, şimdi atadı, 4 Kasımda. Yani burada bir hukuk yok, burada tamamen bir keyfiyet var; onu anlatmaya çalışıyorum. Dolayısıyla, bu kayyum meselesinin mutlaka uzaklaştırılması gereken bir mesele olduğunu anlatmaya devam edeceğiz.

Bakın, geçen dönem bizim 3-4 belediyemiz dışında bütün belediyelerimize kayyım atadınız. Kendimize çok güveniyoruz, 2016'da atandı, "Halka güveniyoruz." dedik. Neden bunu söylüyorsunuz, neden rahatız? "Rahat" derken yani "Bu yapılanlardan dolayı oh rahatız." anlamında söylemiyorum. Çünkü halkın kararlılığına, halkın fedakârca mücadelesine, halkın örgütlü duruşuna güvendiğimiz için rahatız; güveniyoruz, evet. 2016'da kayyımlar atandı, 2019'da halk sandıkta cevabını verdi; 2019'da 3-4 belediye dışında bütün belediyelerimize kayyım atadınız, 2024'te bu kayyım atanmış belediyelerin hepsini ve daha fazlasını kazandık, 78 belediye.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Sayın Başkan, sözlerim kesilmesin, uzatmayı alabilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu önemli bir şey yani halk diyor ki: "Sizin bütün bu tutumunuza rağmen ben sandığa olan inancımı koruyorum, siyasi irademe olan inancımı ve kararlılığımı koruyorum ve gidip oyu veriyorum." Şimdi, belediyelerimize kayyım atamaya başladınız, belki yarın daha fazlasını atacaksınız, belki hepsine atayacaksınız yine. Olabilir ama bizi bu mücadele azminden, bu kararlılıktan, bu örgütlülüğün vazgeçiremezsiniz çünkü halkın iradesi orada yansıyan, insanlar sandığa gidiyorlar ve oylarını veriyorlar. Sizin beğenmediğiniz insanları, iktidarınıza biat etmeyen insanları seçebilirler. Bunun yolu yeni bir seçimle değiştirilmesidir, siyasi darbeyle değiştirilmesi, kayyım darbesiyle değiştirilmesi değildir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Oluç, teşekkür ederim.

Sayın Orhan Yegin, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Salonda bulunan herkesi ben de saygıyla selamlıyorum.

Bugün, bizi, özgürlük dengesini güvenlik dengesine feda edip altüst etmekle, hukuk arkadan gelsin diye yıllarca hareket etmekle suçlayanlar oldu ve bunun etrafında şekillenen birçok hakarete maruz kaldık.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Hakaret olarak algılamayın Sayın Yegin.

ORHAN YEGİN (Ankara) - AK PARTİ, yirmi yılı aşkın iktidar tecrübesinde ve pratiğinde her zaman özgürlük ve güvenlik dengesini birbirine feda etmeden, her birini önemseyerek, memleketin her bir metrekaresini önemseyerek, Kürt'ünü, Türk'ünü, Laz'ını, Çerkez'ini, Alevi'sini, Sünni'sini, başını açanını, başını örtenini, beş vakit namazını camide kılanını, bayramdan bayrama gidenini, hiç kılmayanını, hiç kimseyi ayırt etmeden herkesin güvenliğini, eğitimini, sağlığını, herkesin yaşam hakkını, herkesin demokratik haklarını ve hukuki haklarını artırmayı, zenginleştirmeyi temel hedef hâline getirmiş ve bunu başarmak için mücadele etmiş bir harekettir. Son dönemde Cumhuriyet İttifakı'yla beraber aynı hedefler doğrultusunda yoluna devam etmektedir.

Askerî darbeler ile kayyum meselesi birbirine benzetildi, dayanak maddelerden bahsedildi. Bunlar biraz meseleyi dramatize edip, esaslı tartışma dışında tutma çabasına benziyor açıkçası. Arkadaşlar, kayyum müessesesi sadece burada karşımıza çıkmıyor, bunu bilelim. Belirli kurum, şirket veya işletmede ortaya çıkan hukuki usulsüzlüklerde bir kurum, vakıf veya derneğin yaptığı faaliyetlerin kamu düzenini bozma ve güvenliği tehdit etmesi hâllerinde herhangi bir şirket veya kurumda yolsuzluk, yönetememe veya diğer idari nedenlerle idari yetkilerin yanlış kullanılması gibi durumlarda da bu müessese karşımıza çıkıyor. Terörle ilişkilendirilmiş şirketlere de mahkemeler veyahut da Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kayyum atıyor, yine, vakıflara da derneklere de atanabiliyor.

Arkadaşlar, mesele şu: Gerçekten, biz de hiçbir yere kayyum atansın istemeyiz, yetkisini millettten alan bir yere hele ama "Seçildim." diye layüsel değiliz hiçbirimiz arkadaşlar. Hesabı hem siyasi olarak millete hem de adli olarak millet adına yetkilendirilmiş kurumlara ve yargıya vermek durumundayız her birimiz.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Hangi yargı?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Hangi yargı ya, hangi yargı? Engin ve Dilan Polat'ı tahliye eden yargıya mı güvenerek?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Milletten seçtiği hiçbir yetkili terörle anılsın istemeyiz biz de, terörle iş birliği yapsın istemeyiz. Hiçbiri "Aldığı yetkiyi veya kaynakları teröre yönlendiriyor." iddiasına muhatap olsun istemeyiz.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Kocaman bir yalan, öyle bir şey yok! Yalan söylüyorsunuz siz!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hiçbir seçilmiş sanık sıfatıyla terör örgütünün kurduğu sözde mahkemede, belediye şirketinin işçisinin sözde hâkim sıfatıyla davranan belediye çalışanının karşısına sanık olarak çıksın da istemeyiz arkadaşlar.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Bunların hepsi kocaman bir yalan!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi, tutarsızlık ve çifte standart şurada: Büyükşehir belediye başkanının millet mahkemesine çıkması sorun ama örgütün hâkim diye atadığı kişinin yargılaması, örgüt mahkemesinin hesap sorması sorun değil. Üstelik, belediye başkanını yargılayan, hesap soran o kişi de büyükşehir şirketinin temizlik personeli.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Nerede olmuş, nerede?

ORHAN YEGİN (Ankara) - Diyarbakır Büyükşehirde oldu, Baydemir'e oldu, hiç sesiniz çıkmadı.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Ya, sevgili kardeşim, bak, öyle bir şey yok! Halkı yanıltmayın, yalan söylemeyin!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bakın, arkadaşlar, samimi olalım, samimi olalım. O zaman çıkıp buna meydan okusaydınız belki bugün bu itirazların bir anlamı olurdu; o gün sustunuz, şimdi bağırıyorsunuz. Neden?

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Yok öyle bir şey!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Siz bizi kendinizle karıştırıyorsunuz, elimize metin verilip konuşma yaptığımız tarihimizde görülmemiştir ya, tarihimizde görülmemiştir!

ORHAN YEGİN (Ankara) - O zaman bağırsaydınız karşınızda her türlü iğrençliği size yapacak bir örgüte karşı çıkmış olacaktınız.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Antalya) - Orhan Bey, Osman Baydemir burada milletvekili oldu, ona bir sorsaydınız bunu, sorsaydınız!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Belki hayatınız sonlanabilirdi ama bugün kendisine düşmanlık edilse de devlet hukuk içerisinde olduğu için, devlet olduğu için, size vereceği tepki kanun ve hukuk çerçevesinde kalacağı için rahat rahat konuşuyorsunuz, bağırıp çağırıyorsunuz arkadaşlar.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ya, ne diyorsun ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sayın Tiryaki buradaydı, bugün konuştu. Hukuk adamı Sayın Tiryaki, ne iş? Niye o zaman ses yoktu, bugün var?

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - İftira!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hani diyorlar ya "Bir sorsaydınız..." Soralım: Hayırdır, Ali Mahir Bey, nezaket timsali Ali Mahir Bey, ne iş? O zaman ağzınızı açmıyordunuz, bugün ortalığı yıkıyorsunuz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ne diyorsun, anlaşılıyor ki! Türkçe konuş, Türkçe, anlamıyorum!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Arkadaşlar, size çağırım şudur: Devletinize sövenleri, anayasal düzene karşı suç işleyenleri, cürüm sahiplerini korumayı, övmeyi, cesaretlendirmeyi muhalif kimliğinizin karakterine dönüştürmekten, Hükûmetinize olan düşmanlığınızı devletinize düşmanlık edenlerin savunuculuğuna dönüştürmekten artık vazgeçmelisiniz.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - "Sövmek" nasıl çirkin bir kelime, nasıl çirkin bir kelime!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ya, biz bu kelimeyi kullanınca literatürden çıkarıyorsunuz!

ORHAN YEGİN (Ankara) - "Ordu kimyasal silah kullandı." diyen Fincancıları, çukur eylemlerinde "Kendi vatandaşına ve tüm bölge halklarına soykırım yapan, yok edici silahlarla halkları katleden TC." diye bildiri yayınlayan utanmaz akademisyenleri kutsamaktan utanmalısınız.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ya, siz utanmalısınız ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ey CHP! İktidar olalım da kimle nasıl olacaksa olalım tavrınız size asla iktidar yüzü göstermeyecek, size asla iktidar yüzü göstermeyecek!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sizi FETÖ'cüler sizi! Sizi FETÖ'yle iş birliği yapanlar sizi!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi, devam edelim, devam edelim, devam edelim...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sizi FETÖ'yle yıllarca iş birliği yapanlar sizi! FETÖ'cülerle kol kola girenler sizi!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sizi nümayişçiler sizi! İşiniz gücünüz nümayiş!

VELİ AĞBABA (Malatya) - FETÖ'cülerle iş bitirenler sizi!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Arkadaşlar, lütfen...

Sayın vekillerim...

Orhan Bey, bir dakika...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başkanım, süremi durdurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - FETÖ'cülerle kol kola girenler sizi!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Nümayişçi seni! Seni nümayişçi!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ağbaba, lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Erdem, cevap istiyor, ne yapayım!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Anlıyorum, sözcünüz cevap versin gerektiğinde.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Vallahi, iyi ki sizin gibi rantçı, yolsuzcu, hırsızcı değiliz ya, iyi ki!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Orhan Bey, devam edin.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi, arkadaşlar, konuşmalarınıza baktım, her biriniz saygıyla selamlayarak konuşmalara başlıyorsunuz ama saygıyla devam etmiyorsunuz; bakın, açık söyleyeyim.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Sen saygıyla başlamadın, saygısızlık yapıyorsun!

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - İftiradan ar etmiyorsunuz, yalandan ar etmiyorsunuz "saygı" diyorsunuz!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi, bakın, niye diyorum biliyor musunuz? Çünkü şundan dolayı: "Koçbaşıyla belediye kapısı kırdınız." diye gözümüzün içine baka baka olmayan bir şeyi... Yalan söylüyorsunuz arkadaşlar.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Evet, kırdınız, bizim evlerin kapılarını kırdınız ya! Önce testereyle kesiyorsunuz, sonra koçbaşıyla...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bakın "koçbaşı" dediğiniz şey... Bakın, siz buna "koçbaşı" diyorsunuz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ya, dalga geçme ya! Emniyetiniz para ödüyor, para ödüyor!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bakın, çilingir çağırılmışlar, şöyle bir şeyle açmışlar. “Koçbaşı” diyorsunuz ya, gözümüzün içine baka baka... Yapmayın arkadaşlar...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Emniyet para ödüyor, kırdığı kapı için 20 bin lira para ödüyor ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yalan bir insana bu kadar yakışır! Orhan Bey, yalan bu kadar yakışır bir adama!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - İçişleri Bakanı biliyor, ödediği kapı paralarını kendisi biliyor, faturaları var!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi, burada, diyorsunuz ki: “Pazar günü adam seçildi, pazartesi sabah kayyum atanıyor. Madem kayyum atanacak, aday yapmayın.” Ya, biz mi aday yapıyoruz onları? Onu aday yapanlara söyleyin.

GÖKÇE GÖKÇEN GÖL (İzmir) - Adaylarımızı da siz seçin o zaman!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Sana verelim istersen, listeyi sen belirle! Ya, bırak Allah aşkına ya!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Ha, geçtik... Bize “Arkadaş, bu adamların adaylık başvurusunu almayın.” diyorsanız kardeşim biz YSK miyiz ya! Başkasının yetkisine vesayet mi edelim istiyorsunuz, kanunsuz, hukuksuz mu davranalım? Ne yapmaya çalışıyorsunuz arkadaşlar?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Orhan Bey, sana verelim listeyi sen belirle, sen yap, en güzeli o!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi, saygıyla başlıyorsunuz ama saygıyla devam etmiyorsunuz. “Sadece muhalefet belediyeleri denetleniyor, iktidar belediyeleri denetlenmiyor.” diye iftira ediyorsunuz. Sayın Bakan, umarım bu sayıları açıklarsınız da arkadaşların bir parça yüzleri kızarır.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Açıklayacağım.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ya, sizin Sayıştayımız açıkladı paraları nasıl yediğinizi! Size ait olan kurum!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Şimdi, bakın, bize “Mafyayla kol kola geziyorsunuz.” dediler.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Evet, çok güzel hem de!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Asıl kol kola olan sizlerdiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sadece mafya olsa iyi; FETÖ, esrarcı, eroinci...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sizin siyaset tarzını muhtemelen o mafyalar beğenmedi ki, sizi muhalefette muhtemelen yetersiz buldular ki yurt dışından videolarla siyasetinize katkı vermeye çalışan, bize saldıran kaçak isimler oldu ve siz onların ithamlarıyla bize karşı siyaset yaptınız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, aile resimlerine bakın, aile resimlerine bakın!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ya, herkesin boğazına çöken sizin çeteleriniz!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Aile resminizde olmayan kimse var mı!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başkanım, süremi lütfen durdurun, böyle olmaz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sana özel muamele mi yapacak Başkan!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Dinleyin, cevap verin, sıranız gelecek. Dinleyin bak; dinleyin, dediğimi anlayın.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Erdoğan’a “reis” diyen mafya!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Siz onların söylemleriyle, onların videolarını utanmadan grup toplantılarında izleyip, izlettirerek bir seçime gittiniz. O videolar dönerken “Bu son bütçeniz, bu son bütçeniz, konuşun.” diye burada bize el kol hareketi yapıyordunuz, “Yüzde 60’la geliyoruz.” diyordunuz. Millet “Hadi oradan.” dedi, size de o kol kola girdiğiniz mafyalara da...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Geldik, işte, geldik, geldik!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bakın, aynı yerde oturuyorsunuz, aynı yerde.

Şimdi, mafyayla iş birliği... Mafyayla iş birliğinde bir dönem daha gördük arkadaşlar, bir dönem daha gördük mafyayla iş birliğinde. “Mafyayla iş birliği var.” diyorlar. Evet, doğru. Bu ülke sizin sayenizde...

(Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın milletvekillerim, lütfen, sükûnete davet ediyorum.

Orhan Bey, tamamlayın konuşmanızı.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bu ülke sizin sayenizde yenidoğan çocukların fişini takıp çeken, para için...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hastane sahipleri sizin adamlarınız!

ORHAN YEGİN (Ankara) - ...haram, zenginlik için yavrusu kucağına verilmeyen annelerin hayatını karartan...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Yenidoğan çetesi... Yenidoğan çetesi...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hastane sahipleri sizin adamlarınız!

ORHAN YEGİN (Ankara) - ...insanlıktan nasibini almamış çetelerin birinci adamlarının, büyük ortaklarının, kurucularının...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ya, kendimizi size anlatmaya ihtiyacımız yok!

ORHAN YEGİN (Ankara) - ...bu ülkenin ana muhalefet partisinin listelerinde meclis üyesi yapıldığı bir dönem gördü.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, eski Başkan, Bakan yapıldı, Bakan, Bakan!

GÖKÇE GÖKÇEN GÖL (İzmir) - Ya, İl Sağlık Müdürü kim, İl Sağlık Müdürü? Kimin hastanesinde oldu?

ORHAN YEGİN (Ankara) - O da yetmedi, Başkanım, o da yetmedi...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bakana gel, Bakan hastane sahibi!

ORHAN YEGİN (Ankara) - ...o da yetmedi, bu ülke o çetelerin liderlerinin yakında Cumhurbaşkanı adayı olma hayaliyle yanıp tutuşan, CHP'nin Genel Merkezine...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, Sağlık Bakanı hastane sahibi, neden bahsediyorsun sen!

ORHAN YEGİN (Ankara) - ...Genel Başkanlık katma, delegelerine vesayet kuran İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından da Sağlık Daire Başkanı yapıldığı bir dönem gördü.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - İftira atıyorsun! İftira atıyorsun!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Halt etmişsin! Halt etmişsin!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Yenidoğan çete liderlerinin baş tacı yapıldığı bir dönem gördü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - O beğenmediğin adam İstanbul'a 3 kez geldi, 3 kez.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Orhan Bey... Orhan Bey...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hiç yüzünüz kızarmıyor değil mi bunlardan?

VELİ AĞBABA (Malatya) - O İmamoğlu var ya, tokat manyağı yaptı, tokat manyağı!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Yara çok büyük!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Hiç yüzünüz kızarmıyor!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Orhan Bey, tokat manyağı yaptı sizi!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Yegin, selamlamanızı yapın.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başkanım, bitiriyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tokat manyağı yaptı sizi!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Orhan ne diyor, baksana ya!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Selamlama... Lütfen...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bitiriyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Son sözlerinizi alalım, bir dakika uzatması var.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tokat manyağı yaptı sizi! 3 kere, tak, tak, tak!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sayın Ağbaba, dur, bitiriyorum. Tamam, bitiriyorum.

Bakın, arkadaşlar, son cümlem şu olsun...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Çeteyle, mafyayla iş tutan sizsiniz!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Son cümlem şu olsun, son cümlem şu olsun...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Mafya liderleriyle iş yapan sizsiniz!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Sakik, lütfen...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Son cümlem şu olsun, sakinleşelim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Ya, bu ülkede "yenidoğan çetesi" diye bir şey var. Ya, o kadar çete var ki "yenidoğan çetesi" de var!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Sakinleşelim, son cümlem olsun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Orhan Bey, devam edin ve bitirelim.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Arkadaşlar, son cümlem: Bakın...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Dünyanın neresinde yenidoğan çetesi var ya! Dünyanın neresinde hastanelerde çete var ya! En son bunu da gördü, dünya bunu gördü, ya dünya bunu gördü Orhan Bey! Dünyaya bunu da yaşattınız, bu rezilliği de yaşattınız!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Para için, para...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Orhan Bey, devam edin ki...

ORHAN YEGİN (Ankara) - Arkadaşlar, bildiğiniz doğru değil, bak bir dakika, bildiğiniz doğru değil...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - En diptesiniz, çürümenin en dibini gösterdiniz!

ORHAN YEGİN (Ankara) - ...üslubunuz nezih değil, hükmünüz de adil değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vay!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Vay!

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Vay!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bu bilgi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Orhan, bir 23 Nisan şiiri oku ya! Bir 23 Nisan şiiri oku!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Senin var ya yalan söylerken yüzün kızarıyor, onu fark ettim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Orhan Bey, teşekkür ederiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yalan söylerken yüzün kızarıyor!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ya, yüzü yok ki kızarsın!

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başkanım, bitiriyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yalan söylerken yüzün kızarıyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Bu bilgi, bu üslup ve bu hükümle neye hizmet etmiş oluyorsunuz, lütfen bir düşünün. Eğer nasuh bir kalp ile tevbe ederseniz Allah da millet de affedecektir.

Hayırlı akşamlar.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Allah'ın yerine de konuşmayın artık ya!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Allah da affetmez sizi!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Allah sizi cennet ve cehennemine almayacak, arada kalacaksınız!

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Değerli Komisyon üyeleri, 2 konuşmacımız kaldı ancak on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.43

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.55

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri 16'ncı Birleşimin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

Kaldığımız yerden devam edeceğiz.

Sayın Usta'nın konuşması var.

Sayın Usta, hazırsanız açıyorum, buyurun lütfen.

Süreniz on dakikadır.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, İçişleri Bakanlığı bütçesi olunca, ilk önce kısa da olsa bu sığınmacı meselesiyle, Türkiye'nin başını çok ağrıttacak, önümüzdeki dönemde daha da fazla ağrıttacak bir sığınmacı meselesiyle başlamak istiyorum. Şunu net bir şekilde söylememiz gerekiyor: Maalesef Türkiye, iktidar eliyle demografik bir işgale maruz kalmıştır bu sığınmacı meselesinde ve bununla ilgili bizim gördüğümüz kadarıyla hiçbir şekilde bir politika yok. Yani bunların özellikle ülkelerine sağ salım, huzur içerisinde, barış içerisinde geri gönderilmesine ilişkin hiçbir programın olmadığını, politikanın olmadığını görüyoruz ama ben yine de buradan, soru bölümüne geçmeden Sayın Bakana bu konuyu ne yapacaksınız, programınız nedir, bunu ne kadar önemsiyorsunuz bu sığınmacı meselesini diye sormak istiyorum? Şimdi, hakikaten biz bu meseleyi şöyle görüyoruz: Bu varoluşsal bir tehdit yani Türkiye'nin demografisi hızlı bir şekilde bu meseleyle ilgili olarak değişiyor, bu tehdidi görmek gerekir ama maalesef Hükümette öyle bir bilincin olmadığını üzülerek biz görüyoruz. Biliyorsunuz, İYİ Parti olarak bizim "milli göç doktrini" diye bu konuyla ilgili çalışmamız var yani bu planlı geri dönüşün nasıl olması gerektiğine ilişkin çalışmamız var. Umarım, o çalışmadan iktidar faydalanır diye ummak istiyorum.

Şimdi, tabii, hemen bununla yakından alakalı olan bir vatandaşlık meselesi var. Nasıl oluyor şimdi? Konut alınması veya bireysel emeklilik yoluyla vatandaşlık elde ediyor yabancılar. Son yedi yılda yabancılara 310 bin civarında konut satışı olmuş. Bu konut satışlarının da en az yarısının vatandaşlık karşılığında olduğunu istatistikler ortaya koyuyor. Bu şekilde bakınca, yaklaşık 500 bin kişinin Türkiye'ye para getirme yoluyla, konut yoluyla veya bireysel emeklilik yoluyla Türk vatandaşlığına geçtiği anlaşılıyor. Bu, anayasal da değil, hukuki değil. Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 12'nci maddesi, istisnai durumları, vatandaşlığın verileceği istisnai durumları düzenliyor. Siz bunu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle çıkan bir yönetmeliğe istinaden yapıyorsunuz ama bu yönetmeliğin kanunun üzerinde olması mümkün değil. Anayasa da vatandaşlığın kazanmasına ilişkin şartların kanunla düzenlenmesini emrediyor dolayısıyla burada böyle yasal, hukuki bir problem var. Biz İYİ Parti olarak bunun iptali için biliyorsunuz Danıştaya dava açmış durumdayız, umarım hukuk çalışır da bu vatandaşlıklar iptal edilir.

Diğer bir husus, yine vatandaşlık konusunda, bu Suriyeli sığınmacılara verilen vatandaşlık konusu. Yine, İçişleri Bakanının açıklamalarına göre öyle anlaşılıyor ki 238 bin Suriyeli sığınmacıya Türk vatandaşlığı verilmiş, burası da anlaşılabilir değil. Bir defa, mal edinimi yoluyla veya işte az önce söylediğimiz döviz getirme yoluyla Suriyelilere vatandaşlık verilemeyeceği 1927 yılında 1062 şerhi olarak çıkan ve hâlen yürürlükte olan kanuna aykırı yani bu kanun, Hatay hassasiyeti yüzünden, Hatay meselesi sebebiyle Suriye uyruklu yabancılara mülk edinmek suretiyle vatandaşlık verilmesini imkânsız hâle getiriyor. O zaman sormak lazım, Suriyelilere bu vatandaşlığı nasıl veriyorsunuz, neye göre veriyorsunuz?

Yine, 22 Ekim 2014 tarihli Geçici Koruma Yönetmeliği'nin 25'inci maddesi de aynen şunu ifade ediyor: Geçici koruma süresi ikamet izni toplamından sayılmaz ve sahibine Türk vatandaşlığına başvuru hakkı sağlamaz. Şimdi, buraya göre de alamıyor dolayısıyla bu 238 bin kişiye -belki daha da arttı, bilemiyoruz- bu vatandaşlığın nasıl verildiği konusunu açık ve net bir şekilde Sayın Bakana sormak istiyorum. Dolayısıyla Türkiye'yi bir kupon arazi, Türk vatandaşlığını da bir eşantyon olarak görmemek lazım. Türk vatandaşlığı her türlü maddi değer üzerinde bir değerdir, bunu net bir şekilde görmemiz lazım. Mesela, ben bu bireysel emeklilikle ilgili olarak, Sayın Bakan, size bir soru önergesi göndermişim; kaç kişiye verildi, ne kadar gelir elde edildi, nedir, ne değildir diye rakamlarını soruyorum, siz bana diyorsunuz ki: Filanca yönetmeliğin, filanca bendine göre bu işler yürütülüyor. Bunu bizim Meclis Başkanlığı da bu soru önergesine cevap verdi diye kabul ediyor. Ya, cevap falan yok. Bunlar niye gizleniyor? Burada daha şeffaf olmak lazım. Madem bu vatandaşlık veriliyor, hukuki değilse niye veriyorsunuz, utanılacak bir şeyse niye veriyorsunuz; veriyorsanız, utanmıyorsanız veya hukuki olduğuna inanıyorsunuz niye rakamını söylemiyorsunuz, değil mi? Bir de Türkiye Büyük Millet Meclisinden bir soru önergesiyle size soruluyor; hani, sıradan, sokakta falan da sorulmuş bir mesele değil.

Şimdi, biz "Bunların geri gönderilmesi lazım, planlı bir geri dönüş olması lazım." falan derken siz Suriyelilerin Türkiye'de artık iyice sabitlenmesi için birtakım girişimlerde bulunuyorsunuz. Neden bahsediyorum? Bakın, şu Dünya Bankasının resmî dokümanı, İngilizce bir metin; Türkiye'yle bir anlaşma, bir kredi anlaşması bu. Şimdi, tabii, çok uzun olduğu için sadece 2 tane maddesinden bahsetmek istiyorum. Bunlardan bir tanesi, mesela "İndikatör 6-1" diyor, ondan sonra, yani, bu, hıfzıssıhhayla ilgili bir kısım hizmetlerin sığınmacılara verilmesi konusu. İşte, burada, hedef de 236 bin sığınmacıya bu tür hizmetin verilmesi sağlanacak. Şart ne? Yani bir para alacağız, kredi anlaşması

yapıyoruz, şartlardan bir tanesi bu arkadaşlar. Yani, geri gönderelim, edelim falan değil, tam tersine bu Suriyelilere ne tür bir hizmet verileceğine ilişkin. Diğer bir tanesi iş yaratmayla ilgili bir indikatör var, İndikatör 4-3. İngilizcesini okumayayım tabii. Ondan sonra, burada da diyor ki: Şu kadar kayıtlı iş yaratılması meselesi. Yaratılacak işin de yüzde 50'sinin sığınmacılardan olması şartı var. Yani Türk vatandaşları bu memlekette iş bulamıyor, geniş tanımlı 10,6 milyon işsizimiz var. Bu Suriyelileri göndermemiz lazım artık ülkelerine falan derken, Türkiye'nin demografisi değişiyor, Anadolu Türksüzleşiyor derken biz; siz, bunlara buralarda iş bulalım. Bunlara daha fazla hizmeti nasıl götürürüz, nasıl kalıcı yaparız diye anlaşma yapıyorsunuz. Ya, Türkiye'nin bağımsızlığını gölgeliyor şu anlaşma Sayın Bakan. İstirham ediyorum, şu anlaşmayı bir inceleyin. Muhtemelen bilginiz vardır Türkiye Cumhuriyeti devletinin Bakanı olduğunuza göre.

Dolayısıyla bakın, tabii, Türkiye'yi kötü yöneteceksiniz, Türkiye'yi 70 sente muhtaç hâle getireceksiniz, borç artacak, ondan sonra Dünya Bankasından alınacak kredilerin ağır şartlar içerisinde de işte sığınmacılara şu kadar iş verilmesi, şu kadar hizmet götürülmesi şartlarının altına imza atacaksınız; bu kabul edilebilir bir şey değil. Bakın, bu iktidarlar şunlar bunlar geçici, bu toprak, bu vatan bizim vatanımız, bu vatan hepimizin vatanı. Yani, burada, bu vatanı tehdit edecek, bu vatanın demografisini bu kadar kötü bir şekilde değiştirecek bir meselede kayıtsız kalmanızı, bir politika üretmemenizi anlamak mümkün değil.

Şimdi, bu trafik cezaları milletin canını çok yakıyor. Bu EDS uygulaması var, malum, işte oraya çok girmeyeceğim, bu gelir paylaşımı var, özel sektörle birlikte yapıyor, özel sektör yapıyor, devrediyor, işte ondan sonra cezalar kesiliyor falan filan. Burada, tamamen, yapılan iş, bizim gördüğümüz şu... Tabii, bugünün meselesi falan değil -Sayın Emniyet Genel Müdürü de yeni, hayırlı olsun diyelim ona da bu arada- yani, bu, uzun süredir devam eden bir sistem. Yani devlet tuzak kuruyor. Şimdi, cezayı niye koyarsınız? Elbette olması lazım, trafik güvenliğini sağlamamız lazım çünkü çok fazla trafik kazası oluyor, çok fazla insan hayatını kaybediyor, yaralanıyor veya maddi hasar oluyor. Yani, bunlar, emin olun, caydırmaktan ziyade, insanların kurallara uymasını zorlamaktan ziyade "Nasıl ceza keseriz?" mantığına dönüşmüş. Biraz da belki özel sektörün işin içerisine girmesinden kaynaklandı. Yani, mesela, bunu nereye yaparsınız? Diyelim ki işte, böyle, çok kritik yerlerde, okul önlerinde, şurada burada olması gerekirken tam tersine insanların biraz daha hız yapabileceği, yolun geniş olduğu, yolun düz olduğu veya böyle biraz da baş aşağı gittiği yerlere bunlar konuluyor, insanlar ister istemez belli bir hız sınırına takılıyor ve bu cezaları yiyorlar. Ben bunu çok fazla anlayamıyorum. Bundan vazgeçelim. Ceza odaklı bir sistemden caydırıcılık odaklı bir sisteme geçilmesi gerekiyor. Elbette denetim olması lazım. İşte, sunumunuzda "2024 yılı içerisinde 15,9 milyon denetim yaptık." diyorsunuz ama bu denetimler sonrasında yani kesilen cezaların -gerek EDS yoluyla gerekse işte birebir radarlar veya diğer sistemler yoluyla kesilen cezaların- temel mantığının... Elbette devlet gelir de elde etsin, gelir elde etmesin demiyoruz, zaten ediyor ama temel mantığı insanları kurallara uymaya zorlamak olmalı, insanlara ceza kesmek, onları tuzağa düşürmek olmamalı.

Şimdi, 2023 rakamlarını inceledim, motorlu kara taşıt sayısı Türkiye'de yüzde 8,5 artmış ama kaza sayısı da yüzde 6,6 artmış yani daha altında artmış, biraz daha iyi denilebilir çünkü en azından bu nedir? İşte, hiçbir iyileşme yapılmıyorsa, taşıt sayısı kadar kaza sayısının artması beklenir. Onun altında artmış ama ölümlü, yaralanmalı kaza sayısı yüzde 19,2 artıyor. Bunu anlamak mümkün değil. Burada çok ciddi bir artış var, yani ciddi kazalarda motorlu kara taşıt sayısının üzerinde ciddi bir artış var, buna bakmak gerekiyor. Bunu nasıl önleyebiliriz, insanlarımızın can ve mal güvenliğini nasıl sağlayabiliriz, ona bakmamız lazım.

2024 yılında rekor üzerine rekor kırılıyorsunuz bu trafik cezalarında. Şu ana kadar tahsilat 34 milyar lira, ilk on ayda, tahakkukunuz 48,5 milyar lira. Tahsilat açısından söylüyorum, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 160'luk bir artış var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bunu ben ayırtırdım, işte, bir kısmı taşıt sayısında artıştan geliyor, hatta söyleyeyim ama güzel bir şey var, tahakkuk tahsilat oranları geçmiş yıllarda yüzde 50 iken yüzde 70'e çıkarmışsınız yani ceza kesilmiş ama yarısını ancak topluyormuşsunuz, diğer yarısı alınmıyormuş, Maliye Bakanlığı bütçe rakamları onu gösteriyor. Bu yıl yüzde 70'e çıkmış, o güzel bir performans, en azından kesilen cezanın elbette ki tahsil edilmesi lazım ama burada çok yüksek bir şey var, bu da işte, az önceki söylediğim durumu aslında destekliyor yani ölümlü, yaralanmalı kaza sayısı çok artıyor, trafik cezalarımız da çok artıyor, denetimler de artıyor ama bunlar caydırıcı değil. Dolayısıyla bunlar, böyle, hani, parayı, geliri daha fazla elde etme mantığıyla yapılmış işler gibi duruyor. Dolayısıyla buradaki sisteminizi de bir gözden geçirmek gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi, tabii, polisimiz bizim canımız ciğerimiz; güvenliğimizi, asayiş polisimiz, jandarmamız sağlıyor. Polislerin, bir defa, çalışma şartlarında hakikaten çok ciddi sıkıntılar var, bugün Necmettin Bey gündeme getirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım, bitireceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, toparlayın.

Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Çok teşekkür ediyorum.

Ciddi intihar olayları var. Son günlerde, çok şükür, pek gelmedi ama bunları, mesela, daha önce ben Mecliste de gündeme getirmiştım. Burada mesele nedir yani bir mobbing mi var, yoksa sıkıntıları mı var, maddi sıkıntı mıdır, çalışma şartları mı, psikolojileri mi? Dolayısıyla ciddi bir psikolojik desteğe ihtiyaçları olduğunu düşünüyorum. Bu, hem vatandaşın sağlığı açısından önemli hem de polisimizin sağlığı açısından önemli.

Bir de polisle vatandaş karşı karşıya getirecek talimatlardan kaçınmak gerekiyor. Kimi yerde, bakılıyorsunuz, polis çok cüretkâr, çok cesur ve işin üzerine gidiyor. Aslında, baktığımız zaman, biraz düzgün vatandaşa karşı olan meselelerde böyle ama kimi yerlerde polis eli

kolu bağı olduğu için biraz meselelere girmekten kaçınıyor. İşte, birkaç olayda gördük, görüntüleri falan çıktı. Şimdi vaktim olmadığı için uzatamayacağım onları. Dolayısıyla polisin elini kolunu bağlayan hükümler varsa buralarda düzeltme yapmak lazım. Buradan çıkacak sonuç da şu değil tabii, bu sefer birilerinin üzerine orantısız bir şekilde polisin gitmesi anlamında değil.

Ben sözlerimi burada, tabii...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, teşekkür ediyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Başkanım, otuz saniye... Önergelerden düşeriz, oradan tasarruf ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bakın, söz mü?

ERHAN USTA (Samsun) - Söz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeleri kısa yazın.

ERHAN USTA (Samsun) - Bir tane önergeyi çekeceğim.

Ya, bu mafya meselesi önemli. Çok mücadele ediyorsunuz; mafya meselesi, sokak çeteleri meselesi, çok mücadele ediyorsunuz. Tabii, çok kötü bir yönetim devraldınız, biz bunları biliyoruz. Sizin, burada, "kabine dönemi" olarak söyleminizin verdiği mesajın ne anlama geldiğini de biliyoruz ama hâlâ ciddi bir şekilde bir mafyalaşma ve sokak çeteleri var. Bunlarla ilgili sizden daha da kuvvetli mücadele bekliyoruz.

Ben bütçenizin hayırlı olması temennisiyle hepinize saygı sunuyorum.

Teşekkürler Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, beklenen an geldi.

Pardon, gelmemiş daha, Orhan Erdem var. Ondan sonra Komisyon üyesi olmayan milletvekillerine gelmiş olacağız.

Sayın Erdem, görüyorsunuz ne kadar bir beklenti var, anlamışsınızdır.

Buyurun.

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli Bakanım, Komisyon üyeleri, Değerli Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, basın mensupları, burada bulunan tüm heyet; ben de hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

İçişleri Bakanlığı bütçesini konuşuyoruz. Çok çalışın teröre karşı çalışırken, çeşitli kazalarla kaybetmiş bir Bakanlık. Öncelikle, tüm şehitlerini rahmetle anıyorum, gazilerine yaşama sevinci, sağlık, ailelerine birlik, beraberlik diliyorum.

Şimdi, tutanaklara da geçmesi için, milletvekillerimiz sabah yaşanan olaylardan kendi zaviyelerinden bahsetti. Burada Sayın Mehmet Muş'un Başkanlığında birçok, tepki konma adına izin istendiğinde her zaman otuz saniye, bir dakika ne yapılacaksa yapılabildi ama bugünkü farklıydı, kimseye söylenmeden... Örneğin, Sayın Bakan Mehmet Muş Başkanın odasından buraya girecektim, tam kapıdan çıkan vekil arkadaşlar "Sayın Başarır Bakanla görüşecek, içeriği biz de boşaltalım istiyoruz." dediler ve ben buraya geldim, sonra bir gürültü koptu. Keşke Sayın Başarır içeri girip derdini, meramını anlatsaydı.

Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin demokratik işleyişini, buradaki yasama, denetim görevlerimizi hiç kimse engelleyemez ve şimdi farklı ifadeler kullanılması da üzücü çünkü 11/11/2024 tarihinde, Meclis basın bürosunda Sayın Başarır "Milletvekillerini belediye sokmuyorsan o zaman Meclise gelme. Ne zaman Meclis bütçesi görüşülecek, ne zaman Ali Yerlikaya oraya gelirse biz de kendisini o Komisyona sokmayacağız." diyor. Şimdi, böyle bir ifade, böyle bir tutum olmaz ve bugün de "Siz bizi dinliyorsunuz." diyerek kendisinin, herhâlde, dokuz gün önce konuştuğu basın toplantısındaki ifadelerini unutmuş görünüyor. Tekrar ediyorum, hiçbir milletvekiline, hiçbir gruba sığmayan görüntüler oldu. Bunu burada tutanaklara geçmesi için tekrar ifade ediyorum.

Değerli Bakanım, çok zor bir Bakanlığımız var. Uzmanlar, ihtiyaç hiyerarşisini oluşturanlar insanın fizyolojik, nefes alma, yemek, su, uykudan sonra en önemli şeyinin güvenlik olduğunu söylemiş. Güvenlik, beden, iş, ahlak, aile, sağlık, mülkiyet çok geniş bir alan. Eğer bir ülkede güvenlik varsa devlet öyle oluşuyor. Bu bakımdan, bütün birimlerinizle çok önemli bir görev yürütüyorsunuz. Bu yapılanlar, kamu düzeninin sağlanması, iç güvenliğin temin edilmesi, afet, acil durum yönetimi, göç ve sınır güvenliği, yerel yönetimler, AFAD kitapçığının içinde çok güzel yer almış. Sunumunuz için teşekkür ediyorum. Çok önemli işlevleriniz var; bu bakımdan Allah yardımcınız olsun.

Tabii, bir de göçmen politikası oluştu ve burada bazı milletvekili arkadaşlar da buna değindi. Biz millet olarak ensar olma yolunu seçmişiz. Osmanlı döneminde de Cumhuriyet Dönemi'nde de birçok göçün bu coğrafyaya geldiğini görüyoruz. Ben düşünüyorum da adı "Anadolu" olan dünyada başka bir ülke var mı? Herhâlde yok çünkü ana kucağı gibi nerede bir sıkıntı olsa bu topraklar o milletlerin güvenle sığındığı yer olmuş. Osmanlı döneminden Cumhuriyet Dönemi'ne kadar, Cumhuriyet Dönemi içerisinde de bu şekilde birçok misafirimiz olmuş.

CAVİT ARI (Antalya) - Nerede varsa Anadolu'ya mı dolduracağız? Afrika'dan, Asya'dan getirin; herkes gelsin.

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Arı, lütfen..

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye, sükûneti tesis edelim.

Sayın Erdem, devam edin.

ORHAN ERDEM (Konya) - Yunanistan'dan 1938'de 384 bin kişi gelmiş, 1945'te Balkanlardan 800 bin kişi gelmiş; 1988'de 51 bin, 1991'de 467 bin Kürt kardeşimiz Irak'ta yaşanan Halepçe katliamında Türkiye'ye sığınmış ve bunları böyle uzatabiliriz.

Şimdi, bu coğrafyanın özel bir durumu var, tekrar diyorum, adı "Anadolu" ana kucacı gibi sıkıntıda olanı kucaklıyor, dönecek olanları geri güvenle gönderiyor. Ülkemiz büyük bir savaş eşiğinde, çevresindeki yaşananlardan, son yıllarda böyle göç hamlesiyle karşılaşmış ama bunu da en iyi şekilde yönetmeye devam ediyor. Gelelim kadına şiddet konusuna. Sayın Bakanım, bu konuda ben kendi fikrimi beyan etmek istiyorum. Şimdi, burada konu kadın olunca hemen farklı algılanabiliyor; 9 kardeşinin 5'i hanım, 3 kızı olan bir baba olarak Anayasa'nın 10'uncu maddesindeki hanımlara dönük özel statüleri bilerek söylüyorum: Çok önemli kanunlar yaptık ama bizim Anadolu gelenekleri ile bu kanunların örtüşmesi lazım. Avrupa Birliği'nin normlarıyla aldığımız kanunlar, elbiseler uymayabiliyor. Kadına verdiğimiz bu hakkın belki aileyle takibini yaptırabilirsek birçok şeyi önleyebiliriz. Yani bir kızgınlıkla koruma kararı aldırın bir hanım, belki aile büyükleriyle konuşsa o aile toparlayacak.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Ya, yapma Allah aşkına, hepsi öldü! Yani aynı noktada mıyız!

ORHAN ERDEM (Konya) - Şimdi, bir dakika, bir dinleyin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

ORHAN ERDEM (Konya) - Seçimlerde dolaştığımızda biz Anadolu erkekleri, çevresi olarak...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ya, bari ona karar vermeyin.

ORHAN ERDEM (Konya) - Ya, bir dinlerseniz ne demek istediğimi anlarsınız.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Büyükler de "Evde oturun." diyor bize.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

ORHAN ERDEM (Konya) - Ben kadınları kurtarayım, erkeklerle evliliklerinde daha mutlu olsun diye bir öneri getiriyorum; kabul edersiniz, etmezsiniz. Biz Anadolu toplumuzuz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Biz hangi toplumuz ya, anlamadık!

ORHAN ERDEM (Konya) - Siz erkeğe "Eşinle görüşmeyeceksin." dediğinde ne annesiyle görüşebiliyor ne de bir arkadaşına...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Erdem, bir saniye, özür diliyorum.

Sayın Otlu, siz her seferinde laf atmak zorunda mısınız? Ben size söz vereceğim birazdan, görüşlerinizi ifade edin.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Laf atmıyorum, kadınlarla ilgili olanı söylüyorum ben.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Konuşmanızın tamamını kadınlara ayırırsınız.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ayıracağım zaten.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Böyle bir müzakere olmaz değerli arkadaşlar ya! Onun görüşü o.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Herkes bir şey söylüyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Otlu, bakın, ben görüşmelerin başından beri, dün de aynı şeyleri gördüm burada. Madem Sayın Erdem'in konuşması çok yanlış -gidersiniz- onun politik olarak bedelini öder. Yani değerli arkadaşlar "Sen öyle konuşamazsın ya!" Biz karışamayız kimsenin ne konuştuğuna.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Biz ne konuştuğuna karışmıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Siz farklı bir perspektif ortaya koyun, siz daha farklı bir anlayış ortaya koyun, nihayetinde kararı verecek vatandaş. Arkadaşlar, asgari nezaketi gösterelim birbirimize.

Ben birazdan okuyacağım; bakın, siz 8'inci sırada görüyorsunuz, konuşursunuz, bütün her şeyi ortaya koyarsınız.

Sayın Erdem, buyurun.

ORHAN ERDEM (Konya) - Sayın Başkanım, seçimlerde yaşadıklarımızdan söylüyorum; evine giremeyen bir erkek büyüklerine söyleyemiyor bu yaşadığını, arkadaşlarına söylemiyor. Gece on iki bire kadar kahvede, sonra imkânı varsa bir otele yoksa dışarlarda... Aslında o küçükçük öfke karşılıklı çok güzel yolla bitecekken büyüyüp daha büyük felaketlere neden olabiliyor. Ben bunu açıklamak istiyorum. Bunu kabul eden olur, olmayan... Ben yaşananları, gördüklerimi anlatmak istedim.

Yine, tabii, dünyada bu konuda yaşananlardan da Nilgün Hanım bahsetti. Hiçbirimiz bir hanım kardeşimizin, bir kadının böyle bir şiddete, hele öldürülmesine razı olmayız. Onun için bunları söylemeye çalışıyorum, Anadolu toplumuna uygun kararların, kanunların hep birlikte çıkarılması gerektiğini ifade etmeye çalışıyorum.

Sayın Bakanım, son söz, ilimle ilgili bir konu, Sayın Mustafa Kalaycı -siz de biliyorsunuz, arz edilmişti- genişçe anlattı, Konya Özel Harekât Uluslararası Eğitim Merkezini çok önemsiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Erdem.

ORHAN ERDEM (Konya) - Konyalı hemşehrilerimiz çok ciddi katkılarda bulundular. Bu konunun, inşallah, yatırım programına alınması hâlinde Türk Cumhuriyetleri ve Türk dostu ülkelere hem hizmet hem gelir hem de sizin emniyette kazandığımız tecrübeleri paylaşma imkânı olacağını düşünüyoruz.

Bakanlığımızın bütçesi hayırlı uğurlu olsun. Allah tüm ekibinizi her türlü sıkıntıdan korusun.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece, Komisyon üyesi olmayan sayın milletvekillerinin konuşmalarına geldik.

İlk olarak DEVA Partisinden başlayacağız, sonra Emek Partisi, sonra Türkiye İşçi Partisi; sonrasında grubu olan partilere geçeceğiz.

İlk olarak, DEVA Partisinden Sayın İdris Şahin konuşacak.

Sayın Şahin, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakikadır.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben de Sayın Bakanı, değerli milletvekillerimizi ve İçişleri Bakanlığının değerli bürokratlarını saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, İçişleri Bakanlığı elbette ki hepimizin bildiği üzere, oldukça önemli görevleri ihtiva eden bir kurum ama en önemli görevlerinden biri de hiç şüphesiz ki valiler ve kaymakamlar eliyle koordinasyon ve Emniyet, Jandarma ve Sahil Güvenlik üzerinden de denetim yetkisine sahip olmuş olması.

İçişleri Bakanlığının taşradaki diğer bakanlık birimlerinin koordinasyonunu sağlaması niçin çok önemli? Özellikle İzmir’de son olarak 5 canın kaybolması hadisesinde özellikle İçişleri Bakanlığının Valilik ve Kaymakamlık üzerinden bu koordinasyonu bizatihi kendilerinin yürütmesinin önemli olduğunu düşünüyorum.

Bugün 2 konuya temas etmek istiyorum. Bakanlığa ilk geldiği günden itibaren -Sayın Bakan ısrarla “Kabine dönemimiz” olarak ifade ediyor- Kabine döneminden başlamak kaydıyla uyuşturucuyla mücadelede çok önemli adımların atıldığını görüyoruz. Ancak bu uyuşturucuyla mücadelede devlet olarak da Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulunun kurulduğu ve bu Yüksek Kurul üzerinden de son dönemde Sağlık Bakanlığına koordinasyon yetkisinin verildiğini görüyoruz. Sayın Bakanın burada ifade etmiş olduğu uyuşturucu maddelerle mücadelede, özellikle satışa arz ve el değiştirme üzerine yapılan operasyonların sayısının bir hayli fazla olduğunu memnuniyetle görüyoruz. Lakin bu, sadece polisiye tedbirlerle ve son aşamada yapılacak mücadeleyle olmaz Başkanım. Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulunun yapmış olduğu görev son derece kapsamlı ve geniş yetkiler de ihtiva ediyor.

“Türkiye Uyuşturucu Raporu, Eğilimler ve Gelişmeler” adlı raporu da son iki yılın bütün verilerini de inceledim. Burada sadece “Bu dönem Sağlık Bakanlığı bu işi yürütüyor.” diyerek buraya bırakmamak lazım. Son 5 evladımızı 17 kez Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı gitmiş, yerinde incelemiş ama o çocukları devletin uhdesine almayı ihmal etmiştir. Bu, hepimizin ayıbıdır; bu, devletin tüm kurumlarının ayıbıdır, bir eksikliğidir. Bunu özellikle ifade etmeyi bir vazife olarak görüyorum, İzmir’deki hadise yurdun değişik yerlerinde de görülebilir.

Bir diğeri -genel ahlakla sorumludur İçişleri Bakanlığı- kumar ve bahis oyunları üzerine mutlak surette giderilmesi lazım. Özellikle dijital medya üzerinden yapılan kumar oyunlarının çok daha sağlıklı bir şekilde üzerine gidilmesinde fayda var.

Bir diğer husus, göçmen sorunu. Burada sizin daha önce de basına yansıyan bir açıklamanız olmuştu, güncelliğini hâlâ koruyor gördüğüm kadarıyla. Geçici koruma altındaki Suriyelilerden 731.146’sının adreslerini yenilemediğini ifade ettiniz ve şu an itibarıyla sunumunuzda da adresini güncellemeyen 150.327 kişinin olduğunu ifade ediyorsunuz. Bu, geçici koruma altındakilerin yaklaşık üçte 1’inden daha fazla bir oranına tekabül ediyor.

Bizim görevimiz bunları denetim altında tutmak Sayın Bakanım, denetim altında tutmadığımız müddetçe, toplumsal olarak nerede, ne yaptığını kontrol etmediğimiz takdirde ilerisi açısından bizim adımıza, ülke adına bir felaket. O yüzden bunları bir an önce kayıt altına almak ve bunların denetimini gerçekleştirmek Bakanlığınızın en önemli görevlerinden biri olmalı.

Yine, özellikle son yasa teklifiniz şu an itibarıyla Meclis Genel Kurulunda görüşülüyor, orada Komisyon da söyledim. Bu Göç Vakfına ilişkin, Vakıf kurulmuş ancak detaylarını bize şu an itibarıyla yasalaştırıyorsunuz. Bu şekilde her Bakanlığın her birimine ayrı ayrı vakıf kurma alışkanlığından vazgeçmek lazım Sayın Bakanım çünkü biliyoruz ki İçişleri Bakanlığının 2 tane vakfı var, bir de Göç Vakfıyla birlikte... Bunların sınırlarını tam koymadığınız ölçüde çok da keyfi yönetiliyor ve bunu denetim altında tutmak elbette zorlaşıyor. O nedenle, bu hususu yine Genel Kurulda da ifade edeceğiz ancak burada sizi görmüşken bir sefer daha ifade ediyorum. Çünkü zaman zaman bakanlar kanunları geçerken Meclis Genel Kuruluna gelmeyebiliyorlar, umarım siz gelirsiniz.

Bir diğer husus, güvenliğimizin teminatı Polis Teşkilatımızın her bir ferdi ve aileleri huzursuz ve mutsuz bir hayatın parçası hâline gelmiş durumda. Üzerinde üniforması olan ve özellikle sizin Bakanlığınızın uhdesinde olan kolluk kuvveti vazifesini görenler arasında ücret dağılımında bir adaletsizlik var. Bunu birbirlerine yaklaştırmanın sizin göreviniz olduğunu düşünüyorum. Ve özellikle Emniyet Teşkilatı mensuplarına, anayasal hak olan sendika hakkının da polislere verilmesi... Grev ve toplu gösteri ve yürüyüşe katılmadan en azından kendileriyle alakalı ücretlerin tespiti konusunda mutlak surette katılmalarının uygun olacağı kanaatindeyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Şahin, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar; beşer dakikadan konuşacak olan 40 sayın milletvekili var, dolayısıyla süreyi iyi kullanalım, bir uzatma yapmayacağız.

Listeyi şöyle bir okuyayım, 2’nci sırada DEVA Partisinden Sayın Cem Avşar var; Emek Partisinden Sayın İskender Bayhan, Sayın Sevdâ Karaca Demir; sonrasında Türkiye İşçi Partisinden Sayın Ahmet Şık; sonrasında grubu olan milletvekillerinden, Komisyon üyesi olmayan milletvekillerinden 1’inci sırada Sayın Sırrı Sakık, Sayın Gökçe Gökçen Göl, Sayın Ali Gökçek, Sayın Ömer Fethi Gürer, Sayın Şengül Karslı, Sayın Zuhâl Karakoç Dora, Sayın Tamer Osmanağaoğlu, Sayın Çiçek Otlu, Sayın Kamuran Tanhan, Sayın Selçuk Türkoğlu, Sayın Hasan Toktaş, Sayın Nurten Yontar, Sayın Erdoğan Toprak, Sayın Orhan Sümer, Sayın Ali Karaoba, Sayın Aliye Timisi Ersever, Sayın Veysel Tipioğlu, Sayın Mehmet Baykan, Sayın Ahmet Erbaş, Sayın Feti Yıldız, Sayın Burcuğül Çubuk, Sayın Ömer Faruk Hülakü, Sayın Rıdvan Uz, Sayın Burhanettin Kocamaz, Sayın Murat Çan, Sayın Okan Konuralp, Sayın Sibel Suiçmez, Sayın Aşkın Genç, Sayın

Abdürrahim Dusak, Sayın  zg l Saki, Sayın Hasan  zt rk, Sayın Serkan Sarı, Sayın  zzet Akbulut, Sayın Talat Dinçer ve Sayın Aykut Kaya.

Bu milletvekillerimizin konuşmaları bittikten sonra on beş dakika soru kısmı, sonra Sayın Bakan otuz dakika vereceğim ve sonra da oylamaya gececeğiz. Allah nasip ederse gece yarısından önce bitirme hedefimiz var.

Sayın Cem Avşar, buyurun lütfen.

CEM AVşAR (Tekirdağ) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli Komisyon  yeleri ve kıymetli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Afet yönetimi, bildiğiniz üzere, 4 aşamada değerlendirilir; afet öncesi risk, zarar azaltma, hazırlık, afet anı müdahale ve sonrasında iyileştirme şeklinde. şimdi, biz b t gede ve çalışmalar konusunda genellikle iyileştirmeye yönelik, yeni yapılara yönelik bir rakam silsilesi gördük burada. Fakat bu risk azaltma ve hazırlık noktasında 6 şubat öncesi maalesef AFAD bu sınavı başarıyla verememiştir. Kurumsal yapısı ve hareket kabiliyeti de bu yönde çok yetersiz kalmıştır. Sorunu doğru tespit etmemiz lazım, burada AFAD'ın afet öncesi ve afet anındaki müdahale sürecindeki yetersizliğinin adını doğru koymak lazım. Tabii, biz de bu geçen yirmi iki aylık süreçte ne kadar ders alındı ve ne kadar yol katedildi, neler yapıldı, onları gerçekten öğrenmek istiyoruz. Keza, Bakanlık b t cesindeki AFAD b t cesi -yüzde 25'i- çok ciddi bir b t ce. Bizim de deprem ülkesi olduğumuzu artık herkesin, sağır sultanın bile duyduğunu  ne koyacak olursak bu işi raporlardan, planlardan, programlardan ve k ğit üzerinde bir şekilden başka bir noktaya taşımamız lazım.

En açık  rnek Sayın Bakanım, depremden sadece iki buçuk ay önce 23 Kasım 2022 tarihinde Düzce deprem raporu yayımlandı. Bakın, bu raporda ne diyor: Koordinasyon sağlanamadı, toplanma alanı yanlış seçildi, yardımlar geç geldi, çadır takibi yapamadık, yemek dağıtımında sorunlar yaşadık. Afet nakliye personeli ancak iki gün sonra Düzce'ye geldi. Zarar tespiti konusunda yetersiz kaldı.

şimdi, tevafuluk, 6 şubat depreminin bir gün öncesi, bu Düzce Deprem Raporu'yla alakalı bir basın açıklaması yapmıştım ben, aynı gün sabaha karşı da maalesef bu acı depremi yaşadık. Bizim telaşımız, korkumuz, Allah gecinden versin, olası bir Marmara depreminde bu senaryonun tekrar yaşanabilme olasılığı. Bu konuda Marmara depremine ilişkin AFAD'ın -aynı tabloyla karşılaşmamak adına- yani afet öncesi, afet anı ve ilk kırk sekiz saat konusunda ne gibi çalışmaları var? Bunları da anlatmanızı sizden rica ediyoruz.  ğrenmek istediğimiz, özetle, ne kadar hazırız bu konuya? Çünkü şöyle bir durum yaşadık biz: Kahramanmaraş'ta Kahramanmaraş İl Afet Risk Azaltma Programı yapıldı. Bu Afet Risk Azaltma Programı yapılmasına rağmen yani önceden depremin olacağının toplantısının yapılmasına rağmen AFAD binası fay hattının üzerine koyulmuş. Dolayısıyla bu işi şimdi ne kadar sıkı tutuluyor, bunların takibi ne kadar yapılıyor? Bunları öğrenmek istiyoruz.

Başka bir husus, siz sunumunuzda yer vermişsiniz: Deprem Mağdurları ve Kayıp Yakınlarıyla Dayanışma Derneğinin verdikleri rapor, biz 16 Kasım 2023'te konuyla alakalı size bir soru önergesi verdik,   Tüzük gereği on beş gün içerisinde cevaplamamız gereken önergeye bir yıl dört gün geçti fakat hâlâ cevap alamadık. Bu konuda mağdur aileler 500'e yakın, kayıpları için artık perişanlıklarının giderilmesini ve en azından depreme öldü m , kaçırıldı mı, akıbeti nedir, onunla alakalı bir bilgi istiyorlar. Bunu da size hatırlatmak istiyorum.

Sayın Bakanım, siz bizim Tekirdağ'ımızda Valilik yaptınız. Ben size bir kez daha şehrimize yapmış olduğunuz hizmetler için teşekkür ediyorum ama geçtiğimiz ay Tekirdağ'da yapmış olduğunuz ziyarette, Türkiye'nin Huzuru Toplantısı'na muhalefet milletvekillerini yani bizleri davet etmemenizi doğru bulmuyorum. Çok orada gözükme merakımızdan değil ama kentin sorunları konuşuluyorsa, o kentin bütün seçilmiş milletvekilleri davet edilmiyorsa orada bir sorun vardır. Bakın, sadece kurumlarla, iktidar milletvekilleriyle toplantı yaparak bu fotoğrafın doğru çekileceğini düşünmüyoruz eğer ama   gerçekten Türkiye'nin huzuruysa.

Biz burada beş on dakikada size bir sürü konuyu anlatmakla uğraşıyoruz ama bakın, bu yaz Malkara'da uğradığı istismar sonucu hayatını kaybeden, kendi ellerimizle toprağa verdiğimiz Sıla bebeğin ölümüne sebep olan şey uyuru kullanimı. Keza, yine, torbacılar tarafından ağustos ayında öldürülen Cumhuriyet Halk Partisi Belediye Meclis  yesi Mustafa Can Ekiciler'in ölümü yine uyuru kullanimı. Ben bununla alakalı  z m noktasında birden çok bakanlığın koordinasyon...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN MEHMET MUş - Sayın Avşar, teşekkür ediyorum.

Sayın  skender Bayhan, buyurun lütfen.

 SKENDER BAYHAN (İstanbul) - Hepinizi selamlıyorum.

İktidar olmadan önce mevcut devlet düzenine s venler, ona karşı büyük büyük demokrasi nutukları atanlar şimdi durmadan devletin kutsallığı ve değermezliği üzerine söylevler veriyorlar. "Bizi millet getirdi." diyor ve sık sık yerli ve millî iradeden bahsediyorlar ama bakın, Sayın Bakan, siz beş yılda bir, beş dakika süren oy kullanma hakkı üzerine kurulmuş bir tek adam düzeninin atadığı bir b rokratsınız. Siz seçimle gelmediniz ama ne yapıyorsunuz? Halkın büyük çoğunluğunun iradesiyle seçilmiş temsilcileri görevden alıyorsunuz, tutukluyorsunuz, kayyum atıyorsunuz. Yani halkın iradesi işinize gelince var oluyor, işinize gelince yok oluyor.

Sunumunuzda Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan alıntı yapıp Türkiye'nin kapılarını sevinçlere, zenginliklere, umutlara sonuna kadar a acağımızı söylüyorsunuz, bunun için tek engelin terör olduğunu vurguluyorsunuz ama hem verdiğiniz rakamlar hem de hayatın gerçekleri böyle olmadığını söylüyor. Sizin verdiğiniz rakamlara göre, bu yıl içerisinde hapis araması olan 168.998 kişi yakalanmış, bunların yüzde 99'u hırsızlıktan, dolandırıcılıktan, kasten öldürmekten aranan kişiler. "Terör su lusı" dediklerinizin oranı toplam sayının sadece yüzde 1,5'u. Demek ki neymiş? Halkın hayatını büyük oranda zehir eden gerçekler yolsuzlukmuş, dolandırıcılıkmış, hırsızlıkmış, mafyatik ya da doğrudan mafya cinayetleriyymiş.

Gelelim b t ce sunumunuzda yazmaya ve üzerine konuşmaya yanaşmadığınız, hayatın gerçeklerinin hiç görmediğiniz kısmına yani son bir yılda yaşanan işi direnişleri, grevleri, hak mücadeleleri karşısındaki huzur icraatlarınıza. şimdi, size bunların birkaçını hatırlatmak

istiyorum. Antep'te bulunan Akcanlar Tekstil Fabrikası işçileri ağır sömürü koşullarına karşı iş bırakarak üretimi durdurdular ve direnişleri boyunca defalarca darbedilip gözaltına alındılar. Esenyurt'ta Carrefour depo işçileri birçok kez biber gazıyla, ters kelepçe takılarak gözaltına alındılar. Polis yetkilileri gözaltı esnasında işçilere ne dediler biliyor musunuz? "Size Sabancı'nın selamını getirdik." dediler. İzmir'de Lezita işçileri defalarca darbedilerek gözaltına alındılar. AKP Milletvekili Ferhat Nasıroğlu'nun sahibi olduğu FERNAS maden işçileri defalarca gözaltına alındı. Özak Tekstilde hakları için fiili grev yapan işçiler jandarma saldırısına uğradılar, yaralandılar ve birçok kez gözaltına alındılar. Kadın işçiler hakaret edilerek yerlerde sürüklendi. Biz de orada işçilerle birlikte gaz yedik, tazyikli suya maruz kaldık, suç duyurusunda bulunduk, işçiler de müdahale emri veren Vali Hasan Şıldak ve Jandarma Komutanı hakkında suç duyurusunda bulundular. Sonuç ne oldu? Kocaman bir hiç. Agrobayda 22 işçi haklarını alamadıkları için defalarca direnişte gözaltına alındılar. Trendyol işçileri birçok kez darbedilerek gözaltına alındı, bir öneyle size bunu sorduk. "Bakanlığınız sömürücü fabrika sahibinin talimatıyla hareket eden Jandarma komutanları hakkında bir işlem yapacak mı?" diye sorduk, işçiler de CİMER üzerinden Bakanlığınız hakkında şikâyetinde bulundular ama ne oldu? Tabii ki hiçbir şey. AS Plastikte grevin 28'inci gününde Jandarma Komutanının emriyle grev kırıcıları korumak için işçilere müdahale edildi. Polonezde işçiler haksız, hukuksuz işten atıldılar, Çatalca Emniyet Müdürü önce işçilerin karşısına çıkıp "Sizi gözaltına alırım, çocuğunuz zeki olsa bile iş bulamaz." dedi, sonra da işçileri tartakladı, polisler "Saldırın." talimatı verdi, Polonez işçilerinin şikâyetlerini ve suç duyurusunu da dikkate almadınız ama birkaç gün önce çıktınız, "Bizim davamız fakirin fukaranın, öğrencinin, işçinin hülâsa imtiyazlılara karşı, elitlere karşı garip gurebanın davası." dediniz ama haklarını isteyen işçilerin, emekçilerin karşısında ilk önce sivil ve silahlı bürokratlarımız, mülki amirlerimiz, jandarma ve kolluk komutanlarımız çıkıyor Sayın Bakan. Yani bu ülkede bir terörden söz edilecekse bunun gerçek adı sermayenin, sömürücülerin estirdiği terördür, onların çıkarlarını korumak için yapılan baskılardır. Siz iç güvenlik stratejinizi Anayasa ve yasalarda kısıntı hâlinde olan hakları bile ortadan kaldırmak için kullanıyorsunuz Sayın Bakan. Ekonomik, sosyal, sendikal, siyasi, demokratik hak ve özgürlüklerin kısıntısı bile yok sizin iç güvenlik anlayışınızda. Bu ülkenin huzuru ve halkın güvenliği için ilk yapılması gereken iş bu iç güvenlik anlayışının yıkılmasıdır Sayın Bakan.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Sevda Karaca Demir, buyurun.

Süreniz beş dakika.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan ve AKP'li vekiller, şimdi, burada, kadına yönelik şiddet mağduru kadınlar bugün burada sizin ettiğiniz laflara bakıp eğer tam da bugün karakollara yığılsa, deseler ki: "Bakan bize söyledi, ne haklarımız, ne güzelliklerimiz varmış, siz bana neler ettiniz?" diye gitseler, karakollarda hesap sorsalar, inanın bugün o karakollar başka hiçbir iş yapamaz hâle gelirdi. O kadar çok kadın var ki defalarca kez bu karakollardan geri gönderilen, aşağılanan, şiddete itilen, işte, AKP'li vekillerin önerdiği gibi uzlaştırılıp evlerinde öldürülen. Bakın, o karakollarda 6284 sayılı Kanun'dan haberi olmayan, yasayla ilgili yanlış bilgi veren, kadınları şikâyetten caydırmaya çalışan, bazen şikâyetini bile almayan, darp raporu almaya ya da sığınağa yönlendirmeyen, "İş çok." diye başka karakola yollayan, kadınları şiddet failiyle barıştırmaya çalışan, şiddet failine hak veren, hatta kadınlara şiddet uygulayan o kadar çok kolluk personeli var ki. Şimdi, bakın, bütün şikâyetlere rağmen soruşturma geçirmiyor bu personel ve bundan aldığı güçle keyfi davranışlarına devam ediyor, şiddet faileri de öldürmeye devam ediyor. Sayın Bakan, size soru önergeleriyle, verdiğimiz dosyalarla, gazete haberleriyle defalarca anlattık, sorduk, yanıt bekledik sizden, tek bir yanıt bile vermediniz bu somut meselelere ilişkin. Bize sadece cevap olarak "Şu kadar kolluk gücüne eğitim verdik." diyorsunuz. Buradan bir kere daha söylemek istiyorum: Bu eğitimlerinizin içeriği de boş Sayın Bakan, bomboş. Size çok somut ve aleni bir örnek getirdim. İstanbul'da Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği var, 2023 yılında, sadece on iki ayda toplam 4.760 kadın başvurmuş bu küçük derneğe. Dernek Başkanı Adile Doğan anlatıyor "Neden kadınlar acaba onlara başvuruyor?" diye, kadınların kendilerine başvurma sebebini karakolda çözüm bulamamaları, evlerine gönderilmeleri olarak açıklıyor. Bir rapor açıklamışlar -inşallah okumuşsunuzdur- bir mahallenin aynı karakolunda seneler boyunca aynı geri göndermeler yaşanıyor, 2 tane örnek vereceğim size, son iki ayda sadece. Nurcan ayrıldığı erkek tarafından ısrarlı takibe maruz kaldığı için koruma kararı çıkartmak üzere karakola başvuruyor, kolluk diyor ki: "Savcılığa dilekçeyi kendin götür, biz alamayız, işimiz var." Kadını geri gönderiyorlar Sayın Bakan. Şiddet gören başka bir kadın resmî tatil gününde darp raporuyla karakola başvurup koruma istiyor, ona "Ya, sen boşanma aşamasında bile değilsin, hiçbir gerekçen yok." deyip yine şikâyetini almıyorlar. Kadınlar karakollarda gözetilmiyor ama Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği aylardır kolluk tarafından sürekli gözetleniyor Sayın Bakan. Derneğe gelen kadınlar polisler tarafından âdeta taciz ediliyor. Neden? Ben buradan size sormak istiyorum. İzmir'den de bir örnek vereyim. İzmir Büyükşehir Belediyesi işçisi Özge Polat işe giderken boşandığı kişi tarafından vurularak ağır yaralandı. Özge iş edinmiş haftada iki gün karakola gidip şikâyet ediyor, vurulmadan üç gün önce de gitmiş ve karakoldakiler "Ya, ne kadar çok geliyorsunuz. Siz kadınlar zaten bunu hak ediyorsunuz." diye konuşuyor. Bunu söyleyen polis hakkında da şikâyetçi olmak istiyor, koruyor polisler birbirini, tek bir şikâyet bile almıyorlar orada. Bunlar münferit değil. Neden kolluk eğitimlerini sahada bizzat kadınlarla çalışan hak örgütleriyle birlikte vermemekte ısrar ediyorsunuz, cevabını istiyoruz sizden. Niye görevini kötüye kullanan kollukla ilgili tek bir etkili işlem yapmıyorsunuz, burada duymak istiyoruz sizden. Kadın cinayeti oranını yüzde 0,7 olarak burada açıkladınız. Bakın, 2024'ün ilk on ayında 184 kadın şüpheli şekilde ölü bulundu. Bunlara "Balkondan düştü." "İntihar etti." deyip cezasızlığı büyüttünüz. Aydınlatmak için adım dahi atmıyorsunuz. Bu cinayet ihtimallerinin üstü neden örtülüyor? Burada ihmal yok, apaçık bir kasıt var, neden kadınların canına kastediyorsunuz Sayın Bakan? Bu kasıt göçmen ve mülteci kadınları daha beter etkiliyor. Ayrımcılık, ön yargı yetmiyor, bir de "Eğer herhangi bir başvuru yaparsanız geri gönderme merkezine gönderir deport ederim." diyorsunuz. Onlarca örnek var. Siz, kadınlara ve erkeklere "Mülteci kadınlara istediğinizi yapabilirsiniz çünkü ne yaparsanız yapın, biz onları gönderiyoruz, size bir şey olmuyor." mu diyorsunuz? Bakın, biz açıkçası sizden hamaset duyduğumuzda "Çok seviyordum, öldürdüm." diyen erkeğin cenazemizde helallik istemesine benzetiyoruz bu laflarınızı. Helal etmiyoruz hakkımızı Sayın Bakan. Bu ülkede her gün can korkusuyla yaşayan hiçbir kadın size hakkını helal etmiyor, bunu da böyle bilin.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Ahmet Şık, buyurun.

AHMET ŞİK (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Herkes merhaba.

Sayın Bakan, göreve başladığımızda zor olan işinizi kolaylaştıran etken, kamuoyunun nefret öznesi hâline gelen selefimizin boşalttığı koltuğa oturmakta. Soylu döneminde Türkiye, ulusal ve uluslararası mafyanın başıboş kaldığı bir ülkeye dönüşmüşken bu yapılarla mücadelenizle muhalefet de dâhil olmak üzere herkesten alkış aldınız. Ancak, bir zanlıya işkence yapılmasını savunan sosyal medya paylaşımınıza, Fetullahçılardan boşalan Emniyet kadrolarına başka bir dolu tarikat ve cemaatin yerleşmesine sessiz kalışınıza, kendi atadığınız polis müdürlerinin mafyadan rüşvet aldıklarının ortaya çıkmasına ve bu sabah yaşananlara bakarak Soylu nefreti üzerinden sahip olduğunuz kredinin tükendiğini söylemek mümkün. Canhıraş savunduğunuz kayyum uygulamasına geleceğim ama çok daha fazla sorum olmasına rağmen, süremin kısıtlı olması nedeniyle size birkaç soru yöneltmek istiyorum. Usulsüz çakarlı araç kullanımıyla da mücadele ettiğinizi söylediğiniz sabah, o hâlde soruyorum: Menzil tarikatının şeyhinin konvoyunda yer alan çakarlı araçlar mevzuata uygun mudur? Menzil tarikatının şeyhi hakkında koruma kararı var mıdır? Varsa, kaç kişide vardır? Çünkü sadece korunan kişinin aracında çakar kullanımı serbest olur ama konvoyda en az 3 tane çakarlı araç var. Yine, Menzil tarikatının şeyhi başta Adıyaman olmak üzere tüm havalimanlarında VIP hakkından faydalıyor, kullanım hakkı var mı? Yoksa neden izin veriliyor?

Size daha önce de Meclis kürsüsünde yaptığım bir konuşmada soru olarak yöneltmiştim ancak AKP'yle iltisaklı bürokratların Fetullahçılarla ilişkilerine dair her konuda olduğu gibi bunu da sessizlikle geçiştirdiniz. Şimdi tekrar soruyorum: "Garson" diye kodlanan gizli tanıktan elde edilen verilerinden yola çıkarak MİT'in yaptığı tespitlerde istihbarattan da sorumlu olan Emniyet Genel Müdür Yardımcılarınızdan Selami Yıldız'ın "DA" yani "Düşman Aktif" koduyla yer aldığı bilgisi var. Hâl bu iken sizlerin "FETÖ" diye adlandırdığı çeteyle nasıl mücadele ediyorsunuz, gerçekten çok merak ediyorum.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - O bilgin yanlış. Ahmet, o bilgin yanlış.

AHMET ŞİK (İstanbul) - Selefimiz Süleyman Soylu döneminde kaç kişi ve kimler istisnai vatandaşlık hakkından faydalandırılmıştır? Bu hakkın kullanılmasıyla ilgili rüşvet alan ilgili kişiler hakkında herhangi bir soruşturma açılmış mıdır?

Halk iradesinin gasbı olan kayyum uygulamalarına dair ne dediğinizi biliyoruz; "Anayasa" diyorsunuz; kanunları, yönetmelikleri uyguladığımızdan bahsediyorsunuz. Bakın, hukuk devleti olmasından vazgeçtim, Türkiye eğer bir kanun devleti bile olsaydı sizin dediklerinize inanabilirdik ama keyfilik rejiminin hüküm sürdüğü az gelişmiş demokrasilerde işlerin öyle yürümediğinin kanıtı bu mevcut iktidardır. Bir hukuk devleti olduğunu iddia ettiğiniz Türkiye'de kayyum atama kararları nasıl alınıyor size gerçek bir hikâyeyle anlatacağım.

2019 Yerel Seçimleri öncesinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Başkanlığında yerel seçimlerle ilgili yapılan bir toplantıda dönemin Kars Milletvekili kalkıp bir sunum yapıyor, "Biz orayı iktidar ortağımız MHP'ye bıraktık seçimlerde ancak bize oy veren muhafazakâr Kürt seçmenler AKP seçmeni olsa dahi MHP adayına oy vermezler ve dolayısıyla orayı HDP'ye kaptıracamız." diyor. Tabii ki her zaman olduğu gibi Cumhurbaşkanı çok öfkeleniyor kendi kararları sorgulandığı için ama Kars Vekiliniz nadir rastlanan bir cesaret örneği göstererek iddia ettiği savunmaya devam ediyor; bunun üzerine tartışma büyüyor, çıkan kavga sonunda Cumhurbaşkanı Erdoğan selefimiz Soylu'ya dönerek şöyle diyor: "Süleyman, sen hazırlığını yapmadın mı? Zaten kayyum atamayacak mıyız?" Soylu'nun yaptığı hazırlığın ne olduğunu, 31 Mart seçimlerinin hemen ertesinde, 1 Nisanda henüz yeni seçilen Belediye Başkanları mazbatalarını almadan Mardin, Batman ve Diyarbakır Valiliklerinin ve bizzat Valilerinin imzasıyla İçişleri Bakanlığına kayyum atamasını içeren talep yazılarından biz öğrendik. Yani söyleyeceğim o ki savunduğunuz kayyum uygulamalarının ne Anayasa'yla ne hukukla ne kanunla ne mevzuatla ne yönetmelikle ilgisi var ama parçası olduğunuz keyfilik rejimiyle çok büyük ilgisi var.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Grubu olmayan partilerin söz talepleri karşılandı.

Şimdi, ilk konuşmacı Sırrı Sakik.

Sayın Sakik, buyurun.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, Bakan Yardımcıları ve sayın bürokratlar; hepinize iyi bir akşam diliyorum.

Sayın Bakan, siz bizden ne istiyorsunuz? Hani "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." diyoruz ama yüz yıllık bu cumhuriyet boyunca hiçbir dönem Kürt'ün iradesi kabul edilmedi. Bakın, çok yakın bir tarihte 31 Mart seçimlerini geride bırakıp geldik. 31 Mart seçimlerinde askerleri ve polisleri Şırnak'a, Bitlis'e, Ağrı'ya ve birçok ilçeye gönderdiniz ama birçok yerde halk size cevap verdi, "Kardeşim, benim irademe dokunmayın." dedi ve birkaç gün önce kayyum atandı. Esenyurt'la başlayan ve sonrası Batman, sonrası Mardin ve Halfeti'de bir kayyum politikası uygulandı; 2016'dan bugüne kadar uygulanıyor, asıl derinliklerine gidersek cumhuriyetin kuruluşundan bugüne kadar devam ediyor. Ben de yerine kayyum atanmış bir Belediye Başkanım. Arkadaşlarımız yalan söylemesin, Genel Kurulda da halkı yanıltıyorlar, burada da yalan söylüyorlar, manipüle ediyorlar; "Efendim, paralar bir yere gitti." Vallahi, Sayın Bakan, siz de bilirsiniz, aynı kentte siz Valilik ben de Belediye Başkanlığı yaptım, bütün Ağrı halkı biliyor ve Ağrı Milletvekiliniz de orada; maaşımı halka bağışlayan, belediyeye bağışlayan bir siyasetçiyim. Şimdi, yalanlara gerek yok. Hele, bir kayyum artığı Mecliste çıktı, dedi ki: "Belediyenin altında cephanelikler var Şırnak'ta." Siz Şırnak'ta da bulduğunuz. Sizden rica ediyorum, nerede bir cephanelik varsa bize söyleyin, kamuoyuna da söyleyin, silahlar neredeyse bunları bilmek istiyoruz. Esenyurt'ta silah mı vardı? Mardin'de Ahmet Türk'ün elinde keleş mi vardı? Batman'da Gülistan'ın elinde bomba mı vardı? Hayır, bunların hiçbirisi doğru değil. Kayyum politikasını bu topraklarda uygulamak adına bütün yollar mübah(!) Bakın, aynı politikaları İsrail Filistin için de söylüyor. Filistin'de masum insanları vurduğunda -camiyi vuruyor, hastaneyi vuruyor, okulu vuruyor- dönüp ne diyor biliyor musunuz? Dönüp diyor ki: "Caminin altında cephanelik vardı, hastanenin altında

cephanelik vardı, okulda cephanelik vardı.” Ey arkadaşlar, ne kadar birbirimize benziyoruz değil mi yalanlar konusunda? Yalan söylemeye gerek yok. Kimin ne suçu varsa bunları açık, net olarak ortaya koymalısınız. Toplum bu konuda bilgi sahibi olmalıdır. Yanılmakla olmaz. Ahmet Türk’ten, Ahmet Özer’den, Gülistan’dan, Mehmet Karayılan’dan terörist çıkaramazsınız. Hepimiz hayatımızı bu topraklarda barışa adanmış insanlarız. Biz silahı, şiddeti reddederiz ama demokratik siyaset için de ölürüz. Bu topraklarda bu halkın diliyle, kültürüyle var olabilmesi için, vallahi, mücadelemizi de öyle sürdürüyoruz.

Şimdi, Sayın Bakanım, bakın, şurada belediyeler ne yapmış? “...”⁶ yani “İlk önce yayalara yol verin.” Peki, sizin o güçleriniz, kolluk kuvvetleriniz gece ellerinde boya kutularıyla Diyarbakır’ın, Batman’ın, Van’ın sokaklarında ne işleri var? Irkçı sloganlar yazıyorlar, bu sloganların üstünü çiziyorlar ve sonra siz dönüp diyorsunuz ki: “Ya, biz bu topraklarda kardeş değil miyiz?” Vallahi, böyle bir kardeşlik olmaz. Siz çok önemli görevlerde bulundunuz, Şırnak’ta bulundunuz, siz Ağrı’da bulundunuz, Tekirdağ’da bulundunuz, Gaziantep’te bulundunuz, İstanbul’da bulundunuz ama sizin, sizden önceki Bakandan bir farkınız vardı ama şimdi o Bakana özenirseniz bizden de o cevabı alırsınız. Biz sizin mütevazılığınızı bilirdik, şimdi sizden randevu talep ediyoruz, geceleyin size yazıyorum “Sizinle görüşmek istiyoruz Sayın Bakanım.” Sabahleyin Özel Kalemin bana dönüyor: “Efendim, Bakan Yardımcısıyla görüşür müsünüz?” Ben Bakan Yardımcılarını tanıyorum, biliyorum ve Bülent Bey’e de teşekkür ediyorum yani Parlamentodan giden hem Adalet Bakanlığında hem...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SIRRI SAKİK (Ağrı) - ...İçişleri Bakanlığında görev alan bu eski vekil arkadaşlarımızın Parlamentonun tarihini de nasıl anladıklarını biliyoruz. Onun için kibirlenmeye hiç gerek yok.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Sakik, teşekkür ederiz.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Bitti mi?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Bitti.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Son bir söz, son bir söz...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Zaten biraz önce bitti, ben bitirin diye bekledim.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Bakanım, bakın, siz bizimle görüşmediniz ama aynı gün bölgede, bölge milletvekilleriyle boy boy poz verdiniz orada. Onların bizden üstün tarafı ne Allah aşkına?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Sakik, teşekkür ederim.

Sayın Gökçe Gökçen Göl...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Şu yurt dışında aynı düşüncede olup da İsrail bayrağını taşıyanlarla da ilgili o kameraya bakarak bir şey söylesene.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Nasıl? Anlamadım ne söylediğinizi.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Söyledim ben bir kere.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakanım, müsaade ederseniz...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - “İsrail bayrağını taşıyanlara da aynı şeyi söyleyecek misin? dedi.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Bakın, bir soru soruldu, cevap... Büyük bir itham! Biz bu toprakların evladıyız. Bizim hiçbir...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - “Yurt dışında” diyorum.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Benim yurt dışıyla ne alakam var?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Var, orada da aynı düşüncede olanların İsrail bayrağını orada, burada taşıdıklarını söyle de kamera kaydetsin.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Ben buradan bahsediyorum, siz bana yurt dışından bahsediyorsunuz. Ben buradaki toprakların sahibiyim. Bu topraklara bir saldırı olursa ölümüne mevziye yatabilecek kadar onurlu insanlarız biz.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Gördü, bütün milletimiz gördü onu (!) Gördüğümüze inanıyoruz biz.

SIRRI SAKİK (Ağrı) - O, bizim dışımızda oluştu.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Sakik...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Sayın Bakan, bir sürü çeteciyle fotoğrafiniz var diyoruz, itiraz ediyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Bölücü bayrağının yanında İsrail bayrağını salladınız.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakanım...

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Bakın, ben, mevziye yatabilecek kadar yürekliyim diyorum, siz bana hâlâ yurt dışından, nereden bahsediyorsunuz! Biz kaderimizi bu halkla birleştirdik.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Bakanım, en son size söz vereceğiz, aksi takdirde, çok konuşmacı var, yetiştiremeyeceğiz.

Gökçe Gökçen Göl...

⁶(Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

Buyurun.

GÖKÇE GÖKÇEN GÖL (İzmir) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Önce, bu sabah yaşanan olayla ilgili birkaç şey söylemek istiyorum çünkü buradan Genel Kurula geri gittiğim zaman, orada konuşulanları duyduğum zaman, sonra internette ve televizyonda konuşulanları gördükten sonra şunu düşündüm: Herhâlde biz aynı olayı yaşamamışız. “Orada en öne kadınları koymuşsunuz.” diye ifade edilen kadınlardan biri benim. Bu ifadenin bir hakaret olduğunu düşünüyorum, sadece bana değil bütün kadınlara çünkü kadınlar nerede duracaklarına kendileri karar verirler, başkaları kadınları şuraya veya buraya koymazlar, koyamazlar; biz kendimiz nerede duracağımıza karar veririz ama TRT’de, hepimizin vergileriyle yönetilen bir devlet televizyonunda...

Sayın Başkan çok gürültü ve hareket var.

(Uğultular)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Evet, sayın milletvekilleri...

Sayın Göl, devam edelim.

GÖKÇE GÖKÇEN GÖL (İzmir) - Şöyle: Bütün gün aynı konuda hakaretler işittik. Genel Kurula gittik, hakaret işittik; sosyal medyaya bakıyoruz, TRT’ye bakıyoruz, “CHP’li provokatörler” diye TRT’den, Türkiye’nin devlet televizyonundan CHP’li milletvekillerine, bize hakaretler ediliyor; aynı şekilde sosyal medyada sizin milletvekillerinizin hakaretlerini görüyoruz, parti sözcünüzün hakaretlerini görüyoruz. Bunların üstüne birkaç şey söyleyelim izin verirseniz. Ondan sonra, oraya gittik, otuz saniye beklemediniz. Orada, bizim Grup Başkan Vekilimize dönüp baktığım zaman, Sayın İçişleri Bakanını ben Grup Başkan Vekilimizin üstüne yürürken gördüm; ondan sonra ikinci görüşümde de Sayın Bakan eliyle bir kamerayı tokatlıyordu, o kamera da bir gazeteciye aitti. Şimdi, böyle bir şeyi İçişleri Bakanı yaptığı zaman sokakta gazeteciye tavır nasıl olur? Bu nasıl örnek alınır acaba? Gazeteciler bu görüntüyü gördüğü zaman ne hissedecekler, nasıl bir muameleyle karşı karşıya kalacaklar? Ve merak ediyorum, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, herkes bize karşı açıklamalar yapıyor olan olayı, sanki videoları hiç izlememiş gibi, hiç o görüntüleri görmemiş gibi. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Genel Kurulunda bir kadın milletvekilinin kanı döküldü ya, onunla ilgili aynı şeyin onda 1’i söylenmedi. Şiddete mi karşısınız? Bir saldırı yapmadık ya. Komisyon Başkanı keşke şu an burada olsaydı, tam karşı karşıyaydık, bir şey yaptıysak... Keşke burada herkes söylese de gidip sonra sosyal medyada diğer milletvekilleriniz burada söylenmeyen lafları söylemese. Karşılıklı olarak gerçekten bu gerilimden rahatsız oluyoruz ama bir tarafa da çok büyük ayıp ediliyor.

Esenyurt Belediyesinde, seçilmiş milletvekilleri, Belediye Meclis üyeleri Belediye binasının önüne gittiklerinde Belediyenin içine alınmadılar; günlerce alınmadık, günlerce milletvekillerimiz kapıda bekledi; eğer o doğruydusa, bu uygulama doğruydusa neden karar değiştirdiniz? Eğer şu anda yaptığınız doğruysa o zaman neden özür dilemiyorsunuz? Seçilmiş milletvekilini, seçilmiş belediye meclis üyesini kapıdan almamak ne demek? Ne demek kapıdan almamak? Ve şu an, o tabela yerine takıldı ve belediye meclis üyeleri de milletvekilleri de o binanın içine girip toplantılarını yapabiliyorlar. Demek ki bazı şeylerde, bazı konularda haklıymışız ki bunu kabul etmek zorunda kaldınız, karar değiştirdiniz Sayın Bakan. Esenyurt’ta ve Mardin’de, diğer yerlerde... Ben Esenyurt’u bildiğim için söylüyorum. Esenyurt’ta sokaklarda dolaşım vatandaşlarla bir konuştunuz mu? Bunu merak ediyorum. Gerçekten sorduğunuzda o vatandaşlar ne düşünüyor? Ahmet Özer’i sorduğunuz zaman, Belediyenin hizmetlerini sorduğunuz zaman ne düşünüyorlar? Vatandaş şunu söylüyor: “Ahmet Özer suçsuzdur.” diyor. Siz millet adına bir şeyler söylüyorsunuz da Esenyurt halkı da millet, burada hakaret edilen milletvekilleri de millet.

Bütçe sunumunuzun 18’inci sayfasında bir şey var, bitirmeden son olarak onu söylemek istiyorum. Dikkatimi çekti, konuşulacak çok şey var ama 18’inci sayfada terör örgütleri sayılmış, “sol terör örgütleri” diye bir şey yazılmış ama diğerlerine “sağ terör örgütü” denilmemiş. Yani bu ifadede problem görüyoruz çünkü şimdi birçok sağ görüşlü milletvekili, siyasetçi şunu söylüyor, “Artık sağ-sol kalmadı.” diye cümleler kuruyorlar. Ben buna katılmıyorum ama sağ-sol kaldıysa da o zaman FETÖ’ye, orada yazılan DEAS’a, DAES’e -artık, ismi neyse- buna “sağ terör örgütü” deniliyor mu? Denilmiyor. Neden böyle bir ayırım yapıp da insanların aklına “Sol illaki terörle ilişkilidir.” diye mesaj veriyorsunuz?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim Sayın Gökçen Göl.

Ali Gökçek, buyurun.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Teşekkür ediyorum, Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, bu taraftayım. Bazen buradan konuşuyoruz biz muhalif vekiller olarak belki yerde keramet vardır diye, deniyoruz o yüzden.

Konuşmama geçmeden önce çok kısa bir şey söylemek istiyorum: Biz, bütçe başladığından beri, her bakanlıkta, bakanlıkla ilgili, içerisinde çeşitli göndermeler de olan eylemler, protestolar yapıyoruz. Bu sabah da ben de orada beklemiş bir vekil olarak “Ya, biz orada on gün kapıda bekledik, siz de burada bir dakika bekleyin, hâlimizden anlayın.” diye direkt size söylemek istedik. Burada söyleseydik normal bir konuşma gibi olacaktı, orada söylemek istedik ama bu kadar barışçıl bir eyleme dahi tahammülünüz olmadı Sayın Bakan. Neden bu kadar öfkelisiniz? Bugün bir tane kamera tokatladınız, hiç size yakıştı mı yani.

Ben, burada, normalde bu konuşmamı yaparken size bir sitem, bir de soru soracaktım. Sitemim, seçilmiş bir milletvekili olarak, kamusal bir alana, bir belediye binasına neden emniyet güçlerimiz tarafından içeriye alınmadığımla ilgiliydi? Buradaki sorum da şuydu; bu emri kimin verdiği. Oradaki arkadaşların bizzat kendi inisiyatifleri ise eğer, bu konuda Anayasa’ya aykırı bir tutumdan ötürü sizin bir işlem yapmanız gerekir. Sizin eğer verdiğiniz bir talimatsa bu, burada da Anayasa’ya aykırı bir talimat verdiğiniz için kendinizi rahatsız

hissetmiyor musunuz? Yine, eğer ki size böyle bir talimat geldiye de siz bu talimatı uygularken rahatsızlık duymadınız mı? Bunu gerçekten merak ediyorum ama bu soruya böyle içeriye girerkenki cevallığınızle, öz güveninizle aynı şekilde de cevap vermenizi istiyorum.

Bir de kayyum meselesine gelelim. Elimde, bakın, burada, Kasım 2013'te yazılmış araştırma komisyonu raporu var, direkt tutanaklardan tek bir cümle okuyacağım içinden: "Özer, sorunun çözümü olarak demokrasi içinde bir arada yaşama seçeneğini işaret ederek, bu hususta çaba harcanması gerekliliğini belirtmiştir." Yine, sizin kurduğunuz komisyonunda, sizin davet ettiğiniz Ahmet Özer'in sizin tuttuğunuz tutanaklara geçen ifadesi bu. Yani işimize gelince Ahmet Özer çok iyi bir insan: "Ahmet Hoca, gel, Uzlaşma Komisyonunda konuş; Ahmet Hoca, gel, Çözüm Süreci Komisyonunda konuş; Ahmet Hoca, gel, AKP'nin çalıştayında konuş." Ama işimize gelince de Ahmet Özer birden "terörist" oluveriyor. Tabii, biz bu kararın Ahmet Hocayla alakalı olmadığını biliyoruz. Bu, sizin, kayyum rejimini ülkenin olağan rejimi hâline dönüştürme arzunuzu gösteriyor. Sizin için sandık siz kazanıyorsanız çok iyi bir yöntem, siz kaybederseniz de "Zaten bir şekilde kayyumla biz orayı yönetiriz"e çıkıyor bu konu. Ancak kayyumlar hukuksuzdur, kayyumlar darbedir, kayyumlar demokrasi ve sandık düşmanlığıdır hatta halk iradesini hiçe saymaktır. Bu milletin gerçekten bu Hükümetten beklediği belediye kapkaççılığı değil sokaktaki kapkaççılarla, uyuşturucu çeteleriyle, suç örgütleriyle mücadele etmemiz. Sokaklarda çeteler cirit atıyor. Uluslararası örgütlerin bütün liderleri ne hikmetse Türkiye'de ve Emniyet Genel Müdürlüğümüzün 2024 Uyuşturucu Raporu'nda da belirtildiği üzere, ülkemiz uyuşturucu kaçakçılığında hâlen sıklıkla kullanılan rotalar üzerinde yer alıyor. Emniyet verilerinin sadece son iki yılını bile kıyaslarsak karşımıza çok korkunç bir tablo çıkıyor. 2022 yılında 246 vatandaşımızı uyuşturucudan kaybetmişiz, 2023 yılında bu sayı 300 olmuş. Göreve ilk geldiğinizde herkes sizi bütün suç örgütlerine gerçek bir savaş açmış bir İçişleri Bakanı olarak gördü ve biz de çıktığımız programlarda da "Doğrudur, hakkını veriyoruz." dedik. Ancak bugün hem uyuşturucu konusunda başarısız olduğunuzu görüyoruz hem de sizin bazı insanların, bazı yurttaşlarımızın seçimlerde oy kullanarak belirlediği belediyelere kayyum atayarak hak yiyen olduğunuzu görüyoruz. Daha bugün bile İstanbul'dan gelen bir grup misafirim çocuklarının okullarının önündeki uyuşturucu satıcılarından dert yandı. Hatta bazı öğretmenlerimizden dahi onlardan çekindiği için okullarından tayinlerini isteyenler olmuş, durumumuz bu. O yüzden, bütün vatandaşlarla bizim de sizden beklentimiz, önerimiz, bu kayyum meseleleriyle sizin uğraşmamanız ve gerçekten, bu sokakta insanların canına kasteden uyuşturucu çeteleriyle, suç örgütleriyle savaşmanızdır.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Teşekkür ederim.

Sayın Ömer Fethi Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Sayın Bakan, kubbeye kalan bir hoş seda. Hepimiz her canlı gibi ölümü tadacağız, çoğunluğu 1,5 metrelik mezarda yatacak, Sayın Cumhurbaşkanı ve benimki 1,85 olacak. Onun için bu yaşam içinde olaylara bakarken hoşgörüyü, sevgiyi, iletişim ve ilişkiyi doğru kurmazsak bu topluma yazık ederiz. Bugün sabah gerçekleşen olayda otuz saniye "Ne diyorsunuz?" diye sorsaydınız, Türkiye'nin genelinde bugün çoğu insanın "Ya, ne oluyor?" sorusunu sorduğu, insanları kamplara bölmeyi tetikleyen olay yaşanmazdı. Siz geçen yıl bu Meclise geldiğinizde en saygın bakanlardan biri olarak size ne laf atıldı ne söz söylendi, Genel Kurulda da sizi ilgiyle dinledik ve biz sizin hep öyle olmanızı istiyorduk çünkü yaptıklarınızı da Cumhuriyet Halk Partisinin sözcüleri kamuoyunda birden fazla kere takdirle andılar. Eğer ülkeyi yönetenler hazımsızlık içinde olursa bu, topluma çok kötü yansıyor. Acıdır, ülkenin ciddi sorunları var. Bakınız, uyuşturucu yaşı 10'a kadar imiş. Emniyetimiz çalışıyor, bu konuda mücadele de veriyor ama diyorlar ki: "Yakalıyoruz, götürüyoruz, savcılık -doğal olarak yapacak bir şey yok- çocukları bırakıyor ve biz bunlarla caddede, sokakta yolda karşılaştığımızda içimiz yanıyor." Eğer biz yaparsak bunlarla ilgili çözümler üretecek iş yapalım.

Aynı şekilde, bakınız, bu ülkede öyle silahlanma var ki ruhsatsız silahı olmayan insan kalmadı. Biri, motosiklete biniyor, kafası estiği yere kurşun yağdırıyor; öbürü, arabada "Yol vermedin." diye birbirine vuracak kadar kendinden geçiyor. Toplumun bölüp ayrıştırılmasıyla yaratılacak sorunlar gelecekte daha da acı neticeler verebilir.

Ben bir başka konuya dikkat çekmek istiyorum Sayın Bakanım: 2012 yılında bu ülkede millî bayramlarla ilgili bir genelge yayımlandı. O genelge yayımlandığı zaman, bugün terör örgütü olarak tanımlanan FETÖ'nün yayın organlarına bakarsanız bu bayram törenlerinin böyle olmasını onlar talep ediyordu, köşe yazıları yazıyordu ve millî anlamda ülkenin birliğini sağlayan bayramlar olmadık biçime dönüştürüldü. Şimdi 23 Nisanda millî eğitim müdürü, 19 Mayıs'ta gençlik ve spor il müdürü çelenk koyuyor; vali dahi gelmiyor. Bununla ilgili ben geçtiğimiz günlerde size bir yazılı soru önergesi de gönderdim. Niğde'de valilerimiz genelde hoşgörülüydü -Niğde küçük bir yer- bizim siyasi parti temsilcileri olarak da bürokratlar olarak da iyi ilişkilerimiz vardı. Vali Bey dururken "Ben genelgeyi uygulayacağım." dedi. Çelenk koymada Vali, Belediye Başkanı, İl Garnizon Komutanı saat birde koydu; saat bir buçukta siyasi partiler, saat ikide demokratik kitle örgütleri koyunca "Herkes ne oluyor?" sorusunu sordu. Esasında çelenk koyma olayı yarım saat süren bir iş, çelenk koymak isteyen herkes çelenğini koyardı, biterdi. Ertesi gün Kapalı Spor Salonu'nda da Cumhuriyet Bayramı etkinlikleri düzenlendi. Saygı duruşunda bulunulmadan "İstiklal Marşı" dendi ama iki dakika ayakta bütün protokol bekledik. Orada tabii, insan üzüyor. Ben orada da sordum Sayın Vali Bey'e "Ya, annen baban için olsun, deseydin, bir işe yarayacaktı bu saygı duruşu. Niye iki dakika durduk da bir 'Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları ile bu ülkeyi kurtaranlara saygı duruşu.' demedik?" diye. "Genelge var." dediler. Sayın Bakan, şu genelgeyi bir ele alın. Kim nerede duracak, ne yapacak? Bayramlarda nasıl bir tören kutlaması gerçekleşecek? Şunu yeni baştan bir ele alın çünkü diğer konulara arkadaşlarımız çok değindiler ama bunlar, hani söylüyorsunuz ya "millî birlik" diye, esasını oluşturan öğeler. Yani mücadeleyle kazanılmış zaferler sonrası oluşmuş bayramların töreninde kim, nerede duracağını bilmiyor. Milletvekilinin yeri nedir, belediye başkanının yeri nedir? Ön sıraya bakıyorsunuz, kim olduğunu bilmediğiniz insanlar da orada duruyorlar; gelip birisi yanlışlıkla olumsuz bir olay geliştirse toplum gözünde de hem de üst düzey değerlendirmenizde de sıkıntılar bu bağlamda artacak. Tören alanına giriş serbest yani "Niğde gibi yerin sorunu olmaz." mantığıyla yaratılan olumlu atmosfer son bayramla birlikte o da dağıldı. Sorun yaratmak yerine çözüm merkezi olmalısınız ve bu anlamda, ülkenin içinde bulunduğu yönetime yönelik çok sayıda sorun var. Bunlarla ilgilenmenizi istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Gürer, teşekkür ederim.

Sayın Şengül Karşlı, buyurun

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Konuşmamın hemen başında, Sayın Bakanımıza yönelik bazı milletvekillerince gerçekleştirilen çirkin saldırının millî iradeye, devletimize ve milletimize yapılmış açık bir saygısızlık olduğunu ifade etmek istiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - "Saldırı" mı?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Gazi Meclisimiz millî iradenin tecelligâhıdır.

CAVİT ARI (Antalya) - Ne kadar ayıp bir cümle kullandınız!

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Meclis çatısı altında yakışsız tavır ne demokrasiyi ne de milletimizin değerlerini hazmedemeyen bir zihniyetin tezahürüdür.

CAVİT ARI (Antalya) - Yakışsız olan "saldırı" cümlesidir Sayın Başkanım. Yakışsız olan "saldırı" cümlesidir; reddediyoruz, kabul etmiyoruz.

FARUK KILIÇ (Mardin) - Biz de sizin yalanınızı dinliyoruz ama.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Bu, Meclise yakışmayan tutumu şiddetle kınıyor, Sayın Bakanımıza ve heyetimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Tabii, siyaset dilini yalan, iftira ve hakaret üzerine kurmuş kişilerin itiraz etmesini ve saygıdan bahsetmesini de anlamış değilim.

CAVİT ARI (Antalya) - Şu an sizin yaptığınız gibi işte, aynen sizin yaptığınız gibi şu an!

FARUK KILIÇ (Mardin) - Söz alın konuşun ama...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Arkadaşlar, böyle olmaz ama...

FARUK KILIÇ (Mardin) - Dinlemeye bile tahammülünüz yok.

MURAT BAKAN (İzmir) - Yalan konuşunca öyle oluyor kardeşim. Yalan konuşmayacaksınız, gerçeği söyleyeceksiniz! Dinleyecek herkes saygıyla.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Ben bugün konuşmamda, aslında, bilmeyen arkadaşları haberdar etmek, bazı bilmedikleri hizmetlerden bahsetmek ve bu anlamda farkındalık oluşmasına katkı sağlamak için söz aldım. AK PARTİ olarak biz insanların dertlerine çare bulan, sorunlarına çözüm üreten projelerle milletimize hizmet etmeyi kendimize bir borç bildik. Özellikle toplumumuzun huzur ve güvenliğini tehdit eden, toplumsal yapımızı derinden etkileyen uyuşturucu ve kadına yönelik şiddet gibi meseleleri önceliğimiz yaptık. Bu sorunlara karşı bugün bütçesini görüştüğümüz İçişleri Bakanlığımızın yürüttüğü KADES yani Kadın Destek Uygulaması ve UYUMA yani Uyuşturucuyla Mücadele Uygulaması gibi projeler hem bireysel hem de toplumsal dayanışmanın en güzel örneklerini sunarak vatandaşlarımızın sürece aktif katılımıyla bu sorunlara karşı olan mücadelemizi güçlendirmektedir.

Değerli milletvekilleri, uyuşturucu baronları ve onların maşaları, evlatlarımızı zehirlemek için her yolu deniyor. Ancak İçişleri Bakanlığımız, Sağlık Bakanlığımız, Gençlik ve Spor Bakanlığımız, Millî Eğitim Bakanlığımız koordineli bir şekilde çalışarak, devlet-millet el ele vererek uyuşturucuyla mücadelenin her aşamasında etkin adımlar atıyoruz. Bu sayede sorunu yalnızca güvenlik boyutuyla değil, sağlık, eğitim ve sosyal boyutlarıyla da ele alıyoruz. Son yıllarda gerçekleştirilen operasyonlarla büyük uyuşturucu şebekelerini çöktük, bunun arkasında UYUMA Projesi üzerinden gelen vatandaş ihbarlarının önemli bir katkısı var. Bu uygulama vatandaşlarımızın gördükleri sorunları anında yetkililere bildirmelerine imkân sağlıyor. Ancak biz biliyoruz ki sadece ihbar ve yakalama süreç için yeterli değil. Gençlerimizin bu tuzağa düşmesini engellemek için önleyici hizmetlere, spor, sanat ve sosyal faaliyetlere daha fazla yatırım yapıyoruz. Şehirlerimizi gençlik merkezleri, spor tesisleri ve kültür sanat faaliyetleriyle donatıyoruz.

Değerli milletvekilleri, gençlerimizin güvenliğinin sağlanmasının yanı sıra, kadınlarımızın ve çocuklarımızın maruz kaldığı şiddet ve kötü eylemleri önlemek de temel hedeflerimizden biri. Bu noktada KADES Projesi kadınlarımız için kritik bir güvenlik aracı hâline gelmiştir. KADES kadınlarımızın ve çocuklarımızın maruz kaldığı şiddet, taciz gibi kötü eylemleri hızlı ve etkili bir şekilde bildirebilecekleri bir uygulamadır. Tek bir tuşla en yakın güvenlik birimine ulaşmalarını sağlamaktadır. KADES'le bugüne kadar binlerce kadın anında koruma ve destek almıştır. Bununla birlikte, KADES'in yaygınlaşması için farkındalık kampanyaları yapılmakta ve bu kapsamda okullarda, üniversitelerde ve yerel yönetimlerle iş birliği içerisinde bilinçlendirme programları düzenlenmektedir. Kadınlarımızın sadece şiddete karşı korunması değil, güçlendirilmesi hedefiyle de meslek edindirme kursları, girişimciyi desteklemek ve sosyal yardımlarla kadınlarımızın ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları da teşvik edilmekte. Bu kapsamda kadın kooperatiflerini destekliyor, aile içi sorunların çözümüne yönelik rehberlik hizmeti veriyoruz.

2025 bütçemizde bu projeler için kaynak ayırmaya devam etmekteyiz çünkü biliyoruz ki kadınlarımıza, gençlerimize ve ailelerimize yapılan yatırım Türkiye'nin geleceğine, Türkiye'nin yüzyılına yapılan yatırımdır.

Buradan bir kez daha kadına yönelik şiddeti kınıyor ve lanetliyorum. Bütün bunlara rağmen, maalesef, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hiç görmek istemediğimiz olaylara hep birlikte şahit oluyoruz. Kadına yönelik şiddetin önlenmesi konusu elbette birçok Bakanlığın ilgilendiriyor ancak İçişleri Bakanlığının bu konuda yaptığı çalışmalar gerçekten çok kıymetli. Bu anlamda Sayın Bakanım sormak isterim: KADES uygulamamız hakkında bize daha fazla bilgi vermenizi rica ediyorum. KADES dışında kadına şiddet ve özellikle kadın cinayetlerinin önlenmesi konusunda başkaca yürüttüğünüz çalışmalar var mıdır diyor, teşekkür ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Bütçenizin hayırlı olmasını dilerim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Karşlı, teşekkür ederim.

Zuhal Karakoç Dora, buyurun.

ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım ve kıymetli bürokratlar; devletimizin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün teminatı olan, terörle mücadelede millî güç unsurlarımızı topyekûn seferber ederek Türk milletinin millî ve manevi kudretini muvaffakiyetle taçlandıran, devlet idaresi hususunda siyasi, stratejik, ekonomik, psikolojik bütünlüğü ve parçalar arasındaki koordinasyonun sağlanması doğrultusunda saat gibi çalışan kurumlarıyla varlığını sürdüren Türkiye Cumhuriyeti millî ülkülerimizle yoğrulmuş "Türk ve Türkiye Yüzyılı" vizyonu ile adım adım ilerlemektedir. Bu kutlu ilerleyişte yetiştirilecek uzman kadrolar kuşkusuz bu yolun anahtarları, mihenk taşları olacaktır. Bu doğrultuda, Bakanlık personelinin yetiştirilmesi amacıyla kurum içi sınavların açılması, bu sınavlara Bakanlık merkez ve taşra personelinin de katılabilmesini sağlayacak düzenlemelerin yapılması, il ve ilçe müdürlüklerinde müdür yardımcısı kadrosu, ilçelere yeteri kadar şef ve memur kadrosu, Bakanlık merkez ve taşra teşkilatlarında ihtiyaca göre teknik müdürlük kadrosu, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünde merkez ve taşra personeline nüfus uzman yardımcısı ve nüfus uzmanı kadrolarının tahsis edilmesi, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri personelinin iş yükü dikkate alınarak personel eksikliğinin kurum bünyesinde giderilmesi, emeğini ve bilgisini devlete özgelemek amacıyla var gücüyle çalışmaya hazır vatandaşlarımızın Bakanlığımız bünyesinde istihdam edilmesi için önem arz etmektedir. Var olan Bakanlık personelimizin yaşam koşullarının iyileştirilmesi amacıyla İçişleri Bakanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, 112 Acil Çağrı Merkezi, Göç İdaresi Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı merkez ve taşra personelinin tazminat oranlarının artırılması, genel ve yerel seçimlerde seçim koordinasyon kurullarında görevlendirilen Bakanlık merkez ve taşra personeline; Yüksek Seçim Kurulu tarafından görevlendirilen kamu personeline ödenen gündelik tutarın Bakanlık merkez ve taşra personeline de görev süresi boyunca ödenmesi, nüfus müdürlüklerinde fazla mesai ücretlerinde yapılan kısıtlamanın kaldırılması, tazminat biçiminde personelimize ek ödeme sağlanması, il nüfus müdürlüklerinde çalışma alanlarına özgü yeni şube müdürlüklerinin oluşturulması, nüfus müdürlüklerinde fazla mesai yapan tüm personele fazla çalışma ücretinin karşılığının verilmesi meseleleri, personelimizin mutlu ve müreffeh geleceğe erişmeleri, kamu hizmetinin kalitesinin artırılması devletimizin birliği ve dirliği açısından gereklilik arz etmektedir.

Sayın Bakanım, millî birliğimizin, beraberliğimizin yanında güvenliğimizin koruyucusu olan Emniyet, Jandarma ve Sahil Güvenlik güçlerimizin kariyer gelişmelerinin desteklenmesi amacıyla uzmanlık sınavlarının yapılması, asayiş, emniyet hizmetleri tazminatından yararlanmalarını, yurt dışı geçici görevle görevlendirmelerde kullanılan kadroların sayılarının artırılmasını, ordu gibi sosyal tesislerden yararlanmalarını sağlamak için gerekli çalışmaların yapılması sorumluluğumuzdur. Aynı şekilde, her felaketi ailesini geride bırakıp sahada canı pahasına görev yapan AFAD personeline AFAD tazminatı ödenmesine yönelik düzenleme yapılması da yine, önemli bir talebimizdir.

Bildiğiniz üzere, görev yaptıkları kırsal bölgelerde kırk yılı aşkın süredir devletin ve milletin güvenliğini ön planda tutan, vatandaşlarımızın can ve mal güvenliğinden sorumlu korucularımız 5 bine yakın şehit vermiş ve yirmi dört saat göreve hazır bulunması beklenen fedakâr bir kesimdir. Bu fedakârlıklarının karşılığı asla olamayacak olsa da sizlerden Köy Korucuları Yönetmeliği'nin iyileştirilmesini, emekli olacak köy korucularına kıdem tazminatı verilmesini ve diğer kamu personeline verilen seyyanen zammın köy korucularına da verilmesini talep etmekteyiz.

Sayın Bakanım, göç ve sığınmacı akını yalnızca ülkemizin değil, çağımızın ve tüm dünyanın en çarpıcı ve en yakıcı sorunlarından biridir. Türkiye AB'yle düzensiz göçle mücadele alanında yük ve sorumluluk paylaşımı ilkesini temel alan bir müzakere süreci yürütmüş ancak süreç, sonuçları itibarıyla başlangıçtaki istikrar sözlerinden ve iyi niyetten biraz uzaklaşmıştır. Geri kabul anlaşmasının gerektirdiği sorumlulukların AB tarafından yerine getirilmediği açık olup bu doğrultuda ülkemizde bulunan Suriyelilerin güvenli ve gönüllü geri dönüşlerinin sağlanması ve geri kabul anlaşmasının egemen devlet ilkesi çerçevesinde yeniden ele alınarak düzenlenmesi, gerekirse anlaşmanın tek taraflı feshi milletimizin ali menfaati ve devletimizin istikbali için hayati önem taşımaktadır. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin de ifade ettiği üzere "Düzensiz göç adı konulmamış sessiz bir istiladır." Bu doğrultuda gerekli önlemleri almak, varlığımızı armağan ettiğimiz Türk varlığına karşı yükümlülüğümüzdür.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM - Sayın Karakoç Dora, teşekkür ederim.

Arkadaşlar, çok gürültü var içeride, konuşmacıların insicamı bozuluyor. Lütfen, dışarıda veya içeride olan arkadaşların -koridordan da gelebiliyor- dikkatli davranmalarını rica ediyoruz.

Konuşmacı Tamer Osmanağaoğlu, buyurun.

TAMER OSMANAĞAOĞLU (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

Sayın Bakanım, Komisyonumuza hoş geldiniz, şeref verdiniz.

Kamu yönetimi ahlakın merkezi, yeryüzünde bir eşi daha bulunmayan Türk devlet geleneğinin bir lütfü İçişleri Bakanlığımızın kıymetli bürokratları, Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi muhabbetle selamlıyorum.

Şüphe yok ki demokrasilerin en kilit teşkilatlanmalarından biri bakanlıklardır. Her bakanlığın yetki ve sorumlulukları kıymetli olsa da İçişleri Bakanlığı yüklediği tarihî sorumluluk ve yetki alanlarıyla çok daha önem arz etmektedir. İç güvenlikten kamu düzenine, asayişin sağlanmasından terörle mücadeleye, nüfus ve vatandaşlık hizmetlerinden Sicil Kanunu çalışmalarına, mahallî idarelerdeki idari vesayet yetkisinden trafik hizmetlerine birçok alanda rolü ve sorumlulukları olan İçişleri Bakanlığımız, bahsettiğim tarihî ve milli sorumluluklarını çok daha anlamlı kılmaktadır. İfade etmem gerekir ki bugün İçişleri Bakanlığından bahsederken sadece bir bakanlıktan bahsetmiyoruz; "Vatan ve millet için gerekirse canımızı da veririz." diyen on binlerce gazisi olan bir teşkilattan bahsediyoruz. Namusu addettiği vatan toprağını kanıyla sulayan, canıyla kutsallaştıran, binlerce şehit veren bir teşkilattan bahsediyoruz. Türlü fedakârlıklarla görevlerini icra eden polislerimizden, Anadolu'nun en ücra köşesindeki Ayşe teyzenin evindeki yufkayı paylaşacak kadar muhabbet duyduğu Jandarma

teşkilatından bahsediyoruz; mavi vatanın sınırlarında bütün haşmetiyle görevini icra eden, insani ve millî bir anlayışla Türk milletinin hukukunu koruyan Sahil Güvenlik teşkilatından bahsediyoruz. Ne var ki cumhuriyetin 100'üncü yılında iyiden iyiye artan iç ve dış tehditlerin kamuoyuna tesir ettiği kadar siyaset mekanizmasının işleyişini tehdit ettiğine de üzülerek şahitlik ediyoruz.

Sayın Bakanım, devletin imkânlarını millet için değil, hain için seferber edenlerle, demokrasinin nimetlerini devletin bekası için değil de ovadaki terör iş birlikçilerinin keyfi için kullananlarla mücadele konusunda gösterilen mücadelenin takdiri hak ettiğini de ifade etmek isterim. Biliyor ve inanıyorum ki bugüne kadar olduğu gibi, bundan sonra da seçimle işbaşına gelmeyi kanun kaçaklarını, terörist severleri, terörist emelleri korumak ve taltif etmek için kılıf yapanlarla mücadele bundan sonra da yasalarımızın emrettiği şekilde devam edecektir. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin tavrımızı ve duruşumuzu net bir şekilde ifade eden şu sözünü bir kez daha hatırlatmak isterim: "Millete hizmeti siyasetin temeli yapan hiç kimse sahipsiz ve yalnız olmayacaktır. Türk milleti kimin helal süt içtiğini, kimlerin haram ve hıyanet içinde debelenip durduğunu yüksek ferasetiyle tebrik ve tescil etmektedir."

Bu vesileyle, yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirdiği görevlerde Türk devletinin dirliğini, Türk milletinin birliğini temin eden ve muhafaza etmek için görev icra eden tüm evlatlarımıza da şükranlarımı sunuyorum. Emin olsunlar, kanun da vicdan da tarih de talih de devlet de Allah da inşallah her zaman yanlarındadır. Dokuz gün önce şehadetinin yıl dönümünde rahmet ve minnetle andığımız Kaymakam Muhammet Fatih Safitürk'ü ve görevi başında hain kurşunların hedefi olan bütün şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum; gazilerimize selam ve muhabbetlerimi gönderiyor, ömürlerinin geri kalanında sağlık ve huzur diliyorum.

Sayın Bakanım, teşkilatınızda yeni göreve başlayan Emniyet Genel Müdürümüze, Jandarma Genel Komutanımıza, Sahil Güvenlik Komutanımıza üstün muvaffakiyetler diliyorum, bu duygu ve düşüncelerle İçişleri Bakanlığımızın bütçesinin devletimize, milletimize hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Otlu, buyurun lütfen.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Biz bu bütçeyi görüşürken kadına yönelik şiddete karşı çok sayıda koruma kanunu çıkardığımızı söyleyen Bakanlık, bugün Bursa'da ve Sakarya'da 2 kadın arkadaşımız eşleri tarafından katledildiler. Belki gerekçeleri şu olacaktı: "Geç yemek yaptın." "Çok fazla duş alıyordun." diyerek katledilen kadınlar var. Belki de KADES'e defalarca basmışlardı ama gördüğümüz kadarıyla hiçbir polisin kurtarmaya gitmediği gözüküyor. Yani böyle, bu raporlara rakamları yazarak, "Şöyle şöyle kurtardık." diyerek gerçekleri kimse saklayamaz ve gizleyemez çünkü bu ülkede gerçekten erkek egemenliğini kurmaya çalışan bir iktidar var karşımızda. Demin "Anadolu kültürüyle şunları şunları çözeriz." dediniz; vallahi, kadınların boşanma hakkını elinden almaya çalışan, kaç çocuk doğuracağına karar veren bir iktidara karşı gerçekten mücadele etmemiz gerektiğinin farkındayız ve bilincindeyiz. Artık, iktidarın da şunu kabul etmesi gerekiyor: Kadınlar o kurmaya çalıştığınız, "KADES" dediğiniz kafeslere girmeyecek çünkü özgürlüğümüzü istiyoruz, çünkü geceleri arkamıza dönüp bakmadan yürümek istiyoruz sokaklarda; istediğimiz şekilde giyinmek, doğurup doğurmama kararını kendimiz vermek istiyoruz. O nedenle de bu kadar bedenimize, kimliğimize, emeğimize karşılmasını reddediyoruz.

Şimdi, veriler vermiş İçişleri Bakanı, KADES'e 8 milyona yakın kadın arkadaşın kayıtlı olduğu söyleniyor. Demek ki o kadar güvende hissetmeyen kadın var; erkek şiddetine maruz kalan, sokakta, evde, iş yerinde tacize, tecavüze uğrayacağını düşünen kadın arkadaşlarımız var. Demek ki bu çürümüş ve erkek egemen sistemde cins savaşında, bu kanlı bilançoda ölmek istemeyen Rojinler var, Gülistanlar var, Narinler var; bunu görmek istemeyen AKP iktidarı, böyle rakamlarla oynayarak, TÜİK verileri gibi vererek kadın cinayetlerini ya da bizim deyimimizle cinskırımını gizleyemezsiniz.

Bizim verilerimiz şunu diyor: 333 kadın katledilmiş ilk on ayda ve bunlardan büyük bir kısmı da 293'ü de şüpheli bir şekilde ölmüş. Bunlardan biri Serap Avcı, 27 Kasım'da davası var; AKP ve MHP sıralarındaki vekilleri 27 Kasım'da Bakırköy'de görülecek davaya davet ediyoruz. Bir kadın arkadaşımız canını kurtarmak için, 12'nci kattan atılmamak için, gecenin bir vaktinde üç buçukta uyurken ayağından sürüklenerek yedi yıl boyunca erkek şiddetini yaşamış bir kadının nasıl fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, ekonomik şiddet gördüğünü, çocuğunun annesiz büyümemesi için can havliyle ona şiddet uygulayan erkeği neden öldürdüğünü dinlemeye davet ediyorum. Öyle kolay değil; bir kadın katledilmemek için, sadece sağ kalmak için mücadele ediyorsa biz bu erkek şiddetine karşı kesinlikle mücadele edeceğiz.

Bakın, Kürt kadınları... Sizin oluşturduğunuz bu inkârcı ve asimilasyoncu politikayla Rojin katledildi. Gülistan Doku'nun hâlen cesedi bulunamadı, demek ki bundan İçişleri Bakanı da sorumludur. Gülistan Doku nerede diye sormaya ve onun cenazesini aramaya devam edeceğiz.

Bakın, ne diyor raporda: "Kadınlara kalkan elleri indirmeye kararlıyız." Biz kadın özgürlük mücadelesine inanan kadınlar, erkek egemen sistemi gerçekten yıkmaya kararlıyız. O nedenle de Bakana soru sormak istiyorum: Geçen yıl 25 Kasım'da polis şiddeti uygulamayacağını söylemişti ama uyguladı; bu yıl biz "Eşit ve özgür yaşamı kurmakta ısrarcıyız." diyerek "Kadına yönelik şiddete karşı harekete geç." diyerek alanlarda olacağız; Bakan önümüze yine polis barikatlarını kuracak mı; o katillere kurmadığı barikatları bize mi kuracak diye sormak istiyorum ama bu yıl kesinlikle 1 kişi daha eksilmeyeceğimizi ve erkek egemenliğinin bu kalkan ellerini kaldıracığımız gibi, erkek sistemi de kaldıracığımızı beyan ediyorum kadınlar adına.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kamuran Tanhan, buyurun.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ediyorum.

Ben de Sayın Bakana bir soru sormak istiyorum: Şimdi "Kürtçe şarkı eşliğinde halay çekti." diye Mersin'de bir linç kampanyası başlatıldı ilk önce, daha sonra da 22 Temmuz 2024 tarihinde bu gençler gözaltına alındı. Basına da yansdığı gibi, ters kelepçeyle yapıldı, daha sonra polis arabasında etnik, milliyetçi şarkılar eşliğinde bunlara şarkılar dinletildi. Daha sonra biz Bakana, Sayın Bakana 16 tane soru

sorduk. Sayın Bakan 12/11/2022 tarihinde “Yakalama ve gözaltına alma işlemleri, Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Yönetmeliği’ne uygun olarak gerçekleştirilmiştir...” Şimdi, ters kelepçe, kötü muamele, Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Yönetmeliği’nin neresinde düzenlenmiştir? Siz bu durumu meşru buluyor musunuz, yasaya uygun buluyor musunuz? Yoksa bu cevabı siz değil de başkaları mı cevapladı, bu imza size ait olmayabilir mi Sayın Bakan? Bu bir.

İkincisi, mültecilerle ilgili, geri gönderme merkezleriyle ilgili bize sıkça gelen talepler ve ihlal raporları söz konusu. Mültecilerle ilgili, Türkiye’de mültecilere yönelik hak ihlalleri yıllardır yıllar içerisinde tırmanışa geçmiş, yaygınlaşmış, sistematik hâle gelmiş ve nihayetinde aleni ırkçılığa dönüşmüştür. Mültecilere yönelik ırkçı söylemler ve nefret suçları sadece bireysel düzlemde değil, aynı zamanda toplumsal ve kurumsal düzlemde de ciddi boyutlara ulaşmıştır. Özellikle, Suriyeli ve Afganistanlı mülteciler toplumda yaygın bir nefret söylemiyle karşı karşıya kalmakta ve hedef alınmaktadır. Mültecilerin yaşam hakkı, barınma hakkı gibi temel hakları ihlal edilmekte, mülteciler şiddete, nefret söylemine, cinsel saldırıya, toplumsal linç ve ayrımcı uygulamalara maruz bırakılmaktadır. Ayrıca, mültecilere yönelik nefret söylemi ve nefret suçlarının kamu görevlileri tarafından da desteklendiği ve teşvik edildiği raporlar arasındadır. Mültecilerin sık sık böylesi bir hıncın nesnesi hâline getirilmesinin temel nedeni, siyasal iktidarın yaklaşık on üç yıldır -azımsanmayacak bir süre bu süre- Türkiye’de yaşayan milyonlarca insanı hâlâ “misafir” veya “yabancı” olarak niteleyen; mülteci ya da yurttaş olarak bir statü tanımayan, böylece haklara sahip olma hakkından yoksun bırakan, dolayısıyla evrensel insan hakları normlarıyla bağdaşmayan politikalarıdır. Milyonlarca insanı uluslararası ilişkilerde pazarlık nesnesi yapma sorumsuzluğudur aslında bu durum.

Diğer yandan, kimi muhalefet partileri tarafından siyasal iktidara karşı muhalefetin en önemli argümanı hâline getirilen mülteci karşıtlığı, söz konusu hıncın daha da büyümesine ve yaygınlaşmasına yol açmaktadır. Siyasal iktidarın mültecilere yönelik hak ihlalleri ve saldırılara karşı etkili bir önlem almaması, ihlal yaşandığında etkili bir soruşturma yürütmemesi, geniş bir cezasızlık kültürünü oluşturmaktadır.

Yine, geri gönderme merkezleriyle ilgili 2014 yılında idari gözlem yapılacağı iddiasıyla İçişleri Bakanlığı Göç Komisyonu, Göç İdaresi Başkanlığı tarafından kurulan ve Avrupa Birliği tarafından finanse edilen geri gönderme merkezleri, pratikte bir tür cezaevine dönüşmüş, hatta cezaevlerinden bile daha kötü durumdadır bugün. Ulusal ve uluslararası mevzuattan doğan yükümlülüklerin hemen hiçbirine riayet edilmiyor bu kurumlarda; kamu denetimine kapalı, sığınmacılar ve göçmenlerin en temel özgürlüklerinden alıkonulduğu bu mekânlar insanı insan hakkının öznesi olmaktan çıkaran kamplardır, Avukatlar giremiyor, milletvekilleri giremiyor; milletvekilleri cezaevlerini ziyaret edebiliyor ama geri gönderme merkezlerine bir türlü giremedi; en son bu hafta içerisinde İstanbul’da yapıldı, ona da izin verilmedi, Milletvekilimiz Özgül Saki basın açıklaması yapmak istedi, ona dahi izin verilmemiştir. Dolayısıyla, bu kişilerin yakınlarıyla temas kurması mümkün olmuyor; gönderilen posta, koli veya benzeri şeyler ulaşmıyor. Sürekli sağlık çalışanının bulunmaması, psikoloğun olmaması, sosyal hizmet uzmanının olmaması, hastalık şikâyetlerinin savsaklanması ve bazen ölümle sonuçlanabildiği -ki öyle durumlar, vakalar da söz konusu- bu durumların tamamının göz ardı edilmesi bir insan hakkı ihlalidir aslında.

Yine, gelen birkaç örneği, vakayı ifade etmek istiyorum: 3 Ocak 2024 tarihinde 28 yaşında Suriyeli mülteci Hasan Muhammed bir haftadır tutulduğu Ankara Akyurt Geri Gönderme Merkezinde ölmüştür. Muhammed’in ailesi geri gönderme merkezinden bir açıklama yapılmadığını, çocuklarının cesedinde darp izleri bulunduğunu iddia etmişlerdir. 22 Mart 2024 tarihinde, İnsan Hakları Derneği ve Çanakkale Tabip Odası da Ayvacık Geri Gönderme Merkezinde işkence ve kötü muamele iddialarını dile getirmiştir. 20 Nisan 2024 tarihinde Antalya Geri Gönderme Merkezinde işkence ve kötü muamele iddiasıyla açık grevinin başladığı kamuoyuna yansımıştır. Yine, 25 Ekimde Konya’da 20 yaşındaki Suriyeli Hamza El Hafyen şekeri yükselmesi nedeni hastaneye kaldırılmış ama gözaltına alınıp geri gönderme merkezine gönderilmiş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Herhangi bir durum yoktu. Dolayısıyla, bu geri gönderme merkezlerinin denetiminin yapılması, şeffaf olunması, bu konuda temel insan haklarına riayet edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar; ben hemen bir konuya girmek istiyorum: Polislerimizin ücret yetersizliği başta olmak üzere, taltif adaletsizliği, ek görev, dış görev ve yolluk ücretlerinin çok düşük olması gibi özlük haklarıyla ilgili sorunları iyileştirme beklemektedir. Uygun olmayan mesai saatleri, mesainin hemen sonrasındaki ek görevler ve çalışma ortamı yeniden gözden geçirilmelidir. 2’nci şark tayininde ve genel olarak tayinlerde adaletsiz bir dağılımdan söz edilmektedir. Suçu önlemek, suçluların yakalanmasını sağlamak ve bu kişileri hakkıyla yargıya teslim etmek için kolluk kuvvetlerimizi oluşturan polislerimizin kişisel veya aile hayatlarında özellikle geçim sıkıntısı gibi insan psikolojisini birinci derecede etkileyen sorunların kesinlikle olmaması gerekir. Polisimiz için tabii ki her şey maddiyat da değildir, hiç kuşkusuz maddi olmayan sorunlar da vardır; can güvenliği başta olmak üzere, yukarıda da vurguladığımız gibi, tayin, ek görev ve ailevi sorunlardan kaynaklanan motivasyon eksikliği bunların arasında sayılmaktadır. Azımsanmayacak kadar rastlamaya başladığımız polis intihar vakaları, güvenlik görevlilerimizin yaşadığı psikolojik travmaların da ne yazık ki arttığını gösteriyor.

Sayın Bakan, AK PARTİ iktidarında liyakat sorunu maalesef teşkilatlarımızda da karşımıza çıkmaktadır; özellikle amir, memur alımları ve terfilerde liyakat konusunun geçer akçe olmadığı, siyaseten tavassut, torpil, kayırma gibi idari sistemimize bulaşmış olan hastalığın kurumunuzda da yaşandığı biliniyor, isterseniz bu hazin gerçeği kurumunuz bünyesinde bulunan her memurdan da dinleyebilirsiniz. 2011 yılında amir olarak istihdam edilen ve 2019 yılında bir kısmı ihtiyaca binaen komiser rütbesine terfi ettirilen başpolis konumundaki memurların bu arada oluşan sekiz yıllık kıdem terfi sorunları hâlen daha çözülebilmemiş değildir.

Bir başka ve aslında çok önemli bir sorun da şudur: Mevcut iktidar partisi il başkanlarının kendilerini neredeyse vali ve emniyet müdürlerinden de üstte görüp, onlara âdeta talimat verir bir pozisyonda görmeleridir. Buna neden olan da aslında iktidar siyasetindeki güç zehirlenmesidir. Bu bağlamda, siyasetin polislin hareket kabiliyetine müdahalesi, polislerin asli görevinin dışında, tebligat işleri, özel kişi, kuruluş ve organizasyonlarda koruma, adres tespiti, hasta nakli gibi konularda görevlendirilmesi kabul edilemez.

Çalışma saatleriyle ilgili olarak da bir talebi dile getirmekte fayda var: Polismizin 12/36 vardiya sistemine göre çalışmasıyla ilgili var olan talimatın hâlen birçok ilde hayata geçirilmediğini belirtiyor ve bu konuda yaşanan aksaklıkların giderilmesini istiyoruz.

Efendim, son olarak iki konuyu dile getiriyorum.

10'un üzerinde soru önergesi verdim Bakanlığımıza, özellikle yerel yönetimlerde, Bursa özelinde de Bursa Büyükşehir Belediyesinde ve bazı belediyelerde yaşanan yolsuzluklarla ilgili. Bir türlü cevap alamıyoruz.

Diğer taraftan, polislerin sendika hakkı en insani, anayasal ve demokratik bir haktır; dünyada da OECD ülkelerinde, AB ülkelerinde de uygulanmaktadır. Ben de öğretmen ve eski bir sendikacı olarak, alanda sürekli de beraber olduğumuz polis memurlarının da -zaten 4688 sayılı Yasa grev hakkı vermiyor, yalnızca kendi özlük hakları, mesleki gelişimleriyle alakalı- böyle bir teşkilata ihtiyacı olduğu muhakkaktır. Anayasa Mahkemesi, bu konuyla alakalı 4688'in içerisindeki madde aleyhine açılan davada her ne kadar ret oyu verdiyse de 5 üye aleyhte şerh yazmıştı. Bu konunun yeniden değerlendirilmesini de talep ediyoruz. Teşekkür ediyorum, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Türkoğlu.

Sayın Toktaş...

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, kıymetli Komisyon üyelerimiz, sayın bürokratlarımız; ben iki konuda konuşmak istiyorum. Sayın Bakanım, bunlardan biri Türkiye genelinde Bakanlığımızca yapılmış olan operasyonlar. Bu operasyonlarla alakalı, ilk göreve geldiğiniz dönem itibarıyla benim de dâhil olduğum kamuoyunun ciddi bir beğenisi oluştu, hatta ben Türkiye Büyük Millet Meclisinde, samimiyetimi anlamanız için bunu söylüyorum, kürsüden teşekkür etmişim sizlere yapılmış olan bu operasyonlardan dolayı. Özellikle Bursa'da İnegöl merkezli yapılmış olan Terkinler operasyonu vardı, hatta kürsüden teşekkürün dışında da bizzat arayarak zatialinize telefonda teşekkür etmişim. Fakat geldiğimiz noktada, Türkiye'de yapılmış olan operasyonlara baktığımızda, çeşitli isimlerle yapılıyor; işte, bilmem ne 15, 20, 25, 30, onlarca operasyon adı ve binlerce operasyon yapıldığını görüyoruz. Bu operasyonlarda merak ettiğimiz konu esasında şu Sayın Bakanım: Türkiye'yi yirmi iki yıldır kesintisiz yöneten bir AK PARTİ iktidarı var. Yani bu ülke bu kadar operasyonun yapıldığı, bu kadar operasyonu hak eden suç örgütlerinin bulunduğu konumda mıdır gerçekten ve gerçekten böyleyse vahimdir ve "Yirmi iki yıldır AK PARTİ iktidarı nasıl becerdi de Türkiye'yi bu duruma getirdi?"yi sormam gerekiyor yoksa bunca operasyonun geçmişte benzerleri yapılıyordu da siz biraz fazlaca işin reklam boyutunda mısınız? Bunu Samimiyetle soruyorum, samimiyetle de merak ediyorum, cevaplamanızı da özellikle istirham ediyorum.

İkinci konu, Türkiye'deki sığınmacılar. Ülkemizde şu an yani bunu siz de bilmiyorsunuz esasında, sayın valiler de sayın kaymakamlar da bilmiyor ne kadar sığınmacı var; zannediyorum bir Allah biliyor!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Hayır, biz...

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Hayır, ben Bursa'dan biliyorum efendim, Valiliğin açıklamış olduğu rakamlarla, İnegöl'den biliyorum İlçe Kaymakamlığının açıklamış olduğu rakamlarla gerçek rakamlar doğru değil ve esasında bunu siz de ikrar ediyorsunuz yani Türkiye'de 729 bin sığınmacının... Bütün Kıta Avrupa'sında bu kadar sığınmacı yok ve dünyada eşi benzeri görülmemiş oranda sığınmacının yanlış politikalarınız sebebiyle Türkiye'de bulunmaları ve bu kadar sığınmacının yerinin bilinmiyor olması...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Eskidendi o, doğru değil.

HASAN TOKTAŞ (Bursa) - Efendim, şunun farkında mısınız, bu sığınmacıların yıllık nüfus artış hızı yüzde 5,5; Türkiye için bu bir beka meselesi midir, değil midir sizlere sormak istiyorum. İktidarınız sayesinde Türkiye'de yerli nüfusun yani bu memleketin gerçek sahiplerinin nüfus artışı sıfırlandı Sayın Bakanım ve bu sıfırlanmış iken sığınmacılardaki yüzde 5,5'lik bir nüfus artışıyla öngördüğünüz 2053'lerde, 2071'lerde Türkiye'de Türk nüfusunun azınlığa düşecek olduğunun farkında değil misiniz acaba? Başta Bursa olmak üzere ki seçim bölgem olduğu için ifade etmek isterim, çeşitli gettolar oluşuyor, bunun farkında değil misiniz? Çarşamba adlı bir semtimiz var ve Sayın Valilerim burada, çok iyi bilirlir; emin olun, o semtin bundan üç yıl, beş yıl, on yıl önceki yerli sakinleri geceleri o sokaklarda yürüyemez hâle gelmişlerdir. Bu konuda bir tedbir geliştirmeyi acaba düşünüyor muyuz? 729 bin sığınmacının adresini dahi bilemiyor ise İçişleri Bakanlığı Türkiye bir yolgeçen hanına dönmüş müdür dönmemiş midir? Bu gerçeklikle yüzleşmek zorundayız; bakın, Türkiye'de bunca sığınmacı var iken acaba Büyük Orta Doğu Projesi'nin Anadoluyu Türksüzleştirmek kapsamında emperyal güçlerin ciddi anlamda beğenisini kazandığının farkında mısınız değil misiniz diyor, heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Yontar, buyurun.

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri ve kıymetli hazırun; eski Tekirdağ Valimiz şimdi İçişleri Bakanısınız, Tekirdağ'mıza bilgi paylaşımı için geliyor ama sadece 3 AKP'li vekil, Cumhurbaşkanlığı'nın il ve ilçe başkanları ve 2 AKP belediye başkanını davet ederek bilgilendirme toplantısı yapıyorsunuz. Cumhuriyet Halk Partili Büyükşehir ve 9 İlçe Belediye Başkanını neden davet etmiyorsunuz Sayın Bakan? Şehrin seçilmiş 5 milletvekilinin bu toplantıda bulunma hakkı yok mudur sizce? Bizim de muhakkak sizlere söyleyecek bir şeylerimiz vardır.

Suriyeli sığınmacı krizi AKP'nin yanlış dış politikası ve Suriye'nin iç işlerine karışması sonucu 2011 yılından itibaren derinleşti ve büyük bir insanlık dramına dönüştü. Türkiye üç beş kuruş almak için bugün dünyada kaydı bile yapılamayan en çok sığınmacıya ev sahipliği yapan ülke konumunda ve sunumunuzda açıkladığınız verilere göre Türkiye'deki kayıtlı yabancı sayısı toplam 4 milyon 174 bin 706 kişi. Siz bu verilere inanıyor musunuz? Bunu 2'yle çarpsak demek ki yaklaşık 8,5 milyon yabancı ülkemizde bulunuyor. Bu durum demografik ve ekonomik açıdan ülkemizin üzerinde çok büyük bir yük.

Tekirdağ ilimizde de çok yoğun olmasa da sığınmacı sorunu bulunmakta. Sığınmacıların temel ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik uygulamalar nedeniyle kendi vatandaşlarımızın kamu hizmetlerine erişimi zorlaşmıştır ve özellikle geçici koruma statüsündeki sığınmacıların olduğu tüm illerde vatandaşlarımız başta konut, iş gücü piyasası, eğitim, sağlık, güvenlik gibi konularda ciddi sorunlar yaşamaya başlamıştır.

Tekirdağ'da bulunan sığınmacı sayısı kaçtır; Tekirdağ'da 2011 yılından günümüze kadar Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı verilen sığınmacı sayısı kaçtır?

Tekirdağ'da herhangi bir suçta karışma ya da diğer nedenlerden dolayı sınır dışı edilen sığınmacı sayısı nedir?

Tekirdağ'da yabancılara satılan konut sayısı nedir; yabancılara satılan konut sayısının ilçeler bazında dağılımı nedir ve Tekirdağ'da satılan bu konutları daha çok hangi ülke vatandaşları satın almıştır? Tekirdağ'dan konut alımı karşılığında vatandaşlık verilen yabancı sayısı kaçtır?

Bu sorulara cevap bekliyorum Sayın Bakan çünkü muhalefet vekillerinin soru önergelerine ne Göç İdaresi ne de İçişleri Bakanlığı cevap vermemekte.

Son zamanlarda yasa dışı bahis ve sanal kumar ülkemiz ve gençlerimiz için çok büyük bir sorun olmaya başlamış ve birçok kişi kumar borcu yüzünden intiharın eşiğine gelmiş veya intihar etmiştir. Ülkemizde kumar oynatmak ya da kumar oyunlarına ortam sağlamak kanunen yasak olmasına rağmen gelişen teknolojiyle artık kumarhaneler gençlerimizin cep telefonlarına kadar girmiştir. Hükümetin bu konuda derhâl üstüne düşeni yapması ve gençlerimizi sanal kumarın esiri olmaktan kurtarması gerekmektedir.

Sunumunuzda "Ruhsatsız silah temin edenleri ve silah kaçakçıları mercek altına aldık, 90.317 silah ele geçirdik." diyorsunuz ama ya yakalayamadığımız silahlar! Ülkemizde özellikle son yıllarda bireysel silahlanma konusunda ciddi artışlar yaşanmaktadır. Ruhsatsız silahlarla ilgili olarak herhangi bir resmi kurum tarafından kamuoyuna bilgi verilmediği için elimizde bir veri veya istatistik bulunmamakta olup yaklaşık 20 milyon ruhsatsız silah olduğu belirtiliyor. Ülkemizde kaç kişide silah bulundurma, kaç kişide silah taşıma ruhsatı vardır? Özellikle son yıllarda ruhsatsız silah satışlarının patlama yapması konusunda Bakanlık tarafından nasıl bir önlem alınması düşünülmektedir?

Son bir yıldır Tekirdağ; intihar, silahla öldürme, gasp, uyuşturucu ve taciz olaylarıyla gündeme gelmekte. Şehirler bazında çalışma yapmanızı talep ediyorum ve Tekirdağ için de acilen cevap bekliyorum.

Şehirimde trafik cezalarının -radarlarla- çok arttığını görüyorum ve çok da şikâyet alıyorum. Yoksa bütçeye bu yolla kaynak yaratmaya mı çalışıyorsunuz?

Yasa dışı uyuşturucu kullanımı ve bununla bağlantılı suçlar dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de artmaya devam etmekte, buna başlama yaşı da 13'lere düşmüş bulunmaktadır. Biz her okula tüm gün çalışacak güvenlik görevlisi tahsis edilmesini sizlerden talep ediyoruz.

Saygılarımla.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Okan Konuralp, buyurun lütfen.

OKAN KONURALP (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, kullanacağım ifadeler nedeniyle sizden veya AK PARTİ mensubu milletvekili arkadaşlarımızdan itirazlar yükselebilir ya da milletvekili arkadaşlarımızın parti disiplininin bir örneği olarak sizi sizden önceki Bakanla birlikte savunma gayretinin içine düşebilir ancak bugünkü bütçe konuşmanızdan anladığım şudur ki selefimizle aranızdaki bitmek bilmeyen çekişmeyi gizlemek gayreti içinde değilsiniz; aksine, bu çekişmeyi görünür kılmaya hevesiniz artarak sürüyor çünkü sıklıkla 2023'ün ilk on ayı ile 2024'ün ilk on ayını karşılaştırdınız ve üstelik bu karşılaştırmayı yaparken kendinizce bir kaçış yolu da yaratmışsınız. Örneğin, selefimiz veya selefimizin sevenleri itiraz etse "2023'ün Haziran ayı itibarıyla görevi devraldım; hâliyle bahsi geçen on ayın beş ayı benim sorumluluğumda." diyerek sizi kurtaracağınızı düşündüğünüz bir kaçış yolu bu.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Zorla, zorla!..

OKAN KONURALP (Ankara) - Ancak herkes bilir ki göreve başlayan biri için...

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Biz birbirimize düşmeyiz sizin gibi...

OKAN KONURALP (Ankara) - Bir dur, bir dinle ya! Tamam, dinle!..

ALİ KARAOBA (Uşak) - Sayın Başkan, az önce müdahale ediyordunuz!

OKAN KONURALP (Ankara) - Aksine herkes bilir ki...

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Biz birbirimize düşmeyiz sizin gibi...

ORHAN SÜMER (Adana) - Bakan Bey cevap verir, sen niye...

OKAN KONURALP (Ankara) - Ya, Bakanı sen savunursun.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Sıra size gelince konuşursunuz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir saniye, lütfen...

Sayın Konuralp, buyurun, devam edin lütfen.

OKAN KONURALP (Ankara) - Ancak herkes bilir ki göreve yeni başlayan biri için ilk beş ay kendi ekibini kurma ve bir nevi alışma dönemidir. Yani siz, özetle, aslında bugünkü bütçe konuşmanızda "Selefimden bir enkaz devraldım." propagandası yaptınız. Örneğin, "Otodan hırsızlık yüzde 60 azaldı." demek "Aslında benden önceki Bakanlık döneminde otodan hırsızlık bugünden yüzde 60 daha fazlaydı." demek; "Evden hırsızlık yüzde 46 azaldı." demek, "Evden hırsızlık benden önceki Bakanlık döneminde bugünden yüzde 46 daha fazlaydı."

demek ya da Bakan olduğunuz tarih itibarıyla “Uluslararası, ulusal, bölgesel ve yerel toplamda 752 organize suç çetesi çökertildi.” diyorsunuz, bu da “Benden önceki dönemden devraldığım organize suç çetelerinin 752’sini çökerttim.” demek.

Dediğim gibi, bu değerlendirmelerimi reddedebilirsiniz, propagandanızın arkasında durmayı itiraz edebilir, cevap bölümünde selefimize veya selefimizin Bakanlık dönemine methiye düzebilirsiniz fakat ne yaparsınız yapın bu gerçeği değiştiremezsiniz. Bu bağlamda, sunuşunuza dair birkaç önerim olacak. Örneğin, bugünkü sunuşunuzda “Kriminal, suçla bulaşmış, suçlu ve benzer kişilerle çekilen fotoğraflarda da yüzde şu kadarlık bir azalma oldu.” verisi paylaşabilirsiniz veya “İçişleri Bakanlığı makamında ağırlanan kriminal, suçla bulaşmış, suçlu ve benzer kişilerin sayısında da yüzde şu kadarlık bir azalma oldu.” verisi paylaşabilirsiniz ama ne olursa olsun değerlendirmeye tabi tuttuğum sunuşunuzun sizi daha iyi bir İçişleri Bakanı yapacağını sanmayın. Örneğin, siz de kayyuma bulaştınız ve sizin de elinizde seçmenin özgür iradesiyle seçtiği belediye başkanlarını görevden alma, yerine kayyum atama ayıbı var ya da milletvekili arkadaşlarımızın on bir gün boyunca Esenyurt Belediyesine girişi polis tarafından engellendi, milletvekilleri polis marifetiyle Boğaziçi Üniversitesine de giremedi; yani siz, polisi kanunsuz bir emre uymak zorunda bıraktığınız için de suçlusunuz ve bu nedenle de selefimiz kadar başarısızsınız. Sadece bunlar mı? Onlarca işçi eylemine müdahale ettirdiniz, işçileri darbettirdiniz, Filistin’e destek eylemi yapanları dahi gözaltına aldınız. Dolayısıyla, tekrarlamak gerekirse, siz de selefimiz kadar başarısızsınız.

Kalan vaktimde de şunları soru olarak size yöneltmek istiyorum: Cumartesi Annelerinin, cumartesi insanların yüreklerine su serpecek, umutlandırarak bir adım olarak Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve nihayetinde İçişleri Bakanlığı arşivlerini kamuoyuyla son derece şeffaf bir şekilde paylaşmayı düşünüyor musunuz? İkincisi, 10 kişiyle sınırladınız Galatasaray Meydanı’ndaki cumartesi insanları eylemine yönelik bu 10 kişiyle sınırlama yasağını kaldırmayı, daha fazla katılımı Cumartesi Annelerinin, evlatlarını aramalarına izin vermeyi düşünüyor musunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Orhan Sümer...

Sayın Sümer, buyurun.

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, İçişleri Bakanlığımızın değerli bürokratları; hepinizi selamlıyorum.

Sayın Bakan, Türkiye ne yazık ki kumar, uyuşturucu, çete ve mafyavari örgütlenmenin merkezi hâline gelmiş durumda. Göreve geldiğinizde bu yapılarla mücadele edeceğinizin sözünü verdiniz, bizler de mutlu olmuştuk; bunun takdirini size bırakıyoruz. Sokakların çetelerden, illegal örgütlenmelerden ve uyuşturucudan temizlenmesi konusunda zaman kaybetmeden acil adım atılması gerekir ancak Bakanlığımızın ne derece bu konularla ilgilendiğini yine sizin takdirinize bırakıyorum.

Sayın Bakan, bakın, size bir fotoğraf göstereceğim ve fotoğraftaki bu durum Türkiye’nin hemen hemen her tarafında fazlasıyla var. Maalesef son dönemlerde ilim Adana’da çeteler, uyuşturucu çeteleri motosikletlerle sağa sola ateş açarak vatandaşlara “Ceza kestim.” diyerek aleni hareketler yapıyor; takdirini size bırakıyorum. Elllerinde Kaleşnikoflarla her tarafı taramaya başladılar yani burası iç savaşın olduğu bir ülke ya da uyuşturucu kartellerinin hesaplaştığı Meksika gibi bir yer değil, Adana’mızın merkezî yeri.

Ayrıca, Çukurova’daki çiftçilerimizin genelde de birçok defa arazilerine çöküldüğü, ürünlerini daha toplamadan mafyanın gelip ürünlerini gasbettiğine dair bizatihi müracaatları var bizlere ve maalesef her gün bunları yaşıyoruz.

Ayrıca, ilim Adana’da uyuşturucu almış başını gidiyor; uyuşturucu suçlarında Türkiye’de 8’inci sırada maalesef ve uyuşturucu kullanımı yaşı da Adana’da 13 ile 14’lü yaşlar ki bu, Emniyetin verilerinde sabit ve maalesef cezaevine giren hükümlü sayısında da Türkiye’de 6’ncı sırada ve Suriyelilerin en yoğun yaşadığı illerden de 5’inci sırada.

Bakın, yine size iki tane fotoğraf göstermek istiyorum; bu Adana’nın arka sokaklarından değil, merkezî sokaklarından ve burası Pakistan, Afganistan veya Irak değil, burası memleketim Adana! Yaşam şekillerini de anlatmaya gerek yok. Uygulanan yanlış mülteci ve sığınmacı politikaları Adana’mızın maalesef demografik yapısını, ayrıca da kültürünü, görüşünü bozmuş durumda; esnafla da ciddi sorunlar yaşıyorlar. Ayrıca, birçok okulumuzdaki sınıflarda Suriyeli öğrenci sayısı Türk öğrenci sayısını ciddi anlamda geçmiş vaziyette ve burada da inanın, öğretmenlerin bizzat bize söylediği şeyler var: “Kendi kültürlerini bize dayatıyorlar. Derslerden çıkıyorlar, bir şey söylediğimiz zaman da ‘Tayyip’e şikâyet edeceğiz.’ diye bizlere el sallıyorlar.” diyorlar. Gerçi, bunu anlatmakla bitiremeyiz; önüne gelen parayı bastırıp Türk vatandaşı oluyor ya da sınırdan kaçak geçip... Bununla da nasıl mücadele edeceksiniz, onu da bilemiyoruz. Tüm bunlar birleşince ne yazık ki memleketim Adana her geçen gün adli vakalarla televizyonlarda anılmaya başlandı. Özellikle uyuşturucu konusunda torbacı tutuklayarak değil, bataklığı kurutarak sonuç almanın daha doğru olacağını hepimiz biliyoruz; bu konuda sizlerin hassasiyetini bekliyoruz.

Ayrıca, son günlerde yine Türkiye’de belediyelere kayyum atanması son yıllarda tartışmalı bir uygulama hâline geldi. İçişleri Bakanlığının terörle mücadele gerekçesiyle hayata geçirdiği bu politikalar, yerel yönetimlerin yetkilerinin fiilen devre dışı bırakılması anlamına gelirken halkın iradesinin hiçe sayılması gibi ciddi demokrasi problemlerini de beraberinde getiriyor. Bize göre kayyum demek, halkın demokratik hakkını gasbederek seçmen iradesini yok saymak demektir, kayyumlar halkın değil, atandıkları otoritenin taleplerine öncelik verenlerdir ve atadığımız kayyumlar yerel yönetimle halk arasında kopukluk yaratarak şehrin ihtiyaçlarına uygun çözümler üretilmesini de engellemektedir. Kayyum uygulamalarına derhâl son verilmeli ve halkın seçtiği belediye başkanlarının yetkileri iade edilmelidir.

Sayın Bakan, bazı sorularım da olacak; bunlara yazılı yanıt verirseniz memnun olurum.

Göreve gelmenizden daha önce Sezgin Baran Korkmaz'ın yurt dışına çıkmadan önce ki İçişleri Bakanıyla görüştüğü, bir gün sonra yurt dışına kaçtığı "mafya" tabiriyle de otele çöktüğü... Geçen dönem burada, benim de olduğum salonda bunu bizzat kendisi ifade etmişti dönemin Sayın Bakanı yine Plan ve Bütçe Komisyonunda ve "Devletin her kademesinin bu olaydan haberi vardı." şeklinde açıklama yaptı. Siz göreve geldikten sonra Bakanlığın konuya müdahil oluş şekli ne olmuştur?

İki; kayyum atanan belediyelerde yapılan harcamalar ve projeler neden şeffaf bir şekilde kamuoyuyla paylaşılmamaktadır? Bu durum kaynakların usulsüz kullanıldığı eleştirilerini doğrulamıyor mu?

Üç; Türkiye genelinde, özellikle büyük şehirlerde kayıt dışı yaşayan sığınmacı ve mültecilerin sayısına ilişkin net bir veri bulunmamasının, açıklanan rakamlardan daha fazlasının da olmasının tüm toplumumuz tarafından bilinmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dört; Türkiye'de faaliyet gösteren mafya ve çete gruplarının sayısı son üç yılda kaç kat artmıştır? Bu grupların şehir bazında dağılımına ilişkin detaylı bir analiz var mıdır Emniyetimizde?

Beş; organize...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ali Karaoba...

Buyurun lütfen.

ALİ KARAOKBA (Uşak) - Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; öncelikle hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Bakın, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün çok güzel bir sözü var: "Bir ulusu oluşturan bireylerin her çeşit özgürlüğü güven altında bulunmalıdır." diyor. Özellikle İçişleri Bakanlığı da Türkiye Cumhuriyeti'ndeki tüm vatandaşların haklarını hukuk çerçevesinde güven altında tutmalı ve korumalıdır ancak hem sabahki tutumunuz hem son gelişmeler bunun tam tersini gösteriyor. Yani Türkiye'de tüm kanunlar ve kurallar sizin lehinize uygulanmadığı sürece yok hükmünde.

"Kayyumlara karşıyız." diyoruz, bunu her ortamda söylüyoruz, toplumu gerdiğini anlatıyoruz ama AK PARTİ'li hatip diyor ki: "Siz aday gösterdiniz." Ben de buradan soruyorum: Suçlu iseler aday gösterirken alınan temiz kâğıdını kim veriyor; siz vermiyor musunuz? Eğer bunlar temiz değil, suçluysa o zaman işinizi iyi yapmıyorsunuz demektir. Buradaki amaç herkes tarafından çok net biliniyor; sandıkta yenemediğiniz insanların kayyum yoluyla belediyelerine el koymak. Bunu hepimiz çok iyi biliyoruz ama buna toplu hâlde karşı olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Uyuşturucu kullanım yaş oranları çok aşağılara, 10-12 yaşlara kadar indi. Bakın, 2023 yılında sadece tedavi merkezlerine yapılan ayaktan tedavi başvuru sayısı toplam 350 bin; bunlar başvuranlar, bir de başvurmayanları, ailelerin getiremediği, kendilerinin başvurmadıklarını hesaplırsanız milyon düzeyinde uyuşturucu bağımlısı var belki ve tedavi görenlerin yüzde 60'ı ya işsiz ya da düzenli bir iş hayatı yok yani toplumun genel sıkıntılarının içerisinde buraya yöneliyorlar.

Şehrim Uşak'ta da böyle, yapılan operasyonlar ve yakalananlara bakıldığında bu oranların ne kadar arttığını net bir şekilde görüyoruz; bunlar artarken... Şehrimizde, Uşak'ta köy yollarıyla beraber 50'den fazla il çıkış noktası var ve yıl içerisinde 40'tan fazla Emniyet personelimiz emekli olmuş, yerlerine yenileri atanmamış, neredeyse 200 personelden daha az bir oranla uyuşturucuyla mücadele etmeye çalışıyorlar. Bakın, Sayın Bakan, 168 kilometrelik Uşak ana arter devlet kara yolu var, 316 kilometre de ara yollar olmak üzere toplam 484 kilometrelik kara yolunda, yani geçiş imkânı veren, aylık ortalama 3 milyon 300 bin aracın geçtiği bir yerde bu personel sayısı bunu yürütmek mümkün değildir; talebimiz budur. Ayrıca, benzer nüfuslu birçok ilde 50'den fazla araç yardımı verilmişken, Uşak'la benzer nüfustaki iller bu kadar sevaplanırken Uşak üvey evlat muamelesi görmüş ve sadece 17 araç almıştır.

Soru önergelerimizin bazılarına gerçekten ayrıntılı cevap veriliyor ama bazıları ise hiç ciddiye bile alınmıyor; o açıdan şöyle söyleyeyim: "Düzensiz göç ve yabancı uyruklu bireylerle ilgili sorduğumuz 2022-2024 yılları arasında gerçekleşen adli vakalardaki yabancı uyruklu bireylerin oranı ne kadar?" diye 2 defa sorduk, cevap yok. "Hangi suçlara karışmışlar, şikâyet kayıtları nelerdir? Kaçı bu suçlardan dolayı ceza almıştır?" ve en önemlisi "Uşak ilinde yaşayan toplam yabancı uyruklu birey sayısı ne kadardır?" diye sorduğumuz soru önergelerimize cevap alamadık, bazı soru önergelerimize cevap alabildik.

Uşak, Güney Çevre Yolu bitirilmediği takdirde uyuşturucuyla mücadele kaçakları nedeniyle çok sıkıntı yaşayacaktır, bunu da talep ediyoruz.

İl Genel Meclisi üyelerimizin talebi var, bu silah ruhsatlarının bittikten sonra da ücret ödemediği devam etmesini talep ediyorlar. "Bir yılda elde edilen gelir ne kadar acaba, hani bundan dolayı mı yapmıyorsunuz?" diye.

Son olarak da üniforma giyen polis, jandarma; bunlar aralarındaki maaş farklılıklarının giderilmesini talep ediyorlar; özlük haklarının yeniden gözden geçirilmesini istiyor polislerimiz, sendikal hak istiyor ama bir an önce de Uşak'a yeteri sayıda personel istiyoruz.

Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, böylece son 20'ye gelmiş vaziyeteyiz.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Biz de bitti zannettik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, çekin konuşmaları hemen bitirelim, benlik bir şey yok. Dolayısıyla siz bitmesini istemediğiniz için uzatıyoruz böyle.

Sayın Aliye Timisi Ersever.

Buyurun lütfen.

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Teşekkür ederim.

Sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, herkese iyi akşamlar diliyorum.

Sayın Bakan, yaklaşık 1 milyon vatandaşımızın iradesini yok sayarak Esenyurt Belediyesine kayyum atadınız; hukuki dayanaktan yoksun, iftira siyasetinin ürünü olan bu karanlık operasyon, demokrasi tarihine kara bir leke olarak geçecektir. Gördük ki bozuk düzende doğru çark olmaz; bu ülke hiç bu kadar güvensiz ve karanlık olmamıştı.

Sayın Bakan, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu verilerine göre 2010 ve 2024 yılı arasında yani son on dört yılda 5.696 kadın katledilmiş ve sadece bu yılın ekim ayında 48 kadın yaşamdan kopartılmış. Bu tabloyu değiştirmek için Bakanlığınız ne gibi somut önlemler aldı; alındıysa bu kara tablo neden değişmiyor, neden kadın cinayetleri artarak devam ediyor? Bizimle hiçbir veri paylaşmıyorsunuz, o nedenle buradan bir kez daha soruyorum: Katledilen kaç kadının koruma kararı vardı, bu karara rağmen neden korunamadı? Bakanlığınızın her türlü teknik donanıma sahip olduğunu, kadrolarınızın uzmanlığından bahsediyorsunuz ama Narin'i on dokuz gün boyunca bulamadınız, bunun sebeplerini de gerçekten bilmek istiyoruz. Öyle bir ülke yarattınız ki sadece demokrasiyi hiçe saymakla kalmadınız, ülkeyi şiddet sarmalına teslim ettiniz. Esenyurt Belediyesinin önüne kurduğunuz barikat kadar 9 Haziranda Diyarbakır'da bir kafedeki etkinliği basan 50 kişilik grup saldırdı ve hiçbir şey yapılmadı ve 22 Haziran akşamı 16 kişilik bir grup İstanbul'daki kafelere saldırdı, bu gruplara da hiçbir şey yapılmadı; bu konuya da dikkatinizi çekmek istiyorum.

Ayrıca sormak istediğim iki konu daha var. Madde kullanımının yaygınlaşması ve uyuşturucu baronları ve mafya bozuntularının vatandaşın güvenliğini tehdit etmesi, sokakların çıkılmaz hâle gelmesi; bu sorunlarla ilgili hangi somut önlemler alınıyor?

Türkiye Uyuşturucu Raporu'na göre, 2022 yılında Türk Ceza Kanunu'nun 191'inci maddesi uyarınca 246.237 kişinin uyuşturucuyla ilgili suçlara karıştığı görülmektedir. Aynı raporda 2022 yılında 109.021 kişinin denetim uygulamasına tabi tutulduğu bildirilmiş, geriye kalan 137.216 kişinin akıbeti ne olmuştur? Bu konuyla ilgili lütfen ilgilenmenizi rica edeceğim.

Üçüncü sorum da bireysel silahlanma, Türkiye'nin en büyük sorunlarından biri hâline geldi, öyle ki trafikte bile en ufak bir tartışmada silahlar çekiliyor, artık 12, 13, 14 yaşındaki çocukların elinde çok rahat silah var ve bunlar nereden, nasıl bulunuyor? Türkiye'de yaklaşık 4 milyon ruhsatlı, 36 milyon ruhsatsız silah olduğu söyleniyor. Daha dün Tekirdağ'da 15 yaşlarında 2 kız çocuğu Yağmur ve Kübra Rabia hayatını kaybetti. Bu tabloyla nasıl mücadele edeceksiniz, bu konuyla ilgili neler yapacaksınız?

Teşekkür ediyorum.

Bütçenin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Tipioğlu, buyurun.

VEYSAL TIPIOĞLU (Kocaeli) - Evet, Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarım, İçişleri Bakanlığımızın çok değerli bürokratları, Jandarma Genel Komutanımız, Emniyet Genel Müdüürümüz, Sahil Güvenlik Komutanımız, otuz beş yıl üniformasını şanla şerefle giydiğiniz Emniyet teşkilatımızın değerli mensupları, saygıdeğer basın mensupları; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, Sayın Bakanımın nezdinde sabah yapılan saldırı ve engelleme girişimini şiddetle kınadığımı ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Şimdi, değerli milletvekilleri, suç tarihi insanlık tarihi kadar eskidir ve Allahutaala'nın insanı yarattığı ilk günden itibaren suç vardır. Suçun sıfır olduğu hiçbir dönem, hiçbir ülke olmamıştır ya da hiçbir sistem olmamıştır, suç her zaman vardır; esas olan, suçun kamu vicdanını rahatsız edecek boyuta gelmemesidir.

Bugün sabah Sayın Bakanı hep birlikte dinledik ve çok memnuniyet verici verileri bizimle paylaştı, bundan ötürü de Sayın Bakanımıza ve Emniyet teşkilatımıza, Jandarma teşkilatımıza teşekkür ediyorum. Esas olan, suç işlenmeden önce engellemektir; önleyici zabita tedbirlerine ağırlık vermek suretiyle suçun işlenmesini engellemek bütün güvenlik kuvvetlerinin hedefidir, bunu da bir şekilde başarıyla yapmaktadırlar. Özellikle buradaki başarının temel anahtarı Sayın Bakanımın da sabah söylediği gibi aranan şahıslara yönelik çalışmalarıdır. Aranan şahıslara yönelik çalışmalar ne demektir? Alan hâkimiyeti demektir; suç işleme potansiyeli olan insanların ya da suçluların gözaltına alınması, cezaevine gönderilmesi, dolayısıyla da suçu işleme noktasında engellemektir. Bundan dolayı da sahada olağanüstü bir gayretle çalışan bütün Emniyet teşkilatının güzide mensuplarını ve Jandarma teşkilatının güzide mensuplarını, Sahil Güvenliğin güzide mensuplarını tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum.

Saygıdeğer milletvekilleri, ülkemiz uzun zamandır terörle imtihan ediliyor. Özellikle terörle mücadelede çok ciddi bir mücadeleyi kararlılıkla sürdürdüğümüzü ifade etmek isterim. Son terörist etkisiz hâle getirilinceye kadar bu mücadele azim ve kararlılıkla devam edecektir.

Şimdi, bundan önce Gabar'da teröristlerin cirit attığını ama bugün o Gabar'da günlük 57 bin varil ham petrol çıkarıldığını memnuniyetle biliyoruz ve önümüzdeki günlerde bu varilin 100 bin varile çıkacağını da biliyoruz; Türkiye'nin günlük ihtiyacının 1 milyon varil olduğunu ve 100 bin varilin ne demek olduğunu takdirlerinize bırakıyorum. Dolayısıyla, küresel güçler tarafından Türkiye'yi dizayn etme ve tasma takarak aparat olarak kullanılan terör örgütlerinin ne hâlde olduğunu, ne işlerle uğraştıklarını anlatmak açısından bu işin çok önemli olduğunu ifade etmek istiyorum.

AK PARTİ olarak biz kurulduğumuz günden beri Emniyet teşkilatının bütün personelini, Emniyet teşkilatını teknik altyapıyla, teknolojik altyapıyla, personel sayısı ile, her türlü hizmetle donatmaya kararlıyız, donattık ve bundan sonra da donatmaya, desteklemeye kararlıyız. Ancak, bu işlerdeki en önemli esasın moral ve motivasyon olduğunu hepimiz biliyoruz. Sokakta olağanüstü bir gayretle çalışan Emniyet teşkilatı, Jandarma teşkilatı ve güvenlik bürokrasinin çok gayretli çalıştığını biliyoruz ama bunların özellikle çalışma şartlarında ciddi problemler olduğunu da biliyoruz. Herkes tatile giderken, herkes maça giderken bu Emniyet teşkilatının, güvenlik kuvvetlerinin, Jandarmanın görevlerinin arttığını da biliyoruz. Bu konuda yapılacak bir düzenlemeyle bu arkadaşlarımızın moral ve motivasyonunun artacağına olan inancımızı da ifade etmek istiyoruz.

Yine, Emniyet teşkilatının başka bir problemi; ikinci şark problemi var. Bu problemin de çok rahatlıkla çözülebilecek olduğunu düşünüyoruz. Sayın Bakanımızla da biz bunu Sayın Bakanımızın makamında da defaaten konuştuk. İnşallah önümüzdeki süreçte de bu konuyla ilgili bir atılım beklediğimizi ifade etmek isterim.

Ben şanlı bayrağımız inmesin diye, bu aziz vatan toprakları bölünmesin diye olağanüstü bir gayretle çalışan ve bu uğurda şehit olan aziz şehitlerimizi rahmetle, gazilerimizi minnetle anıyorum ve görevi başındaki bütün güvenlik teşkilatlarımızın bütün mensuplarına aileleriyle birlikte sağlıklı ömürler diliyorum ve hepimizi tekrar en derin saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sayın Başkanım, Sayın İçişleri Bakanım, çok Kıymetli İçişleri Bakanlığımızın bürokratları; bütçenizin hayırlı olmasını diliyorum

Efendim, Kayseriliye “İki kere iki kaç eder?” diye sormuşlar, “Alırken mi, satarken mi?” diye cevap vermiş. İstatistiği doğru kullandığınızda mezarında yatan istatistik üstatların mutlu edersiniz ama yanlış kullandığınızda da mezarında ters döndürsünüz diye başlıyorum.

Anadolu toprakları tarih boyunca göç yollarının merkezi olmuş, sayısız göç hareketlerine ev sahipliği yapmıştır. Ülkemiz, 4 milyon 174 bin 706 yabancı barındırmakta, her dönemde olduğu gibi toplumsal düzen ve güvenliği ön planda tutarak insan onuruna yaraşır bir şekilde tüm dünyaya göç yönetiminde örnek teşkil etmektedir. Türkiye, kurulduğu 2013 yılından beri Türkiye’de göç yönetiminin temel aktörü olan İçişleri Bakanlığı bünyesindeki Göç İdaresi Başkanlığının özverili çalışmaları doğrultusunda göç olgusunu çok kapsamlı bir şekilde ele alıp stratejik ve planlı bir şekilde yürütmektedir. Çok sayıda insanın hayatını kaybetmesiyle sonuçlanan düzensiz göçle ve göçmen kaçakçılığıyla mücadelesine kararlılıkla devam etmektedir. Göçmen kaçakçılığına yönelik 6.339 operasyon yapılmış, 10.559 kişi gözaltına alınmıştır. Sınırlarımızdan girişi engellenen 97 bin düzensiz göçmen, 109 bin sınır dışı edilen göçmen ve vizesi ya da ikamet izni süreci bitirilerek kendiliğinden ülkemizden ayrılan 302 bin yabancı Türkiye’nin düzensiz göçle mücadelesindeki gösterdiği kararlılığı gözler önüne sergilemektedir.

Türkiye, bir yandan ülkesinde yasal olarak kalan göçmenlere ve geçici koruma altındaki Suriyelilere güvenli bir yaşam imkânı sunarken diğer taraftan düzensiz göçü engellemek için amansız bir duruş sergilemektedir. Yaptığı yatırımlarla sınırlarımızı etkin ve etkili bir şekilde korumakta, sınır güvenliğini sağlarken uluslararası insan hakları standartlarının üzerinde bir anlayışla hareket etmektedir. Türkiye, göçmenleri geri iten, botlarına zarar verip boğulmalarına göz yuman, kaderlerini belirleyip ölüme terk eden ülkelerin aksine, bireyin üstün hakkı olan yaşama hakkına saygı duyup insan onurunu önceleyerek tüm dünyaya vicdan ve merhamet dersi vermektedir. Bu durum, Suriyelilerin ülkesine güvenli, onurlu ve gönüllü geri dönüşlerinde de görülmektedir.

Türkiye, sadece bu yıl zorunlu olarak ülkemize göç etmek zorunda kalan 114 binden fazla Suriyelinin güvenli, onurlu ve gönüllü dönüşünü sağlayarak sorumluluk almaktan kaçan Batı devletlerinin aksine gerçek anlamda insani sorumluluğun nasıl üstlenileceğini göstermiştir.

Değerli milletvekilleri, son günlerde görüyoruz ki kimi belediyelere yönelik geçici tedbir olarak görevden uzaklaştırmalarla ilgili izah edilemeyecek birtakım savlar ileri sürülmektedir. Öne sürülen iddiaların gerçeklikle uzaktan yakından ilgisi olmadığı hukuki ve idari boyutlarıyla açıktır. Anayasa ve kanunlara aykırı fiillerin soruşturulması için alınan geçici tedbir kararları bağlamından kopartılarak ülkemize karşı bir propaganda malzemesine dönüştürülmektedir. Sonuna kadar yerel demokrasiye, hukuka ve nizama saygılı olduğumuz gibi, onun muhafazası için gerekli her türlü adımı atmaktan çekinmeyen bir iktidarız. Teröre iltisaklı her kim olursa olsun, hangi görevi yapıyor olursa olsun teröre asla geçit vermeyiz. Bu yönüyle, bağımsız ve tarafsız yargı organlarımız tarafından yürütülmekte olan soruşturmaların salahiyeti açısından koparılan feveran atılması gereken adımları atmamıza engel olamaz. Sayın Bakanın daha önce de ifade ettikleri gibi, şehir eminleri terör yandaşı olmaz, terörle demokrasi bir arada bulunmaz, belediyeler terörle iltisakın hendeği değildir. Terörü bitirme azmimizin önüne hiç kimse set çekmedi, çekemeyecek.

Bu duygu ve düşüncelerle, İçişleri Bakanlığının 2025 bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Görüşmelere 21.25’e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati:21.17

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 21.33

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 16'ncı Birleşimin Beşinci Oturumunu açıyorum.

Değerli milletvekilleri, kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Ahmet Erbaş, buyurun.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım ve değerli bürokratlar; şimdiden bütçemiz hayırlı uğurlu olsun.

Bu kürsüden hitap ederken omuzlarımızda bilinen en az iki bin iki yüz yıllık kadim Türk devlet geleneğinin sorumluluğunu hissederek konuşuyoruz. Bu salonda bulunan hepimizin bir tek amacı olduğuna inanıyorum; Türk milletinin ve Türk devletinin bölünmez bütünlüğü, huzuru ve refahıdır. Türk milletinin güvenliğini sağlamak, huzur içinde yaşayacağı bir vatan tesis etmek için bizler yapılması gereken her şeyi yapıyoruz. Bu uğurda yapılan hiçbir fedakârlık boşa gitmez. Bugün, bu anlayışla, İçişleri Bakanlığımızın koyduğu başarıları destekliyoruz.

Bugün hepimizin önüne bir kitapçık dağıttınız. Buradaki verilerden öğrendiğimize göre, on ay içinde bölücü terör örgütlerine toplam 46.442 operasyon düzenlenmiş -ki herhâlde dünyada bunun bir karşılığı yoktur, bir başka benzeri de yoktur- 722 terörist etkisiz hâle getirilmiş, terörün finansmanına yönelik 192 operasyon yapılmış, bu yılın ilk on ayında 72'si bombalı olmak üzere 92 terör eylemi de engellenmiştir.

İçişleri Bakanlığımız uyuşturucuyla mücadelede önemli başarılar elde etmiş, uyuşturucu imal edenlere ve ticaretini yapanlara yönelik 41 bin operasyon yapılmış, 29 bin şahıs ise tutuklanmıştır.

Sayın Bakanım, uyuşturucu çok önemli, kendi ilimden, Kütahya'dan, son üç yılda yapılan operasyonlardan bahsetmek istiyorum. Son derece mütediyyin, sakin bir şehirde, Kütahya'da bile bu kadar uyuşturucu varsa Türkiye'yi artık düşünmüyorum. Bu konuda yapacağımız her türlü mücadeleye, her türlü gayrete desteğimiz tamdır. Yapılması gereken bir şeyler varsa, bizlerin üzerine düşen bir şey varsa bu konuda her türlü gayrete hazırız; bunu belirtmek isterim.

Sayın Bakanım, tabii, Bakanlığımızla ilgili buraya çıkacağımız zaman çeşitli talepler de geldi. Öncelikle illerde polis memurlarımızla, ünvanlı polislerimizle, müdürlerimizle, amirlerimizle, yine aynı ilde görev yapan jandarma kardeşlerimizin arasındaki maaş eşitsizliğini bir an önce halletmemiz lazım. Aynı ilde aynı görevi yapan arkadaşlarımızın da eşit maaş almaları hem kendilerinin morali açısından hem de adalet açısından çok önemlidir.

Yine, ikinci şark meselesiyle ilgili -biraz önce de Veysel Tipioğlu Başkanımız da konuştu- herhâlde bir çalışma var, bunu da yürekten destekliyoruz. Aşağıda şu anda İçişleri Bakanlığımızın 48 maddelik bir yasası görüşülüyor. Konuşmacı milletvekili arkadaşarımdan... Devamlı gündeme gelen silahlanmayla ilgili çok güzel değişiklikler yapıldı. Yalnızca ruhsatsız silahlar değil, artık silahların parçalarıyla ilgili de suç kapsamına alındı. Cezalar ikiye çıkarıldı yani şu anda iki ile dört yıl arasında bir seviyeye çıkarıldı.

Yine, kabul etmek lazım ki Türkiye'de toplam 2.401 çakarlı araç var ama bunu usulsüz kullanan yüzlerce, binlerce -artık binlerce biraz abartılı olabilir ama- özellikle İstanbul'da bu çakarı suistimal eden yüzlerce araç sahibi var. Bunlarla ilgili de ilk yakalandığında 96 bin liralık bir ceza ve bir aylık aracına ve ehliyetine el koyma cezaları geliyor ki yüce Meclis bunu tartışıyor; herhâlde bugün yarın bu yasalaşır; bu da toplumun beklediği bir yasaydı.

Sayın Bakanım, uyuşturucuyla ilgili bir konuda da... Polis ve bekçi alıyoruz veya Jandarmaya personel alıyoruz, bu arkadaşlara rapor istiyoruz, psikoloji raporu istiyoruz, kan tahlillerini istiyoruz. Vücutlarında ufak bir dövme varsa "Elendiniz." diyoruz, "1 numara gözlük taktıysanız elendiniz." diyoruz ama eğer gerçekten uyuşturucunun söylendiği gibi -kullanım oranı- yaş ortalaması 14'lere, 15'lere indiyse, bu kadar çok kullanılmaya başlandıysa yine, biz, bu arkadaşları özellikle Emniyet güçlerimize -bunun adı ne olursa olsun- hangi biriminize alırsanız alın mutlaka bu arkadaşların göreve başlamadan önce de geriye dönük -saçtan yapılıyor herhâlde, bildiğim kadarıyla ki bu teknolojiye fazlasıyla sahibiz Türkiye'de- uyuşturucu kontrolünü yapmamız lazım. Herhâlde bizim için bu gözünün 1 numaralı olup olmadığından daha önemli olacak.

Yine, Sayın Bakanım, il ve ilçe nüfus müdürlükleriyle ilgili bir sıkıntımızın olduğu söylendi. İl müdürlüklerimizin altına eğer şube müdürlükleri yaratılırsa, öyle bir kadro oluşturulursa ildeki sıkıntının biraz daha azalacağı...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Erbaş.

AHMET ERBAŞ (Kütahya) - Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Feti Yıldız? Yok.

Sayın Burcuğül Çubuk? Yok.

Sayın Özgül Saki...

Buyurun lütfen.

ÖZGÜL SAKI (İstanbul) - Merhaba.

İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'ya gerçekten çok çok fazla sorum var ama öncelikle şunu söylemek istiyorum: Kadına yönelik şiddette, erkek şiddetinde bize sadece başvuruların sayısını veriyorsunuz oysa bu başvuruları defalarca yapan kadınların her gün her gün katledildiği haberlerini siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz. Dolayısıyla, ben şimdi soruyorum: Biraz önce verdiğiniz rakamlar içinde, kadın cinayetleri içinde kaç tanesi, kaç defa KADES'e başvurmuş ve buna rağmen öldürülmüş? Bunu da açıklamanız gerekir; bu parantez.

Şimdi, asıl, ben, bu kadın cinayetleri meselesinde, özellikle göçmensen, mülteciysen çok daha vahim koşullarla karşılaşıyorsun, ona değinmek istiyorum. Çok geniş bir konu; sadece geri gönderme merkezlerinde kadınlar ne yaşıyor, buna ilişkin sorularım var. Bakın, göçmen ve mülteci kadınlar bu uygulamalara erişemiyorlar, eriştiklerinde ne oluyor biliyor musunuz? Herhangi bir karakola... En son örnek, bir kadın, göçmen kadın, mülteci kadın -ismini vermiyorum, gerekli bilgileri veririm- cinsel tacize maruz kalıyor ve şikâyetçi olmak için karakola gidiyor. Peki, karakoldakilerin ne yapması lazım? Buna derhâl 6284 sayılı Yasa'ya dayanarak soruşturma açması lazım değil mi? Hayır. Ne yapıyor? Kadını gözaltına alıyor ve geri gönderme merkezine kapatıyor. Bize her gün, her gün defalarca Çatalca'dan, Arnavutköy'den buna benzer vaka geliyor. Özellikle şimdi vereceğim örnek, kadının 4 ile 7 yaş arasında 6 çocuğu var -ikizler de var bunların içinde- geri gönderme merkezinde tam sekiz ay tutuluyor. Dediğim gibi, örnekler çok, raporlar çok kulak açmak için.

Şimdi, biz bu vakaları düşünerek dedik ki geri gönderme merkezlerine gidelim. Gidebiliyor musunuz geri gönderme merkezlerine? Tabii ki hayır. Çeşitli illere dağılmış 32 adet geri gönderme merkezi var. Bakın, özellikle İçişleri Bakanına sormak istiyorum: Temmuz ayında Aile Bakanlığıyla yaptığımız ortak toplantıda ben bunu dile getirdim ve dedim ki geri gönderme merkezine milletvekilleri giremiyor. Ali Yerlikaya dedi ki: "Olur mu Milletvekilim..." Tutanaklarda var "...siz usulüne uygun başvuru yapın, geri gönderme merkezleri sonuna kadar açık; bir sorun yaşarsanız da hemen bana ulaşın." Tutanaklardan bakabilirsiniz, ben size dakikası dakikasına söylerim. Buna ilişkin ben geri gönderme merkezine başvuru yaptım Arnavutköy'e, Erzurum Vekilimiz Meral Danış Beştaş Aşkale'deki geri gönderme merkezine usulüne uygun başvuru yaptı; biz geri gönderme merkezlerine alınmadık, geri gönderme merkezlerinin içine giremedik. Ulaşmaya çalıştığımızda ne yazık ki hiçbir yetkiliye ulaşamadık. Bunun üzerine, en son geçen hafta, Çatalca Geri Gönderme Merkezi'nde kadınların artık çığlıkları videoyla görüntüye alınmıştı, basına yansımıştı, Çatalca Geri Gönderme Merkezi'ne gitmek istedik bir grup kadın ve önümüze kadın katillerinin önlerine sıralanmayan akrebinden, TOMA'sına, gözaltı aracına bir ordu vardı özel timiyle falan; toplam 30 kadını. "Çatalca Geri Gönderme Merkezine gidemezsiniz." denildi. Biz bu geri gönderme merkezlerindeki hak ihlalleri, işkence, kötü muamele konusunda bunları söylerken İçişleri Bakanlığımıza bağlı Göç İdaresi 8 Kasım'da bu haberlerin provokasyon olduğuna dair açıklama yaptı. Tek tek belgeli, kayıtlı olanlara "provokasyon" dediniz -dinliyor musunuz Sayın Bakan- ve oradaki işkence hâline göz yumdunuz.

Bakın, Avrupa'daki bir dergide -11-12 Ekim tarihlerinde yayımlandı- diyor ki: "Türkiye, AB destekli sınır dışı etme makinesi hâline gelmiştir." Suriyeli ve Afgan erkeklerin, kadınların ve çocukların AB tarafından finanse edilen geri gönderme merkezine kilitlendiğini, işkence ve kötü muamele gördüğünü avukatlar belgelemiş, görüntüler var. Buna rağmen 8 Kasım'da "Her şey usulüne uygundur." diye açıklama yapıyorsunuz. Bir tekinin bile soruşturmasını yapmıyorsunuz ama biz bunun peşini bırakmayacağız.

Biz böyle durumlarda sizin tutanaklara geçmiş sözlerinize güvenmeye çalışıyoruz. "Yalancısınız." dediğimizde de biz suçlu oluyoruz. Şimdi biz ne diyelim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Uz, buyurun lütfen.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkan, Değerli Bakanım, kıymetli milletvekilleri, değerli bürokratlar, kıymetli basın mensubu arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu göç belasıyla ilgili birkaç kelam etmek isterim ama öncelikle bunun buraya gelişle ilgili somut verileri paylaşmak isterim. Birincisi şu: 2012'nin Şubat ayında Millî Güvenlik Kuruluna bu bölgenin Esad tarafından sistemli bir şekilde boşaltıldığı ve bu boşalan alana Türkiye tarafından mutlaka bir güvenlik kuşağı oluşturulması talebi oldu. Bu talep görmeyince PKK-PYD/YPG eliyle stratejik göç mühendisliği de ortaya dökülerek o alana yerleştirildi. 911 kilometre Suriye sınırının bugün itibarıyla 622 kilometresinde PKK-PYD/YPG kontrolü var yani bir hata nelere mal olmuş? Aynı zamanda, sadece 2015 ve 2016 döneminde Suriye merkezli PKK saldırıları ve bombalaması sonucunda 497 insanımızı da şehit vermişiz. 2013'te AB'yle imzalanan geri kabul anlaşması yüzünden de transit ülke Türkiye olmaktan çıkmış, hendek ülke Türkiye konumuna düşürülmüşüz.

Şimdi, aynı zamanda, bu açılım sürecine denk gelen süre zarfında da 793 askerimiz ve polisimizi hendekte maalesef şehit verdik. Bu "793" neye tekabül ediyor onu söylemek adına söyleyelim. Kıbrıs Harekâtı'nda sadece 498 asker ve 70 mücahidimizi şehit vermiştik yani Kıbrıs Harekâtı'ndakinden fazla şehidi sadece biz bir yanlış politika yüzünden orada kaybettik. Sonra dillerine düştü, Rojava. Nedir o? Batı kürdistan. Kuzeyi neresi o zaman? Kuzeyi Türkiye yani burada bir kürdistan devleti hayali var ama onun arkasında gerçekten bir Kürt devletinden ziyade Yahudi ve Ermeni iş birliğiyle yeni bir devletin kapısını orada açmak; bu ancak Türk çağıyla engellenebilir.

Şimdi, bir empati talep ediyorum hem Sayın Bakanım'dan hem iktidar partisi milletvekili arkadaşlarımdan. Yani empati önemli ve kıymetli bir şeydir. Bir an şöyle düşünün: Muhalefet olmuştunuz ve uyanıyorsunuz, kalkıyorsunuz, sabah televizyonu açıyorsunuz, bir yenidoğan çetesi, bebekleri işkenceyle öldüren bir yapıyla karşı karşıyasınız. "Ne oluyor?" diyorsunuz. "Burası neresi? Acaba rüya mı görüyorsunuz? Böyle bir şey olabilir mi?" diyorsunuz. Sonra, bakıyorsunuz ki ülkenin Kaz Dağları dâhil, İliç dâhil önemli birçok yeri altın madencilerine verilmiş ve düzensiz işletmeden ve kâr hırsıyla 9 insan orada kefensiz yatıyor. Buna şahit oluyorsunuz ve diyorsunuz ki: "Bu gelirin Türkiye'ye getirisi ne kadar?" 1,9 milyar sadece yıllık geliri. Peki, sadece çikolata ihraç eden Türkiye bir yılda ne kadar kazanıyor?

10 milyar. Yani aradaki bu farka değmeyecek bir yapıyı görüyorsunuz, şaşırıyorsunuz. Sonra, ertesini gün bakıyorsunuz, Yunan botları bırakın yanınızdaki adalara çıkmayı, Marmaris'e, Bodrum'a çıkarma yapmış; diyorsunuz ki: "Bu ülkede iktidar yok mu arkadaş, ne oluyor? Nasıl böyle bir şey yaşanabilir?" Sonra suç ve yolsuzluğa bir bakıyorsunuz Avrupa'da 1'inci, dünyada 14'üncü konuma gelmişiz. Sonra bakıyoruz sokaklarında her gün kadınların, çocukların ve hayvanların güvensiz yaşadığı ve maalesef katledildiği bir ortam var ve yirmi iki yılın sonunda buna ne diyebilirsiniz? "Bu nasıl bir iktidar?" dersiniz ya! "Türkiye bunu kabul etmiyor. Bizim beş bin yıllık Türk geleneğimizin hiçbir döneminde böyle bir şey yaşanması mümkün değil." diyorsunuz "Yirmi iki yılda bu iktidar bunu nasıl yaratmış?" diye düşünüyorsunuz. İşte, biz muhalefet olarak da bunu düşünüyoruz.

Dünyada en çok kullanılan 6 çeşit uyuşturucunun en fazla bulunduğu ülke Türkiye ve 3'ünün de en fazla olduğu ülke yine Türkiye. Yani çocuklar ölüyor, uyuşturucudan memleket çıkmaza girmiş, neresinden tutarsanız tutun her yeri paramparça bir yapı ve iktidar sizsiniz. O zaman, lütfen aynayı artık kendinize doğru bir çevirin diyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kocamaz, buyurun lütfen.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli milletvekilleri ve değerli hazırım; ülkemizde son yıllarda hemen hemen her alanda şiddetin boyutu artmış, iş yeri baskınları, silahlı saldırılar, kurşunlama ve cinayet gibi çete olayları sokakları tehlikeli ve güvensiz hâle getirmiştir. Sokak ortasında güpegündüz iki grup arasında yaşanan silahlı çatışmalarda hiç suçu ve günahı olmayan masum insanlar hayatını kaybetmeye başlamıştır. Ortalıkta cirit atan çeteler ve sığınmacılar nedeniyle iyice güvensiz hâle gelen sokakta yaşanan şiddet ve cinayet olayları toplumda hemen her kesimi rahatsız etmektedir. Aileler kendinden, eşinden ve çocuklarından "Acaba sokakta başına bir şey mi gelecek, bir kör kurşuna mı kurban gidecek?" diye endişe etmektedir.

Sayın Bakan, Türkiye'deki kaçak göçmen sayısı dünyadaki 97 ülkenin nüfusunu aşmıştır. Bu durum sizleri hiç rahatsız etmiyor mu?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ne zaman saydınız onu? Nereden saydınız?

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Belgelerle sabit.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Hangi belge?

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Kayıtlarda var.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Bırak Allah'ımı seversen.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Polis hiç uyku uyumuyor, çoğu zaman evine bile gidemiyor, gece gündüz demeden çalışıyor, yine de artan asayiş olaylarına yetişemiyor.

Sayın Bakan, sizler sıcak koltuklarımızda otururken polisler çarşı ve mahallelerde, sokaklarda 7/24 nöbet tutuyor elin kaçak Suriyelisi, Afganlısı ve Afrikalısı vatandaşlarımıza, gençlerimize bir şey yapmasın, ülkede huzur olsun diyerek ama onlar da bu durumdan artık bıkmış durumda. Bu nedenle Türkiye için beka meselesine dönüşen sığınmacı sorununa mutlaka bir çözüm bulmak zorundasınız.

Bakınız, sadece son on yıl içinde Türkiye'de mülteciler arasında doğan bebek sayısı 1 milyonu aşmıştır. Türk vatandaşlarımızın doğum oranı 1,6 iken ülkemizde yaşayan Suriyeli sığınmacıların 13 yaşında başlayan evlilikler nedeniyle doğum oranı 5,3'e çıkmıştır. Bu durumun sürdürülebilmesi ve kabul edilmesi mümkün değildir. On yıl içinde yalnızca Suriye uyruklu sığınmacıların sayısı Afganistan'dan, Pakistan'dan, Irak'tan, İran'dan ve Afrika'dan gelen kaçaklarla birlikte 20 belki de 30 milyonu aşacaktır. Böylece Türk millî kimliği ve Türkiye Cumhuriyeti devleti büyük bir tehlikeyle karşı karşıya kalacak. Bizler bu durumdan rahatsızlık duyarken Sayın Cumhurbaşkanı "Lübnan'dan gelenler olursa onlara da kapımız sonuna kadar açık." diyebiliyor. Kaçak sığınmacılar ülkemizi âdeta istila etmiş, kayıtsız bir şekilde ülkemizin her köşesine hiçbir kısıtlama olmadan rahatlıkla yerleşmiştir. Bunların ne iş yaptıkları ve nerede yaşadıkları belki Emniyet teşkilatımız tarafından bile bilinmemektedir.

Sayın Bakan, 1934 yılında Gazi Mustafa Kemal Atatürk döneminde çıkan İskân Kanunu'na göre bir belde, bölge ilçe ya da mahalledeki yabancı varlığının yüzde 10'u geçmemesi gerekiyor ancak AKP bu düzenlemeyi 2006 yılında sanki bugünleri önceden görerek hazırlık yapmış ve yürürlükten kaldırmıştır. Bu madde yürürlükten kaldırılmamış olsaydı bugün İstanbul, Kilis, Hatay, Şanlıurfa, Gaziantep, Adana ve Mersin'de bu kadar Suriyeli sığınmacı olmayacaktı.

Türk vatandaşlığının parayla satılması sonucu ne yazık ki Türkiye uluslararası suç örgütlerinin mekânı hâline gelmiştir. Bu dönemde bir ara 250 bin dolarlık konut karşılığında kadar düşen vatandaşlık verme uygulaması muhalefetten gelen tepkiler üzerine 400 bin dolara çıkarılmıştır. Yeryüzünde bizdeki kadar kolay vatandaşlık alınan bir başka ülke neredeyse yoktur. Rakamlar gizlendiği için tam olarak kaç kişiye vatandaşlık verildiğini bizler hâlen bilmiyoruz ama TÜİK verilerine göre sadece 2022 yılında yabancılara 67 bin konut satılmıştır.

Sayın Bakan, International SOS 2024 Raporu'na göre, Türkiye güvenlik kategorisinde orta riskli ülkeler arasında yer alıyor. Bu kategoride bizimle beraber İran, Suudi Arabistan, Mısır, Hindistan'ın yanı sıra Cezayir, Tunus, Nijer...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Çan, buyurun lütfen.

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İçişleri Bakanlığı kendi görevini şöyle tanımlıyor: "İç güvenlik, kıyı ve kara sularının emniyetini sağlamak, etkili sınır yönetimi ve güvenliği, göç politikaları oluşturmak, kamu hizmetlerini koordine etmek." Tanımlı görevler bunlar. Burada "millet iradesine ipotek koymak" diye bir görev tanımı yok. "siyasi tetikçilik" diye bir tanım da yok. Üstünüze vazife olmayan işleri görev addetmek, Bakanlığa buna

alet etmek kamu idareciliği bakımından en büyük suçlardan biridir ve bu suç da asla cezasız kalmayacak. Kayıtlara geçsin diye söylüyorum. Bakanlık asıl görevini bırakmış, bu işlerle uğraşiyor. Asıl görevlerini hatırlatayım iki örnekle: Malum, bu yaz Ege'de Yunan Sahil Güvenliğine ait deniz unsurları kara sularımızı ihlal etti, ihlalin de ötesinde Bodrum'da, Datça'da karaya çıkma fiilleri yaşadı. Bakın, şimdi size sahil güvenlikle ilgili konuyu anlatacağım. Elimde gördüğünüz şu dosya Sahil Güvenlik Komutanlığının Haziran 2024 tarihli Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu. Raporda Komutanlığın yılın ilk altı ayının mali performansı ile sonraki altı ayın beklenti ve öngörülere yer alıyor. Bu raporun 6'ncı sayfasında yer alan "Sermaye Giderleri" başlıklı bölümünde Komutanlığın bütçesinden tasarruf tedbirleri kapsamında 251 milyon liralık ödenek kesintisi yapıldığı belirtiliyor. Anlıyoruz ki Esenyurt darbesinde kullanmak üzere yedeğe alınmış. Raporun devamında ise şu ifadeler yer alıyor: "Komutanlığımız envanterindeki yüzer unsurlar ile mobil radarların görev saatlerinde ve hava unsurlarının uçuş sürelerindeki artışlar işletme, idame ve bakım onarım maliyetlerini artırmaktadır. Artan görev sürelerine bağlı olarak arıza, onarım ve yedek parça ihtiyaçları artış göstermiştir." Yani Sahil Güvenlik şunu söylüyor: "Görev giderlerim arttı, bana para lazım." İktidar ne yapmış? "Tasarruf tedbiri" deyip 251 milyon liraya el koymuş. Şimdi, Sahil Güvenlik Komutanlığından bir temsilci varsa onun bunu cevaplamasını istiyorum. Bu 251 milyon lira bütçede kalmış olsaydı ve arıza yapan radarların, deniz unsurlarının, diğer teknik ekipmanların onarımlarında veya yedek parça temini için kullanılmış olsaydı daha iyi olmaz mıydı? Türk devleti tabii ki aciz değil, Sahil Güvenlik tabii ki güçlü olanaklara sahip, lakin giderlerinin arttığı, ihtiyaçlarının büyüdüğü, mali kaynaklarının bazı noktalarda yetersiz kalabildiği de ortada ve sayenizde belgeli. Tasarrufa gidilecek en son adres sınır ve sahil güvenliğimiz. Sınır namustur arkadaşlar.

Değirmek istediğim ikinci husus, yabancı uyruklu kişilere para karşılığı, mülk edinimi karşılığı Türk vatandaşlığı verilmesi uygulaması. Konu siyaseten zaten tartışmalı, bizim asla tasvip etmediğimiz bir yöntem. Devlet geçmişimizde böyle bir yöntem hiç olmadı, bundan sonra da olmayacak. Fakat ben konunun farklı bir boyutuna, kriminal bir olaya değirmek ve alabilirsem de cevaplar almak istiyorum. Uluslararası bir suç örgütünün lideri başka bir kimlikle 29 Ağustos 2023'te Cumhurbaşkanı kararıyla Türk vatandaşlığı kazandı. Sonraki süreçte bu şahsın bağlantılı olduğu çeteye operasyon düzenlenince gerçek kimliği ortaya çıktı. INTERPOL'ün bu kişiyi kırmızı bültenle aradığı işte bu noktada anlaşıldı. İyi de bu kişi ülkeye girerken, vatandaşlık işlemlerini yaparken yüz tanıma sistemi, parmak izi sistemi neden uyarı vermedi? Sorduk, Sayın Bakan şu cevabı verdi: "Bahsi geçen şahsa ait parmak izinin kırmızı bültende bulunmadığı ve şahsın yakalanmasından sonra İsviçre polisi irtibat görevlisinden temin edildiği anlaşılmıştır." Sayın Bakan ya da ilgili bürokrat arkadaşımız yanlış biliyorsa bizi düzeltsin. INTERPOL tarafından kırmızı bültenle aranan kişinin parmak izleri tüm üye ülkelerin kullanımına açık veri havuzuna yükleniyor mu, yükleniyor mu? Yani yakalanmadan önce bu şahsın parmak izi verisi INTERPOL'ün veri havuzunda var mıydı, yok muydu? İsviçre'nin kendi kayıtlarında bu şahsın parmak izleri vardı da sehven INTERPOL'e teslim etmeyi mi unuttular? Bunu açıklayın ya da INTERPOL İsviçre'ye "Bu kişiyi kırmızı bültenle arıyoruz da parmak izleri nerede, sisteme neden yüklemiyorsunuz?" diye sormamış mı?

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, son 10 kişi kaldı, ondan sonra soruya geçeceğiz, 50 dakika sonra.

Sayın Nermin Yıldırım Kara, buyurun lütfen.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Hatay Milletvekiliyim. Özellikle birkaç konuyu size arz etmek istiyorum. 220 bine yakın insanımız şu an konteyner kentlerde yaşıyorlar. Konteyner kentte yaşamak gerçekten zor, hijyen açısından, güvenlik açısından ve altyapı eksiklikleri açısından maalesef zor. Dolayısıyla, bu konteyner kentlerin insan onuruna yakışacak şekilde yirminci ayın sonuna geldiğimizde toparlanması gerekiyordu. Bunu niye söylüyoruz? Esasında yirmi ayın sonunda bizim konteyner kentlerde yaşamıyor olmamız gerekiyordu. Bugün 26.260 konutun kurusu çekildi, yılın sonu itibarıyla 44 bin, 2025'te de inşallah -büyük bir şevkle bekliyoruz- 159 bin konutu bekliyoruz. Şimdi, bu konuda AFAD'ın Genel Başkanına ve başkan yardımcısına arkadaşlarıma da teşekkür etmeyi buradan bir borç biliyorum, her zaman konuşma fırsatı yakalıyoruz.

Şimdi, AFAD... Dönemin İçişleri Bakanı Sayın Süleyman Soylu, bizi sahada en fazla zorlayan ve bu konuda eksik kaldığımız en önemli husus... 21 Şubatı sanırım, dönemin İçişleri Bakanı çıktı "Diğer depremlerde olduğu gibi eşya yardımını hem AFAD olarak hem de Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olarak birlikte vereceğiz." dedi. Nerede bu eşya yardımı? Bize tüm yurttaşlarımız bunu soruyor. Siz, sonra ne yaptınız? Bunu evirdiniz, çevirdiniz, dediniz ki... Şimdi, her ay AFAD'ın sayfasında bir ilan çıkıyor "141 milyar toplandı, 121 milyarı şu an itibarıyla harcandı, kalanını da kamu bankasında değerlendiriyoruz." Ben bunu daha evvel de sordum, bunun faiz tahakkuku nerede efendim, ne yapıyoruz? Şimdi, 121 milyarı nasıl bölmüşsünüz? 10 bin TL demişiz, 19 milyarlık hasar verdik, işte, 15 bin liralık taşımaya 8 milyar ödedik, dedik, dedik, dedik; 121 milyarı böyle kullanmışsınız. Dolayısıyla, eşya yardımının üstüne Soylu yattı, ben bunu buradan ifade ediyorum. Madem bunu vermiyorsunuz, o hâlde Sayın Bakanım, ben öneri sunuyorum: Bir defaya mahsus olmak üzere hak sahiplerine ekipman, efendim, teçhizat, demirbaş veya mobilya alımlarında ÖTV'siz, KDV'siz bir indirim ve muafiyet tanıyın, istisna tanıyın; biz de o zaman diyelim ki eşya yardımlarının üzerine gereğini yaptınız.

Konteyner kentler çok güvenliksiz Sayın Bakanım. Hırsızlık, özellikle madde bağımlılığı... Ama beni hiç dinlemiyorsunuz.

Madde bağımlılığı, uyuşturucu; kolluk geliyor, yakalıyor, 21 metre karenin içerisinde her gün bir vukuat çıkıyor, kolluk yakalıyor, bırakıyor, ertesi gün o vatandaş yine konteyner kentin içerisinde. Kadınlar, çocuklar ve genç hanımlar gerçekten sağlıklı koşullarda yaşayamıyorlar, Toplum Yararına Programı sonlandırmanız, özellikle konteyner kentlerdeki insanların iş ve istihdam konusunda ekonomik katkı değer yaratması açısından büyük bir yanlış oldu. Yeniden toplum...

Bu, çok büyük bir ayıp, gerçekten ayıp ya!

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkan, bir uyarır mısınız ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kocamaz...

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Ben bir şey anlatıyorum... Beyefendi, lütfen bir oturun! Sayın Vekilim ya! Ya, Hatay'la ilgili, hani en önemli şey Hatay'dı ya! Ben bir şey anlatıyorum burada, kimse dinlemiyor, aynı şey Genel Kurulda da oluyor.

TYP'yle ilgili tekrar, yeniden bir gözden geçirme yapmanızda fayda var diyorum. Konteyner kentlerin pis olduğunu, hijyen konusunda yoksun olduğunu tekrar ifade ediyorum efendim. Güvenliksiz; bakın, bekçiler vardı eskiden, onlar da yok. TYP'liler hizmet ediyordu, bu insanlar hem evine ekmek götürüyordu hem de konteyner kentlerde hizmetli olarak çalışıyorlardı ancak şimdi yok.

Efendim, son otuz saniyemde size demek istiyorum ki: Bugün demişsiniz ki "75 insan, yurttaşımız kayıp." Benim elimde 142 kişilik liste var Sayın Bakanım, eğer bunu almak isterseniz size takdim etmek isterim, belki bizim kaçırdığımız bir şey vardır.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Kesin kaçırdığınız var çünkü cumhuriyet başsavcılığınca...

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Evet.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - 75; 25'i yabancı, 50'si yerli.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Olabilir. Bizim inisiyatif olarak topladığımız rakamlar efendim, çocuklar da var içinde. Sizlerden ricamız, kamuoyunu aydınlatırsanız çok memnun oluruz.

Çok teşekkür ediyorum, hayırlara vesile olsun.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Suiçmez...

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sözlerime suçla ve terörle mücadele ederken vefat eden şehitlerimizi ve yararlanan gazilerimizi saygıyla anarak başlıyorum.

Sayın Bakan, öncelikle size sabah söylememize izin vermediğiniz "Günaydın." diyerek başlamak istiyorum. Mecliste bir vekilimizin neredeyse ölmesine, bir diğerinin nakavt edilmesine neden olan iktidar partisi milletvekillerinin, az önce, sabahki olayı "saldırı" olarak nitelendirmelerini bir ironi olarak kabul ediyorum. O nedenle, bu anlamda sizi doldurmalarından dolayı bu sabahki olayın gerçekleştiğini de düşünüyorum.

Sayın Bakan, çok anlaşılır bir kitap hazırlamışsınız ancak bu kitabın kalitesine baktığımda okullarda "tasarruf" diyerek öğretmenler odasında çay makinelerini ve sebilleri kaldıranların, memurların, işçilerin otobüs servislerini kaldırılanların, halk eğitim merkezlerini kapatarak özel gereksinimli bireylerin, kadınların sosyalleşmelerini engelleyenlerin, istihdamlarından uzaklaştırılmasını sağlayanların, taşınabilir eğitimi kaldırıp öğrencilere ücretsiz bir öğün yemek vermeyen iktidarın ayrıca ironisi olarak görüyorum. Açıkça "Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu!" diyorum.

Sayın Bakan, "Asayiş hizmetlerindeki başarı sokaktaki huzurun anahtarıdır." diyorsunuz kitapçığımızda, sokaklar kan gölü, her yer kan kokuyor. Şimdi "Hapis yakalamaları 168.998 kişi." diyorsunuz. "Bunun 6024'ü gasp, ağır suçlar, 2.721'i kasten öldürme, 4.687'si cinsel suçlar, narkotik 28.837." diyorsunuz. "Ruhsatsız silahtan yakalama 90.317, uyuşturucu operasyonu 41.296." diyorsunuz. Şimdi, "Toplam olay sayısı 630 bin." diyorsunuz. Terörle mücadele nedeniyle yaptığınız operasyonların sayısına da "On ayda 41.521." diyorsunuz.

Şimdi, Sayın Bakan, eğer bu kedi ise ciğer nerede, ciğer buradaysa kedi nerede? Sizden önceki Bakan yaptığı 29 Ekim 2023 tarihli açıklamasında "86 terörist kaldı, tek bir PKK'lı terörist kalmayacak." diyor. Şimdi, hükümlü tutuklu sayısı gördüğümüz gibi artmış, Adalet Bakanlığı istatistiklerinde bütün suçlarda artış var ki kitapçığımızda tam tersi demişsiniz, umarım öyledir, zaten hepimizin gönlünden geçen odur. Bakıyoruz, suça sürüklenen çocuk sayısı, öldürülen kadın sayısı, çocuk istismarı sayısı sürekli olarak artmış. Artık sokaklarımızda, mezarlıkta çocuklarımız tecavüze uğruyor, sokakta insanlar öldürülüyor, gençler öldürülüyor; uyuşturucu ayrı bir olay. Şimdi, bir yandan elbette ki büyük başarılar sağlıyorsunuz, zaten size geçen sene burada saygıyla beyanda bulunulmasının nedeni de buydu, uyuşturucu kaynaklı fakat bakıyoruz ki eğer sizin bu başarılı operasyonlarınız sonucunda bu kadar kişi yakalanmışsa bunlar sizden önceki dönemde sokakta nasıl dolaşıyorlardı? Yani, ağır suçlarla ilgili veriler veriyorsunuz, bu insanlar niye yakalanmamıştı? Dolayısıyla, sizden önceki döneme ilişkin de söylüyorum: Verdiğiniz bu kitapçık bu iktidarın yirmi iki yıllık İçişleri politikasının iflas etmiş olduğunu göstermektedir.

Sayın Bakanım, bunları söyledikten sonra size, özellikle Anayasa Mahkemesinin Medeni Kanun'daki kadının soyadına ilişkin hükmü iptal ettiğini hatırlatmak isterim. Bu karar 28 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe girdi, yüzlerce kişi, kadın, nüfus müdürlüklerine giderek kendi soyadlarını almak istediklerini dile getirdiler ama siz buna bir çözüm üretmediniz. Çok basit, bir genelge yayınlayın, nüfus idaresine yollayın ve bu problem çözülsün Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, devam ediyoruz.

Sayın Aşkın Genç? Yok.

Sayın Abdürrahim Dusak? Yok.

Sayın Ömer Faruk Hülakü? Var.

Buyurun.

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri ve kıymetli basın emekçileri; bir ülkenin yönetim vizyonu yalnızca açıklanan bütçe rakamlarında değil, bu rakamların arkasındaki önceliklerde ve uygulamalarda saklıdır. Bu bağlamda, bütçeler hükümetlerin halkın ihtiyaçlarına ne derece duyarlı olduğunu ve kamu kaynaklarının hangi amaçlarla kullanıldığını anlamak için önemli bir ölçüt teşkil eder. İçişleri Bakanlığının bütçesine baktığımızda ise bu bütçenin toplum üzerinde yarattığı etkilerle yüzleşiyoruz. Bakanlığının uygulamaları, bütçede yer alan kalemlerin çok ötesinde yönetim anlayışındaki temel sorunları gün yüzüne çıkarıyor. Halkın

güvenliği ve huzuru için ayrıldığı iddia edilen kaynaklar ne yazık ki çoğu zaman adaletsizlik, denetimsizlik ve keyfi uygulamalara hizmet hâline geliyor. İşte bu gerçeklik, bir bütçeyi değerlendirirken yalnızca sayılara değil sonuçlara odaklanmamız gerektiğini bir kez daha hatırlatıyor. Ancak bir bakanlığın bütçesi sadece rakamlardan ibaret değildir. O bütçe halkın güvenliği, huzuru ve geleceği için nasıl bir yönetim anlayışı benimsediğini gösterir. İçişleri Bakanlığının uygulamaları bütçedeki kalemlerden çok daha büyük sorunları gözler önüne seriyor. Mesela, son yıllarda kolluk kuvvetlerinin halka yönelik şiddeti yalnızca bireysel vakalar olarak görülemez. Bu, sistematik bir sorundur. Batman'da, Mardin'de, Halfeti gibi illerde kayyum atamaları sonrası yaşananlar hafızalarımızda tazedir. Protesto hakkını kullanan yurttaşlar polis şiddetine maruz kaldı, insanlar yerde sürüklendi, işkenceye uğradı. Sayın Bakanım, bu fotoğrafa iyi bakın. Bu, gözaltında olan bir gencin fotoğrafı; işkence gözaltındayken yapıldı ve bu işkence yapılırken, bu çocuk bu hâle getirilirken "Valinin selamı var." denildi. Şimdi buradan soruyorum: Siz bu polis hakkında ve vali hakkında herhangi bir soruşturma başlatacak mısınız? Tabii ki bu şiddeti mümkün kılan elbette ki cezasızlık politikasıdır. Halkı ezen, protestoları bastıran, işkence yapanlar korunuyor. Bugüne kadar işkence yapan kolluk kuvvetlerinden kaç yargılandı, kaç ceza aldı? Kolluk kuvvetlerinin suç işleme özgürlüğü varmış gibi davranması bütün meşruiyetinizi çürütüyor. Zaten halkın güvenliğini sağlayamadığımız için halkın güvenliğini de almıyorsunuz. Bu nedenle sokakta ve her yerde baskıcı politikalara başvurmaktan geri durmuyorsunuz. Güvenliği sağlayamadınız gibi özellikle gençlerin batağa saplanması için âdetâ bir proje hazırlamışsınız. Projenin adı da uyuşturucu batağı. Uyuşturucu özellikle gençler arasında bir salgın gibi yayılmış. Bölgede de bu durum çok vahim. Uyuşturucu satıcıları mahalle aralarında kol gezerken İçişleri Bakanlığı ne yapıyor? Torbacılar yakalansa bile bu işin arkasındaki büyük ağlara neden dokunulmuyor? Uyuşturucu sadece bireyleri değil toplumun tamamını çökertiyor. Gençleri hedef alan bu düzen bir ihmal değil bir politika gibi görünüyor. Bakanlık bu konuda neden etkin adımlar atmıyor? Yoksa bu çürüme görmezden mi geliniyor? Aslında İçişleri Bakanlığının görev alanı basittir ve bellidir; halkın güvenliğini sağlamak, haklarını korumak ve toplumu güçlendirmektir. Fakat bugün geldiğimiz noktada Bakanlığın bu sorumluluklarla uzaktan yakından alakası olmadığını görüyoruz. Halkın iradesine karşı uygulanan şiddet, adaleti yok eden cezasızlık ve gençliği hedef alan uyuşturucu sorunu Bakanlığın iflas eden politikalarının birer göstergesidir. Kısacası, bu bütçe sadece rakamlarla sınırlı değildir, aynı zamanda bu bütçe halka adalet mi yoksa baskı mı getireceğinizin göstergesidir. Halkın ödediği vergiler halkın huzuru, güvenliği ve refahı için harcanmalı, halka karşı baskı ve işkence politikaları için değil. Eğer bu düzeni değiştirme iradeniz yoksa Bakanlık bütçesine ekleyeceğimiz her kuruş halkın sırtına yük olmaktan öte geçmeyecektir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Hasan Öztürk? Yok.

Sayın Serkan Sarı, buyurun

SERKAN SARI (Balıkesir) - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, sabah yaşamış olduğumuz bu tutum ve tavırdan dolayı kırgın olduğumuzu belirtmek isterim. Burası milletin egemenliğinin kayıtsız şartsız tecelli ettiği bir kurum ve Türkiye Büyük Millet Meclisi. Buradaki milletvekillerimizin, her siyasi partiyi temsil eden milletvekillerimizin bu tarz bir tutumla karşı karşıya kalması gerçekten kırıcı bir durum. Bugün bizim güvenliğimizi de sağlamanız gereken bir kurumu yönetiyorsunuz. Bu anlamda bu tarz bir iletişimsizlikle yaşamış olduğumuz tavır sabah bizleri ve Mecliste görev yapan bütün milletvekillerimizi üzmüş ve yaralamıştır; bunu vurgulamak isterim. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Sağlıklı bir şekilde görüşme ortamı olabileceğine inanıyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, değerli milletvekilleri; ben anlamıyorum, adam görüşünü ifade etti, Sayın Bakan da konuştu; bitti, tamam ya, tükendi tartışmalar.

SERKAN SARI (Balıkesir) - İfade ediyorum: Sizin farklı bir görüşünüz varsa orada bir dakikalık münazaradan bile kaçacak durumunuz olmamalı. Burada bütün gün beraberiz. Bir dakika bir münazara kapıda yapmak sizi bu kadar rahatsız ediyorsa gerçekten üzücü.

Bu kayyum anlayışıyla ilgili, Esenyurt'taki tutumunuzla da ilgili bir görüş belirtmek istiyorum. Bugün burada gördüğümüz muameleyi orada da milletvekili arkadaşlarımız belediyenin önünde, kamu kurumlarının önünde gördüler. Bu anlamda, hukuka ve yasaya uygun kararlar aldığımızı ifade ettiniz ama velakin milletvekillerinin bir belediyeye, bir kamu kurumuna girmesini engelleyecek hukuksal gerekçe ve dayanağın ne olduğunu da çok merak ediyorum. Bugün yapılan tavır ve tutum o gün de ve bugünlerde de devam ediyor. Pazartesi günü ben de orada olacağım, inşallah bu tarz şeylere maruz kalmayız Sayın Bakanım, bunu da vurgulamak isterim.

Bir vurguyu da Balıkesir için yapmak istiyorum. Geçtiğimiz günlerde Balıkesir'e geldiniz, Balıkesir'deki merkez ilçelerden bir tanesinin ilçe kongresine geldiniz. Öncelikle şunu vurgulamak isterim: İçişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı siyasi partilerüstü bir kurumdur ve sizin bu anlamda bu tavırla hareket etmeniz gerektiği inancındayım. Bir siyasi partinin kongresine gelerek, katılarak Balıkesir'de yapmış olduğunuz konuşmalar bu anlamda şaşkınlık vericidir. Biz sizin tarafsız, bütün siyasi partilere yakın ve aynı mesafede olmanızı bekliyoruz. Balıkesir'e geldiğinizde -ki Kuvayimilliyе'nin başkenti- evlatlarından bir terör örgütü iltisaklı durum çıkmaz. Yapmış olduğunuz orada "Şehrinin terörle yandaş olamaz." ifadesini burada kınadığımı vurgulamak istiyorum. Açıklamayı yaptığımız il Balıkesir, Kuvayimilliyе'nin başkenti, Kuvayimilliyе kahramanlarının olduğu kent. Balıkesir'de hiçbir belediye başkanımız terör örgütleriyle iltisaklı olamaz. Kastınız neydi, bilmiyorum. Eğer elinizde bir kanıt, bir belge, bir dayanak varsa onu beyan etmenizi isterim. Şayet yoksa da bir İçişleri Bakanının elinde bilgi belge olmadan açıklama yaptığı ilde huzursuzluk yaratacak düzeyde bir tutum sergilemesinin de yanlış olduğunu vurgulamak isterim. Bu anlamda, eğer bir açıklamanız varsa bunu yapmanızı, şayet yoksa da Balıkesir'deki belediye başkanlarımızdan da özür dilemenizi sizden bekliyorum. Bugün Balıkesir bu karakteriyle, bu duruşuyla tarihe not düşmüş bir kenttir.

Sizden merak ediyorum, önceki İçişleri Bakanı, PKK elebaşının salıverilmesiyle ilgili, kendini milliyetçi olarak tanımlayan bir partinin genel başkanının Meclise davetiyle ilgili bir açıklama yapmıştı. Bir önceki İçişleri Bakanının tutumu bu konuyu destekler düzeydeydi, sizin tutumunuz ve tavrınız bu konuda nedir? Bunu da açıklarsanız merak ediyorum. Sizden bu konuda da beyan bekliyorum.

Beyanlarınızı ve eylemlerinizi söylenen söze göre mi söyleyen kişiye göre mi alıyor ve tavır takınıyorsunuz? Bunu da öğrenmek istiyorum sizlerden. Bu anlamda, Balıkesir’de mücadele eden Emniyet ve Jandarma güçlerimize de teşekkür ediyorum vermiş oldukları mücadeleden dolayı. Amma velakin alınan ve yapılan açıklamalar Balıkesir’de, Sayın Bakanım, kırmıştır bizleri.

Bugün kaçakçılığa karşı yapılan operasyonlarla ilgili, daha doğrusu göçmen operasyonlarıyla ilgili beyanda bulunmuşsunuz, “Buradan meydan okuyorum.” demişsiniz Balıkesir’de. İşte, on ayda 96 operasyon, 67 göçmen kaçakçısı, organizatörü yakalandığı vurgusu yapılmış. “6 bin arkadaşımız cezaevlerinde yatıyor, bu arkadaşları da oraya yollayacağız.” demişsiniz ama bakıyoruz, politikanız bir önceki Bakandan çok ileriye gitmiş durumda değil. Daha önceki Bakanda, 2022-2023 yıllarında yakalanan göçmen sayıları arasında, kıyasladığımızda çok büyük bir farklılık yok. Dünden bugüne değişen çok büyük bir başarı olduğunu iddia etmek yanlış olur. Bu anlamda, sınırlarımızın güvenliği konusunda tartışma açık ve net bir şekilde ortada.

Uyuşturucuyla ilgili mücadelede de bir önceki Bakanın son altı ayında 415 bin operasyon yapılmış, sizin son altı ayınızda 69 bin operasyon yapılmış. Ele geçirilen miktarlara baktığımızda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sarı, teşekkür ediyorum.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Dünden bugüne ilerleyen bir değişim, bir başarı varsa onun da açıklamasını sizden duymak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Akbulut, buyurun lütfen.

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, çok saygıdeğer bürokratlar; ülkemizde son günlerde yaşanan kadın cinayetlerine bakıldığı zaman, yine hunharca işlenmiş cinayetlere bakıldığı zaman, yine çocuklara yönelik işlenmiş suçlara bakıldığı zaman ve birçok kötü olayın temelinde ne yazık ki son günlerde faillerin hep geçmişine bakıldığında uyuşturucu bağımlısı oldukları görülüyor. Bu anlamda, ülkemizde de muazzam derecede uyuşturucu kullanımının yaygınlaştığı, uyuşturucu kullanım yaşının ne yazık ki çok düşük yaşlara yani ortaokul yaşındaki çocuklara dahi düştüğü gözlemleniyor. Bu anlamda, uyuşturucuyla alakalı bir zaafı var. Belki “Sınırları ben mi açtım?” diyebilirsiniz. Özellikle Afganistan’dan ülkemize çok fazla uyuşturucunun sokulduğu söyleniyor. Burada belki “Benim ne kabahatim var?” diye düşünüyor olabilirsiniz ama ülke içerisindeki uyuşturucu ticaretini durdurmak sizin ve sizin Bakanlığınızın görevi olmalıdır Sayın Bakan.

Yine, az önce alınan bir habere göre de Seferihisar’da devriye yapan, devriye atan polislerimize bir silahlı saldırı gerçekleşmiş; 3 polis memurumuzun da yaralı olduğu haber sitelerinde yazıyordu. Tüm Emniyet teşkilatımıza geçmiş olsun diyoruz, polislerimize de acil şifalar diliyoruz. Hazır polisler demişken polislerimizin gerek özlük haklarına gerek tayin haklarına gerek maaşlarına yönelik iyileştirilme yapılması konusunda Bakanlığınızın çalışma yapması gerektiğini düşünüyoruz.

Yine, Türkiye Büyük Millet Meclisinde aşağı yukarı beraber mesai yaptığımız polis arkadaşlarımızın da bence bir iyileştirmeye hakları var. Biz gecenin geç saatinde gidiyoruz, onlar burada; sabahın köründe geliyoruz, onlar yine burada. Hangi ara dinleniyorlar da hizmet veriyorlar Sayın Bakan? Bakanlığınızın bu anlamda bence bir çalışma yapması gerekiyor.

Yine, özellikle illerimizde birçok vatandaştan trafik cezalarıyla alakalı çok şikâyet geliyor. Tabii, trafik cezası kesilmesin diyemeyiz. Trafiki tehlikeye atan kim varsa cezası kesilsin, onda bir sıkıntı yok ama sanki Bakanlığınızdan birer talimat yağıyormuş gibi, sanki belli bir kota konuluyormuş gibi ceza kesme yarışına girmenin de bir anlamı yok. Zaten vatandaşlar ekonomik anlamda çok zorlu günler geçiriyorlar. Zaten başında da söylediniz, kestiğiniz cezaların da aşağı yukarı yarısı ödenmiyor gibi gözüküyor. Bu anlamda, buna da dikkat etmenizi Bakanlığınızdan ve sizden talep ediyor, teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Talat Dinçer... Yok.

Sayın Aykut Kaya....

Değerli milletvekilleri Sayın Kaya’nın mikrofonunu açtıktan sonra soru soracak olan milletvekilleri sisteme girsinler, öncelik sırasına göre söz vereceğim.

Değerli milletvekilleri, soruları sorarken lütfen yoruma girmeyin çünkü siz oradaki süreyi uzattığımız zaman diğer milletvekillerinin soracağı zaman kalmıyor. Yorum yok, soru var, yorum kısmını geçtik. Anlaştık.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Kaya, buyurun.

AYKUT KAYA (Antalya) - Evet, öncelikle silahlı saldırıda yaralanan polislerimize yüce Allah’tan acil şifalar diliyorum. Bütün Emniyet mensuplarımıza, Bakanlığımıza...

Sayın İçişleri Bakanı, Antalya’da turizmin çok yoğun olduğu dönemlerde zaman zaman ciddi güvenlik sorunları yaşanıyor. Özellikle yaz aylarında turizmin yoğun olduğu dönemde ne tür ilave güvenlik tedbirleri almayı planlıyorsunuz? Yine, turizmin yoğun olduğu bölgelerde uyuşturucu satışı ve kullanımı yaygınlaşmış durumda. Özellikle gençlerimiz ciddi bir tehlike altındadır. Bu konuyu nasıl çözmeyi, nasıl mücadele etmeyi düşünüyorsunuz? Almayı düşündüğünüz, kalıcı ve önleyici tedbirler nelerdir? Kısa ve uzun vadede alacağımız tedbirleri anlatmanızı, o bölgede yaşayan bir vatandaş ve milletvekili olarak bilmek istiyorum.

Sayın İçişleri Bakanı, size Kemerli hemşehrilerimiz adına bir konuyu dile getirmek istiyorum. Bu konunun cevabını da hemşehrilerimiz merakla beklemektedir. Konu, Vilayetler Birliğini ilgilendiren bir konu, size bağlı olan Vilayetler Birliğini ilgilendirmekte. Kemer ilçemizde Kındılçeşme Millî Park Alanı daha Kemer bilinmezken Türkiye’de çadır kamp alanı olarak kullanılan, Kemerli ve Antalyalı hemşehrilerimizin gününbirlik alan olarak kullandığı, denize girdiği güzel bir alandı. 2004 yılında Millî Parklar burayı bir şirkete ihale etti. Yine aynı müdürlük, uygunsuz kullanımdan dolayı 2016 yılında ihaleyi iptal etti ve gelen tepkiler üzerine de iktidar temsilcileri burayı vatandaşlarımızın kullanımına açacaklarını ifade ettiler, lakin geçen bu sürede Kındılçeşme vatandaşlarımıza açılmadı ve aldığımız habere göre, öğrendiğimiz bilgiye göre de Vilayetler Birliği burayı Millî Parklardan kiralamış durumda. Biz Vilayetler Birliğinin üyelerinin de faydalanabileceği, yararlanabileceği bir tesise karşı değiliz ama bu söylediğimiz yer Kemer ve Antalya halkının doğrudan yararlandığı bir yer. Buranın sadece bir birliğe veya meslek gurubuna tahsis edilmesini uygun görmüyoruz. Burasının bütün halkın kullanabileceği bir alan olması hemşehrilerimizin isteğidir. Kemerli hemşehrilerimizin, Antalyalı hemşehrilerimizin soluk alacağı doğal alanlar kalmadı. Dolayısıyla, Vilayetler Birliğinin Millî Parklarla yapmış olduğu bu sözleşmeyi lütfen tekrar dikkate alın. Bu sözleşmeyi iptal etmenizi sizlerden hemşehrilerim adına rica ediyorum.

Yine, özellikle Alanya ilçemizi ilgilendiren bir konuyu size aktarmak istiyorum. Sayın İçişleri Bakanı, Suriye savaşı başladığı andan itibaren Antalya, Aydın, Muğla ve benzeri diğer sahil bölgelerinin düzensiz göçmen ikametlerine kapatılması turizm bölgeleri açısından çok büyük bir kazanç olmuş. Bu sayede, ülkemizin dünyaya açılan penceresi olan bu bölgelerde düzensiz göçmenlerden kaynaklı bir güvenlik sorunu da yaşanmamıştır. Mülteci ve göçmen sorununa yönelik devletimizin alacağı her tedbire hem bölge iş insanları hem de parti olarak bizler de destek vermeye dün olduğu gibi bundan sonra da hazır olduğumuzun bilinmesini isteriz. Ancak düzensiz göçmen ikametlerine kapatılmasına rağmen sahil bölgeleri düzensiz göçmen politikalarının genel uygulamaları içine dâhil edilmiş ve ikamet konusunda kısıtlamalardan da nasibini fazlasıyla almıştır. Bu manada, bölgeden tarafımıza gelen yoğun talep, kiralama veya satın alma yöntemleriyle konut olarak ikamet eden ve bu bölgelerin ekonomisine ve sosyal hayatına elli yıla yakın süredir katkı yapan yabancı ülke vatandaşları ile “düzensiz göçmen” tabir edilen kişilerin yeni yasada birbirinden ayırt edilmesi yönündedir. Bilindiği üzere, bir önceki İçişleri Bakanı Süleyman Soylu döneminde herhangi bir geçiş süresi verilmeden, akşamdan sabaha 30 Haziran 2022 gecesi yayınlanan genelge 1 Temmuzda yürürlüğe girmiş ve mahalle bazlı yüzde 25 olan kota yüzde 20’ye çekilmiştir. Bu durumda, başta Avrupa ülkeleri olmak üzere diğer ülkelerden gelecek ekonomimize önemli katkılar yapan yabancı ülke vatandaşları hızla bölgemizden ayrılmak zorunda kalmıştır. Bölgemiz ve dolayısıyla ülkemiz ekonomisine çok büyük katkılar sağlayan inşaat ve emlak sektörleriyle ilgili ticaret durma noktasına gelirken yaşanan bu kriz tüm sektörleri de olumsuz bir biçimde etkilemiş ve bu etkiler gittikçe derinleşmeye başlamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

AYKUT KAYA (Antalya) - Bu manada, bu sorunun sadece emlak ve inşaat sektörünün değil...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaya, bitti.

AYKUT KAYA (Antalya) - ...gıda, yeme içme, tekstil, otomotiv, beyaz eşya ve mobilya gibi diğer tüm sektörleri derinden sarstığı gerçeğinin altını önemle çizmek isteriz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaya, bitti, bitti, sağ olun.

30 kişi var ekranda, soru soracak ya.

AYKUT KAYA (Antalya) - Şunu son olarak söyleyeyim...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaya...

AYKUT KAYA (Antalya) - Başta Alanya ilçemiz olmaz üzere bölge halkının ve esnafın talebi ikamet yasasının acil olarak revize edilerek mahalle bazlı değil, ilçe bazında olması.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyoruz.

AYKUT KAYA (Antalya) - İkamet alma bedelinin 200 bin dolardan 100 bin dolara düşürülmesi...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kaya, teşekkür ediyorum.

AYKUT KAYA (Antalya) - ...ve gayrimenkul alanların ikamet almadan da elektrik, su, internet aboneliğini yaptırabilmesidir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, çok fazla talep var, bir dakika olan soru sorma süresini otuz saniye düşüreceğiz. 30 kişi var.

(Uğultular)

Yapmayın, ne yapayım? 30 kişi girmiş, ben ne yapabilirim yani? Herkese söz vereceğiz. Otuz dakikaya toparlayın işi.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Otuz saniyede ne konuşacağız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O zaman 15 kişiye söz vermeyeceğiz, gelen sıraya göre yapacağız. Ne yapalım?

Otuz saniyeye anlaştık mı?

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Hayır.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Otuz saniye nedir?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Tamam, 15’te keseceğim o zaman, ne yapayım? Değerli arkadaşlar, 30 kişi var, şu ekrana bakın, her taraf yeşil.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, bir önerim var: AK PARTİ Grubu sormasın, nasılsa övüyorlar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Oylama yapalım ya da toplantıdan sonra siz oturun, beraber konuşun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, meseleyi oya koymuyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

Sayın Güneş, sizden başlayacağız, lütfen otuz saniyeyi geçmiyoruz.

Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Bakanım, asayişli sağlama, terörle mücadele ve tüm konularda gerçekten çok başarılı hizmetler sunuyorsunuz, bundan dolayı şahsınıza ve ekibinize teşekkür ederim. Benim sormak istediğim soru şudur. (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Güneş, direkt soru soracaksınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, bakın, değerli arkadaşlar, denemesini yaptım ama şöyle, Bakanı selamlamayı geçin. Ben topluca hepinizin adına Sayın Bakana hoş geldiniz diyorum, geçtik; bürokratları selamlamayı geçtik, ben hepsini selamladım arkadaşlar sizin adınıza. (Gürültüler)

Tamam arkadaşlar, şimdi, bakın, deneme yaptık, oraya gitti. Tamam, oraya girmiyoruz.

Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Bakanım, özellikle, tabii, şehirler arası yollardaki, yerleşim yerlerindeki trafik kazalarını azaltmak ve can güvenliğini sağlamak için elektronik denetim sistemleri mevcut fakat bunlarda bir standardizasyon yok, bazı yerlerde sürat 60, bazı yerlerde 70, bazı yerlerde 80, bazı yerlerde 90; buna bir standardizasyon getirebilir misiniz demek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Sayyigit...

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Van Büyükşehir Belediyesi park yapıyor, Belediye Meclisi kararıyla adını "Heme Akdoğan" koymak istiyor ama Valilik "Olmaz." diyor; kayyumların ortadan kaldırdığı kadın yaşam merkezlerini açıyor, Belediye Meclisinde tüm partilerin de desteğiyle "Rojin Kabaiş" adı oy birliğiyle kabul ediliyor ama Van Valiliği bunun önüne mevzuatı koyuyor. Bu isimler "Ahlaka aykırılık, müstehcenlik, ayrımcılık içeriyor." diyerek reddediliyor. Rojin'in adından neden korkuyorsunuz? Ömrü barışla geçen bir annenin adından neden çekiniyorsunuz? Antidemokratik yasaklardan vazgeçin Sayın Bakan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Bakan, bu kanun hükmünde kararnameyle ihraç edilen personeliniz var; kimi kaymakam kimi farklı görevlerde. Bunlar beraat ettiği hâlde göreve döndürülmüyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Akay...

CEVDET AKAY (Karabük) - Sentetik uyuşturucu olan fentanilin ve metamfetaminin ülkemizdeki kullanım oranı nedir? Son beş yılda bu maddelere bağlı olarak ülkemizde meydana gelen ölüm oranı nedir? Adı geçen uyuşturucuların ham maddelerinin ülkemize girişi veya yasa dışı laboratuvarlarda üretimi gibi iz sürümü yapılmakta mıdır? Bu ham maddeleri ülkemize sokan veya yasa dışı yollarla üretimi yaparken yakalanan kişi sayısı kaçtır? Bu laboratuvarlarda üretilen uyuşturucunun dağıtım noktaları tespit edilmiş midir? Tespit edilen dağıtım noktalarında el konulan madde miktarı nedir?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Mustafa Erdem...

MUSTAFA ERDEM (Antalya) - 15 Temmuz sonrası dağıtılan silahlar kimlere dağıtıldı? Kaçı toplandı, kaç kayıp? Kayıp olanlardan suçla karışan var mı?

Bir de şu anda muhalefet belediyeleri dışında herhangi bir belediyede Bakanlığınız tarafından yapılan inceleme var mıdır? Sayıları kaçtır?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Aksu...

ERSAN AKSU (Samsun) - Sayın Bakanım, sadece ülkemizin değil tüm dünyanın en önemli problemlerinden biri uyuşturucu. Bu konuda verdiğiniz mücadeleyi yakından takip ediyoruz. Özellikle kolluk güçlerimizin okul giriş ve çıkış saatlerinde bölgede bulunması noktasında caydırıcılığın önemli olacağını düşünüyor ve okul çevrelerinde kolluk güçlerimizin denetimleri hakkında bilgi almak istiyoruz. Kamera ve gözetleme sistemleri yeterli mi kanaatinizce?

Diğer bir sorum da... Düzensiz göçmenlerin yakalanmasını müteakip geri gönderme merkezlerine alındığını biliyoruz. Bunların sayısı ve kapasitesi nedir ve buradaki insani yaşantının ve ihtiyaçların karşılanması noktasındaki tutumunuzu...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

ERSAN AKSU (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bozdağ...

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Konuşmam sırasında da geçti; Türkiye İnsan Hakları Vakfı ve İnsan Hakları Derneği gibi kurumlar işkenceyi periyodik olarak raporlaştırıyorlar. Bunlardan haberdar mısınız? Batman kayyım darbesini protesto ederken işkenceyle gözaltına alınan Yusuf Kaya'ya uygulanan işkence olarak görüyor musunuz? Bunun hakkında bir soruşturma başlatacak mısınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kurt...

RESUL KURT (Adıyaman) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, devletimiz tüm gücüyle deprem bölgesinin yaralarını sarmaya devam ediyor. Bazı rakamların netleşmesi adına Adıyaman'da Valilik, kaymakamlık ve AFAD başta olmak üzere Bakanlık tarafından hangi çalışmalar yapıldı, neler yapılmaya devam ediyor? Tüm deprem bölgesinde toplam kaç vatandaşımız vefat etti, kaç yaralı var? Aranılan ve bulunamayan vatandaşlarımız var; bunların sayısını bizimle paylaşır mısınız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kocacık...

ERTUĞRUL KOCACIK (Sakarya) - Sayın Bakanım, benim sorularım, son zamanlarda medya organlarında çok sık yer alan Emniyet ve Jandarma teşkilatlarımızda yaşanan intihar olaylarıyla ilgili olacak. Konuyla ilgili yapılan bir çalışmanız var mı? Bakanlığınız döneminde yaşanan intihar olaylarının vaka sayısı kaçtır? İntihar sebepleri konusunda bir inceleme yaptırdınız mı? Aldığımız önlemleri bizimle paylaşır mısınız? Yürütülen adli ve idari soruşturmalarda hakkında bilgi verir misiniz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Altınsoy...

HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sayın Bakanım, benim sorum, toplanan deprem yardımlarıyla ilgili olacak. Deprem yardım hesabında ne kadar para toplanmıştır, nerelere harcanmıştır? Bunu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Açıkcapı...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Sayın Bakanım, Anayasa'nın 127'nci maddesi gereğince geçici bir tedbir olmak kaydıyla belediye başkanlarını görevden uzaklaştırma yetkiniz olduğunu biliyoruz. Ayrıca, terörle bağlantılı bir suçtan haklarında soruşturma, tutuklama veya mahkeme kararı bulunan belediye başkanlarının yerlerine de başkan vekili atama yetkiniz var. Burada Komisyon olarak merak ettiğimiz şey, belediye başkanı görevden uzaklaştırıldıktan sonra yerine neden meclisten başkan vekili seçilmiyor ve neden meclis üyeleri çalışmalarına devam edemiyor? Bu iki konuyu bize anlatmanızı ve tüm kamuoyunu aydınlatmanızı istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Orhan Erdem...

ORHAN ERDEM (Konya) - Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, uyuşturucu konusu dünyada olduğu gibi ülkemizde de çok önemli ve dünyaya göre de oranlarımızın iyi olduğunu biliyorum, mücadelenizi de takdirle karşıyorum ama farklı şeyler de yapılması gerekiyor; çok paydaşlı bir konu. Bu konuda yeni çalışmalar var mı? Rica ediyorum bu bilgiyi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kırkpınar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Evet, İzmir'de yaralanan polislerimize ben acil şifalar diliyorum.

Bir de sabahki nümayişle ilgili "günaydın" ironisinin dışında Cumhuriyet Halk Partisinden güçlü bir özür bekliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Soruya geçelim Sayın Kırkpınar, soruya geçelim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Bakanım, geçmişte Bakanlığınız tarafından atanan ve soruşturma geçiren kayyumlar var mı? Bunlardan görevden alınanlar var mı? Bunu sormak istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Erkan...

NECMETTİN ERKAN (Kırşehir) - Sayın Bakanım, partiler, kuruluş aşamasında evrakları İçişleri Bakanlığına teslim edildikten sonra kurulmuş oluyorlar. Bu bağlamda Türkiye'de kaç tane siyasi parti var? Bunların kaç tanesi sizin döneminizde kuruldu? Kaç tanesi hakkında kapatma davası var?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakan, göçmen olarak Türkiye'de yaşayan yabancı sayısı, sadece Suriyeli, Afgan değil göçmen olarak gelen tüm yabancılar kaç ülkeden gelmiş, Türkiye'de göçmenlere ait ne kadar çocuk doğmuş, Türk vatandaşlığına geçen var mı, seçmen var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Bakanım, bugün Sayın Semih Yalçın'ın, bir inceleme mucibince 3 MHP milletvekilinin istifasını doğruladığını biliyoruz. Yine, AKP milletvekillerinin de karıştığı olayla ilgili Bakanlığımızın herhangi bir bilgisi var mı? Bugün basında yer alan bu hususla ilgili bizi bilgilendirir misiniz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Öztürk...

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Sayın Bakanım, bildiğiniz üzere toplantı ve gösteri yürüyüşleri yapmak Anayasa'mız tarafından garanti altına alınmıştır. Özellikle STK'ler tarafından düzenlenmek istenen bazı etkinliklere valilik ve kaymakamlıklarla izin verilmediğini duyuyoruz. Yasaklanan ya da izin verilmeyen etkinliklerin sebeplerini ve hukuki dayanaklarını izah eder misiniz?

Bazı Kürtçe tiyatro oyunlarına ve sinema gösterilerine izin verilmediği bizlere söyleniyor. Bunun sebepleri nelerdir? 2024 yılında yapılan ve yasaklanan etkinliklerin sayısal verilerini bizimle paylaşır mısınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tiryaki...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, geri gönderme merkezlerinde mültecilere yönelik hak ihlalleri sık sık insan hakları kuruluşları ve bu alanda çalışan hak temelli örgütler tarafından dile getiriliyor. Bu doğrultuda milletvekilleri kendilerine iletilen hak ihlallerini yerinde incelemek için geri gönderme merkezlerini ziyaret etmek istiyorlar ama Göç İdaresine yapılan başvurular cevapsız bırakılıyor. Bakanlığınız, geri gönderme merkezlerinin milletvekillerinin, hak temelli örgütlerin ve meslek kuruluşlarının denetimine açılması hususunda bir çalışma yapmayı düşünüyor mu?

Büyük bir övünçle AFAD'a ayrılan bütçenin 260 milyarın üzerinde olduğunu söylediniz ancak 2024 yılında 671 milyar 317 milyon TL ayrılmıştı. Dolayısıyla, bu bütçede yüzde 62,9'luk bir azalma var. Bunun sebebi nedir?

6 Şubat depremlerinin ardından merkezi bütçeden ayrılan payların...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Baykan...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Sayın Bakanım, ülkemizde ruhsatsız silah taşıyan insanların sayısının bir hayli fazla olduğu yönünde kanaat var. Ateşli silahlarla işlenen suçlarda çoğunlukla ruhsatsız silahların kullanıldığını da biliyoruz. Sorum: 2024 yılında yakalanan ruhsatsız silah sayısı ne kadardır? Sizce ruhsatsız silahlarla ilgili cezalar yeterli mi? Bu konuda bir öneriniz varsa yaptığımız çalışmalarını bizimle paylaşır mısınız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Mehmet Emin Öz...

MEHMET EMİN ÖZ (Erzurum) - Sayın Bakanım, kamuoyuna adresinde bulunamayan Suriyelilerle ilgili bir açıklamanız oldu; 700 bin civarında Suriyelinin adresinde bulunmadığını söylediniz. Verdiğiniz bu bilgi, çeşitli kesimler tarafından kamuoyunda çok tartışıldı. Adresinde bulunamayan Suriyelileri kamuoyu gerçekten çok merak ediyor. Bu açıdan, adresinde bulunamayan Suriyelilerle ilgili yürütülen çalışmanın sonucunu bizimle paylaşır mısınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kocamaz...

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Bakan, biraz evvel benim konuşmamda biz 5 milyon nüfusu esas almıştık yabancılarla alakalı; buna göre 84 ülkenin nüfusundan daha fazla yabancı olduğu görülüyor ama Birleşmiş Milletlerdeki ismi sayılmayan devletler de baz alındığında 111 ülkeden daha fazla Türkiye'de yabancı olduğu görülüyor. Elimde bunun belgesi de var, size çıkışta takdim edeceğim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bayhan...

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) - Sayın Bakan, Cumartesi Anneleri bin yirmi beş haftadır direniyor. Anayasa Mahkemesinin hak ihlali kararına uyacak mısınız? Cumartesi Annelerine uygulanan 10 kişi sınırlaması gibi bir haksızlık ve hukuksuzluğa son verecek misiniz?

Gözetiminde kötü muamele ve işkence şikâyetlerinin insan hakları örgütleri ve baroların oluşturacağı bağımsız kurullar tarafından denetimini sağlayacak mısınız?

Geri gönderme merkezlerinde baskı, mobbing ve sağlıksız koşullara ilişkin şikâyetler bitmiyor. Milletvekillerinin GGM'lere girişini serbest bırakıp GGM'leri aynı bağımsız kurullar tarafından denetime açacak mısınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tanhan...

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sayın Bakan, Avrupa Birliğiyle 1 ila 1,5 milyon Suriyelinin geri gönderilmesi konusunda anlaşıldığı bilgileri var, bu doğru mudur? Bu anlaşma hangi şartlarda, ne karşılığında, ne şekilde ve hangi insani kriterlere göre yapılacaktır?

Yine, önceki dönem Mardin kayyumu olan Mustafa Yaman hakkında soruşturma izni istenilmişti; siz izin verdiniz mi ya da bu konuda herhangi bir idari soruşturma başlattınız mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Otlu...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Türkiye çapında kaç tane aile içi şiddetle mücadele birimi var? Kaç ilde kurulmuştur? Bu birimin kurulmasından bu yana 28532 sayılı Yönetmelik'te belirtilen görev ihmal, kötüye kullanma biçiminde şikâyet edilen kaç görevli vardır? Bu konuda açılan soruşturma ve kovuşturma var mıdır? Varsa nasıl sonuçlanmıştır?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Çubuk...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Başta Kırıklar olmak üzere hapisanelerin dış güvenliğinden sorumlu jandarmaların özellikle siyasi mapuslar ve Kürt mapuslara uyguladığı ayrımcılıktan haberdar mısınız? Çift kelepçe, kötü ring araçlarının kullanılması, hastanelerdeki mapus koşuşlarında kelepçeli bekletme gibi uygulamalardan haberdar mısınız ve meşru buluyor musunuz?

Son olarak da 20 Kasım Nefret Suçu Mağduru Transları Anma Günü'nde eylem yapmak isteyenler Kolej'de gözaltına alındı. 2911 üzerimizde bir sopa mıdır?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Hülakü...

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler.

Sayın Bakan, Bingöl'de geçtiğimiz hafta polis tarafından öldürülen Sedat Çintay'dan haberiniz var mı? Kollukla ilgili soruşturma hangi aşamadır? Yine, bir cezasızlık uygulaması deneyimleyecek miyiz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Kara...

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sayın Bakanım, Hatay'daki Suriyelilerin resmî ve gayiresmî sayısı nedir? Kayıtlı çalışan ve kayıtlı olan işveren sayısını öğrenmek istiyoruz. MEB'de ve geçici eğitim merkezlerinde Suriyeli öğrencilere ne kadar harcadınız? Hatay'da Suriyelilere kurayla konut teslim ettiniz mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Suiçmez...

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Bakan, KADES'e 1 milyon ihbar varken 1.500 elektronik kelepçeyle hizmet vermeniz sizce yeterli midir? Bütçede buna ne kadar pay ayırdınız? "Kadına yönelik şiddet artmamış." diyorsunuz oysa OECD verilerine göre artmış durumda. Bu çelişki nereden kaynaklanıyor? Bütçede kadına yönelik şiddet için -eğitimler hariç- ne kadar miktar ayırdınız? Sığınakların artırılması konusunda bir çabanız var mıdır? Bakanlıklar arası koordinasyon eksikliğini gidermek için ne yapacaksınız? Kolluk görevlilerimiz arasındaki cinsiyet eşitliğini sağlamak için ne yapacaksınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Sarı...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Sayın Bakan, 2009 yılında 103 kilogram metamfetamin yakalanmışken 2024 yılına geldiğimizde 25 ton metamfetamin yakalanmış yani 250 kat artış var ama buna karşın baktığımızda, 10 milyona yakın madde bağımlılığı var ülkemizde. Dünyada ve Avrupa'da nüfusa oranına baktığımızda en yüksek bağımlılık oranına sahip ülkeler arasındayız. Bugüne kadar aldığımız tedbirlerin bu mücadelede yeterli olmadığı görülmektedir. Önümüzdeki süreç için yaptığımız, planladığımız yeni bir çalışma, tedbir var mıdır? Yoksa çocuklarımız bu mücadelede başarısızlığa kurban mı gidecektir?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türel...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İzmir'in Seferihisar ilçesinde bir kavga ihbarına müdahale eden polis ekiplerine yönelik düzenlenen silahlı saldırıda 3 polis yaralanmış; yaralı polislerden 2'sinin durumunun ağır olduğu bildirildi. Yaralı polislerimize acil şifalar diliyoruz. Umarız, bir can kaybı olmaz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 30 sayın milletvekilinin söz talebini karşıladık ve tam zamanında bitirdik; teşekkür ediyorum. Bütün milletvekillerinin de söz taleplerini ve sorularını almış olduk.

Şimdi, Sayın Bakana görüş, soru ve eleştirileri cevaplaması için otuz dakika süre veriyorum. Sayın Bakanım, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; teşekkür ediyorum.

İzmir Seferihisar'da bir ihbara giden polislerimize açılan ateş sonucu maalesef, 2'si ağır ve 1'i hafif olmak üzere 3 polisimiz yaralı. Fail, şüpheli yakalandı. Arkadaşlarımıza Rabb'imden acil şifalar diliyorum, camiamıza geçmiş olsun dileklerini iletiyorum.

Ben bu Komisyonumuzda bütün arkadaşlarımızı, bütün vekillerimizi dinledim; herkese teşekkür ediyorum.

Sabah Sayın Başkan ve milletvekillerimizle beraber bu Komisyona gelirken Sayın Başarır ve arkadaşlarının o şekilde engellemesine ben çok üzüldüm. Gazi Meclisimize, milletin Meclisine, buraya yakışmadığını düşünüyorum. Dolayısıyla, değerli arkadaşlar, aziz milletimiz de bunu değerlendiriyor. Komisyon Başkanımız burada böyle bir hazırlık olduğunu görünce -biz oradaydık milletvekili arkadaşlarımızla beraber- davet edildi "Gelin burada konuşalım." diye, "Hayır." denildi. "O zaman içeriye girince konuşalım, burada konuşalım." denildi. Bu, bu şekilde de olmadı. Şimdi de efendim "200 polis tarafından bu şekilde yapıldı." isnatları ki şurayı ölçtük, biz toplam 50-55 kişi almayacak bir yerde acaba nasıl 200 kişi buraya alınıyor? Onun da sayısal ifadelerden yararlanma gücüyle ilgili bir eksiklik olduğunu düşünüyorum. (CHP sıralarından gürültüler)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Yine de böyle olmamalıydı Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Teşekkür ediyorum değerli arkadaşlar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum değerli arkadaşlar.

CAVİT ARI (Antalya) - "Merhaba." deseydiniz bir şey olmazdı Sayın Bakan.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, lütfen, rica ediyorum... Sayın Bakan konuşuyor, lütfen...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Arkadaşlar, şimdi cevap veriyoruz.

Yasa dışı bahisle ilgili 9.780 tutuklama yaptık. Burada MASAK'la birlikte, Adalet Bakanlığımızla birlikte İçişleri yani bizim Bakanlığımız gerçekten siber dünyada yasa dışı bahisle ilgili projeli, teknik takipli çalışmalarımıza devam ediyoruz ve şimdilik 9.780 tutuklu olduğunu, 9.874 URL hesabı web sayfasının engellendiğini, erişime engellenen sosyal medya hesabının da 77.970 olduğunu ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde bugüne kadar -iki yıl- 2022 ve 2023'te kamu düzeni ve güvenliğinin sağlanması amacıyla uygun görülmemelerinin oranı yüzde 2,25'tir. 1 Ocak-31 Ekim 2024 tarihleri arasında gerçekleşen 80.299 eylem ve etkinliğe 33 milyon 69 bin kişi katılmış. Bu eylemlerden kanuna aykırı olan 283'üne, yüzde 0,4'üne müdahale edilmiş. Anayasa 34 ve 2911 sayılı Kanun'u biz harfiyen uygulamaya devam edeceğiz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - "Toplantı, gösteri yasak." mı diyorsunuz Bakan?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Müsaade buyurun.

Geri gönderme merkezleriyle ilgili soru... Değerli arkadaşlar, geri gönderme merkezlerimizle ilgili, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunca, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonu başta olmak üzere il, ilçe insan hakları komisyonlarınca, ulusal ve uluslararası denetim kuruluşlarınca haberli habersiz denetimler gerçekleştirilmektedir. Bunlarla beraber, eğer münferit bir olay olduysa hem adli hem idari soruşturma başlatılmaktadır. Burada 2 hanımefendi vekilimizle ilgili arkadaşlarımıza talimat verdim, ne zaman istiyorlarsa buyursunlar, yarından itibaren istedikleri geri gönderme merkezini ziyaret edebilirler, denetleyebilirler. Umuma açık olan yerlerin gayrisinde, mahremiyetin dışında olanların tamamında kamera var ve tamamı geriye dönük otuz gün boyunca kayıt altında çünkü burada bir suç iddiası olduğu zaman savcılık "Şu kamerayı bana bir getir bakayım." diyor yazıyla. Dolayısıyla, buyurun, ne zaman istiyorsanız gezebilirsiniz.

Cevdet Akay Vekilimiz, teşekkür ediyorum kendisine. TCK 188 imal ve ticaretle ilgili; bakın, 66.039 operasyonda hemen hemen yarısı, 29.199'u tutuklanmış. Şimdi, bakın, imal ve ticaretle tutuklama verimliliği -bağışlayın beni- yüzde 45-50 civarında ama TCK 190-191 yani kullanıcıyla ilgili 539; kullanıcı olanları da eğer ceza sistemimiz alıp götürse o zaman sıkıntı çıkacak. Dünyada, uyuşturucuyla mücadele eden bizim cezaevlerimizdeki kadar yatan hiçbir yer yok; 353 binin -ayın 28'inde Yılmaz Bey gelecek Kabine arkadaşımız, Adalet Bakanımız, o da size söyleyecek- 125 bini hafızam beni yanıltmıyorsa -ben en az 15 gün önceki rakamları biliyorum- uyuşturucudan. Arkadaşlar, uyuşturucuyla ilgili biz bunu arz ve talep cephesinde seferberlik olarak görüyoruz. Hepimizin çocuğu çocuğu var. Gelecek için, geleceğimiz için çalışıyoruz. Dolayısıyla, burada tutuklama oranları imal ve ticaretle ilgili Avrupa'da değil, dünyanın hiçbir yerinde bu kadar tutuklama verimliliği yok ve bunların...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Tutuklama sonuç almıyor Bakanım, başka bir şey yapmak lazım.

(Gürültüler)

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ya, bir saniye, anlatıyorum.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Asıl baronları tutuklayın.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Biz baronları... Söylüyorum o zaman, cevap veriyorum: Bakın, orada var, baronundan sokak satıcısına varıncaya kadar... Bir de vatandaşımızla öyle bir hemhâl olduk ki... Yapay zekâlı bir NARVAS sistemi kurduk, vatandaşımıza diyoruz ki: "Bize ihbar edin, bu ihbarla ilgili neler yapıldığını hep beraber görelim." Gittiğim her yerde vatandaşımıza en son diyorum ki: Lütfen gördüğünüzü, bildiğinizi uyuşturucuyla ilgili doğru olup olmadığını bize bırakın, bize söyleyin. Bakın, 122 bin 708 ihbar gelmiş. Bu ihbarlar arttıkça bizim elimiz güçleniyor ve bu yılın ilk on ayında 500'ün üzerinde organize suç örgütünün 136'sı narkotikle ilgili, bunlar baronlarla ilgili. Urfi organize suç örgütünün 22 milyar liralık mallarına el koyduk. Bu, uluslararası baron değil miydi? Baronda işte. Bunların hepsini ben paylaşıyorum ve açık seçik paylaşıyoruz bunları da.

Yazılı soru önermeleriyle ilgili, bugüne kadar, 19/11/2024 tarihi itibarıyla, Meclis aracılığıyla milletvekillerimiz tarafından tevcih edilen toplam 2.760 soru önergesinin yüzde 90,1'ini cevaplamışız. Parti parti hepsi burada arz ediliyor.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Sayın Bakanım, cevaplar tam cevap içermiyor.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Siyasi soru sorulduğu zaman bazılarında ben de siyasi cevap veriyorum, o da benim hakkım. Ama öyle bir soru soruyorsunuz ki bir konuyla ilgili 18 soru olur mu ya?

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Başkanım, benim bir sorum var mesela.

(Gürültüler)

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Devam ediyoruz.

Başkanım, benim saatimden düşmeyin bunları.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Herkese eşit uygulama Sayın Bakanım.

Değerli arkadaşlarım, yoksa yazılı alacağım, lütfen...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ehliyetlere el koyma... Bunu hemen açıklayalım. Ehliyet affı, ehliyeti affı... Arkadaşlar, ehliyetine el koyduğumuz -maalesef, keyif almıyoruz bundan- 482.541 sürücümüzün -Allah rızası için bir dinleyin- 405.850'si alkol etkisinde araç kullandığından. Bunların ehliyetini nasıl vereyim ben ya? Bitmedi; uyuşturucu madde etkisinde araç kullanma 17.518. Bitmedi; kollukça yapılacak alkol, uyuşturucu ölçümünü "Reddediyorum." diyor. Kaç kişi Sayın Bakan bu? 37.623. Ya, bu bağımlılık, böyle bir şey olamaz ki. Ben bunları nasıl yola çıkarayım?

Devam ediyoruz, dediniz ki: "Belediyelerle ilgili yapılan soruşturma..." Sordunuz; bakın, getirdim, biliyordum bunun sorulacağını. 1.701 soruşturmaya ilgili yani şikâyetle ilgili verilen onaylar: AK PARTİ 301, CHP 338, MHP 46, HDP 16, bağımsız 17, diğer 983; toplam 1.701. Peki, soruşturma iznini kaç kişiye verdim? 1.701'in 176'sına vermişiz; AK PARTİ 59, CHP 58, MHP 21, İYİ Parti 7, HDP 10, diğer

21. Soruşturma izni verilmeyenleri getirdim mi? Onu da getirdim, 295; AK PARTİ 109, CHP 93, MHP 43, İYİ Parti 23, HDP 6, diğerleri 21. Bunların hepsi -1.701- ben göreve geldiğimden beri savcılıktan gelenler.

Devam ediyoruz: Benim polis arkadaşlarımın intiharlarıyla ilgili belki yüzlerce soru sordunuz. Bakın, bugün ilk defa size bunu açıklıyorum, lütfen dinleyin. Bakın, arkadaşlar, benim göreve geldiğim günden bu yana bir buçuk sene içerisinde 79 Emniyet, 74 Jandarma, 2 Sahil Güvenlik olmak üzere maalesef -mekânları cennet olsun- 155 kolluk personelimiz intihar etmiştir. İntihar adli bir olay -hukukçular var aranızda- savcı hemen olaya el koyuyor, başlıyor tahkikat yapmaya yani soruşturma yapmaya; biz de idari soruşturma açıyoruz. Şimdi, bitenlerle ilgili sınıflandırma yaptım: Ailevi nedenler, aile içi anlaşmazlıklar, nişan, düğün problemleri vesaire 47 yani yüzde 30 bunların oranı; kötü alışkanlıklar, kripto para, aşırı borçlanma 52; psikolojik nedenler, depresyon, öfke kontrolsüzlüğü, madde bağımlılığı vesaire 13; gönül ilişkileri 17; diğer nedenler 12; incelemesi devam eden 14'tür. Şimdi, biz başsağlığı için oraya taziyeye gidiyoruz, arkadaşlarımızı oraya görevlendiriyoruz; biliyoruz sebebini, annesi-babası hepimiz biliyoruz, bana diyorlar ki: "Bunun sebebini açıkla." Ya, öleni rahmetle anınız, medeniyet değerlerimiz var bizim. Nişandan yüzüğü atmış, ya benimsin... Tak, intihar etmiş. Ne söyleyebilirim ben buna.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Mobbing yok herhâlde o verinizde.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Onu anlatıyorum.

Savcı ifadelerini alıyor mesai arkadaşlarının, herkesin, bütün sosyal çevresinin; bugüne kadar orada bir tanesi "Efendim, bundan, bundan oldu bu." dese savcının elini tutan yok ki "Gel bakayım buraya." diyecek. Bugüne kadar şu incelemesi devam eden 14'ün haricinde bir tanesiyle ilgili burada "Şu, şu, şu adamların veya mesai arkadaşlarının yüzünden oldu." diye açılan bir savcı tahkikatı yok. Arkadaşlar, yapmayın, etmeyin; bunun siyaseti olur mu ya! Ya, özür dileyerek söylüyorum, bakın, biri intihar etmiş, orada bir dram var, aileyle beraber oturup ağlıyoruz, diyor ki: "Benim oğlum kripto paradan şu kadar kaybetmiş; şuna, şuna..." Ya, şimdi, bunları ben nasıl verebilirim? Ölene hürmet etmem lazım ama lütfen bunu yapmayın Allah rızası için. Bakın, bundan sonra şöyle yapacağım: Hangi arkadaşımız bana telefon açarsa bununla ilgili özel, tümü onunla ikimizin arasında kalmak kaydıyla söyleyeyim ama bana bunlarla ilgili açıklama yaptırmayın ya.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bunu aileler söylüyor Sayın Bakan.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Yani bu çalışma şartlarının psikolojilerinin bozulmasında etkisi olduğunu düşünmüyor musunuz?

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Bakan düşünse ne olur!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Şimdi, arkadaşlar, bugüne kadar "Şu çalışma saatlerinden dolayı ben bunu yaptım." diye bir tane mektup yok ya. Böyle olsa savcı bizi çağırır ya. Yapmayın, etmeyin arkadaşlar.

Devam ediyoruz: KADES... Ya, arkadaşlar, 42 milyon kadın var. Yani 18 Mart 2018'de Süleyman Bakan döneminde mükemmel bir uygulama başlamış, diyorlar ki: "Sen kendini daha korunaklı hissedersen bir tuşa bastığın zaman..." Ben de söyledim, acil oraya gidilecek tertibinden talimat var; oraya en yakın hareket hâlindeki adam işini bırakıyor, bir anda dönüyor oraya gidiyor, böyle bir talimat var. Bakın, Akdeniz Parlamenter Asamblesinin Paris'teki 15'inci Genel Kurulunda KADES ödül alıyor ve Fransa ve Belçika tarafından "Bunun aynısını biz de yapalım." deniliyor. Bu, 11 dilde uygulanıyor. Ya, buraya gelen yabancılar bile bunu indiriyor kendi dillerinden. Dolayısıyla, KADES'le ilgili böyle bir şey olmasaydı bu kadar korunaklı olmayacaktı. Yani yapmayı sanki suçmuş gibi algılayan, algılatmaya çalışan, ekrana, kameraya konuşan arkadaşlarımızı milletimizin takdirlerine bırakıyorum; böyle olmaz ki ya.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Bu kadar bireyselleştirmeniz yanlış.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Devam ediyoruz, müsaade edin.

Şimdi, bakın, konuşmamda...

(Gürültüler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, sükûneti tesis edelim.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - En son kayyumları da konuşacağım, az bekleyin, bir saniye...

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisinin -önünüzde dağıtmış olduğum broşürlerde var ama bir daha söylüyorum- 2021 yılında 100 bin kadın nüfusuna göre dünyada kadın cinayeti ortalama oranı 1,1; bakın, 100 bin kadın nüfusuna göre kadın cinayeti oranı 1,2; dünya ortalamasını veriyor, ben vermiyorum, Birleşmiş Milletler veriyor. 2022 yılında 1,2 olmuş, 2023 rakamları henüz daha gelmedi ama ben konuşmamda açıkça yazdım, maalesef, dünyada böyle bir yukarıya doğru yükseliş trendi var; bunu Birleşmiş Milletler söylüyor. Şimdi, şuraya iyi bakın, bunu da olduğu gibi oradan aldık biz.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Gazze de dâhil mi ona?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Müsaade buyurun.

100 bin kadın nüfusuna göre kadın cinayet oranları 2023'te dünyada en kötü olan ülke neresi? Rusya 3,2; sonra ABD 3; sonra İtalya 2,8; sonra Romanya, Gürcistan 1; sonra 0,7; Norveç, Finlandiya, Bulgaristan ve maalesef bizim ülkemiz. En iyi olan kim? Kanada, İngiltere, İrlanda 0,2. Biz kadına şiddetle ilgili "sıfır tolerans" diyoruz; bunu da topyekûn, birlikte yapmamız gerektiğini söylüyoruz. 2022'de 284, 2023'te 309, 2024'te ilk on ay maalesef -mekânları cennet olsun, ona uzanan ellerin hepsi kurusun, kırılınsın- 276 kadın cinayeti var ama arkadaşlar, elektronik kelepçeyle ilgili kapasite sorunuz yok ama Allah kullanmayı nasıl ettirmesin.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Bakan, biz bunun kullanılmasını olumlu buluyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Yani bak, şu anda...

Ya, müsaade et Hanımefendi, Sayın Vekilim.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Mahkeme karar veriyor.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Yeterli mi diyorsunuz?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Nasıl?

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Yeterli miktarda mı?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Şu anda 1.500'ü bir saniye içerisinde 3 bine, 5 bine de artırıyorum ben. Bununla ilgili sorumuz yok, bu da yerli ve millî, burada bir sorun yok. Ama, tekrar ediyorum: Bakın, biz koruma kararı aldığımız hanımefendiye, kadına önleme kararı aldığımız erkeğe... Bakın, şunu imzalıyoruz kadınlara, oraya gelen hanımefendiye 11 maddeyi sesli, tek tek kadın polisler okuyor, diyoruz ki: "Sizi biz koruma kararı aldık ya, seni korumaya aldık ama buna riayet et." Diyor ki mesela "Şüphelinin size yaklaşması hâlinde en yakın korunaklı yere geçerek kolluktan direkt yardım iste. Şüpheliyle sakın yüz yüze, telefonla görüşme." Çünkü tecrübeyle sabit, bunların hepsini onlara okuyoruz ve az önce de söyledim, haftada bir gün muhtara soruyoruz: "Burada gelip giden var mı?" Yani istihbarat artık ona takılıyor fakat buna rağmen -bunu da bak, ilk defa söylüyorum- koruma kararı olmasına rağmen, geçen sene 32 hanımefendi, şuradaki ikazımıza uymadan kapıya adam gelince açmış, içeride vurmuş onu.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ama öldürüleni suçlamak ne kadar doğru?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Ne kadar kolay ya? Çocuğunu görmeye geliyor adam.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ya, sen kimden yanasın, kimden yanasın?

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Bir sürü dava izlemeye gidiyoruz.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ya, biz, kadını koruyoruz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Bakan Bey, siz geldiniz mi bir davaya, izlediniz mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Devam ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakan, bir saniye.

Değerli arkadaşlar, böyle müzakere edemeyiz, lütfen...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Edemiyoruz ki zaten.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, devam ediyoruz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Zaten bu konunun müzakeresi yok ya.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Evet, devam ediyorum.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Bizdeki rakamlar başka, sizdeki rakamlar başka.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri, arkadaşlar; Tek Yürek Kampanyası'yla ilgili...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, bir müsaade edin.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Kadınların kafasını kesiyorlar ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlarım... Burada bazı istatistikler paylaşıyor.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Anlamadıkça soru soruyoruz. Ömrümüzü verdik ya!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye değerli arkadaşlar. (Gürültüler) Değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlar...

Değerli arkadaşlar yani hakikaten birisi bir laf atıyor, bir sakinleşemiyoruz. Şöyle, artık yeni bir usul geliştirdim ben de bu şeyden sonra: Baktık ki olmuyor, yazılı verin diyoruz, geçip gidiyoruz; yapacak bir şeyim yok benim.

Sayın Bakanım, devam edin, ekleyeceğim sürenize.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Tek Yürek Kampanyası'yla ilgili, "Aziz milletimizin asrın birlikteliğiyle ilgili AFAD'a güvenerek vermiş olduğu paranın faizleri nereye gidiyor?" sorusunu sordunuz değil mi? Sordunuz. 16 milyar 107 milyon 806 bin 723 lira faiz; 3 kamu bankasında yatıyor bu hesap. Bu faizler, olduğu gibi, oradan ürettiği için aynı hesaptaki kalıyor ve bunların da hepsini Sayıştay gelip denetliyor.

Şimdi, Suriyelilerle ilgili ve düzenli ve düzensiz göçle ilgili rakamları veriyorum. Bakın, değerli arkadaşlar, Suriye'nin Birleşmiş Milletler İnsani Yardım Koordinasyon Ofisi diyor ki: "Suriye'nin nüfusu 23,5 milyondur; 17 milyon Suriye'de bulunan, 6,5 milyon diğer ülkelerde bulunan." Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin açık kaynaklardaki rakamı. "350 bin Suriyeli -trajedi maalesef- hayatını kaybetti." diyor. Kim? Yine, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği. Şimdi, 6,5 milyonun dünyaya dağılımının Birleşmiş Milletler rakamını da veriyor. Yukarıda biz varız, 2 milyon 935 bin, Lübnan 784 bin, Almanya 778 bin, Ürdün 649 bin diye buraya geliyor. Şimdi, biz ne yaptık? Arkadaşlar, ben geldiğimde 5 milyon 196 bin düzenli göçmen sayısı vardı. Yaptığımız çalışmalarla, politikalarla bu sayı bugün 4 milyon 174 bin 706 oldu.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Kayıt dışı ne kadar tahmininiz?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Anlatacağım, bir dur, müsaade et.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Bir de ben merak ediyorum, evinizdeki göçmene ne yaptınız?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Şimdi, bakın, 2 milyon 935 bin Suriyelinin 1 milyon 32 bini ikamet izinli, 206 bini uluslararası koruma... Şimdi, adres tahkikatı yaptım. Tıpkı benim küçüklüğümde öğleden sonra top oynamaya çıktığım sokağa, çıkma

yaşadığı gibi, tek tek adreslerine gittik. Altı ayda saydık; 731.146'sını adresinde bulamadık; bulamadık derken taşınmış, adresini güncellememiş.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sizin ikametinizde olan için ne yaptınız?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Müsaade edin.

580.819'u adresini güncelledi, güncellemesi devam ediyor ama 150.327'si yok, hiçbir şekilde yok. Düzensiz olarak karşıya gidene de Frontex rakamlarından alıyoruz ve dolayısıyla bunu düşüktük. Şu anda kayıtlı net 2 milyon 935 bin 742, ben saydım; doğrusu bu, bunlar Suriyeli.

CAVİT ARI (Antalya) - Bunlar kaçak mı gitmiş oluyor Sayın Bakan?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Şimdi, söylüyorum, müsaade buyur, onu da söyleyeceğim ya, az müsaade edin ya.

Bunu şöyle yapıyorum: Bakın, ben bürokrasiden geldim arkadaşlar, ben Gaziantep ve İstanbul Valiliği yaptım, Suriyelilerin en çok olduğu yerde çalıştım; bunun ne demek olduğunu ben biliyorum, ben damdan düşmüş birisiyim. Bunlarla ilgili ayda bir bildirim yükümlülüğü getirdim, bak bakayım bundan sonra adresini değiştiren değiştirmeye cesaret edebilecek mi?

Devam ediyorum. Düzensiz göçle mücadeleye geldim. Biz düzensiz göçle kesintisiz, durmadan, duraksamadan mücadele ediyoruz. Bak, bunların içerisinde bizim en büyük sıkıntı çektiğimiz ve meydan okuduğumuz -gittiğim her yerde söyledim, Balıkesir'de de söyledim- göçmen kaçakçılığı organizatörleri. Bunların organize suç örgütleri, şehir eşkıyalarından hiçbir farkı yok. Ta Afganistan'dan buraya gelinceye kadar... Ömründe bir kere köyünden çıkmamış bir Afganlıyı buraya kim getirebilir? Bu hadsizler getiriyor. Ama, bak, bunlara ne yapıyoruz? Bunların bugüne kadar 6.660'ı tutuklu, şu anda adli kontrollü olan 2.693'ü ile henüz tutuklanmayanları da takip ediyoruz. Cezaevinden bir ay içinde çıkacak olan göçmen kaçakçılığı organizatörlerini de takip ediyoruz, tıpkı uyuşturucu satıcılığında girenler gibi.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Bakanım, sayılar düşmüyor ama yıllar geçiyor, sayılar düşmüyor.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ya, müsaade et. Hasbünallahü ve nimel vekil. Yani arkadaşlar, bir saniye...

ERHAN USTA (Samsun) - Sayın Bakan, memleketlerine gönderin. Uğraşmayalım ya, niye uğraşıyorsunuz? Gönderin memleketlerine.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Bunlar bizim adamlar ya, yerli bunlar, bunlar organizatör diyorum.

ERHAN USTA (Samsun) - Sığınmacıları diyorum ben.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ya, onu anlatıyorum şimdi.

Sınırdan -optik makinelerin- kayıtlı olan 223.592 kişiyi almadık ve 210 binin üzerinde benim dönemimde deport yaptık. Bakın, 2023 yılında Frontex, 27 Avrupa ülkesinin göç idaresi tek başına 91 bin deport yaptı, biz 132 bin yaptık; bu sene de 140 bini geçeceğiz. Charter uçaklarıyla... Dünyanın hepsi diyor ki: "Bunu nasıl yaptınız?" Daha geçen Budapeşte 7'nci Bakanlar Zirvesi'nde biz, başkanı da bendim. Diyorlar ki: "Siz charterla Haiti'ye, Eritre'ye, Afganistan'a, Pakistan'a, Türkmenistan'a bunları nasıl yapıyorsunuz?"

ERHAN USTA (Samsun) - Nasıl geldiğini sormuyorlar mı?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ben de diyorum ki çalışın siz de yapabilirsiniz.

ERHAN USTA (Samsun) - Nasıl geldiğini sormuyorlar mı?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Evet, devam ediyoruz.

SERKAN SARI (Balıkesir) - Bakanım, sayılar değişmiyor; onu diyorum. Siz bunu yapıyorsunuz ama sayılar...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Bir saniye...

Şimdi, 548.432... Bunu biriniz sormadı, sormanız lazımdı bunu. Niye sormadınız? Biz "mobil göç noktası" denilen inovatif bir yaklaşım yaptık, 19 Temmuzda İstanbul'dan başladık. Artık turisti rahatsız etmeden, ikamet izinliyi tedirgin etmeden -insani ve vicdaniyiz biz- yani onları rahatsız etmeden ama düzensiz göçle de kamu düzeni ve güveninden taviz vermeden mücadele ediyoruz. Bakın, 2 milyon 150 bini buldu şu anda, bugün itibarıyla; devamlı surette kimlik kontrolleri yapıyoruz umuma açık olan yerlerde. Nasıl yapıyoruz? "Bakabilir miyiz, pasaport, kimliğiniz var mı?" diyoruz. "Yok." deyince "Şu gördüğümüz arabaya kadar yürütebilir miyiz?" diyoruz, geliyor, basıyor parmak izini, orada pasaportlu, düzenli bir yabancı ise teşekkür ediyoruz, "Anlayışınız için teşekkür ediyoruz." diyoruz ama böyle olmadığı zaman öbür tarafa, geri gönderme merkezine... "Kaç kişi aldınız bugüne kadar?" 150 bini geçtik. Bakın, bir şey söyleyeyim, burada o dikkatinizi çekmedi: İlk üç ayda bunu yaparken yüzde 74,5 düzensiz göçle karşılaşıyorduk; son bir ayda 311 bin kişiye baktık; 2,7. Hani sokaklarda şey vardı...

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Ne vardı?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Bak, gezemiyorlar. İç istihbarat bende.

ERHAN USTA (Samsun) - Yok, eskisi gibi yok.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Bakın, arkadaşlar ...

ERHAN USTA (Samsun) - O zaman şikâyet ettiğimizde de itiraz ediyorlardı, "Böyle bir şey yok." diyorlardı. "Yüzde 74" diyorsunuz bakın.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ya, arkadaşlar, arkadaşlar, bakın, göçü şöyle çözüyoruz: Bizim göç politikamız iki basamaklı: Düzensiz göçe müsamaha yok. Kesintisiz, etkin ama hesap verebilir; kaynağında başlayan, sınırdan içeriye almayan, içeride etkin yakalama, dünyanın hiç... Bak, şimdi, bizim -"Aynı KADES gibi." diyorlar- bu mobil göç noktası araçlarına gelip bakıyorlar "Biz yapmak istiyoruz bunu." diye.

Deportla ilgili, 210 bini bulduk. Şimdi, yani, göçe transit ve hedef olmakla ilgili rota şöyle oldu: Bizim ilk geldiğimiz zamanlarki gibi değil şu anda. Bunu söyleyen... Açık kaynaklarda, yabancı kaynaklarda “Türkiye üzerinden Avrupa’ya gitmek hayal. Oraya gitmeyin, adamlar iki ayda yakalar.” diyorlar. Bizim geri gönderme merkezlerimizde biz mülakat yapıyoruz. “En son ne zaman içeriye girdin?” diye mülakat yaptığımız zaman doğru yolda olduğumuzu ve bu ses tonuyla konuşmamız gerektiğini büyük bir onurla söylüyoruz.

Şimdi...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Bakanım, hâlâ aynı yerdesiniz ama; geçen sene ile bu sene aynı, bir şey değişmedi.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Siz öyle zannedin. 202...

(Gürültüler)

Suriyeli istisnai vatandaşı söylüyorum.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakanım, nüfusu o şehrin nüfusuna yakın olan, ilçe nüfusa yakın olan yerler var; bunları söylemiyorsunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Arkadaşlar, lütfen... Lütfen...

Arkadaşlar, geçen sene de bu soruya cevap verdim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Arkadaşlar, Suriyeli istisnai vatandaşlığı sordunuz: 238.781.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Bakanım, nüfusu o şehrin nüfusuna yakın olan, ilçedeki nüfusa yakın olan yerler var; onlara ne diyeceğiz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Arı, bir istatistik paylaşıyor Bakan.

CAVİT ARI (Antalya) - Hayır, tamam da ben de bir şey soruyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye arkadaşlar...

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Arkadaşlar, geçen yıl da bu Komisyonumuzda saygıdeğer vekillerimiz sordu, geçen sene de söylediğim rakam 238.781 idi.

Şimdi, “Yatırım amaçlı, istisnai olarak Türk vatandaşlığı kazananların sayısını ver Sayın Bakan.” dediniz, ilk defa söylüyorum: 159.433 yabancı yatırım yaparak, istisnai olarak Türk vatandaşlığını kazanmıştır ama bunların 46.163’ü yatırımcı; onların 35.399’u eş, 77.871’i çocuk.

Devam ediyoruz: Trafik kazalarını sordu bir hassasiyetli vekilimiz. Bizim Emniyet, Jandarma, Sahil Güvenlikte 90.018 araç mevcudumuz var. Burada, trafik kazası... Arkadaşlar, bizim arkadaşlarımız gerçekten normal siviliden çok daha iyi eğitilmiş ve devamlı eğitim alırlar ama buna rağmen kaza, kaza, kaza... Maalesef 17 personelimiz şehit. 1.602 araç kazası meydana gelmiş ve her araçla ilgili hep -aynı intiharda olduğu gibi- hem adli hem de idari soruşturma yapıyoruz. Bunu azaltmakla ilgili neler yapabileceğimiz konusunda kendimizi hep geliştirmeye çalışıyoruz.

Gelelim halay çekenler... Hakkâri Cilo Fest’te -eşim de oradaydı- bütün oradaki hemşehrilerimizle beraber çok güzel halay çektik, Kürtçe halay çektik; gayet de keyif aldım. Seneye de Allah ömür, fırsat verirse gideriz; gelin, beraber halay çekelim ama size şunu söyleyeyim: Halayı hangi dilde çekerseniz çekin sorun yok ki. Sorun şu: İçeriği, konuşması, konusu savcının “Gel bakalım buraya.” diyeceği suç varsa, vallahi, hangi dilde yaparsanız savcıdan kurtulamazsınız. Bunu da söyledik.

CENGİZ ÇİÇEK (İstanbul) - İşkence yapıyorsunuz, işkence.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Şimdi, değerli arkadaşlar, Balıkesir’e gittiğim zaman ben dedim ki...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Savcılar hep beraat veriyor ne hikmetse, o dosyalara!

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Arkadaşlar, bir saniye... Arkadaşlar, tamamliyorum.

Balıkesir’e gittim, o güzel şehrimize...

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Hiç ceza almadı bugüne kadar...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Arkadaşlar, ben AK PARTİ üyesiyim, AK PARTİ üyesiyim ve bundan da büyük onur duyuyorum. Bütün teşkilatımız gibi, kongre zamanı, bütün arkadaşlarımızla, Bakanlarımızla, Merkez Karar Yüksek Kurulumuzla beraber, sizlerin yaptığı gibi biz de o demokrasi şölenine katkı sunmak, onların coşkusuna katılmak için yanlarına gidiyoruz. Orada dedim ki...

SERKAN SARI (Balıkesir) - Sayın Bakanım, temsil ettiğiniz Bakanlık ona uygun değil.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Bir saniye ya... Hasbünallahü ve nimel... Tamamlayayım bir ya!

SERKAN SARI (Balıkesir) - Siz bizim de güvenliğimizden sorumlusunuz.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ya, yine güvenmeye devam et; korkma, başına bir şey gelmez. Ben sizi seviyorum ya. (Gürültüler)

Ya, arkadaşlar, bakın, sözümü tamamlayayım ya, bir saniye.

Başkanım, şu tokmağa bir daha vur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ya, Başkanım, iki dakika, üç dakika...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım...

Değerli arkadaşlar, süreyi uzatmayacağım.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye Sayın Bakanım...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Biz doğru söylüyoruz zaten, parti devleti oldunuz.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - O zaman AK PARTİ'nin dosyasını soruşturamazsınız Sayın Bakan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, bir müsaade edin. Divan kendi içinde sorunu çözdü.

Ben Serkan Bey'i burada tutmasaydım on dakika daha gidecekti. Serkan Bey burada, yanımda şu an.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Başkanım, hayır, şunu tamamlamama müsaade edin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sürenizi iki dakika uzatıyorum Sayın Bakanım, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Diyoruz ki: Değerli arkadaşlar, bakın, ben de demokrasi şölenine katkı sunmak, onların heyecanlarından istifade etmek, onların heyecana heyecan katmak için, aynı sizlerin kongrenize gittiğiniz gibi gidiyorum. Ben İçişleri Bakanım; orada genel olarak, ülke gündemiyle ilgili dedim ki: "Şehir emirleri teröre yandaş olamaz." Bu söz bana ait ama ben dedim ki: Belediye başkanlarının -1.408 belediyemiz var Türkiye genelinde- hepsi, mahallî müşterek ihtiyaçları görmek için halkın oyuyla geldiler; onların iradesiyle, hemşehrilerinin iradesiyle geldiler. Arkadaşlar, onlar da biz de hiçbirimiz de Ceza Kanunu'ndan kurtulamayız. Oraya ayağımı bastın mı... Dokunulmazlık süresi var, tamam, bu ayrı ama -ki burada bile dava açar, bekletir- diğerleriyle ilgili, konusu terörse ayrı kulvara giriyor.

Şunu bir anlayın: Bakın, şu anda savcının soruşturma ve kovuşturması olmayan bir sürü DEM'li belediye var. Hakkâri...

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Yüzdesine baktınız mı?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ya söylerim, müsaade edin.

Arkadaşlar, bakın, biz hukuk devletiyiz. Burada, Anayasa'nın 127'nci maddesini; Belediye Kanunu'nun 45'inci maddesini, 46'ncı maddesini okuyun. Buradaki 1.408 belediyemizin sandıkla gelip sandıkla gitmesinden başka bizim bir şeyimiz olamaz, mümkün değil.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Oldu.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Niye Kürt halkının iradesi; seçme, seçilme hakkı tanınmıyor?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Ama, eğer suç işliyorsa, eğer soruşturma açılmışsa, kovuşturma açılmışsa, eğer tutuklanmışsa, eğer hakkında birinci, ikinci... Arkadaşlar, böyle bir durumda...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Gözünün üstüne kaşı varsa...

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - İnsanlar da size Hakkâri de olduğu gibi sordular, dediler ki: "Bu adamın yargılaması var, bu adamı yapmayın. Gelin..."

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Ön seçimden çıkıyor belediye eş başkanlarımız.

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) - Sizde ön seçim mi var?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Arkadaşlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Halk istiyor, halk. Halk seçiyor!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Hukuk devletinde sizden olmayana sürekli dava açılıyor. Yani, kısaca, Kürt halkının seçme, seçilme iradesine kayyumlar atanır!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece, gündemimizdeki kurum bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi oylamalara geçiyoruz.

Sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum:

(İçişleri Bakanlığının 2025 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, Başkanlığımıza 2 adet önerge gelmiştir, okutup işleme alacağız.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

YIL: 2025

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	AKTARILAN MİKTAR
29	10.67	01	03.07	50.000.000 TL

Ayyüce Türkeş Taş

Erhan Usta

Adana

Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, ayrılan arkadaşlar, teşekkür ediyorum, sağ olun.

Hayırlı geceler.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan dinleyebiliyor, değil mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Dinliyor.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani, bir öneride bulunacağım çünkü.

Malum, bu cinsel saldırılar, çocuklara cinsel istismar; bunlarla ilgili başlatılan soruşturmalarda çok ciddi bir artış olduğunu görüyoruz. Mesela 2015-2023'te çocuklara cinsel istismarda yüzde 94 artış var arkadaşlar.

Şimdi, bunun için biz şöyle bir pilot uygulama başlatılsa diyoruz: Bu cinsel suçlarda suçluların parmak izi, DNA bilgileri, fotoğrafları, bütün kayıt bilgileri, ikamet bilgileri, her biri ayrı bir sicilde tutulsun; ondan sonra, bunların zaman zaman da -bu şeylerde yaptınız gibi- teyidi alınsın ve bunlar vatandaşların erişimine açık tutulsun. Cinsel suçlara bulaşanlar; çocuklara karşı olabilir, cinsel istismar olabilir, diğeri olabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, bitti mi?

ERHAN USTA (Samsun) - Yok, bitmedi, daha anlatmaya çalışıyorum da bir türlü anlatamadım.

Şimdi, vatandaşların da bunlara erişiminin sağlanması lazım.

Bir de Amerika'da bir sistem vardı, mutlaka siz de biliyorsunuzdur bunu: GPS uygulaması.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Yani, bu çok riskli kişiler, bu tür şeyler... Mesela hapiste yatıyor, ondan sonra çıkıyor, GPS'le takip ediliyor.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Kelepçe...

ERHAN USTA (Samsun) - Hayır, kelepçe değil. "Application" var, herkesin elinde var, bunlar belli yerlere geldiği zaman oralarda alarm veriyor, tamam mı, mesela, parklarda, çocukların çok yoğun olduğu... Türkiye'de yok bu uygulama.

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Kelepçe var, o da alarm veriyor bize.

ERHAN USTA (Samsun) - Efendim, kelepçe takıyor musunuz siz?

İÇİŞLERİ BAKANI ALİ YERLİKAYA - Takıyoruz.

Şöyle yapalım: Biz bir gün beraber, siz ziyarete gelin, misafir edelim...

ERHAN USTA (Samsun) - Şeye bir şekilde... Hayır, o suçluya çıkmış şeyden...

NİLGÜN ÖK (Denizli) - GPS değildir ama o yani... GPS'yi nereye takıyorlar Sayın Usta?

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, ne bileyim, neresine takıyorlar. Takıyor Amerikalı yani.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Gerçekten ben merak ettim.

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, anladım da kafasının içine mi koyuyor, nereye koyuyorsa koyuyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ya, koyuyor bir yere işte, boş verin şimdi.

ERHAN USTA (Samsun) - Ya, arkadaşlar, işin odağı orası değil, işin odağı, bakın... Hayır, hakikaten yani işte Amerika'da... Ben de onu diyorum zaten...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

Sayın Usta, bir saniye... (Gürültüler)

Değerli arkadaşlar, ben böyle bir önerge müzakeresi görmedim. Lütfen değerli arkadaşlar, siz de bir önerge... Bir saniye...

Değerli arkadaşlar, benim açıklamalarımı siz niye izah ediyorsunuz ya, ben kendim izah edebilirim. Ya siz de bir önerge verin, siz de başka bir model getirin. Ne yapabilirim ben?

(Uğultular)

Bir saniye değerli arkadaşlar... Değerli arkadaşlarım, lütfen... Değerli bürokratlar, arkadaşlar...

Ayaktaki bürokrat arkadaşlar, ya salonun dışında olun ya da bir yere oturun, ayakta kimse olmasın. Daha bütçeyi onaylamadık, bırakıp gideceğiz ondan sonra. Ondan sonra siz İçişleri Bakanlığına artık...

(Uğultular)

Lütfen... Bu uğultuyu bir bitiremedik.

Değerli arkadaşlar, buradan bakınca herkes görülüyor ya, onu söyleyeyim.

Evet, sayın milletvekilleri, lütfen...

Bakın, biz sabah onda tekrar geleceğiz.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim.

Şimdi, AK PARTİ'li arkadaşlar, biraz latife olsun, bazen beğenmedikleri için sözümüzü kesiyorlar, konuşurmuyorlar. Bu sefer de çok beğendiler, soru sordular. Ama bunun...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Neyse bakacağız, birazdan göreceğiz.

ERHAN USTA (Samsun) - O, ayrı bir şey.

Yani bunun Amerika'da uygulaması varmış. Hakikaten toplumumuzda çok fazla bu tür sapkın insanlar var ve bunlar biliyorsunuz, çok az yatıyorlar, dışarı çıkıyorlar. Dolayısıyla çocuklarımızı, kadınlarımızı daha iyi koruyabilmek için bu uygulama bir denensin. Önemli olan bir şey. Bu önerenin burada kabul edilmeyeceğini elbette biliyoruz veya şu anda hemen "Biz yapın." deyince yapılacak bir şey değil ama dikkatinize sunmak istiyoruz. Amerikalılar yapıyorsa bunu biz de yapabiliriz. Önergemiz buna ilişkindir ama siz yine de "Bir 50 milyon lira para koyalım buraya." dersiniz önergemize destek verebilirsiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul etmemişler.

ORHAN YEGİN (Ankara) - İncelemeden kabul edemeyiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önerge kabul edilmemiştir.

Müteakip önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

YIL: 2025

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
45	10.31	01	03.04	1.000.000.000

Ayyüce Türkeş Taş

Erhan Usta

Adana

Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türkeş Taş, buyurun.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Çok teşekkür ederim Başkanım.

Burada sabahtan beri konuşuyoruz, tartışıyoruz, Sayın Bakan da anlatıyor neler yaptığını ve anlıyoruz ki maalesef, Türkiye'de suç oranı çok yüksek, suç ve suçlu da çok yüksek; işimiz çok. Sokakta gezen bir sürü suça karışmış kaçak insan olduğu da ayrı bir gerçek. Buna ek olarak, kaçak sığınmacılar problemi var. Tüm bu tespitler ışığında biz 2000'den sonra Türkiye'de yapılmayan kapalı nüfus sayımını yapmanın bir seçenek değil bir zorunluluk olduğunu düşünüyoruz. Kapalı nüfus sayımı yapmak sadece demografik veriler vermiyor, aynı zamanda gelir durumu, eğitim seviyesi, işsizlik oranı gibi sosyoekonomik verileri de bize sağlıyor. O yüzden, en yakın zamanda kapalı bir nüfus sayımı yapabilmek için, 1 milyar TL'lik bir bütçe ayırmak için bir önerge vermek istedik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

(İçişleri Bakanlığının 2025 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabımı okutuyorum:

(İçişleri Bakanlığının 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

Değerli milletvekilleri, senede iki tane istihkakımız var, devlet malıdır; bütçeyi çıkartmam lazım benim bununla. Lütfen, bunu fazla kullandırtmayın. Şunun şurasında bir buçuk ayımız var, istirham ediyorum.

Emniyet Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:

(Emniyet Genel Müdürlüğünün 2025 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

YIL: 2025

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
28	28.54	01	03.04	15.000.000.000

Ayyüce Türkes Taş

Erhan Usta

Adana

Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Usta, buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Burada, uyuşturucuyla mücadele veya bağımlılıkla mücadele programına 15 milyar lira ödenek ilave edilmesini talep ediyoruz. Toplam bu program için, bütün Türkiye'ye yani Türkiye toplamında bütün kuruluşlara sadece 11,9 milyar lira ödenek ayrılmış arkadaşlar. Bağımlılıkla mücadele 11 milyar lira, 12 milyar lira... Bunların 7,3 milyar lirası da Emniyet Genel Müdürlüğüne. Bu para bu iş için çok yetersiz yani artık bu memlekette uyuşturucu kullanımı çocuk yaşa düşmüş durumda, çok kolay erişiliyor. Evet, kullanıcı sayısında da artış var, yakalama sayısında da artış var -tamam, onlar da güzel- bu pratikte de artış olduğu anlamına geliyor. Buna kolay erişilememesi lazım. Dolayısıyla, tabii bir mücadele parayla olur, para olmadan mücadele olmaz yani 7 milyar lirayla bağımlılıkla nasıl mücadele edeceksiniz? Dolayısıyla, biz buraya 15 milyar lira daha ilave edilmesini öneriyoruz.

Bir de bir şey vardı bizim İYİ Parti olarak: Polis ve askeriyeye ilgili bütün bütçelere harcanan paranın her biri çok doğru olmasa bile polisimizin, askerimizin arkasında olduğumuzu göstermek için onların bütçelerinde olumlu oy kullanacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) - Bitireceğim Başkanım.

Mesela az önce İçişleri Bakanlığı bütçesinde olumlu oy kullanmadık ama Emniyet Genel Müdürlüğü bütçesinde olumlu oy kullanacağız, Sahil Güvenlikte de kullanacağız ama bu 15 milyar lirayı da buraya ilave edersek Emniyet Genel Müdürlüğümüzün bağımlılıkla mücadelede biraz daha elini rahatlatmış oluruz diyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, üye olmayanlar oy kullanmasın.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

(Emniyet Genel Müdürlüğünün 2025 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabı okutuyorum:

(Emniyet Genel Müdürlüğünün 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Jandarma Genel Komutanlığının bütçesini okutuyorum:

(Jandarma Genel Komutanlığının 2025 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabımı okutuyorum:

(Jandarma Genel Komutanlığının 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sahil Güvenlik Komutanlığının bütçesini okutuyorum:

(Sahil Güvenlik Komutanlığının 2025 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

CAVİT ARI (Antalya) - Sahil Güvenlik bütçesinin biraz daha yüksek olması gerektiği için kabul etmiyoruz, daha yüksek olmalı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabımı okutuyorum:

(Sahil Güvenlik Komutanlığının 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Göç İdaresi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Göç İdaresi Başkanlığının 2025 yılı bütçesi okundu)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - 1 adet önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Cetvelde gösterilen değişikliğin aşağıdaki gerekçeyle kabulünü arz ve teklif ederiz.

KURUM: GÖÇ İDARESİ BAŞKANLIĞI

YIL: 2025

ÖDENEK (A) CETVELİ

PROGRAM	KURUMSAL	FİNANSMAN	EKONOMİK KOD	ARTIRILAN MİKTAR
35	36.67	01	06.05	30.000.000.000 TL

Ayyüce Türkeş Taş

Erhan Usta

Adana

Samsun

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türkeş Taş...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Teşekkür ederim Başkanım.

Göçün Türkiye’de ciddi bir problem olduğunu görüyoruz ve bununla ilgili bizim de parti olarak çalışmalarımız var, Millî Göç Doktrini’miz de var. Göçmenleri göndermenin düzenli bir plana dayalı olması gerektiğini ve çeşitli yatırımlar yapılması gerektiğini de hesapladık. Bunun üzerine biz göçmenlerin maksimum üç yıl içinde geri dönüşünün yapılabilmesi için 30 milyar TL’lik ek bir ödenek getirilecek bir önergeyi oylarınıza sunuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

(Göç İdaresi Başkanlığının 2025 yılı bütçesi oylandı, kabul edildi)

CAVİT ARI (Antalya) - Göç İdaresinin bütçesi yeterli değil, bu nedenle kabul etmiyoruz, daha yüksek olmalı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabımı okutuyorum:

(Göç İdaresi Başkanlığının 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının 2025 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

CAVİT ARI (Antalya) - Afet yaralarının sarılması için yeterli bir ödenek değil, bu nedenle kabul etmiyoruz, daha yüksek olmalı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Kesin hesabımı okutuyorum:

(Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının 2023 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, böylece gündemimizde yer alan kamu kurum ve kuruluşların bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

Bütün katılımcılara teşekkür ediyorum.

Gündemimizdeki kamu kurumlarının bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporlarını görüşmek üzere 21 Kasım Perşembe günü saat 10.00’da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.30